

PROGRAMMABEGROTING 2023

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING	4
FINANCIEEL KADER	12
PROGRAMMA 1 – FYSIEKE LEEFOMGEVING	22
Thema I – Ruimtelijke ontwikkeling	24
Thema II – Openbare Ruimte.....	28
Thema III – Wijkgericht werken	32
PROGRAMMA 2 – ECONOMIE, WERK EN ONTWIKKELING	33
Thema I – Economische ontwikkeling en werkgelegenheid.....	35
Thema II – Recreatie en toerisme	37
PROGRAMMA 3 – SOCIALE LEEFOMGEVING	39
Thema I – Inkomen	53
Thema II – Sociaal domein – Participatie en re-integratie	55
Thema III – Sociaal domein – Wmo	56
Thema IV – Sociaal domein – Jeugd	59
Thema V – Onderwijs en ontwikkeling	62
Thema VI – Sport.....	63
Thema VII – Cultuur.....	64
Thema VIII – Welzijn.....	65
PROGRAMMA 4 – BURGER EN BESTUUR	67
Thema I – Dienstverlening (extern)	69
Thema II – Burger en samenwerking	70
Thema III – Veiligheid samenleving	71
PROGRAMMA 5 – ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	73
Thema I – Treasury	73
Thema II- OZB en belastingen overige	74
Thema III - Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen.....	74
PROGRAMMA 6 – BEDRIJFSVOERING	75
Thema I – Dienstverlening (intern)	77
Thema II – Security & informatiebeveiliging	77
Thema III – Middelen	78
Thema IV - Advisering en detachering	78
Thema V - Bedrijfsvoering algemeen	78
PARAGRAFEN	80
A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	80
B. Onderhoud Kapitaalgoederen.....	85
C. Financiering.....	93

D. Bedrijfsvoering	97
E. Verbonden partijen	103
F. Grondbeleid	116
G. Lokale heffingen.....	119
BIJLAGEN	129
1. MIP	129
2. Geraamde baten en lasten	136
3. Geprognosticeerde balans.....	141
4. Staat van incidentele baten en lasten 2023-2026.....	145
5. Staat van reserves en voorzieningen	151
6. Groslijst.....	154

Inleiding

In het afgelopen voorjaar hebben de verkiezingen voor de gemeenteraad plaatsgevonden. Er is een nieuw raadsakkoord vastgesteld voor de periode 2022-2025 met als titel 'Samen werken in vertrouwen'.

In het akkoord zijn de belangrijkste thema's en ambitie voor Veenendaal voor de komende bestuursperiode geschetst. De Programmabegroting 2023 is de 1e begroting gebaseerd op dit raadsakkoord.

Algemene situatie

Het jaar 2022 zal ongetwijfeld de geschiedenis ingaan als een turbulent jaar met crises op allerlei terreinen van het dagelijks leven. Terwijl de gevolgen van de coronacrisis nog duidelijk aanwezig waren, viel Rusland op 24 februari Oekraïne binnen en sindsdien wordt Europa dagelijks geconfronteerd met de gevolgen van het oorlogsgeweld. Bij alle onrust werden van 14 – 16 maart verkiezingen gehouden voor de gemeenteraad. De gemeenteraad wordt in snel tempo geconfronteerd met allerlei ontwikkelingen in het maatschappelijk leven:

- Stijgende energie en brandstofprijzen, soms tot ongekend hoog niveau;
- Inflatiecijfers die vele decennia niet zo hoog zijn opgelopen;
- Opvang van asielzoekers en vooral ook veel Oekraïners;
- Stagnerende woningbouw door de stikstofproblemen en grote woningnood;
- Onzekerheid over het nieuwe verdeelstelsel van het Gemeentefonds.

Kortom: de raad in de huidige samenstelling krijgt met grote uitdagingen te maken. En ook hier is de titel van het raadsprogramma actueel: raad en college werken samen in vertrouwen om deze uitdagingen op te pakken!

Raadsakkoord en begroting

In het raadsakkoord worden de belangrijkste thema's en ambities voor Veenendaal voor de komende bestuursperiode verwoord: waaraan willen we als raad en college werken. Het akkoord bestaat uit negen thema's die veel onderlinge samenhang hebben. In dit hoofdstuk wordt in het kort beschreven hoe deze thema's in deze begroting zijn verwerkt.

De thema's 'Wonen' en 'Mobiliteit'

Veenendaal kiest voor versterking van de woonfunctie en richt de blik naar de regio ('Excellente woonstad in een complementaire regio', Strategische Visie Veenendaal 2040, 2017). Kwaliteit gaat voor kwantiteit. En, in lijn met de wensen van inwoners, moet Veenendaal zich bovenal concentreren op het verbeteren van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Dat betekent slim omgaan met de ruimte door intensivering van de woonbebouwing, herontwikkeling, functieverandering en voldoende aandacht blijven houden voor groen en water.

Om te kunnen blijven voorzien in voldoende ruimte voor wonen en bedrijven is in de eerste plaats een 'slimme' omgang met de beschikbare mogelijkheden binnen en buiten de gemeentegrenzen nodig. Hieraan direct gekoppeld, is de aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte en een duurzame leefomgeving. Ook een goede mobiliteit is een belangrijk aspect van de kwaliteit van wonen, werken en recreëren. Er is, in het belang van een vitale gemeente, een structurele verbetering van de mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid noodzakelijk. Er moet sprake zijn van een goede doorstroming met zo weinig mogelijk verkeersslachtoffers. De diversiteit aan vervoersmodaliteiten moet worden versterkt, kwantitatief en kwalitatief.

De reikwijdte van het ruimtevraagstuk gaat daarmee verder dan de grenzen van de gemeente Veenendaal. Het is daarom van belang dat we met elkaar de bestuurlijk strategische acties benoemen en verbindingen blijven leggen met buurgemeenten en met de provincies Utrecht en Gelderland om tijdig te anticiperen op ontwikkelingen en kansen. Naast

de ruimtelijke ambities speelt ook de financiële haalbaarheid hierbij een belangrijke rol. In het verlengde van de verstedelijkingsstrategie staat 2023 in het teken van de integrale grootschalige gebiedsuitwerkingen in Foodvalley. Voor Veenendaal zijn twee gebieden hierbij van belang. Het eerste betreft de spoorzone Veenendaal centrum (bundeling van diverse locatie-ontwikkelingen zoals Stationskwartier en het Ambacht, inclusief de verbetering van de onderliggende infrastructuur). Samen met de buurgemeenten, provincies en rijk zal als tweede gestart worden met het gebied rondom Station De Klomp. De regio Foodvalley is landelijk gezien een belangrijke regio als het gaat om duurzame landbouw, gezonde voeding (Regiodeal Foodvalley) en mogelijke oplossingen voor het stikstofvraagstuk. De landbouwtransitie heeft daarmee in 2023 een prominente rol in de ruimtelijke afspraken tussen gemeenten, provincies en het rijk.

Het thema 'Energie en Duurzaamheid'

De gemeente Veenendaal heeft een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame en circulaire samenleving. Op deze transitie wordt ingezet langs de sporen *Circulair Veenendaal*, *Energieneutraal Veenendaal*, *de Klimaatbestendige leefomgeving van Veenendaal en Duurzaamheid is van ons allemaal*.

Circulair Veenendaal

Circulariteit is hét uitgangspunt voor ons denken, bouwen en financieren van onze activiteiten. Het leidt feitelijk tot een 'herontwerp' van de samenleving, waarin alle gebruikelijke basisconcepten opnieuw worden beoordeeld op de aspecten van circulariteit. Het vraagt veel van de samenleving en de gemeente kan door het geven van de goede voorbeelden een belangrijke bijdrage leveren aan de transitie naar een circulaire samenleving. Een basisprincipe van circulariteit is om te vragen naar de noodzaak van een activiteit: is dit echt nodig, hebben we dit echt nodig? Veenendaal kiest ervoor dit principe voor alle nieuwe objecten toe te passen. Daarnaast wordt ingezet op het CO₂-neutraal maken van het bestaande vastgoed. Ook in het onderhoud moet circulariteit het uitgangspunt worden.

Energieneutraal Veenendaal

Al in 2017 is de ambitie van een Energieneutraal Veenendaal geformuleerd: we wekken uiteindelijk net zo veel duurzame energie op als we verbruiken. Om dit te bereiken is in 2022 het Programmaplan Energieneutraal Veenendaal 2022-2025 vastgesteld. Dit plan vormt voor inwoners en ondernemers de uitwerking van de energie-ambities, zoals opgenomen in de Regionale Energiestrategie (RES), de Transitievisie Warmte en laadvisie. We volgen hierbij de kaders van de Omgevingsvisie en zorgen ervoor dat het omgevingsplan de mogelijkheid biedt om de energietransitie volgens de wensen van onze gemeente mogelijk te maken. De aanpak verschuift steeds meer richting de uitvoering waarvoor de nodige menskracht, expertises, maar ook de betrokkenheid van externe partijen nodig is. Er komen voor de periode 2022-2030, onvoldoende, middelen beschikbaar van het rijk om de gemeenten bij deze omvangrijke taak te ondersteunen.

De Klimaatbestendige leefomgeving van Veenendaal

We moeten ons voorbereiden op een ander klimaat. De impact van klimaatverandering is nu al merkbaar, ook in Veenendaal. De gevolgen, meer overlast en schade, verschillen lokaal en zijn afhankelijk van de inrichting van de gebouwde omgeving en het natuurlijk systeem. Inzicht in de mate waarin de klimaateffecten zullen optreden en daarmee welke maatregelen moeten worden getroffen om de gevolgen te beperken, is essentieel. In 2023 ronden we onze klimaatstresstest af. Met deze stresstest worden de kritische locaties in Veenendaal duidelijk. We brengen, in dialoog met bewoners en bedrijven, de locatiespecifieke maatregelen in beeld en prioriteren deze op basis van duurzaamheid, effect en kosten.

Duurzaamheid is van ons allemaal

De doelstelling om in 2050 duurzaam te zijn is niet eenvoudig te realiseren. We moeten samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen op zoek naar wat mogelijk is en op welke wijze we binnen de draagkracht van de aarde toewerken naar een duurzaam Veenendaal. De gemeente wil een voorbeeld zijn; wij doen wat we ook van anderen verwachten. Bij onze partners willen we draagvlak voor de veranderingen vergroten en hen stimuleren om innovatief te zijn.

Het thema 'Openbare ruimte en groen'

De kwaliteit van de openbare ruimte en het groen is van grote invloed op het welbevinden van onze inwoners, op de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor nieuwe inwoners, bezoekers en bedrijven en speelt een rol bij klimaatadaptatie om hittestress en wateroverlast tegen te gaan. Naast aandacht voor voldoende onderhoud van de openbare ruimte en het groen, heeft dit thema dus belangrijke raakvlakken met andere thema's in het raadsakkoord. Het is daarom van belang om deze integraliteit in de concrete plannen voldoende aandacht te geven. We werken zo veel mogelijk wijkgericht en geven de bewoners inspraak bij de inrichting van de ruimte binnen de gestelde kaders.

Het thema 'Digitalisering'

Wij zitten al een tijd midden in de zogenaamde derde industriële revolutie. Zoals bij elke revolutie het geval is, leidt dit tot fundamentele verandering en is er sprake van een herontwerp van de samenleving. In alle sectoren, van privaat tot publiek, is er reeds een grote mate van digitalisering ingevoerd. Ondanks deze veranderingen staan wij slechts aan het begin van de revolutie. Ook in de publieke sector moeten en kunnen er nog grote slagen worden gemaakt om de dienstverlening richting de inwoners en bedrijven te vergroten en, veel belangrijker, aangenamer te maken. Dit betekent dat er een digitale transformatie moet komen, waarin data een belangrijke rol krijgt in de manier waarop wij invulling geven aan onze beleidsvorming, -uitvoering, -voortgang en -monitoring. Als gemeente blijven we daarbij oog houden voor een goede combinatie van "tellen en vertellen".

Zowel vanuit de landelijke wet- en regelgeving als vanuit de ambities van de gemeente Veenendaal is de noodzaak aanwezig om meer data-gedreven en informatie-gestuurd te werken. Om de minimale ambities te behalen, zal er in de komende periode een inhaalslag moeten worden gemaakt en organisatorisch worden bestendigd. Binnen de financiële mogelijkheden die er voor de programmabegroting 2023 en het meerjarenperspectief aanwezig zijn, zullen landelijke verplichtingen en lokale ambities vertaald worden in effectieve activiteiten. Deze activiteiten zullen een impact hebben op de structuur en cultuur van de hele organisatie, een toekomstgericht fundament leggen voor data-gedreven werken en informatiesturing. In de komende periode wordt het programma I-grip uitgerold. De uitvoering van dit programma is essentieel om de informatiehuishouding op orde te brengen en te houden, de relevante informatie actief te openbaren en duurzame toegankelijkheid tot deze informatie te garanderen. Nieuwe landelijke en Europese wet- en regelgeving maken een aanzienlijke verzwaring van de 'grip' op onze informatiehuishouding onvermijdelijk. Hoewel een grote nadruk wordt gelegd op de technologie, staat de mens altijd centraal. De menselijke maat wordt niet vergeten en de technologische inzet moet altijd leiden tot het oplossen van een probleem en verbeteren van de kwaliteit van het leven voor onze inwoners. De menselijke maat mag ook niet ontbreken bij de introductie van data-gedreven werken binnen de gemeentelijke organisatie. Het veranderingsproces moet goed begeleid en ondersteund worden. Daarom is het bevorderen van de digitale volwassenheid van onze inwoners en van de ambtelijke organisatie een noodzaak zodat eenieder zich optimaal ondersteund voelt in de onvermijdelijke digitale transformatie.

In de afgelopen jaren is er intensief en succesvol samengewerkt met ondernemers en onderwijsinstellingen in de ICT-sector. Deze samenwerking, bekend geworden onder de naam ICT Campus, wordt voortgezet. In het kader van de verstedelijkingsstrategie wordt tevens nagedacht om de ICT-sector verder te versterken. Dit gebeurt, onder andere, door

een actiever beleid te voeren voor het aantrekken van innovatieve ICT-bedrijven en door te kijken naar een gebiedsontwikkeling langs de A-12 corridor.

Het thema 'Veiligheid'

Veiligheid is een belangrijk aspect van het dagelijks leven dat op vele terreinen een rol speelt en moet spelen. Veiligheid is daarom bij uitstek een thema dat in alle andere thema's van het raadsakkoord aandacht vraagt. Er wordt waar nodig nog steviger ingezet op deze integrale benadering, uiteraard binnen de mogelijkheden die wij als gemeente hebben. Samenwerking met andere actoren in het veiligheidsdomein is en blijft essentieel. Hierop is de laatste jaren al stevig ingezet en dit blijft ook het geval om zo de veiligheid in de stad, in wijken en op de bedrijfsterreinen te vergroten. Ook is er aandacht voor kleine criminaliteit en overlast. De inzet van onze capaciteit is blijvend gericht op het tegengaan van radicalisering, ondermijningen en polarisatie.

Het thema 'Zorg en Welzijn'

In Veenendaal staat een inclusieve samenleving waaraan eenieder naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken voorop. Belangrijk is het hanteren van de menselijke maat bij maatschappelijke ondersteuning en hulp. Vrijwilligerswerk wordt gefaciliteerd en gestimuleerd. En we besteden extra aandacht aan mantelzorgers. Sociaal domein breed gaan we ons beleid kritisch toetsen op de menselijke maat. Uitdaging hierbij zal zijn om op een efficiënte manier te blijven werken, terwijl er oog is voor persoonlijke situaties. Uitgangspunt is werken vanuit wat écht helpt wanneer hulp of ondersteuning nodig is. Er komen ook uit 'Den Haag' mogelijke versoepelingen aan. Maatregelen die de wetten overstijgen willen we waar mogelijk nóg meer een integrale aanpak geven.

Aandacht voor jongeren

In samenwerking met welzijnspartners, scholen en veiligheidspartners willen we de inzet van jongerenwerk in Veenendaal versterken. De van oorsprong incidenteel ingezette capaciteit voor jongerenwerk in het Franse Gat willen we borgen. We willen in goed contact staan met jongeren en dat begint al vanaf jonge leeftijd (kinderen in de basisschoolleeftijd). Specifieke aandacht is er zowel landelijk als lokaal voor de eerste 1.000 dagen van een kind vanuit het actieprogramma "Kansrijke start".

Kwaliteit, toezicht en handhaving in het sociaal domein

We willen de beschikbare middelen voor het sociaal domein vanzelfsprekend goed besteden. Dit betekent dat we van onze zorgaanbieders kwaliteit verwachten. De relatie met de zorgaanbieders is gebaseerd op duidelijke wederzijdse afspraken inclusief duidelijkheid over de handhaving van die afspraken. Zo kunnen we aan al onze inwoners uitleggen dat we het beschikbare geld verantwoord besteden aan de meest kwetsbaren in de samenleving. Bij het vormgeven van handhaving vormt een goede relatie met onze professionele zorgaanbieders het uitgangspunt, inclusief een gezonde balans tussen controle en vertrouwen.

Het thema 'Economie, Ondernemen en Bedrijfsleven'

Zoals hiervoor bij het thema 'Energie en Duurzaamheid' en vooral bij de thema's 'Wonen' en 'Mobiliteit' al is aangegeven, is het voor onze gemeente van groot belang om aandacht te blijven geven aan ons vestigingsklimaat en aan duurzaamheid. In afstemming en samenwerking met betrokkenen werken we voortdurend aan het verbeteren van ons vestigingsbeleid, ondernemersklimaat en werkgeversdienstverlening. Dit vraagt een goede samenwerking binnen de gemeente maar zeker ook daarbuiten. De invloed van provincies en rijk op bijvoorbeeld ontwikkelmogelijkheden van bedrijvigheid en van mobiliteit is niet te onderschatten. Reden om (nog) meer aandacht aan deze externe partners te besteden. We faciliteren waar mogelijk ondernemers in duurzaam ondernemen en hun bijdrage in de circulaire economie. We richten ons op een goed functionerende binnenstad.

Het thema 'Cultuur en evenementen'

Op basis van de cultuurnota 2022-2025 en de cultuurvisie 2022-2030 kan de komende jaren actief uitvoering worden gegeven aan het cultuurbeleid. Uitgangspunt hierbij is het waar nodig en mogelijk faciliteren van een bloeiend cultureel leven waarbij iedereen deel kan nemen en/of zelf een bijdrage kan leveren. In de cultuurvisie zijn zeven 'verhaallijnen' benoemd. De komende jaren wordt ingezet op de eerste vijf lijnen. Binnen – en als onderdeel van – het cultuurbeleid is de verdere ontwikkeling van het theater de komende jaren een belangrijk item.

Het thema 'Onderwijs'

Belangrijke inzet is het vergroten van de kansengelijkheid op de arbeidsmarkt, waarbij ontwikkeling van de Nederlandse taal essentieel is.

Binnen de sector onderwijs is zicht op de ontwikkeling van kinderen. De kennis over ontwikkeling van kinderen is ook voor de gemeente waardevol wanneer het de gemeentelijke verantwoordelijkheden raakt. Dat kan bijvoorbeeld gaan over armoede of zorgelijke thuissituaties. De partners in het onderwijs zijn dan als het ware de ogen en oren voor onze jonge inwoners. Daarom willen we werken aan een sterkere verbinding die bijdraagt aan een klimaat waarin onze jonge inwoners optimaal kunnen opgroeien en hun talenten zich volwaardig kunnen ontwikkelen. Voor de verbinding tussen onderwijs, opvang en instanties voor advies en informatie worden Integrale Kindcentra (IKC) gerealiseerd. Scholen moeten een veilige plek voor alle kinderen zijn.

Bestuursstijl

In het raadsakkoord is een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan de bestuursstijl. Een toegankelijke en transparante bestuursstijl is nodig, waarbij denken in mogelijkheden vooropstaat. In samenspel tussen raad, college en organisatie wordt hier de komende vier jaar vorm aangegeven. In de raadsconferentie van 26 en 27 augustus 2022 is hier een start mee gemaakt.

Bij de opstelling van de nu voorliggende Programmabegroting is in dit kader een eerste experiment uitgevoerd door de raad in een vroeg stadium mee te nemen in het 'wordings'-proces van de Programmabegroting. In een tweetal avonden is verduidelijking gegeven van het dilemma om vooral op langere termijn een sluitende begroting te kunnen presenteren. Voor zowel college als de raad was het 'zoeken' om op een adequate wijze vorm te geven aan dit experiment. We zullen dit experiment evalueren, en hierbij stilstaan bij de vraag op welke wijze betrokkenheid van raad en organisatie passend en wenselijk is.

Organisatie

Uitvoering van het raadsakkoord vraagt om een adaptieve en wendbare organisatie. De organisatie moet blijvend gericht zijn op het zo doeltreffend en doelmatig mogelijk behalen van resultaten. De insteek hiervoor is doen – leren – doen; continue aandacht voor verbeteringen zonder grote organisatorische veranderingen.

Aanpassing in aansturing

De komende bestuursperiode staan belangrijke thema's op de politieke agenda. Bij de uitvoering hiervan wordt de samenwerking gezocht met ondernemers, (maatschappelijke) partners, andere overheden en de ambtelijke organisatie. De inrichting daarvan moet zodanig zijn dat adequaat en flexibel kan worden ingespeeld op wettelijke maar ook bestuurlijk gewenste ontwikkelingen. Er is meer aandacht nodig voor de externe gerichtheid van bestuur en organisatie.

Het totale takenpakket van de gemeente is verdeeld in een drietal thema's: Ruimte, Samenleving en Bedrijfsvoering. Elke thema heeft een eigen directeur; samen met de algemeen directeur vormen zij de leiding van de organisatie.

Externe oriëntatie

Er wordt stevig ingezet op externe oriëntatie: het versterken van de invloed van Veenendaal in regionaal en bovenregionaal verband, juist met het oog op de grote uitdagingen van de komende jaren. Te denken valt hierbij aan verstedelijking, mobiliteit, duurzaamheid/circulariteit en Regiodeal. Voor dit doel zullen twee strategisch adviseurs worden aangetrokken om de organisatie en het bestuur te adviseren en ondersteunen in de externe oriëntatie, om met elkaar de belangen van Veenendaal extern te behartigen. Ook de directeuren hebben hierin een belangrijke rol. Het gaat om welke mogelijkheden en kansen er voor onze gemeente liggen in regio, provincie, rijk en in EU-verband, en deze mogelijkheden en kansen te benutten. Waar mogelijk en nuttig kan hierin gezamenlijk worden opgetrokken met andere gemeenten, bijvoorbeeld in Foodvalley-verband.

Aantrekkelijke werkgever in een moeilijke arbeidsmarkt

Door verschillende oorzaken is er inmiddels een (zeer) krappe arbeidsmarkt ontstaan. In diverse sectoren is er sprake van arbeidstekorten en in meerdere gevallen hebben die al geleid tot uitval van productie en dienstverlening. Ook (gemeentelijke) overheden worden in toenemende mate geconfronteerd met moeilijk te vervullen vacatures, langere wervingstrajecten, verlengde inhuur en oplopende werkdruk voor de zittende mensen. Omdat de voortekenen zijn dat deze krapte, ook bij een (korte) economische recessie, bij verschillende functies nog wel even zal aanhouden, wordt extra ingezet op 'aantrekkelijk' werkgeverschap. We zullen Veenendaal vooral op de inhoud en de cultuur profileren: meer aandacht schenken aan de interessante uitdagingen waaraan de komende jaren gewerkt gaat worden en meer nadruk leggen op het publiek ondernemerschap dat we bij medewerkers zoeken. Daarnaast zullen we - waar mogelijk in samenwerking met andere (buur)gemeenten in Foodvalley en scholen in de regio - de mogelijkheden van trainees nagaan. Ook zullen we meer gebruik moeten maken van (eigen) recruiters. Binnenhalen van nieuwe collega's is één, het behouden van goede collega's is twee. Ook aan dit 'binden' willen we meer aandacht besteden. Hoewel we zeker niet op lonen willen gaan concurreren, leidt de extra aandacht voor de arbeidsmarktkansen van onze gemeente wel tot extra kosten de komende jaren: voor langere en duurdere inhuur, voor extra recruitment en profilering, en voor een stevig en nuttig traineeprogramma. Het 'binden' vraagt om voortdurende scholing en training, om ontwikkelkansen, en om (meer) inzet op talenten.

Financieel-economische ontwikkelingen

Alvorens in te gaan op concrete cijfers van de Programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 en het daarbij behorende meerjarenperspectief is het van belang een paar belangrijke ontwikkelingen te schetsen, welke het kader bepalen waarin de ramingen in de meerjarenbegroting plaatsvinden.

Ontwikkeling Algemene uitkering Gemeentefonds

Gelet op de diverse crises prompt het Rijk vele miljarden euro's extra in de economie. Gemeenten profiteren daar in de jaren 2023-2025 fors van. Met ingang van het jaar 2026 komen die extra miljarden weer te vervallen: het kabinet wil de fase vanaf 2026 overlaten aan het dan zittende kabinet. Dat betekent dat de gemeenten vanaf 2026 miljoenen euro's minder ontvangen uit het Gemeentefonds. In de vakpers wordt daarom al gesproken over het 'ravijnjaar'. Via de VNG en de provinciebesturen wordt aangedrongen op meer duidelijkheid over de omvang van het Gemeentefonds vanaf 2026. Mogelijk krijgen gemeenten en provincies de beschikking over een groter eigen belastinggebied.

Extreem stijgende prijzen en lonen

De inflatie loopt historisch gezien hoog op: in de maand augustus 2022 was er sprake van 12%. Energieprijzen lopen zodanig hoog op dat vele mensen in de financiële problemen komen. Vooral de lage en de middeninkomens merken dat zij onder de streep minder overhouden of tekort komen. Voor de gemeentelijke huishouding wordt een verhoging van de energiekosten met bijna € 1,5 miljoen gerekend. Grondstoffen worden duurder, waardoor

ook de dagelijkse boodschappen een groter deel van het huishoudbudget van de inwoners vragen. Gevolg is dat de looneisen weer hoger worden waardoor het gevaar dreigt dat we in een loon-prijsspiraal terecht komen.

In de risicoparagraaf besteden we aandacht aan de mogelijke gevolgen van prijsstijgingen voor instellingen, verenigingen en inwoners.

Rentestijging

Een andere tegenvaller is de forse rentestijging waarmee gerekend moet worden. In de vorige begroting kon nog gerekend worden met een rente van ongeveer 1 %; inmiddels is dat al 2,5 %. Voor de begroting betekent dit extra rentekosten op de voorgenomen investeringen van € 400.000,- in 2023 oplopend tot ongeveer € 2 miljoen vanaf 2026.

Algemene Reserve

Na de vaststelling van de 2e bestuursrapportage 2022 bedraagt de Algemene Reserve € 30,7 miljoen. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' wordt nader ingegaan op de context hiervan. De door de raad vastgestelde limiet (ondergrens) is een bedrag van € 16,5 miljoen.

Opbouw van de begroting

Ten opzichte van vorige jaren is geprobeerd de leesbaarheid van de begroting voor wat betreft de 6 programma's te optimaliseren.

Indeling van de programma's

Na de inleiding en beschrijving van het financieel kader volgt het programmaplan, waarin de 6 programma's zijn uitgewerkt. Hierbij wordt steeds dezelfde indeling gehanteerd:

PROGRAMMA

- Beschrijving van de visie m.b.t. dat programma;
- De thema's;
- Financieel overzicht m.b.t. dat programma;
- Relevante ontwikkelingen per thema.

Indeling in thema's

Per thema de volgende indeling:

- Algemene informatie over dat thema;
- De doelenboom (wat willen we bereiken; wat gaan we ervoor doen);
- Opsomming van gerelateerde beleidsstukken zoals Nota's;
- Financieel overzicht m.b.t. dat thema.

Per thema zijn de verbonden partijen benoemd die een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstellingen binnen dit thema. In paragraaf E (Verbonden Partijen), zijn deze verder beschreven.

Voor de verplichte indicatoren welke het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorschrijft nemen wij een directe link op naar het portaal 'Waar staat je gemeente'. Met behulp van deze link kunt u de vaste set aan indicatoren raadplegen. Een uitzondering hierop zijn de indicatoren voor het Programma 6 Bedrijfsvoering. Deze gegevens zijn te vinden in Programma 6 van deze Programmabegroting. [Dashboard BBV - waarstaatjegemeente.nl](#)

Opvolging adviezen provincie (toezichthouder)

Bij de beoordeling van de Programmabegroting 2022 heeft de provincie als toezichthouder enige aanbevelingen gedaan. Met deze aanbevelingen is bij de opstelling van de Programmabegroting 2023 rekening gehouden. Het betreft onder andere:

- Op een meer prominente plaats in de begroting sturen op het begrotingsevenwicht: in het hoofdstuk 'Financieel Kader' wordt dit uitgewerkt;
- Bij de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is nu meer aandacht gegeven aan het meerjarig onderhoud (dus niet uitsluitend 2023);
- In de risicoparagraaf wordt aandacht gegeven aan de kostenontwikkeling m.b.t. de jeugdzorg.

Financieel perspectief

In het hoofdstuk Financieel kader wordt u meegenomen in de totstandkoming van het begrotingssaldo vanaf het moment van de Kaderbrief 2023 (voorjaar 2022) tot op heden. Hieronder volgt een opsomming van het eindsaldo en de consequenties hiervan voor de komende jaren.

Meerjarig perspectief

De Programmabegroting en meerjarenraming omvatten de periode 2023 tot en met 2026. Conform artikel 190 van de Gemeentewet, wordt de begroting door het college ter vaststelling aan de raad aangeboden met een meerjarenraming voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

Het begrotingssaldo voor de periode 2023-2026 ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo	552	2.321	4.013	-10.100	-11.968	-11.968	-11.968	-11.968

Volgens het begrotingstoezicht van de provincie (zie hoofdstuk Financieel kader) voldoet de Programmabegroting aan de gestelde criteria: het begrotingsjaar (2023) moet structureel sluitend zijn, en als dat niet het geval is, dan moet uiterlijk het laatste jaar van de Meerjarenraming (2026) sluitend zijn. Toch zien we in 2026 een enorme terugval in financiële ruimte. Zoals geschetst is de belangrijkste oorzaak hiervan de teruglopende uitkering uit het Gemeentefonds. Verwacht mag worden dat het Rijk in het najaar 2022 (september- of decembercirculaire m.b.t. het gemeentefonds) duidelijkheid zal geven of en zo ja in welke mate er compensatie zal plaatsvinden.

Het College hecht eraan om verder te kijken dan het jaar 2026, namelijk naar de jaren 2027 t/m 2030. Hiermee wordt de lijn vanuit de Kaderbrief voortgezet. Immers, de jaren 2026 t/m 2030 laten een sterk negatief beeld zien, en dit negatieve perspectief vormt het kader voor besluitvorming over deze periode.

Financieel kader

Financieel vertrekpunt

Voor de bepaling van het beginsaldo van de begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026 wordt voortgeborduurd op eerder vastgestelde documenten.

- De Programmabegroting 2022: vastgesteld in november 2021.
- De 3e bestuursrapportage over 2021: vastgesteld in december 2021.
- De 1e bestuursrapportage over 2022: vastgesteld in juni 2022.

De 2e bestuursrapportage 2022 wordt in oktober 2022 aan de raad ter vaststelling aangeboden. De structurele effecten zijn al wel verwerkt in deze Programmabegroting. Verder is het gebruikelijk om de gevolgen van de september-circulaire van het gemeentefonds pas later te verwerken. De raad wordt tussentijds wel geïnformeerd over die gevolgen.

Technische richtlijnen 2023-2026

Bij de start van de begrotingscyclus voor het volgende jaar worden richtlijnen voor de technisch-financiële parameters opgesteld. Normaliter leidt een geringe stijging of daling van de indexcijfers in het lopende jaar niet tot een aanpassing van de indexcijfers in het jaar daaropvolgend. In dit geval is echter sprake van een (uitzonderlijke) stijging die doorwerkt naar 2023 en volgende jaren en waarvan we verwachten dat deze stijging niet binnen de huidige budgetten kan worden opgevangen.

Voor de jaren 2023-2026 worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Loonstijging 5,4%	
In de Kaderbrief 2023 bedroeg de raming	2,30%
Verhoging in 2022 op basis van meicirculaire 2022 Algemene uitkering	1,80%
Verhoging in 2023 eveneens gebaseerd op de meicirculaire 2022	1,30%
Te hanteren percentage in 2023	5,40%

Prijsstijging 5,8%	
In de Kaderbrief 2023 bedroeg de raming	1,70%
Verhoging in 2022 op basis van meicirculaire 2022 Algemene uitkering	3,40%
Verhoging in 2023 eveneens gebaseerd op de meicirculaire 2022	0,70%
Te hanteren percentage in 2023	5,80%

Index kosten Sociaal Domein 5,4%	
In de Kaderbrief 2023 bedroeg de raming	3,37%
Aanvulling op basis van decembercirculaire 2021	1,13%
Verhoging in 2022 op basis van meicirculaire 2022	1,06%
Aanpassing voor 2023	0,08%/-
Te hanteren percentage in 2023	5,40%

Tarieven gemeentelijke belastingen 5,8%

Dit percentage is gebruikelijk gekoppeld aan de verhoging van de prijsstijgingen.

Rentevoet van 2,5 % voor aan te trekken financieringsmiddelen

De rente is de afgelopen periode aanzienlijk gestegen. Uitgegaan wordt daarom van een gemiddeld rentepercentage van 2,5%. Dit percentage is gebaseerd op de lange-termijn verwachting van de ING, BNG en DNB.

Areaaluitbreiding

Uitgangspunt is de bouw van gemiddeld 450 woningen per jaar en daardoor een stijging van 650 inwoners per jaar; jaarlijks aflopend met 10 inwoners tot 610 inwoners.

Nadere toelichting loon- en prijsstijgingen

Voor de stijging van de lonen en prijzen gaan we uit van de prognoses van het CPB. Daarbij hanteren we de prognoses uit de septembercirculaire voor de Kadernota/Kaderbrief en de prognoses uit de meicirculaire voor de Programmabegroting. Op deze wijze sluiten we zoveel mogelijk aan bij de meest recente prognoses en de compensatie (via de accessen) vanuit deze circulaire.

Uit de meicirculaire blijkt dat de stijging van de inflatie zich onder meer uit in de door het CPB berekende indexcijfers voor lonen en prijzen. Deze indexcijfers stijgen vanaf 2022. De stijging heeft een structureel karakter en werkt cumulatief door. Voor Veenendaal zijn de budgettaire effecten van de loon- en prijsstijgingen indicatief berekend op € 3.145.000 in 2023, € 4.673.000 in 2024, € 6.032.000 in 2025 en € 7.031.000 in 2026.

Systematiek meerjarenraming

In de meerjarenraming is tot en met 2022-2025 uitgegaan van een indexering per jaar (op basis van 'lopende prijzen'). De meerjarenraming 2024-2026 is vanaf dit jaar opgesteld op basis van 'constante prijzen'. Dit betekent dat het loon- en prijsniveau van 2023 voor de budgetten in de navolgende jaren (2024 tot en met 2026) constant is gehouden. Het meerjarig werken met constante prijzen bevordert namelijk de inzichtelijkheid en vergelijkbaarheid van de cijfers over de verschillende jaren. Daarnaast heeft deze methodiek praktische voordelen en voorkomt het bijvoorbeeld dat jaarlijks aanzienlijke fluctuaties in het meerjarenperspectief ontstaan door de veelheid van wijzigingen van de loon- en prijsindexatie. In budgettaire zin heeft de nu toegepaste methodiek geen consequenties omdat de budgetten voor loon- en prijsstijging meerjarig niet meer over alle budgetten verwerkt worden maar per jaar in een begrotingspost (stelpost) opgenomen worden. Deze methodiek wordt door het merendeel van de gemeenten toegepast.

Opbouw financieel perspectief

In dit onderdeel wordt aangegeven hoe het saldo van de Programmabegroting tot stand is gekomen.

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Het meerjarenperspectief na verwerking van de 3e bestuursrapportage van 2021	1.924	1.658	1.754	345
<i>In de Kaderbrief 2023-2026 zijn de volgende besluiten verwerkt</i>				
-Parkeereexploitatie 2022-2025 (raad 27/1/2022)	203	176	189	
-Kadernota VRU(raad 27/1/2022)	111			
-Saldo 1e bestuursrapportage 2022 (raad 23/6/2022)	-614	-607	-607	-607
-OPOR voorziening groot onderhoud (raad 25/11/21)				-1.370
-Correctie onttrekkingen Alg. Reserve		-1.553	-1.409	
-Technische richtlijnen 2023-2026	-40	-159	210	-158
Voorlopig saldo na de Kaderbrief 2023-2026	1.584	-485	137	-1.790
Uitkomsten meicirculaire 2022 (zie toelichting)	12.602	17.469	21.272	10.964
Af: reservering loon- en prijsstijgingen	-3.145	-4.673	-6.032	-7.031
Saldo na verwerking meicirculaire	11.041	12.311	15.377	2.143
Verwerking Collegebesluiten:				
1. Europese aanbesteding beveiliging (31/5/22)	-60	-60	-60	-60
2. Saldo 2e bestuursrapportage 2022 (13/9/22)	-329	-309	-229	-229
Overige zaken				
3. Geactualiseerde technische richtlijnen na de kaderbrief	557	374	165	-133
4. Aanpassing begeleide participatie	-200	-267	-240	-62
5a. Realistische raming jeugd	-867	-1.699	-1.966	-2.117
5b. Extra Rijksvergoeding Jeugdzorg (25%)		529	489	341
6. Actualisering kapitaallasten	-376	-997	-1.317	-2.518
7. Stijging energielasten vastgoed	-1.481	-1.481	-1.481	-1.481
8. Volumestijging /aanpassing tarieven WMO	-355	-513	-774	-1.039
9. Rentestijging naar 2,5%	-368	-614	-1.158	-2.078
10. Zin-budget Jeugd	-690			
11. Onderuitputting algemene uitkering	500			
Saldo na verwerking	7.372	7.274	8.806	-7.233

Toelichting meicirculaire

De meicirculaire 2022 laat voor Veenendaal in de jaren 2023 t/m 2026 een voordelig effect op onze begrotingspositie zien. Dit wordt vooral veroorzaakt door de opwaartse bijstelling van de accessen als gevolg van het regeerakkoord, de extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting (Vpb), koppeling AOW aan wettelijk minimumloon, inkomstenbelasting Box 3, hogere defensie-uitgaven en de toenemende inflatie. In 2026 ontstaat er een aanzienlijk lager accres t.o.v. 2025 vanwege de afschaffing van de normeringssystematiek ("trap op/trap af").

De toenemende inflatie uit zich in de stijging van de loon- en prijsindex zoals die door het Centraal Planbureau is geprognosticeerd. Aannemelijk is dat dit gedeelte van de accessen uit deze circulaire nodig zal zijn voor de prijs- en loonstijging in de komende jaren. Daarom zijn de hogere indexeringen indicatief doorberekend in de meerjarenbegroting.

Per saldo leidt dit tot het volgende resultaat:

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Saldo na verwerking 1e bestuursrapportage 2022 en Kaderbrief 2023-2026	1.584	-485	137	-1.790
Saldo meicirculaire 2022	12.602	17.469	21.272	10.964
Subtotaal	14.186	16.984	21.409	9.174
Saldo loon- prijsstijgingen	-3.145	-4.673	-6.032	-7.031
Saldo meerjarenperspectief na meicirculaire 2022	11.041	12.311	15.377	2.143

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het financieel meerjarenperspectief door de ontwikkelingen vanuit de meicirculaire resulteert in een positief saldo in 2023 van € 11.041.000, in 2024 € 12.311.000, in 2025 € 15.377.000 en in 2026 € 2.143.000.

Nadere toelichting

De belangrijkste punten uit deze circulaire voor de jaren 2023 tot en met 2026 zijn:

1. Bijstelling van de accressen 2023 -2026;
2. Schrappen van de oploop van de opschalingskorting tot en met 2025;
3. Aanpassing BTW compensatiefonds (BCF);
4. Invoering van de herverdeling van het Gemeentefonds;
5. Rijksbijdrage Jeugdzorg 2023.

Hieronder wordt kort ingegaan op de bovenstaande items. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2022.

Accressen 2023-2026

De hogere Rijksuitgaven op basis van het nieuwe regeerakkoord en de vastgestelde voorjaarsnota alsmede de hogere inflatie leveren voor de jaren 2023 tot 2025 een flink hoger accres op. Voor Veenendaal betekent dit een verhoging van de algemene uitkering met € 8.430.000 in 2023, € 14.122.000 in 2024 en € 18.087.000 in 2025.

In 2026 bedraagt het aanvullende accres € 10.195.000 en is daarmee ca. € 8 miljoen lager dan in 2025. Dit komt omdat vanaf 2026 de bestaande normeringssystematiek wordt losgelaten. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe stabielere financieringssystematiek voor gemeenten vanaf 2026. Aangezien de effecten hiervan nog onbekend zijn, dient op basis van de huidige informatie rekening gehouden te worden met een aanzienlijke terugval van de inkomsten in 2026. Dit maakt het heel lastig om een meerjarig sluitende begroting 2023-2026 op te stellen.

Voor de periode 2022-2025 is het volumedeel van het accres vastgezet waardoor het risico van een daling van de algemene uitkering door onderbestedingen bij het Rijk is weggenomen. Wel dient rekening gehouden te worden met een lagere algemene uitkering vanwege een mogelijke verlaging van de bijdrage vanuit het btw-compensatiefonds en de nog niet verwerkte waardevermindering van de woningen in 2021. Hiervoor is een stelpost opgenomen van € 1 miljoen vanaf 2023.

Ook vanuit de technische mutaties (o.a. uitkeringsbasis, hoeveelheidsverschillen en WOZ-mutaties) zijn in de jaren 2023 tot en met 2026 extra middelen beschikbaar. Het gaat per saldo om € 2.579.000 in 2023, € 2.294.000 in 2024, € 2.174.000 in 2025 en € 2.208.000 in 2026.

Schrappen oploop opschalingskorting

Het kabinet heeft besloten om deze kabinetsperiode de oploop van de opschalingskorting tot en met 2025 te schrappen. Voor Veenendaal levert dit een incidenteel voordeel op van € 1.462.000 in 2023, € 1.949.000 in 2024 en € 2.450.000 in 2025. Het Rijk gaat ervan uit dat de opschalingskorting vanaf 2026 weer onverkort wordt doorgevoerd, waardoor de inkomsten vanuit de algemene uitkering in 2026 ook door deze mutatie aanzienlijk lager uitkomen dan in 2025 (naast de reeds vermelde terugval van het accres in 2026). Er wordt dan ook gesproken over het "ravijnjaar 2026".

BTW compensatiefonds

Op basis van de afrekening over 2021 zijn extra middelen vanuit het BCF-compensatiefonds toegevoegd aan het gemeentefonds. Op grond van de provinciale richtlijn mag maximaal het bedrag van de laatste afrekening structureel opgenomen worden in de meerjarenbegroting. Conform de bestendige gedragslijn volgen wij deze richtlijn. Voor Veenendaal betekent dit een structurele verhoging van de uitkering met € 440.000.

Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van het BCF en de nog te verwerken waardevermindering van de woningen (WOZ) is een stelpost opgenomen (zie hiervoor de toelichting bij Accressen 2023-2026).

Herverdeling Gemeentefonds

De nieuwe verdeelmodellen van het gemeentefonds zijn vanaf 2023 verwerkt in deze circulaire. Het herverdeeffect pakt nadelig voor Veenendaal uit. Het nadelige effect bedraagt structureel € 1.379.000 (€ 21 per inwoner). Voor gemeenten met een zwakke sociale structuur en een lage solvabiliteit geldt een aangepast ingroeipad. Op grond hiervan wordt in de jaren 2023 en 2024 vanuit het Rijk een compensatie ontvangen van resp. € 1.045.000 en € 543.000.

In de meerjarenbegroting is reeds rekening gehouden met een stelpost herverdeling gemeentefonds van € 500.000. Deze stelpost kan nu vrijvallen. Het totale herverdeeffect voor onze gemeente is daarmee € 166.000 positief in 2023, € 336.000 negatief in 2024 en € 879.000 negatief in 2025 en 2026.

Jeugdzorg

Het Rijk heeft voor 2023 extra middelen beschikbaar gesteld ter compensatie voor de tekorten in jeugdzorg. Voor Veenendaal gaat het om een bedrag van € 5.535.000. Hiervan was reeds een bedrag van € 5.010.000 opgenomen in de begroting. Per saldo bedraagt het positieve effect € 525.000.

Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd. De besluitvorming over de extra middelen voor 2024 en verder vindt na deze gesprekken plaats.

Onderstaand vindt u de mutaties in een overzicht.

Bedragen x € 1.000		2023	2024	2025	2026	
Inkomsten						
Gemeentefonds	Accessen 2022 t/m 2026	i 8.430	14.122	18.087	10.195	
	Onderuitputting (BCF, WOZ)	i -1.000	-1.000	-1.000	-1.000	
	Schrappen oploop opschalingskorting (t/m 2025)	1.462	1.949	2.450	-	
	Afrekening BCF 2021	i -	-	-	-	
	Stelpost BCF 2022 t/m 2026	i 440	440	440	440	
	Herverdeling effect	i -1.379	-1.379	-1.379	-1.379	
	Compensatie ingroei	i 1.045	543	-	-	
	Vrijval stelpost herverdeelt effect	i 500	500	500	500	
	Jeugd coalitieakkoord	i 525	-	-	-	
	Technische mutaties:					
	- Ontwikkeling uitkeringsbasis, hoeveelheidsverschillen, verdeelreserve)	i 1.926	1.633	1.505	1.531	
	-WOZ	i 653	661	669	677	
	Subtotaal effect van de meicirculaire op het begrotingssaldo		12.602	17.469	21.272	10.964

Toelichting op de overige punten uit het overzicht

1. Europese aanbesteding

Op 31 mei 2022 heeft het college ingestemd met een Europese aanbesteding voor beveiligings- en receptiedienstverlening, alarmopvolging en surveillance voor gebouwen of locaties. De ingangsdatum van een nieuwe overeenkomst is 1 februari 2023. Er wordt rekening gehouden met een structurele kostenstijging onder andere vanwege de stijging van de loonkosten in 2022 voor de beveiligers. In deze begroting is de verwachte kostenstijging, ad € 60.000 op jaarbasis, verwerkt

2. Saldo 2e bestuursrapportage 2022

In de raadsvergadering van 13 oktober 2022 wordt de 2e bestuursrapportage 2022 vastgesteld. De structurele financiële consequenties vanuit deze bestuursrapportage zijn in de Programmabegroting verwerkt.

3. Geactualiseerde technische richtlijnen

Dit betreft het saldo van alle aanpassingen vanaf het moment van de Kaderbrief 2023-2026. Zie ook punt II hiervoor.

4. Aanpassing begeleide participatie

Via een integratie-uitkering ontvangen we vanuit het Rijk middelen voor de uitvoering van de begeleide participatie. In de begroting worden deze middelen gekoppeld aan de (uitgaven) budgetten voor begeleide participatie.

Dit geldt ook voor de jaarlijkse loon- en prijscompensatie van de begeleide participatie. Die jaarlijkse compensatie is tot dusver via een taakmutatie in de diverse circulaire van het gemeentefonds aan ons ter beschikking gesteld.

In meicirculaire 2022 heeft de minister aangegeven dat deze middelen vanaf 2022 niet meer via een integratie-uitkering aan de gemeenten worden overgemaakt maar onderdeel uitmaken van het algemene deel (accres) van de gemeentefondsuitkering. In de besluitvorming over de meicirculaire 2022 is per abuis meerjarig de compensatie voor de begeleide participatie via het algemene deel van de gemeentefondsuitkering niet doorgesluisd naar de budgetten voor begeleide participatie. In deze begroting vindt de toevoeging van de compensatie vanuit het Rijk naar het desbetreffende budget voor begeleide participatie alsnog meerjarig plaats.

5.a Realistische raming jeugd

Voor de ramingen van de jeugdbudgetten is het uitgangspunt 'zo realistisch mogelijk ramen van de budgetten' gehanteerd. Hiervoor is als basis de huidige prognose genomen, zoals die is opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2022. Vervolgens is kritisch gekeken naar mogelijke realisatie van de meerjarig opgenomen taakstellingen (ca. 50% is naar verwachting realiseerbaar), er is rekening gehouden met een volumestijging vanaf 2023 met 1,65% en de aanvullende kortingen vanuit het Rijk vanaf 2024 (op basis van het coalitieakkoord). Op grond van deze ontwikkelingen is een stijging van de jeugdbudgetten oplopend van € 867.000 in 2023 naar € 2.117.000 in 2026.

5.b Extra Rijksvergoeding Jeugdzorg (25%)

Vanuit het ministerie is, na overleg met de provincies, aangegeven dat meerjarig de rijksvergoeding voor de jeugdbudgetten op basis van de Hervormingsagenda opgehoogd mag worden naar 100%. In de begroting is op dit moment rekening gehouden met een rijksvergoeding van 75%. Dit betekent dat de inkomsten opgehoogd kunnen worden met € 529.000 in 2024 aflopend naar € 341.000 in 2026.

6. Actualisering kapitaallasten

De volgende oorzaken liggen hieraan ten grondslag:

- Actualiseren van bestaande activa op basis van de Nota Waardering en Afschrijving;
- Aanpassing van het huidige MIP 2023-2025 (Meerjaren Investerings Plan): zijn de bedragen nog actueel;
- Verwerking van de jaarschijf 2026 in het meerjarenperspectief. De investeringen waren reeds opgenomen in het MIP, maar de vorige meerjarenraming liep maar tot het jaar 2025.

7. Stijging energielasten vastgoed

De stijging van de energielasten heeft grote consequenties voor het gemeentelijk vastgoed. In eerste instantie is berekend dat dit een extra last betekent van bijna € 1,5 miljoen. Latere prognoses geven aan dat deze extra last kan oplopen tot wel € 2,3 miljoen. In de begroting is de eerste berekening van € 1,5 miljoen verwerkt; in de risicoparagraaf is er rekening mee gehouden dat de energielasten nog verder zullen stijgen.

8. Volumestijging/ aanpassing tarieven WMO

De budgetten voor de Wmo zijn, naast de reguliere indexcijfers, in deze begroting geactualiseerd met de volgende twee ontwikkelingen:

- een jaarlijkse volumestijging van 1,65% vanaf 2023;
- de ophoging van het indexcijfer voor het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) naar 7% op basis van eerder gemaakte afspraken.

Deze ontwikkelingen leiden tot een ophoging van de gemeentelijke Wmo-uitgaven van € 355.000 in 2023 oplopend naar € 1.039.000 in 2026.

9. Rentestijging naar 2,5%

Een andere tegenvaller is de rentestijging waarmee gerekend moet worden. Momenteel loopt de rente voor langlopende leningen op. Dit heeft consequenties voor de kapitaallasten van nieuwe investeringen. Voor de begroting betekent dit extra rentekosten op de voorgenomen investeringen van € 400.000 in 2023 oplopend tot ongeveer € 2 miljoen vanaf 2026.

10. Zin-budget jeugd

Berekend is dat het budget 'Zorg in Natura' in 2023 naar inschatting incidenteel moet worden verhoogd met € 1,4 miljoen. Hiervan wordt € 800.000 in de begroting verwerkt; het resterende bedrag van € 600.000 wordt opgenomen als risico in de betreffende paragraaf, aangezien nog niet zeker is dat dit deel van het budget echt uitgegeven zal worden. Ook het Ontwikkelbudget Jeugd/Onderwijs moet met € 40.000 worden aangepast. Daarnaast kan de voorgestelde verhoging van het Projectbudget CJG waarvoor € 150.000 is geraamd, komen te vervallen. Per saldo resulteert dit in hogere kosten van € 690.000. Bij de Kadernota 2024 wordt nader bekeken of de verhoging van het ZIN-budget nog structurele effecten heeft voor de jaren na 2023.

11. Onderuitputting algemene uitkering (BCF)

Bij de behandeling van de meicirculaire 2022 is door het college besloten om vanaf 2023 in de begroting rekening te houden met een onderuitputting op de algemene uitkering van € 1 miljoen. Deze onderuitputting is voor een belangrijk deel gebaseerd op de verwachting dat de bijdrage vanuit het btw-compensatiefonds (BCF) aan het gemeentefonds de komende jaren zal afnemen doordat gemeenten meer gaan investeren en dus meer gebruik gaan maken van het BCF. Voorzichtigheidshalve is daarom, zoals hiervoor aangegeven, een bedrag in de begroting als onderuitputting 'gereserveerd'.

Recente informatie vanuit het ministerie laat zien dat de bijdrage vanuit het BCF aan het gemeentefonds over 2022 (in lijn met voorgaande jaren) niet is afgenomen, maar juist is toegenomen. Het is daarom aannemelijk dat de verwachte onderuitputting in 2023 voor wat betreft het BCF zich niet in die mate zal voordoen zoals die eerder is geprognosticeerd. We vinden het dan ook verantwoord om de gereserveerde onderuitputting in 2023 van € 1 miljoen met € 500.000 te verlagen naar € 500.000. Bij de opstelling van de Kadernota 2024-2027 zullen we beoordelen in hoeverre de onderuitputting structureel kan worden aangepast.

Ontwikkelingen Sociaal Domein

De laatste jaren is voor wat betreft de uitgaven in het kader van het sociaal domein (Wmo, Jeugd en participatie) ervaren dat de kosten steeds verder opliepen, terwijl het beschikbare budget voor dit doel fors achterbleef bij de uitgaven. Wel is hard gewerkt om de balans tussen kwaliteit, organisatie en financiën van de zorg te versterken.

Bij het Programma 3 (Sociale Leefomgeving) wordt een uitgebreide toelichting gegeven op de ontwikkelingen hierin.

Vertaling groslijst naar de begroting

In de bijeenkomsten met de gemeenteraad op 7 en 14 september jl. is de 'groslijst' ter sprake geweest. Het betreft de wensen en noodzakelijke zaken die vanuit het college en organisatie zijn aangeleverd. De lijst is opgenomen als bijlage 6 en is in deze Programmabegroting samen met, waar mogelijk, de input vanuit de bijeenkomsten verwerkt. Omdat er met de kennis van nu, in de jaren 2023 -2025 budgettaire ruimte is en in de jaren daarna niet meer, zijn zoveel mogelijk zaken als 'incidenteel' beschouwd voor maximaal 3 jaar. Noodzakelijke uitgaven met een structureel karakter zijn wel opgenomen.

Voor de Programmabegroting 2023 en de meerjarenraming heeft dit de volgende consequenties:

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Saldo na verwerking richtlijnen en overige zaken	7.372	7.274	8.806	-7.233
Groslijst: incidentele lasten	-4.263	-2.266	-2.031	-155
Groslijst: structurele lasten	-2.557	-2.687	-2.762	-2.712
Saldo Programmabegroting 2023 e.v. jaren	552	2.321	4.013	-10.100

De uitgaven van de groslijst zijn als volgt per programma te specificeren:

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Programma 1 Fysieke leefomgeving				
• Incidentele uitgaven	1.480	780	545	0
• Structurele uitgaven	390	520	520	470
Programma 2 Economie, werk en ontwikkeling				
• Incidentele uitgaven	300	300	300	0
• Structurele uitgaven	47	47	47	47
Programma 3 Sociale Leefomgeving				
• Incidentele uitgaven	1.833	611	611	0
• Structurele uitgaven	1.113	1.113	1.113	1.113
Programma 4 Burger en Bestuur				
• Incidentele uitgaven	75	0	0	75
• Structurele uitgaven	130	130	130	130
Programma 6 Bedrijfsvoering				
• Incidentele uitgaven	495	495	495	0
• Structurele uitgaven	957	957	1.032	1.032
Totaal per programma	6.820	4.953	4.793	2.867

In de betreffende programma's worden de diverse individuele posten gespecificeerd.

Meerjarig perspectief na 2026

a. Korte schets omstandigheden

De begrotingsperiode omvat de periode 2023 – 2026: de Programmabegroting geldt voor 2023 en de meerjarenraming voor de jaren 2024, 2025 en 2026. Er worden normaliter verder geen (financiële) beschouwingen gegeven over de periode daarna.

Er is nu sprake van bijzondere omstandigheden.

Uit de kabinetsplannen (troonrede) blijkt dat het Rijk in 2026 eenmalig extra middelen beschikbaar zal stellen. In de septembercirculaire zal naar verwachting meer duidelijkheid worden gegeven.

De Programmabegroting betreft het jaar 2023 en de meerjarenraming betreft de jaren 2024, 2025 en 2026. Voor het laatste jaar van de meerjarenraming, 2026, en ook voor de jaren daarna is er grote financiële onzekerheid. Het rijk is voornemens om na het jaar 2025 over te stappen op een andere manier van bekostigen van gemeenten en provincies. De oude systematiek verdwijnt, volgens het coalitieakkoord van Rutte IV, terwijl er nog geen begin is van een nieuw financieringsstelsel. Het gevolg is een levensgroot gat in de gemeentefonds-begroting, resulterend in een megatekort van € 3,9 miljard in 2026 en een verwacht tekort van minstens dezelfde grootte voor de jaren daarna. Mede om die reden is het jaar 2026 omgedoopt tot ravijnjaar. De consequentie is dat we vanaf nu kritisch moeten kijken naar de gevolgen van investeringen en uitgaven: kunnen we de lasten ook vanaf 2026 nog betalen? Om die reden wordt er naast de voorgeschreven meerjarenraming tot 2026 ook een prognose gegeven voor de jaren 2027 – 2030. Inzicht in de meerjarige financiële situatie is nodig bij de afwegingen bij de besluitvorming over nieuwe uitgaven en investeringen.

Voor de beeldvorming is het financieel perspectief zoals hiervoor berekend is, doorgetrokken naar de periode 2027 – 2030. Dat perspectief (begrotingssaldo) komt er als volgt uit te zien:

Bedragen x € 1.000	Meerjarenraming				Prognose			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	552	2.321	4.013	-10.100	-11.968	-11.968	-11.968	-11.968

In de saldi vanaf 2027 zijn begrepen:

- Verlaging Algemene Uitkering vanwege het voornemen van het Rijk het Fonds met 4 miljard te korten vanaf 2026;
- Toename van de investeringslasten uit het MIP tot en met 2026;
- Stijging van de rente voor financiering van het omvangrijke investeringsprogramma.

Oplossingsrichtingen

In de sessies met de gemeenteraad op 7 en 14 september is een sheet gepresenteerd met mogelijk oplossingsrichtingen om ook vanaf het genoemde 'ravijnjaar 2026' tot een sluitende begroting te komen. Gedacht wordt hierbij aan de volgende richtingen.

a. Van incidenteel naar structureel karakter

Hierbij wordt met de inzet van een incidenteel budget of bedrag een structureel effect bereikt. In de jaren 2024 en 2025 is op dit moment nog financiële ruimte beschikbaar die hier mogelijk voor ingezet kan worden. Voorbeeld: door een investering in duurzame maatregelen van een gebouw wordt een blijvende daling van de energiekosten gerealiseerd. Een deel van het financieel overschot in 2024 en/of 2025 wordt in dit geval gestort in de reserve kapitaallasten, waardoor de komende jaren de lasten van de investering vanuit die reserve kunnen worden gedekt en de exploitatiekosten van het gebouw verminderen door de lagere energiekosten.

b. Het Rijk springt bij in 2026 en verder

De VNG heeft al aangegeven dat er structureel meer geld nodig is voor een verantwoorde uitvoering van de gemeentelijke taken. Het kan niet zo zijn dat het Rijk steeds meer taken overhevelt naar de gemeenten, maar daarbij geen toereikend budget beschikbaar stelt. De VNG blijft zich hard maken voor de beschikbaarstelling van meer structurele middelen.

c. Wel startbudget voor grote investeringen maar besluit over investeringen zelf later nemen.

De kapitaallasten van het MIP leggen vanaf 2027 een aanzienlijk beslag op de financiële middelen. In een periode van een teruglopende algemene uitkering geeft dit een behoorlijke beperking van de financiële ruimte. Eventueel kan een heroverweging van het MIP plaatsvinden.

Een andere optie kan zijn: wel een besluit te nemen over het startbudget om onderzoek te doen naar een beoogde investering, waarna de definitieve besluitvorming dan plaats vindt nadat duidelijk is of het betreffende project daadwerkelijk (financieel) haalbaar is.

d. Gebruik maken van onderuitputting investeringen (incidenteel) en exploitatiebudgetten

In de praktijk blijkt bij de opstelling van de bestuursrapportages en de jaarrekening dat er sprake is van onderuitputting van de investerings- en exploitatiebudgetten. Onderzocht kan worden wat het effect hiervan is.

Elders in deze begroting is uitgezet dat 'circulair bouwen' in alle gevallen waar dat mogelijk is, zal worden toegepast. De komende periode zal geprobeerd worden welke consequenties dat heeft inclusief de financiële gevolgen. Ook zal onze accountant worden betrokken bij het onderzoek op welke wijze we de investeringen op basis van circulair bouwen gaan afschrijven.

e. Toepassen financiële beslisboom uit raadsakkoord

In het Raadsprogramma 2022-2025 is bij het onderdeel 'financiële afwegingskader' de beslisboom uitgelegd. Om de begroting structureel en reëel in evenwicht te houden wordt

stapsgewijs beschreven welke stappen worden gezet wanneer de gemeenteraad door financiële beperkingen tot bepaalde keuzes wordt gedwongen.

De stand van de algemene reserve bedraagt momenteel € 30,7 miljoen (na 2e bestuursrapportage 2022). Wanneer onverhoopt de nu opgenomen risico's toch manifest worden, kan de Algemene Reserve worden ingezet. Hetzelfde geldt voor mogelijke incidentele tegenvallers.

Bij het opstellen van de Kadernota 2024-2027 zal geprobeerd worden meer duidelijkheid te geven over de ontwikkelingen die de financiële positie van de gemeente aangaan. Ook hopen we dat er meer duidelijkheid zal zijn over de ontwikkeling van de Algemene Uitkering.

PROGRAMMA 1 – FYSIEKE LEEFOMGEVING

Visie Fysieke leefomgeving

In Veenendaal is het gezond, duurzaam en veilig wonen, werken en leven. Veenendaal heeft de allure, voorzieningen en ontwikkelkracht van een stad en de vriendelijkheid van een dorp. Veenendaal staat voor een breed scala aan opgaven die allemaal ruimte vragen. De ruimte binnen onze gemeentegrens is beperkt. We maken een bewuste keuze voor de kwaliteit van de leefomgeving, om ook in de toekomst een aantrekkelijke woon-en werkgemeente te blijven. We zetten in op duurzaam, beter en slimmer inrichten van de leefomgeving, o.a. door inbreiding, met gebruik van innovatie, kennis en creativiteit. De Groei en Bloei van Veenendaal is een duurzame ontwikkeling van de stad.

Thema's Fysieke leefomgeving

- I. Ruimtelijke ontwikkeling
- II. Openbare Ruimte
- III. Wijkgericht werken

Financiën Fysieke leefomgeving

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	30.171	30.191	30.943	31.171
Lasten	40.218	40.614	39.535	40.619
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-10.047	-10.423	-8.592	-9.447
Beschikkingen	3.791	2.389	787	950
Storting	19	1.488	19	19
Saldo mutaties reserves	3.773	901	768	931
Saldo programma (na mutaties reserves)	-6.274	-9.521	-7.824	-8.516

Actuele ontwikkelingen Fysieke leefomgeving

Thema I - Ruimtelijke ontwikkeling

Wonen

In Nederland is sprake van een wooncrisis. Er is een groot tekort aan woningen en dan met name in het betaalbare segment. Ook Veenendaal kent deze problematiek. Daarom wordt er op meerdere manieren getracht om deze problematiek zo snel mogelijk te verkleinen.

In 2022 is het nieuwe woonbeleid vastgesteld. Dit beleid vraagt in 2023 op enkele onderdelen een nadere uitwerking zoals het uitwerken en oprichten van een vereveningsfonds voor sociale woningbouw en de uitwerking van de regels en regie op het toevoegen van woningtype die Veenendaal nog mist. Ook de recente opgave om per gemeente 30% sociale huurwoningen te hebben vraagt de komende jaren om afstemming met alle partijen op de regionale woningmarkt. Met de woonvisie, en daarmee de woonzorganalyse en de woonzorgladder, zetten wij stappen om voldoende levensloop- en zorggeschikte woningen te realiseren. Hiermee dragen we bij aan het langer of het weer zelfstandig wonen in de eigen woning of wijk. De woonzorgladder brengt wat betreft de geestelijke gezondheidszorg de behoefte aan bijzondere woonvormen in beeld. Dit sluit aan op het scheiden van wonen en zorg en de ambulantiseringbeweging die zichtbaar is in de ouderen-, gehandicapten-, en geestelijke gezondheidszorg.

Om de doorstroming te bevorderen wijzen wij woningen met voorrang toe aan specifieke doelgroepen en werken we aan doorstromingsregelingen. Zo wijzen we 50% van de sociale koopwoningen toe aan doorstromers uit de sociale huur en – zodra dit juridisch mogelijk is – wordt van de goedkope koopwoningen 50% in de eerste twee maanden nadat het beschikbaar komt alleen aan inwoners uit Veenendaal aangeboden.

Om onze doelen te realiseren is in 2023 meer inzet zowel op strategisch- als bovenlokaal

niveau nodig. Denk hierbij aan de regionale Woondeals, diverse provinciale overlegtafels en landelijke afspraken over woningbouwlocaties. In de uitvoering is er een structurele toename van de uitvoerende taken, zoals voor urgentieaanvragen en leningen voor starters-, blijvers- en duurzaamheidsmaatregelen. De hiervoor benodigde middelen zijn opgenomen in de begroting.

In 2023 starten we een pilot met een verhuiscoach/makelaar. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de ambities uit de woonvisie ten aanzien van het huisvesten van kwetsbare inwoners en doorstroming op de woningmarkt.

Invoering Omgevingswet

De eerste kamer heeft een motie aangenomen die oproept om vast te houden aan 1 januari 2023 als invoeringsdatum. Het kabinet heeft als voornemen om in november hierover een definitief besluit te nemen. De gemeente werkt ondertussen door aan de implementatie van de Omgevingswet, opdat de gemeentelijke organisatie op 1 januari 2023 gereed is. Gezien de ontwikkelingen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) bestaat de kans dat de invoering alsnog wordt uitgesteld. Dit monitort de VNG aan de hand van Indringende Keten Testen (IKT's). De gemeente Veenendaal neemt actief deel aan deze IKT's, opdat de Minister een verantwoord standpunt kan innemen over het al dan niet per 1 januari invoeren van de Omgevingswet.

Met een vastgestelde Omgevingsvisie, het Omgevingsplan deel I, processen en het opstellen van toepasbare regels is Veenendaal één van de koplopers in de voorbereiding. Desalniettemin vraagt de voorbereiding in 2022 en de daadwerkelijke invoering in 2023 veel van de ambtelijke organisatie. Het programma Invoering Omgevingswet heeft de opdracht om samen met de lijnorganisatie de implementatie te realiseren.

Energieneutraal Veenendaal

Voor het jaar 2023 voorzien we dat de budgetten voor het Programma Energieneutraal Veenendaal toereikend zijn. Op een aantal thema's zien we wel ontwikkelingen:

Voor o.a. het isoleren van objecten is veelal een ontheffing op grond van de Wet Natuurbescherming vereist. Het aanvragen van een ontheffing vraagt om een onderzoek en kent een lange proceduretijd. Om dit proces te versnellen en toch aan de wettelijke bepalingen te voldoen wordt er een Soortenmanagementplan (SMP) opgesteld. Na vaststellen van dit SMP zal ook duidelijk zijn of voor de uitvoering van maatregelen extra middelen nodig zijn

Sinds het najaar van 2021 wordt Veenendaal steeds meer geconfronteerd met beperkingen op het elektriciteitsnet. Dit heeft ook effect op de mogelijkheden om duurzaamheidsprojecten (zoals zon op dak en elektrificatie van mobiliteit en productie) te realiseren.

De gemeente Veenendaal is met Vitens en de provincie Utrecht in overleg over het verdiepen van de drinkwaterwinning in Veenendaal. Hierdoor zouden mogelijkheden voor het toepassen van bodemwarmte in het centrum van Veenendaal aanzienlijk toenemen, terwijl bescherming van de drinkwaterwinning gewaarborgd blijft.

Er wordt onderzoek gedaan naar de toepassing van waterstofwinning en -opslag bij IW4, Wijkservice en ACV. In deze fase van de energietransitie is waterstof nog een relatief dure techniek, waardoor naar verwachting extra investeringen nodig zijn in het vastgoed en wagenpark om dit project te realiseren.

Het aantal elektrische voertuigen, en daarbij de vraag naar laadvoorzieningen in de openbare ruimte neemt toe. Het faciliteren van de aanvragen van deze laadpalen vergt de komende jaren steeds meer capaciteit.

Herstructurering Franse Gat

De gebiedsvisie voor het Franse Gat vormt het kader waarbinnen de gemeente samen met Veenvesters aan de slag is gegaan met de herstructurering van de wijk. In 2023 wordt gestart met de uitvoering van het zuidelijk deel, te beginnen met de Heemskerkstraat. De kosten voor de herinrichting van de openbare ruimte zijn in deze begroting verwerkt. In

de Samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en Veenvesters zijn afspraken gemaakt over de wijze van samenwerking en het kostenverhaal van de ontwikkeling.

Thema II - Openbare ruimte

Duurzaam bouwen en beheren

In 2023 zetten wij volop in op het circulair en duurzaam inrichten van de openbare ruimte. In elke aanbesteding zal er de nadruk op komen te liggen om met duurzame en circulaire oplossingen te komen. Circulair inrichten vraagt ook om een andere kijk op het proces, om maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap. De focus ligt niet meer op korte termijn en de laagste prijs, maar op de lange termijn en het behouden van de waarde. Op een hoogwaardige herbruikbaarheid van materialen en om veranderingen in de gehele keten van het eerste idee tot beheren of gebruiken

Daarom is het belangrijk om in 2023 de basis te leggen voor het maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap. Een basis met als inzet een optimale toepassing van de beschikbare technieken en herbruikbare materialen. Dat zal zeker in de eerste jaren extra financiële middelen, inzet en tijd vragen. Een inzet die we op termijn zullen terugverdienen.

Dit vraagt ook om binnen de openbare ruimte de komende periode de uitdaging om ruimte te vinden voor de (wettelijke en gemeentelijke) duurzame ambities, de onder- en bovengrondse infrastructuur, terwijl tegelijkertijd ruimte gevonden moet worden voor de door de Veense groeiambities stijgende mobiliteitsdruk. In het OPOR, dat in 2021 is vastgesteld, is een eerste aanzet gegeven voor een prioritering die moet worden gemaakt binnen de verschillende functies van de openbare ruimte. Om goede afgewogen, onderbouwde en toekomstgerichte keuzes te kunnen maken is het noodzakelijk (en efficiënt) om meer data te verzamelen en deze data te verwerken in bruikbare informatie. Wij doen dat onder meer in het kader van de Data top 15 (onder andere informatie over parkeren (statisch en dynamisch), incidenten, verkeersregelinstanties, dit doen wij samen met Foodvalley), maar ook breder, bijvoorbeeld op het gebied van boomkroonprojecties, parkeerdruk, onderzoek naar de verdeling van modaliteiten (auto/fiets/wandelen).

Thema I – Ruimtelijke ontwikkeling

Algemeen Ruimtelijke ontwikkeling

Veenendaal heeft een woningbehoefte van 11.000 woningen tot 2040. Het afgelopen jaar is het gelukt om extra ruimte voor toekomstige woningbouw te creëren zoals in het Ambacht en de Tuinstraat. Fysiek zijn de gemeentegrenzen bereikt en het is ondanks deze nieuwe plannen noodzakelijk extra ruimte te vinden. Daarnaast is het uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling dat de goede balans tussen wonen, werken en de kwaliteit van de leefomgeving behouden blijft. Met als extra uitdaging de implementatie van duurzaamheidsambities rond energie, klimaat en circulariteit. De duurzame ontwikkeling van Veenendaal gaat daarmee verder dan de gemeentegrenzen en vraagt een goede samenwerking met de regio en een wendbare overheid met ondernemerschap die opereert als partner in de samenleving).

De Groei & Bloei van Veenendaal is niet alleen een ruimtelijk vraagstuk maar ook een financieel vraagstuk. Ruimtelijke keuzes die de komende tijd gemaakt zullen worden hebben effect op de grondexploitaties, en zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van investeringsfondsen in combinatie met gemeentelijke co-financiering vanuit de gemeentebegroting. Naar verwachting zal hulp van het rijk en de provincie nodig zijn om de gevraagde landelijke- regionale- en lokale ambities waar te kunnen maken. Dit vraagt om een goed bestuurlijk- en ambtelijk netwerk.

Om de ontwikkelingen van Veenendaal, duurzaam en in samenhang met de overige activiteiten in de fysieke leefomgeving, te kunnen realiseren is een integrale aanpak nodig. De oplossing voor het grote tekort aan woningen in Nederland en ingrijpende landelijke

ambities op het vlak van duurzaamheid vraagt fysieke ruimte. Voor de invulling wordt in eerste instantie ingezet op het maximaal benutten van 'inbreidingsruimte' binnen de gemeentegrenzen, zonder kwaliteitsverlies van de leefomgeving. Vervolgens kan ruimte worden gezocht buiten de bestaande bebouwde kom. Hiervoor loopt op dit moment in samenspraak met de regio, provincies en rijk, de Verstedelijkingsstrategie. Deze noodzaak wordt nog eens benadrukt door de grote opgave die warmte- en energietransitie van de gemeente vraagt. Het Klimaatakkoord en de opdracht die daarin aan de gemeenten is gegeven, vergt een intensief traject om de doelen te kunnen halen.

Voor uitvoering van het terugbrengen van de CO₂-emissies wordt een bijdrage vanuit het rijk ontvangen. Voor de transitie naar een circulaire samenleving en de inrichting van de klimaatbestendige leefomgeving kan slechts in beperkte een beroep op een bijdrage vanuit het rijk worden gedaan. Voor die onderdelen zullen de extra moeten worden verdisconteerd in de uitvoering van de activiteiten en de komende jaren nog kostenverhogend werken. Met een uitvoeringsimpuls voor circulariteit en voor de klimaatbestendige leefomgeving zullen we de komende periode een belangrijke stap zetten om op de langere termijn de uitvoering van deze duurzaamheidssporen vorm te geven. Ook het inzetten op het maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap, waarin bouwen met een toekomstige materiaalwaarde, een circulaire financiering, milieurendement en het Total Cost of Ownership de norm wordt, zal hieraan een belangrijke bijdrage leveren.

Wat willen we bereiken?

I.a. In regionaal verband de versterking van de woonfunctie in Veenendaal vormgeven (verstedelijkingsstrategie).

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. Voorbereiding van de toekomstige woonopgaven door het opstellen van business cases om de subsidietrajecten en de rijksbijdrage en daarmee de noodzakelijke vernieuwingsopgave zoals station Veenendaal-centrum veilig te stellen.

I.a.2. Aansluiting van de woonvisie bij de verstedelijkingstrategie, een programmalijn ontwikkelen en een monitor opzetten.

Wat willen we bereiken?

I.b. Uitvoering geven aan de vraagstukken stikstofreductie en natuurherstel, in De (blauwe) hellen en samen met de regio voor het gebiedsproces Binnenveld.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.b.1. Uitvoering te geven aan complexe (ruimtelijke) vraagstukken, zoals het stikstofdossier. De belangen van Veenendaal behartigen in de regio Foodvalley, bij de provincie Utrecht en landelijke overheid.

I.b.2. Uitwerking van de volgende fase in het gebiedsproces Binnenveld, gericht op stikstofreductie en natuurherstel als basis voor de ambitie meer landschap, meer stad uit de Verstedelijkingsstrategie.

Wat willen we bereiken?

I.c. Het realiseren van voldoende betaalbare en geschikte woningen, zodat het woningaanbod aansluit bij de behoefte van onze inwoners (cf. vastgestelde woonvisie).

Wat gaan we daarvoor doen?

I.c.1. Uitvoering geven aan de plannen voor de bouw van woningen zoals afgesproken in de regionale plannen voor de verstedelijkingsstrategie in Foodvalley.

Wat willen we bereiken?

I.d. Als uitvoering van de door de raad vastgestelde cultuurvisie, zet Veenendaal meer in op het behouden van het cultuurhistorisch erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.d.1. Uitvoering geven aan, het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed overeenkomstig de uitgangspunten van de Cultuurvisie.

Wat willen we bereiken?

I.e. Veenendaal gaat verspilling van grondstoffen tegen, zet zich in voor het waardebehoud van grondstoffen en materialen en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan het beperken van broeikasgasemissies.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.e.1. Een (uitvoerings)impuls samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en andere overheden door de landelijke en lokale doelstellingen te vertalen naar meetbare en op de uitvoering gerichte aanpak.

I.e.2. Circulariteit en circulaire economie introduceren in de Veense samenleving en de werkorganisatie, een coördinatie van de circulaire initiatieven en met elkaar te werken aan een circulaire gemeente

I.e.3. In 2023 de basis te leggen voor het maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap en de gemeentelijke inkoopprocessen hierop af te stemmen.

I.e.4. Vanaf 2023 te bouwen met een toekomstige materiaalwaarde door op projectniveau vooraf te vast te stellen op welke wijze de circulaire ambities worden vormgegeven.

I.e.5. Alleen maatschappelijk verantwoord investeren door de investeringsbeslissingen te beoordelen op basis van het milieurendement en Total Cost of Ownership.

Wat willen we bereiken?

I.f. Veenendaal is in 2050 een energieneutrale gemeente, die hernieuwbare energie gebruikt en klimaatneutraal (CO₂-emissieloos) is. Groenpoort realiseren we als energieneutrale wijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.f.1. We stimuleren, ondersteunen en faciliteren inwoners bij het maken van de juiste keuzes om energie te besparen en de CO₂ uitstoot te beperken door inzicht te geven in mogelijkheden.

I.f.2. In Dragonder-oost gaan we met inwoners aan de slag om de buurt aardgasvrij te maken.

I.f.3. In de regio Foodvalley zetten we ons in om met de stakeholders in Veenendaal de RES 1.0 door te ontwikkelen naar de RES 2.0.

I.f.4. Het Integraal duurzaam vastgoedbeleidsplan voeren we uit door voor vier objecten een (ver)breed duurzaamheidsperspectief op te stellen, ontwikkeling van CO₂-voetprint te monitoren en nemen maatregelen om de CO₂-reductie doelen te halen.

I.f.5. Uitwerking van participatieaanpak voor bewoners in DEVO- en DEVOG-concessiegebied. We zorgen dat bewoners goed zijn geïnformeerd (transparantie) over de warmtelevering in hun buurt en daarin op nader te bepalen wijze kunnen participeren.

Wat willen we bereiken?

I.g. De negatieve gevolgen van netcongestie te beperken door samen met de bedrijven te zoeken naar alle mogelijk oplossingen om de negatieve effecten van de congestie te verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.g.1. Het samen met de bedrijven opzetten van een taskforce Netcongestie.

I.g.2. Het inrichten en uitvoeren van netbeheer ten behoeve van de energievoorziening in Veenendaal.

Verbonden partijen Ruimtelijke ontwikkelingen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU);
- Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO).

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Ruimtelijke ontwikkelingen

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Transitievisie Warmte 1.0	16-12-2021
Programmaplan Energieneutraal Veenendaal	16-12-2021
Regionale Energiestrategie Foodvalley 1.0	28-6-2021
Woonvisie Veenendaal 2022-2025	23-6-2022

Taakvelden thema Ruimtelijke ontwikkeling

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	-1	-1	-1	-1
	Lasten	157	157	157	157
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed		156	156	156	156
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	-74	-74	-74	-74
	Lasten	270	270	270	270
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening		196	196	196	196
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten	-7.626	-8.063	-8.063	-8.063
	Lasten	7.626	8.063	8.063	8.063
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	Baten	-3.152	-1.981	-1.981	-1.981
	Lasten	2.603	2.212	743	643
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		-549	230	-1.239	-1.339
Totaal Thema Ruimtelijke ontwikkeling		-197	582	-887	-987

Thema II – Openbare Ruimte

Algemeen Openbare ruimte

De openbare ruimte van Veenendaal is schoon, heel, duurzaam, toegankelijk en veilig en nodigt uit tot spelen en ontmoeten voor alle leeftijden.

Wij doen dit wijkgericht, via de BOSS-aanpak, waarbij we samen met de bewoners plannen maken voor de inrichting van een buurt, houden rekening met 'ommetjes', ruimte voor jonge kinderen en jongeren en groen. Duurzaamheid, het vergroten van de biodiversiteit en klimaatadaptatie maken onlosmakelijk onderdeel uit van onze werkzaamheden in de openbare ruimte.

Mobiliteit

In 2023 komt er een uitvoeringsplan mobiliteit, Dit plan geeft kaders voor de toekomstige, op de duurzame mobiliteit afgestemde infrastructuur. Er is aandacht voor het wandelen, fietsen, openbaar vervoer en de (deel)auto en voor het beslag op de schaarse openbare ruimte. We moeten werken met onze partners binnen Foodvalley, om te zorgen voor een goed openbaarvervoersnetwerk. Dit doen we onder andere door als regio samen te werken aan de TBOV2040 en de intercitystatus van Veenendaal – De Klomp te blijven benadrukken. Ook voor de goede fietsverbindingen, het realiseren van snelfietsroutes naar de omliggende dorpen en steden en een autoluw Binnenveld is samenwerken noodzakelijk.

Binnen Veenendaal zetten wij in op verbetering van de fietsinfrastructuur, onder andere bij de reconstructie van de Ambachtsstraat en de Boslaan. Daarnaast willen wij inzetten op een verhoging van de verkeersveiligheid. Wij maken hierbij optimaal gebruik van de subsidiemogelijkheden in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Afvalinzameling

De afvalinzameling draagt bij aan de doelstellingen voor een circulaire economie (van afval naar grondstof) en richt zich de komende periode met name op de 'witte vlekken' in Veenendaal, hier willen we door gerichte communicatie en extra investeringen overlast beperken en een beter resultaat halen.

Klimaatbestendige leefomgeving

In 2050 moet Veenendaal een circulaire, klimaatadaptieve en waterrobuuste gemeente zijn. Een gemeente die klaar is voor lange droge perioden, heftige regenval en grote hitte. Dit betekent dat wij binnen al onze ambities op het gebied van woningbouw, ruimte maken voor meer groen en meer water. Dit doen wij steeds meer in provinciaal of regionaal verband,

onder andere door samen met het waterschap Vallei en Veluwe de provincie Utrecht te werken aan het programma Groen Groeit mee of in de inspanningen via het Platform Water Vallei en Eem. Via dit programma zetten de provincie, gemeenten en waterschappen zich in voor de toekomstige ontwikkeling van groen en het beheer ervan, op zo'n manier dat de groene ruimte meegroeit met de toenemende behoefte aan recreatieruimte en natuur.

Wat willen we bereiken?

II.a. Een toekomstbestendige leefomgeving waarin het goed wonen en verblijven is.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1. Het opzetten van een monitoringsinstrument als basis voor het maken van de juiste afweging voor een optimale inzet van de middelen.

II.a.2. In 2023 ronden we onze BOSS-pilots in Dragonder Noord en de wijk Pionier af. De resultaten, in de vorm van een wijkkaart presenteren wij in 2023. Deze resultaten vormen basis voor de aanpak in de jaren daarna.

II.a.3. In 2023 ronden wij de input voor de Data top 15 af en gaan we over naar de beheerfase. In 2023 maken wij een start met het verzamelen en monitoren van data voor een optimaal gebruik van de openbare ruimte.

II.a.4. Het opstellen van een Buurtvisiekaart waarin het ruimtebeslag van de ambities zoals de verstedelijkingsopgave, de energietransitie in beeld worden gebracht. In het Franse gat voeren we in 2023 de eerste pilot uit.

Wat willen we bereiken?

II.b. Een actueel integraal groenbeleid met een duidelijke visie op de hoofdgroenstructuur van Veenendaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.b.1. Wij integreren en actualiseren ons bestaande, op delen versnipperde groenbeleid en nemen de input van regionale en provinciale overlegtafels hierin mee.

Wat willen we bereiken?

II.c. Om de leefbaarheid, de economie te borgen en de groei van Veenendaal mogelijk te maken een visie op de duurzame mobiliteit, de bereikbaarheid van en de verkeersveiligheid in Veenendaal met een integraal uitvoeringsplan

Wat gaan we daarvoor doen?

II.c.1. We stellen in 2023 een Integraal mobiliteitsplan op.

Wat willen we bereiken?

II.d. Veenendaal wil zich inzetten voor het waarde behoud van grondstoffen en materialen door het vrijkomende 'huishoudelijke afval' op een doelmatige wijze in te zamelen en zo weer in te zetten als grondstof.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.d.1. We brengen de blinde vlekken voor GF-e en oud papiervoorzieningen in beeld en voeren daarna gerichte (communicatie)acties om bewustwording over afvalscheiding te vergroten.

Wat willen we bereiken?

II.e. Veenendaal bereidt zich voor op de klimaatverandering en is in 2050 klimaatadaptief en waterrobuust.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.e.1. In het eerste kwartaal 2023 ronden we onze klimaatstresstest af. Met deze stresstest worden de kritische locaties in Veenendaal duidelijk en komen de risico's in beeld.

II.e.2. We starten op basis van deze stresstest een risicodialoog.

II.e.3. In 2023 presenteren wij een onderzoek naar de mogelijkheden voor meer waterberging in Veenendaal en brengen wij de financiële consequenties hiervoor in beeld.

Verbonden partijen Openbare ruimte

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV);
- Gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU).

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Openbare ruimte

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Omgevingsvisie	dec-2020
Omgevingsprogramma Openbare Ruimte	25-11-2021
Notitie parkeernormen Veenendaal 2020	26-11-2020
Laadvisie en plankaart (uitvoeringsbeleid)	
Beleidsplan Huishoudelijk Afval 2022-2025	16-9-2021

Taakvelden thema Openbare ruimte

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-114	-114	-114	-114
	Lasten	244	243	244	243
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		130	129	129	129
0.63 Parkeerbelasting	Baten	-2.672	-2.612	-2.598	-2.335
Totaal 0.63 Parkeerbelasting		-2.672	-2.612	-2.598	-2.335
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	-411	-412	-412	-412
	Lasten	8.399	8.575	8.488	9.740
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		7.988	8.164	8.077	9.328
2.2 Parkeren	Lasten	2.430	2.432	2.433	2.271
Totaal 2.2 Parkeren		2.430	2.432	2.433	2.271
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-30	-30	-30	-30
	Lasten	1	1	1	1
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-29	-29	-29	-29
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	-4	-4	-4	-4
	Lasten	4.024	4.064	3.921	3.927
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		4.020	4.060	3.917	3.922
7.2 Riolering	Baten	-3.706	-3.794	-3.794	-3.794
	Lasten	2.763	2.778	2.908	2.916
Totaal 7.2 Riolering		-944	-1.016	-886	-878
7.3 Afval	Baten	-9.582	-10.328	-11.094	-11.586
	Lasten	7.492	7.914	8.361	8.824
Totaal 7.3 Afval		-2.090	-2.414	-2.733	-2.762
7.4 Milieubeheer	Lasten	2.085	2.001	2.002	1.582
Totaal 7.4 Milieubeheer		2.085	2.001	2.002	1.582
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	-992	-971	-971	-971
	Lasten	740	772	813	852
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria		-252	-199	-158	-119
Totaal Thema Openbare ruimte		10.666	10.516	10.153	11.109

Thema III – Wijkgericht werken

Taakvelden thema Wijkgericht werken

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-1.806	-1.806	-1.806	-1.806
	Lasten	1.383	1.130	1.132	1.131
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		-423	-676	-674	-675
Totaal Thema Wijkgericht werken		-423	-676	-674	-675

Lasten vanuit groslijst

Onderstaand vindt u per thema uit het raadsakkoord een overzicht van de bedragen uit de groslijst.

Thema raadsakkoord (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Cultuur en evenementen	19	19	19	19
Energie en duurzaamheid	445	345	345	
Mobiliteit	200	200	200	100
Openbare ruimte en groen	686	466	301	251
Wonen	270	270	200	100
Overige	250			
Totaal	1.870	1.300	1.065	470

PROGRAMMA 2 – ECONOMIE, WERK EN ONTWIKKELING

Visie Economie, werk en ontwikkeling

In het raadsakkoord “Samen werken in vertrouwen” onderscheiden we de thema's Economie, Ondernemen en Bedrijfsleven. Hierin wordt de regio Foodvalley benoemd als een regio die door sterk economisch beleid en een aantrekkelijk ondernemersklimaat bovengemiddeld hard groeit. Hierbij is er een sterke relatie met het behoud en uitbreiden van de lokale en regionale werkgelegenheid. Veenendaal willen we daarbij aantrekkelijk houden als vestigingsplaats voor ondernemers, zowel voor de bedrijventerreinen als voor de winkelcentra. Investeren in het vestigingsbeleid, ondernemersklimaat en werkgeversdienstverlening leveren hieraan een bijdrage. Uitgangspunt hierbij is de verbinding tussen het stimuleren van de lokale economie en het behouden en vergroten van kwalitatieve en kwantitatieve werkgelegenheid op verschillende niveaus.

Thema's Economie, werk en ontwikkeling

I. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

II. Recreatie en toerisme

Financiën Economie, werk en ontwikkeling

Bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	999	1.011	1.011	1.011
Lasten	2.116	2.117	1.887	1.737
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-1.117	-1.106	-876	-726
Beschikkingen	723	723	593	593
Storting	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves	723	723	593	593
Saldo programma (na mutaties reserves)	-393	-383	-282	-132

Actuele ontwikkelingen Economie, werk en ontwikkeling

Thema I - Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Duurzaam ondernemen en circulaire economie

Ondernemers worden gefaciliteerd en gestimuleerd in duurzaam ondernemen en het leveren van een bijdrage aan circulaire economie. Vanuit de opgaven Groei en Bloei, Duurzaam Veenendaal en Informatiesamenleving en het regionale programma Circulaire Economie geven we uitvoering aan deze ambities.

Bedrijventerreinen

De Visie Bedrijventerreinen die eind 2021 is vastgesteld richt zich op het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen met aandacht voor profilering, bereikbaarheid, mobiliteit en arbeidsintensivering met aandacht voor verduurzaming en vergroening waarbij ontstenen en vergroenen belangrijke thema's zijn. Onderdeel van de Omgevingsvisie is het inzetten op het mogelijk maken van arbeidsintensieve werkgelegenheid waarbij functiemenging wordt gestimuleerd.

We zien een grotere vraag naar bedrijfsruimte die lastig in te vullen is door een tekort aan ruimte op de bedrijventerreinen. De leegstandscijfers staan op een historisch laag niveau waardoor de natuurlijke doorstroming van bedrijven wordt bemoeilijkt. Vanuit de opgave Groei en Bloei wordt ingezet om nieuwe of uitbreiding van de huidige bedrijventerreinen op langere termijn te realiseren.

Om uitvoering te geven aan de ambities uit de Visie Bedrijventerreinen en de Omgevingsvisie is het nodig om in de komende jaren -in samenspraak met het bedrijfsleven- diverse processen en thema's op gang te brengen. Hiermee voorkomen we dat de

ontwikkeling van de bedrijventerreinen vastloopt en het aanbieden van (nieuwe) bedrijfslocaties stagneert wat ten koste gaat van de economische ontwikkeling van onze gemeente. In de begroting is derhalve voor de jaren 2023 tot en met 2025 € 50.000,- per jaar opgenomen.

Tevens vormen we voor de periode van drie jaar een innovatiefonds. Dit fonds is gericht op het financieel ondersteunen, aanjagen, faciliteren en stimuleren van initiatieven uit het bedrijfsleven gericht op de bedrijventerreinen op het gebied van duurzaamheid, energietransitie, innovatie. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 is jaarlijks € 100.000,- verwerkt in de begroting.

Vestigingsbeleid en Ondernemersdienstverlening

Het gemeentelijk vestigingsbeleid en ondernemersdienstverlening is erop gericht om een zo goed mogelijk vestigingsklimaat voor de huidige en nieuwe ondernemers te realiseren. Ook binnen de regio Foodvalley richten we ons op een optimaal vestigingsklimaat waarbij we ons presenteren als aantrekkelijke regio voor ondernemen in brede zin. Dit willen we realiseren door het transformeren van kansarme locaties en uitbreiden van kansrijke locaties in de vorm van een campus of door segmentering. Hierbij zijn de kaders van de regionale kantorenvisie van belang, hebben we aandacht voor spreiding en afstemming van vestigingsverzoeken in de regio en voeren we het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) uit.

Werkgelegenheid

Economische groei wordt, naast gebrek aan ruimte, ook belemmerd door een tekort aan voldoende en gekwalificeerd personeel. De laatste werkgelegenheidscijfers over 2022 laten een lichte daling zien maar die werden met name veroorzaakt door externe factoren als verplaatsing van bedrijvigheid. Veenendaal ligt in één van de drie landelijke regio's waar het tekort aan arbeidskrachten het grootst is. In de arbeidsmarktregio Foodvalley worden tal van initiatieven ontplooid om de aansluiting tussen vraag en aanbod van personeel te verbeteren en gericht in te zetten op onbenut arbeidspotentieel. Er wordt geïnvesteerd in een goede aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Binnen de regio Foodvalley onderscheidt Veenendaal zich als ICT-centrum.

Vitale Binnenstad

Vanuit het programma Vitale Binnenstad 2021-2024 richten we ons op een complete en comfortabele binnenstad die economisch en sociaal vitaal is voor de ondernemers in de binnenstad, de bewoners van Veenendaal en regionale bezoekers en toeristen.

Digitalisering

Circa 25 tot 30% van onze inwoners sluiten niet of nauwelijks aan bij de nieuwe digitale werkelijkheid. De digitale inclusie is een verbijzondering van de inclusieve stad Veenendaal. In de begroting is voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 150.000,- opgenomen. De middelen zijn bedoeld om hierover beleid te ontwikkelen en uit te voeren. De uitvoeringsmiddelen zijn onder andere voor uitvoer van projecten en subsidies, bijvoorbeeld voor het vergroten van inzet van vrijwilligers.

Thema II - Recreatie en toerisme

Evenementenbeleid

In 2023 zal nieuw beleid worden opgesteld waarin onder andere aandacht zal worden geschonken aan duurzaamheid, locaties en levendigheid. Dit heeft in de afgelopen periode vertraging opgelopen. Vanwege de coronamaatregelen konden er geen evenementen plaatsvinden. Er zal een breed participatietraject worden opgezet.

Op dit moment lopen er verschillende projecten die van invloed kunnen zijn op locaties van evenementen: te weten de herinrichting Stadspark/evenemententerrein, de herinrichting Duivenwal en een upgrade van de Markt.

De uitkomsten voor deze locaties worden bij het opstellen van nieuw evenementenbeleid meegenomen.

Recreatie

We zetten ons in voor een aantrekkelijke binnenstad waar zowel bewoners als bezoekers uit de regio als ook toeristen graag verblijven. Daarnaast werkt Veenendaal samen met de omliggende gemeenten in het oostelijk deel van de provincie Utrecht. Daarbij wordt gezamenlijke inzet gepleegd op het beheer, onderhoud en de toegankelijkheid van de ons omringende natuurgebieden (Heuvelrug en de Grebbelinie). Ook werken we met gemeenten samen aan de regionale bekendheid van het gebied en investeren we gezamenlijk in het verbinden en uitbreiden van fietsroutes en wandelnetwerken met als doel het vergroten van het gebruik van de recreatieve voorzieningen. Om dit goed te kunnen doen is in de begroting structureel € 47.000,- opgenomen.

Als gevolg van de coronamaatregelen konden twee jaar lang bijna geen activiteiten en evenementen (in de binnenstad) worden georganiseerd. Er is inmiddels sprake van een inhaalslag waardoor het aanbod ruim en divers is.

we zien dat veel mensen de natuur hebben (her)ontdekt. De natuurgebieden kennen meer aanloop dan in de periode daarvoor.

De natuurgebieden in het westelijk en centrale deel van de provincie Utrecht zijn echter overbelast. Dit leidt tot overloop naar andere natuurgebieden.

Thema I – Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Algemeen Economische ontwikkeling en Werkgelegenheid

De economische ontwikkelingen worden sinds 2020 sterk bepaald door de coronacrisis en vanaf 2022 door de Oekraïne crisis en daarmee samenhangende energiecrisis. Voor de komende periode verwachten we dat de energiecrisis in combinatie met een sterke inflatiestijging effect heeft op de lokale en regionale economische groei. In welke mate is echter onduidelijk en onzeker. Op basis van de beschikbare kwalitatieve en kwantitatieve gegevens monitoren we deze ontwikkelingen. De lokale en regionale infrastructuur en instrumenten worden waar mogelijk gericht ingezet om ondernemers te ondersteunen.

Wat willen we bereiken?

I.a. Veenendaal is een aantrekkelijke stad om te werken en ondernemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. We stimuleren en faciliteren startende ondernemers door o.m. organiseren van een jaarlijks startersevent en het informeren en ondersteunen van starters bij vragen.

Wat willen we bereiken?

I.b. Behouden en uitbreiden werkgelegenheid voor Veenendaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.b.1. We faciliteren en ondersteunen bestaande ondernemers door inzet van onze accountmanager, periodieke overleggen met het bedrijfsleven, investeren in bereikbaarheid, coördineren van ondernemersvraagstukken.

Wat willen we bereiken?

I.c. Samen met de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) intensiveren we de bedrijventerreinen waardoor er een hogere verdichtingsgraad ontstaat ofwel meer mensen kunnen werken op een m².

Wat gaan we daarvoor doen?

I.c.1. Bedrijventerreinen, kantoorlocaties en binnenstad worden aantrekkelijker gemaakt in 2023, gericht op een optimaal vestigings- en investeringsklimaat.

I.c.2. We voeren de Visie Bedrijventerreinen uit met specifieke aandacht voor handhaven bedrijvigheid, optimaal ruimtegebruik en stimulering duurzaamheid en circulariteit in 2023.

Wat willen we bereiken?

I.d. ICT Campus faciliteert regionale samenwerkingen tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.d.1. We geven uitvoering aan het programma ICT Campus waarbij we het acquisitieplan voor ICT-bedrijven actualiseren.

Wat willen we bereiken?

I.e. We willen uitbreiding van het aantal bedrijventerreinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.e.1. In samenspraak met provincie Utrecht, regio Foodvalley en met de Groene Metropool onderzoeken we welke uitbreidingslocatie voor bedrijventerreinen mogelijk zijn.

Wat willen we bereiken?

I.f. Veenendaal is een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en leven.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.f.1. We geven uitvoering aan het programma Vitale Binnenstad met aandacht voor een divers pallet aan functies, toegankelijkheid, vergroening en verduurzaming, innovaties en versterking van de uitvoeringsstructuur.

I.f.2. We werken aan de branding van Veenendaal via #ditsveenendaal: Door middel van het Merk Veenendaal zetten we Veenendaal op de kaart als een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en leven.

Verbonden partijen Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Beleid perifere detailhandel Foodvalley	16-12-2021
Detailhandelsbeleid Veenendaal	22-04-2021
Visie Bedrijventerreinen	16-12-2021
Omgevingsvisie	dec-2020
Programmaplan Living Lab Circulair	feb-2019
Visie Bedrijventerreinen 2022 – 2032	dec-2022 (ovb)

Taakvelden thema Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.64 Belastingen overig	Baten	-582	-590	-590	-590
Totaal 0.64 Belastingen overig		-582	-590	-590	-590
3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	663	665	435	385
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling		663	665	435	385
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-22	-22	-22	-22
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-22	-22	-22	-22
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	-286	-290	-290	-290
	Lasten	956	956	956	856
Totaal 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen		671	667	667	567
3.4 Economische promotie	Baten	-110	-110	-110	-110
	Lasten	318	318	318	318
Totaal 3.4 Economische promotie		208	208	208	208
Totaal Thema Economische ontwikkeling en werkgelegenheid		938	928	697	547

Thema II – Recreatie en toerisme

Algemeen Recreatie en toerisme

We zetten we ons in voor een aantrekkelijke binnenstad waar zowel bewoners als bezoekers uit de regio als ook toeristen graag verblijven. Daarnaast werkt Veenendaal samen met de omliggende gemeenten in het oostelijk deel van de provincie Utrecht. Daarbij wordt gezamenlijke inzet gepleegd op het beheer, onderhoud en de toegankelijkheid van de ons omringende natuurgebieden (Heuvelrug en de Grebbelinie). Ook werken we met gemeenten samen aan de regionale bekendheid van het gebied.

Wat willen we bereiken?

II.a. Veenendaal heeft een aantrekkelijke binnenstad waar bezoekers uit de regio en toeristen graag op bezoek komen.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1. Via het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) zetten we (de binnenstad van) Veenendaal en de ons omringende regio op de kaart.

Wat willen we bereiken?

II.b. Veenendaal is beter verbonden met het groene ommeland waardoor bewoners uit Veenendaal gemakkelijk de natuur kunnen intrekken en toeristen die in de regio verblijven, ook Veenendaal aandoen.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.b.1. We investeren in het verbinden en uitbreiden van fietsroutes en wandelnetwerken en het vergroten van het gebruik van de (omliggende) recreatieve voorzieningen.

Verbonden partijen Recreatie en toerisme

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Taakvelden thema Recreatie en toerisme

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	178	178	178	178
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		178	178	178	178
Totaal Thema Recreatie en toerisme		178	178	178	178

Lasten vanuit groslijst

Onderstaand vindt u per thema uit het raadsakkoord een overzicht van de bedragen uit de groslijst.

Thema raadsakkoord (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Digitalisering	150	150	150	
Economie, ondernemen en bedrijfsleven	150	150	150	
Overige	47	47	47	47
Totaal	347	347	347	47

PROGRAMMA 3 – SOCIALE LEEFOMGEVING

Visie Sociale leefomgeving

Integraal beleidskader sociaal domein

Het meerjarig integraal beleidskader sociaal domein (IBK SD) loopt in 2023 ten einde. In het begrotingsjaar 2023 zal daarom een integraal beleidskader sociaal domein, dat betrekking heeft op de periode 2024 – 2027, aan de raad worden voorgelegd.

We zullen ook de komende jaren investeren in onze sociale basis, zodat er voldoende geld en personeel beschikbaar blijft voor ondersteuning van inwoners die hulp écht nodig hebben. Model Veenendaal 2020 biedt ook voor de nabije toekomst een heldere structuur en werkwijze die bijdraagt aan een integrale aanpak binnen het sociaal domein. Zo blijven we werken aan een beweging van zware naar lichte zorg en bieden we zware zorg waar nodig.

Richting nieuwe IBK SD bekijken we welke doelen actualisatie vragen en hoe bestaande doelen, inspanningen en onderwerpen opnieuw een plek kunnen en/ of moeten krijgen.

Vanuit het nieuwe raadsakkoord noemen we bijvoorbeeld een doorontwikkeling van onze werkwijze met de menselijke maat. Vanuit het preventief kader (vroegsignalering) gaan we bijvoorbeeld meer outreachend werken. Verder gaan we onze handhavinginstrumenten herijken en willen we aan de hand van kwaliteitsonderzoek zorgfraude voorkomen. Ook integraal werken, de wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein en de omgekeerde verordening zijn thema's waar we mee aan de slag gaan.

Om tot goede keuzes te komen en een juiste fasering aan te brengen is al in 2022 een actieve participatie met belanghebbenden gestart.

In deze programma begroting zijn inspanningen op de beoogde effecten opgenomen die zijn afgeleid van het laatste jaar uit het integraal beleidskader 2020-2023. De hierin opgenomen tien maatschappelijke doelen vormen hiervoor de basis.

De maatregelen zijn genoemd onder de kopjes 'Wat gaan we ervoor doen'. Hoewel we ons realiseren dat een 'maatregel' om een andere formulering vraagt dan een 'beoogd effect', is er omwille van de herkenbaarheid voor gekozen om dezelfde formulering aan te houden zoals opgenomen in het IBK.

Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

Het voorstel voor de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is ingediend bij de Tweede Kamer. Naar verwachting wordt deze wet van kracht per 1 januari 2024. De wet stelt gemeenten straks in staat om de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet Inburgering en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in samenhang met elkaar uit te voeren. Ook wordt betere samenwerking mogelijk met aangrenzende domeinen als zorg, onderwijs en wonen.

Integrale handhaving sociaal domein

Handhaving is essentieel om ervoor te zorgen dat we ons geld besteden aan inwoners die steun ook echt nodig hebben. Zo borgen we dat de meest kwetsbare inwoners van Veenendaal kunnen rekenen op goede ondersteuning, voorkomen dat door onrechtmatig gebruik onnodige uitgaven worden gedaan en weten inwoners en aanbieders dat plegen van fraude niet loont. Naast financiële overwegingen is handhaving ook nodig om het draagvlak van het beleid overeind te houden. Daarbij is het belangrijk om bij het vormgeven van handhaving een balans te vinden tussen vertrouwen en controle.

In het Integraal Beleidskader sociaal domein is beschreven dat we toe willen werken naar integrale handhaving binnen het sociale domein. Eind 2021 is hiervoor een beleidsplan handhaving sociaal domein vastgesteld. Dit is een overkoepelend plan voor Participatiewet, Wmo en Jeugd. Inmiddels zijn er binnen het gehele sociale domein toezichtfuncties ingericht. Daarnaast wordt samen met het fysieke domein ook gewerkt aan het

multidisciplinair handhaven om enerzijds de controlelasten te beperken, maar ook om zicht te krijgen op domeinoverstijgende problematiek en ondermijnende criminaliteit.

In het beleidsplan handhaving is de visie beschreven van handhaving, uitgangspunten en instrumenten. Dat handhaven noodzakelijk is wordt breed gedragen. Wel is aangekondigd dat college en raad nog in gesprek gaan over balans tussen vertrouwen en controle. Dit naar aanleiding van het gebruik van risicosturing binnen de Participatiewet. Hierbij werd de controle verlicht voor personen waarbij het risico op fraude lager werd ingeschat. Gebruik van data, signaalsturing en risicosturing kan worden ingezet om klantgericht, efficiënt en effectief te handhaven om fraude en ondermijning tegen te gaan, maar ligt na de toeslagenaffaire gevoelig. Afsproken is om eind 2022 hierover een beeldvormende avond te organiseren met de raad. Daarbij zal o.a. besproken worden op welke wijze we willen controleren en welke formatie hierbij passend is.

Algemeen

Het sociaal domein maakt de laatste jaren een aanzienlijke transformatie door. In 2015 is een groot aantal taken (Wmo, jeugd en participatie) overgedragen van het Rijk naar de gemeente. In de afgelopen jaren hebben we ervaren dat bij jeugd het daarvoor beschikbare budget fors achterbleef bij hetgeen benodigd is. Met de inzet van financiële en inhoudelijke maatregelen is de afgelopen jaren gewerkt aan het versterken van de balans tussen kwaliteit, de organisatie en de financiën van de zorg. Dit wordt ook bevestigd in het rekenkamerrapport over de beheersmaatregelen. Ook in de komende jaren blijven we scherp toezien op deze balans.

Inmiddels heeft het rijk voor het onderdeel jeugd voorsnog extra incidentele middelen voor de komende jaren beschikbaar gesteld.

De ramingen voor de lasten van jeugd en Wmo in de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 zijn opgenomen op basis van de verwachte kosten. Omdat de bekostiging van jeugd en Wmo in de afgelopen jaren vrijwel geheel in de algemene uitkering is opgenomen, is de vergelijking tussen de rijksmiddelen en de kosten steeds moeilijker te maken. Een globale berekening voor de genoemde jaren geeft aan dat de beschikbare middelen voor de komende jaren toereikend zijn. In deze berekeningen is echter op basis van de genomen en nog te nemen maatregelen rekening gehouden met een aantal substantiële besparingen. De voortgang van de hiertoe genomen maatregelen wordt frequent gemonitord.

Uitgangspunt hierbij blijft dat we uitgaan van wat mensen wel kunnen, dat we kijken naar hoe de inwoners elkaar kunnen ondersteunen en we degenen die zorg nodig hebben helpen. Het niet halen van de kostenbesparingen is als risico in de risicoparagraaf opgenomen. Tevens bestaan er risico's van kostenstijgingen door volumegroei, aanbestedingen en incidentele kosten.

Ontwikkelingen en risico's Jeugd 2023-2026

We zien een toename van dure residentiele casuïstiek in 2022. Aangezien dit enkelingen zijn, is de kans aanwezig dat deze toename ombuigt. Daarom is deze toename deels als structureel en (deels) als risico verwerkt in de programmabegroting. In de actualisatie zijn ook de taakstellingen Jeugd herijkt. Van belang is op te merken dat de taakstellingen op Jeugd gebaseerd zijn op de verwachte effecten van de Hervormingsagenda. Het is onzeker of deze effecten tot de besparingen gaan leiden: in Veenendaal is de afgelopen jaren immers al stevig ingezet op het realiseren van besparingen (zie ook het Rekenkamerrapport Kostenbeheersing Jeugdzorg). In de begroting is hiermee rekening gehouden door voorsnog uit te gaan van een realisatie van 50% van de landelijke taakstelling. Zo menen we realistisch te ramen. Zodra de effecten van de Hervormingsagenda duidelijk zijn, wordt dit beeld geactualiseerd.

Daarnaast zien we een landelijke afbouw van gesloten jeugdzorg. Dit is een gewenste ontwikkeling, maar deze ontwikkeling gaat sneller dan de organisaties zich daarop kunnen aanpassen. Daarom signaleren we het risico van frictiekosten op dit gebied. Ook de

doorontwikkeling van de jeugdbeschermingsketen kent een financieel risico, gezien nog onduidelijk is hoe het Rijk deze doorontwikkeling gaat financieren. Onder Programma 3, thema Jeugd wordt hier verder op ingegaan.

Ontwikkelingen en risico's Wmo 2023-2026

De vraag naar Wmo-ondersteuning neemt naar verwachting de komende jaren toe. Dit komt onder andere door vergrijzing, landelijk beleid om langer thuis te wonen, het ingewikkelder worden van de samenleving, het groeien van de bevolking en extramuralisering van de GGZ. Een antwoord bieden op deze groeiende zorgvraag is zowel een financiële als een inhoudelijke uitdaging. Tegelijkertijd wordt de arbeidsmarkt in de zorg steeds krappere. Op kortere termijn is de aanbesteding hulpmiddelen een belangrijk risico, vooral vanwege de mogelijke invloed van inflatie op de tarieven. Ook bij collectief vervoer kunnen nieuwe ontwikkelingen de kosten doen stijgen. De vraag naar Schoonmaakondersteuning blijft toenemen. Het is een risico dat dit in 2023 en 2024 ook zo is. De verwachting is dat op 1 januari 2025 een nieuwe eigenbijdrageregeling wordt ingevoerd die in ieder geval gaat gelden voor de huishoudelijke hulp.

De tarieven voor Wmo-immaterieel indexeren we jaarlijks conform het advies van de VNG. Zo blijven we voldoen aan de Amvb Reële Prijs.

Thema's Sociale leefomgeving

I. Inkomen

II. Sociaal domein – Participatie en re-integratie

III. Sociaal domein – Wmo

IV. Sociaal domein – Jeugd

V. Onderwijs en ontwikkeling

VI. Sport

VII. Cultuur

VIII. Welzijn

Financiën Sociale leefomgeving

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	31.433	30.082	30.369	30.677
Lasten	111.162	107.733	109.195	110.708
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-79.728	-77.652	-78.826	-80.031
Beschikkingen	426	340	340	340
Stortingen	6	6	6	6
Saldo mutaties reserves	420	334	334	334
Saldo programma (na mutaties reserves)	-79.308	-77.318	-78.492	-79.697

Actuele ontwikkelingen Sociale leefomgeving

Thema I - Inkomen

Aanpak Geldzorgen, armoede en schulden

De minister heeft in een kamerbrief van 12 juli 2022 geschetst hoe het kabinet geldzorgen, armoede en schulden wil voorkomen en aanpakken. Hierbij wordt een aantal doelen gesteld. Deze doelen zijn gericht op bestaanszekerheid, preventie, een andere vorm van incasso, doorbreken van (generatie-) armoede en het realiseren van eerdere en betere schuldhelpverlening. Deze doelen sluiten aan bij het IBK 2020-2023 en het raadsakkoord 2022-2026. In het volgende IBK (zie paragraaf 2.1) worden deze doelen vertaald naar concrete maatregelen in Veenendaal.

Inkomensvoorziening Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering welke toereikend wordt geacht om de bijstandsuitkeringen uit te kunnen betalen (BUIG-budget). De afgelopen jaren kende de gemeente Veenendaal een voordelig resultaat van meer dan 10% ten opzichte van de rijksmiddelen. Op basis hiervan zijn de beschikbare middelen in onze gemeentelijke meerjarenraming voor de uitvoering van deze taak sinds enkele jaren ten gunste van de algemene middelen structureel naar beneden bijgesteld. Ten opzichte van het rijksbudget houden we nog steeds geld over. Echter de participatiewet is een zogenaamde open-einde regeling; als door olopende BUIG uitgaven het overschot afneemt, zal er minder resteren voor de algemene middelen.

Menselijke maat

De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen wil de Participatiewet meer in balans brengen en oog hebben voor de menselijke maat. Er komen mogelijke versoepelingen aan zoals het mogelijk maken van ontvangen van giften en/of boodschappen vanuit eigen netwerk en verruimen van de mogelijkheden om geld bij te verdienen naast de uitkering. Daarnaast is opgeroepen om maatregelen die de Participatiewet overstijgen een meer integrale aanpak te geven. Deze plannen zijn momenteel nog niet uitgewerkt. De tijdlijn, impact voor de organisatie en (vergoeding van de) uitvoeringskosten zijn nog niet bekend.

Per 1 januari 2023 wijzigt de kostendelersnorm zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten (vaak de ouders). Met deze wijziging beoogt de regering inkomenszekerheid bij uitkeringsgerechtigde gezinnen te vergroten. Dit heeft als gevolg dat een grotere doelgroep de alleenstaande bijstandsnorm kan ontvangen, waardoor uitkeringskosten stijgen. Wij verwachten dat de specifieke uitkering van het BUIG-budget vanaf 2023 in de verhogende kosten compenseert.

Een laatste ontwikkeling in dit verband is de herijking van de handhavingsinstrumenten. Het Rijk onderzoekt de effectiviteit van het opleggen van sancties in alle gevallen (boete en maatregelen), maar kijkt ook naar het debiteurenbeleid vanuit het principe dat een betalingsregeling eindig is. In dit kader past ook het initiatiefwetsvoorstel om de terugvorderingstermijn voor onder andere bijstand aan te passen van 20 naar 5 jaar. Deze plannen zijn op dit moment nog niet uitgewerkt, waardoor de gevolgen voor het gemeentelijk beleid en financiën nog onbekend zijn. Daarnaast heeft het college toegezegd om de inrichting van onze controle- en onderzoekssystematiek binnen de Participatiewet te herijken. Immers nu het gebruik van de DPS-matrix en risico-profielen is gestopt, moeten rechtmatigheidsonderzoeken volgens een andere methodiek worden bepaald. Het college zal de mogelijkheden in kaart brengen en de raad hierover informeren.

Armoedebeleid/Minimaregelingen

De Veenendaalpas is een uitvoeringsinstrument van de minimaregelingen. In 2023 willen we een uitbreiding van het aantal ondernemers en verenigingen dat deelneemt aan de Veenendaalpas. Hierbij hebben we oog voor een evenwichtige verdeling van diverse categorieën ondernemers binnen de regelingen en werken we toe naar zo veel mogelijk keuzevrijheid binnen de Veenendaalpas. Specifieke aandacht hebben we voor technische verbeteringen om het gebruiksgemak en de toegankelijkheid te verhogen.

De huidige regelingen van de Veenendaalpas zijn gericht op het bevorderen van participatie, mee kunnen doen en het tegengaan van generationele armoede. De doelgroep ouderen en chronisch zieken heeft onvoldoende profijt van deze regelingen, terwijl ook hun kosten zijn gestegen in de afgelopen jaren. De financiële situatie van chronisch zieken en gehandicapten en ouderen wordt verbeterd door middel van het herinvoeren van de verzekering van het eigen risico in GarantVerzorgd3 van de collectieve ziektekostenverzekering en het herinvoeren van de regeling meerkosten chronisch zieken. Hiervoor is een bedrag van € 175.000,- en € 180.000,- in de begroting 2023 opgenomen.

Met het opstellen van het volgende IBK wordt overwogen de volgende onderwerpen mee te nemen ter bevordering van de bestrijding van (kinder-)armoede:

- Tegengaan niet-gebruik van voorzieningen. Zowel door onbekendheid als vanwege een te complexe manier van (digitaal) aanvragen. Hierbij hebben we bijzondere aandacht voor de doelgroep ouderen en digitaal minder vaardige Veenendalers.
- Sluiten de huidige miniregelingen aan bij alle doelgroepen of kiezen we ervoor dat dit niet altijd noodzakelijk of mogelijk is.
- Verbeteren van de toegang tot mondzorg bij financiële problemen. Een tandartsverzekering is niet mogelijk bij achterstanden bij de ziektekostenverzekering. Hierbij onderzoeken we de mogelijkheden voor een lokale Stichting Urgente Noden (zie paragraaf Maatwerkbudget) en de Regeling Uitstroom Bijstandsgerechtigden (RUB).
- Beter benutten digitale hulpmiddelen. Er bestaan veel digitale hulpmiddelen die inwoners kunnen gebruiken om meer grip te krijgen op hun (financiële) situatie. Deze willen we toegankelijker maken door ze te bundelen op Sociaal Startpunt Veenendaal.
- Versterken van vaardigheden en (mentale) gezondheid van volwassenen in armoede.
- Meer aandacht voor herkennen van armoede op scholen.

Voedselbank

De gemeente vindt het belangrijk dat de Voedselbank blijft bestaan, zolang hier noodzaak voor is. We zullen, samen met de Voedselbank, de benodigde inspanningen verrichten om passende huisvesting te faciliteren. Hierbij houden we rekening met een mogelijke veranderende opzet van de Voedselbank in de toekomst. Het faciliteren van huisvesting van de Voedselbank wordt meegenomen in het IBK.

Maatwerkbudget

In de afgelopen jaren is er onderzoek gedaan naar de invoering van een maatwerkbudget waarmee met een eenmalige vergoeding de persoonlijke situatie van een inwoner structureel kan verbeteren. Hierbij liepen we tegen diverse juridische problemen aan wanneer de gemeente dit zelf gaat uitvoeren. In 2023 wordt er een zelfstandige lokale stichting Leergeld en mogelijk ook een zelfstandige lokale Stichting Urgente Noden (SUN) opgericht. Deze stichtingen kunnen maatwerk leveren waar we dit als gemeente niet mogen.

Energiearmoede

Meer dan een half miljoen Nederlanders leeft in energiearmoede en de verwachting is dat dit aantal toeneemt. Het zijn vooral huurders die kampen met energiearmoede. Mensen die in energiearmoede leven hebben zo'n hoge energierekening dat hun inkomen te laag is om de rekening te betalen. Dit betreft mensen met een minimum inkomen maar ook mensen met een hoger inkomen maar met een energetisch slecht geïsoleerde woning. Op diverse manieren ondersteunen we inwoners om hun huis en gedrag energiezuiniger te maken en hun energierekening te kunnen blijven betalen. Deze maatregelen golden deels ook in 2022 en hebben hun doorloop in 2023:

- De gemeente betaalt, in opdracht van de overheid, een energietoeslag van € 1.300,- uit aan huishoudens met een laag inkomen. Deze energietoeslag kan nog aangevraagd worden tot 1 juli 2023.
- Bij het Trefpunt en Veenvesters zijn energiecoaches en -vrijwilligers. Hier wordt een Fixbrigade aan gekoppeld voor ondersteuning bij het uitvoeren van kleine energiebesparende aanpassingen in huis.
- Er rijdt periodiek een Energiecaravan door de wijken.
- De 'Veense isolatieactie'. Woningeigenaren worden ontzorgd bij het isoleren van hun huis tegen een aantrekkelijke, collectieve actie en prijzmatig goede aanbieder.
- Samenwerking tussen de energievrijwilligers en de SchuldHulpMaatjes verstevigen.
- We onderzoeken de mogelijkheden om leenbijstand te verstrekken voor energiebesparende maatregelen.
- Daarnaast onderzoeken we aanvullende mogelijkheden om huishoudens te ondersteunen in het meer energiezuinig maken van hun huis en het bekostigen van de energielasten. Hierbij leren we van successen binnen andere gemeenten.

Schulddienstverlening

De Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) verwacht - op basis van een onderzoek van het SEO economisch onderzoek – in 2022 een stijging van het aantal hulpvragen met maximaal 20%. Schulden tot € 5.000,- zijn hierbij buiten beschouwing gelaten en de effecten van de stijgende energietarieven en kosten van levensonderhoud zijn hierin ook nog niet meegenomen. Het beeld in Veenendaal sluit naar verwachting aan op de prognose van het SEO. Het beeld in Veenendaal is ook dat een verdere stijging van hulpvragen door de energietarieven en kosten levensonderhoud kan worden verwacht. Hiervoor is nog geen prognose bekend.

De minister heeft in een kamerbrief van 12 juli 2022 de aanpak van armoede en schulden aangekondigd. De aanpak heeft betrekking op preventie, vroeger signaleren, het bieden van een sneller perspectief op een schuldenvrije toekomst, het versterken van financiële zelfredzaamheid en schuldhulpverlening voor ondernemers. Deze plannen zijn nog niet verder uitgewerkt zodat de consequenties voor de gemeente nog niet bekend zijn.

Op 1 januari 2021 is het Budgetloket van start gegaan. Met de inrichting van het Budgetloket wordt de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening weer uitgevoerd door de gemeente. De verwachte toename van het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft bij financiële problematiek en schulden, zet het beschikbare budget onder druk. Voor de doorontwikkeling van schulddienstverlening is in 2023 € 65.000,- nodig. Met deze middelen beogen we de dienstverlening aan ondernemers en jongeren te verbeteren. In het vierde kwartaal van 2022 vindt een evaluatie plaats.

Bijzondere bijstand/ Individuele Inkomenstoelage

De ontwikkelingen van de bijzondere bijstand en Individuele Inkomenstoelage zijn stabiel. De uitgaven aan bijzondere bijstand voor bewindvoering lijken tevens te stabiliseren. Wij trachten deze verder te laten dalen met het adviesrecht bewindvoering en meer inzet op promotie van alternatieven zoals budgetbeheer. We verbeteren de samenwerking door structureel overleg aan te gaan en verder onderzoeken wij de maatregelen die minister Schouten over dit onderwerp in de Kamerbrief heeft gezet.

Binnen de individuele en categoriale bijzondere bijstand verwachten we in 2023 extra kosten voor de bestrijding van energiearmoede. Zie hiervoor 'Energiearmoede'. Hiervoor is eenmalig een bedrag van € 1.000.000,- in de begroting 2023 gereserveerd.

Thema II - Sociaal domein - Participatie en re-integratie

Ontwikkeling arbeidsmarkt

De spanning tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de regio Foodvalley blijft toenemen. Werkgevers hebben daardoor meer moeite om personeel te vinden, voor werkzoekenden zijn er juist meer kansen op werk. Er is in juli 2022 sprake van een 'zeer krappe' arbeidsmarkt. Vergeleken met een jaar geleden namen de vacatures in Foodvalley met maar liefst 80% toe. Tegelijk waren er 44% minder mensen die in de eerste zes maanden van hun WW-uitkering zaten.

Ook binnen de bijstand is het aantal werkfitte kandidaten zeer beperkt. Met aanwezige instrumenten (jobcoach, loonkostensubsidie) proberen we vraag en aanbod op elkaar aan te laten sluiten. In juni 2022 is het bijstandsbestand met 1,5 % gedaald ten opzichte van begin 2022. Dit is in lijn met het landelijke beeld. Wij verwachten dat in 2023 de krapte op de arbeidsmarkt voortzet, waardoor het bijstandsbestand mogelijk een lichte daling heeft.

Mondiale gebeurtenissen, de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, maar ook in mindere mate het vervolg van de Coronacrisis, zorgen wel voor een grotere mate van onzekerheid over de economische ontwikkeling en die van de arbeidsmarkt.

Toekomstbestendige en inclusieve arbeidsmarkt

De minister voor van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft in juli 2022 plannen gepresenteerd om de arbeidsmarkt toekomstbestendig te maken. Samen met werkenden, werkgevers en ondernemers werkt het kabinet langs 5 thema's aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

De verschillende deelonderwerpen worden verder uitgewerkt waarbij de verwachting is dat de impact en uitvoering in 2023 concreet wordt.

Breed offensief/ Individuele studietoeslag

Het breed offensief is een pakket maatregelen om meer mensen met een arbeidsbeperking aan een baan te helpen en aan het werk te houden. Het wetsvoorstel Uitvoeren Breed Offensief is onlangs door de Tweede Kamer aangenomen. De verwachting is dat deze wet per 1 januari 2023 wordt ingevoerd. Op termijn krijgt deze wet een vertaling in nieuwe of aangepaste verordeningen en beleidsregels.

Een aantal voorstellen uit het Breed offensief, waaronder aanpassing van de individuele studietoeslag, is al eerder kracht van wet geworden.

Beschut werk

Het kabinet gaat meer inzetten op beschut werk, om mensen die lang in de uitkering zitten perspectief te bieden op werk. Het is de vraag om hoeveel extra plekken het gaat. Daarnaast speelt een discussie over de hoogte van de begeleidingsvergoeding voor beschut werk. Het rijk hanteert nu een standaard vergoeding van € 8.100,- per plek. VNG en Cedris stellen dat deze rijksvergoeding onvoldoende is om deze activiteit kostendekkend uit te kunnen voeren. Zij pleiten voor een ophoging van de vergoeding met minimaal € 3.000,- per plek.

Onlangs heeft het ministerie van SZW Bureau Significant de opdracht gegeven om onderzoek te laten doen naar de begeleidingsvergoeding. Dit kan resulteren in ophogen van de begeleidingsvergoeding en een andere verdeelsystematiek. Dit zal niet voor 2024 ingaan. Tot die tijd worden de plekken door de gemeente Veenendaal voor het standaardbedrag ingekocht bij IW4 en andere sociale werkbedrijven. Nu gaat het om ongeveer 20 plekken bij IW4 en 10 bij de overige bedrijven. De huidige vergoeding kan druk geven op het bedrijfsresultaat van deze bedrijven, zeker als het aantal beschutwerkers relatief hoog is en de verdienmogelijkheden beperkt.

Inburgering

Het inburgeringsstelsel is veranderd. Gemeenten hebben nu een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers die inburgeringsplichtig zijn. Veenendaal streeft ernaar om inburgeraars zo snel mogelijk op een zo hoogwaardig mogelijk niveau te laten inburgeren. Dit houdt in dat:

- a. alle inburgeraars naar vermogen meedoen, via diverse activiteiten maar het liefst via betaald werk;
- b. alle inburgeraars leren de Nederlandse taal zo goed mogelijk, het liefst op ten minste B1 niveau;
- c. alle inburgeraars worden zo snel mogelijk financieel en maatschappelijk zelfredzaam.

De huisvesting van asielmigranten is sterk in ontwikkeling en daarmee is ook de instroom in de inburgering erg onzeker, noodopvang buiten beschouwing latend. Inburgering is op dit moment niet van toepassing op ontheemde Oekraïners, maar er kan niet worden uitgesloten dat dit in de toekomst veranderd. De Wet inburgering 2021, die per 1 januari 2022 is ingevoerd, is nog sterk in ontwikkeling.

De resultaten en de financiële ontwikkelingen worden in kaart gebracht en gemonitord evenals de effecten van verhoogde en versnelde taakstelling. De effecten hiervan op de formatie wordt geëvalueerd.

We monitoren of het gewenste taalniveau – B1 niveau – wordt gehaald en voeren eventuele gewenste aanvullende maatregelen in, zoals de inzet van informele taal/leertrajecten. In 2022 zijn we gestart met verbetering van de ketensamenwerking. In 2023 verdiepen we deze samenwerking door gezamenlijk knelpunten in de samenwerking aan te pakken. Vanaf 2023 wordt inburgering doorontwikkeld en zetten wij – naast het wettelijke inburgeringstraject – in op maatschappelijke participatie. Zo zetten we in op een informeel taaltraject om participatie te bevorderen en koppelen we zoveel mogelijk inburgeraars aan een maatje. Hiervoor hebben we € 50.000,- nodig. Hierbij hebben wij speciaal aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

Thema III - Sociaal domein - Wmo

Maatwerkvoorzieningen

De aanvragen en meldingen voor Wmo maatwerkvoorzieningen nemen toe. Meerdere ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag, zoals de invoering van het abonnementstarief, langer thuis wonen, vergrijzing en toenemende psychische kwetsbaarheid, ook op jongere leeftijd. Om binnen de gestelde financiële kaders te blijven is het noodzakelijk om ook in 2023 te zoeken naar mogelijkheden om de uitgaven te beheersen en de kwaliteit op orde te houden. Inzet op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners en de sociale basis blijft nodig. Vragen van inwoners die GGZ gerelateerd zijn nemen steeds verder toe. Onder andere de wachtlijsten in de GGZ spelen hier een rol in. We zien deze groep terug in de maatwerkvoorzieningen die vanuit de Wmo worden verstrekt. In 2023 willen we in de sociale basis meer inzetten ook voor deze groep. Om hier invulling aan te kunnen geven is in eerste instantie eenmalig incidenteel extra budget van € 100.000,- opgenomen in de begroting. Ook de sturing op casusniveau door het uitvoeringsteam van de Wmo en de sturing op de contractafspraken met de zorgaanbieders bieden mogelijkheden om de toenemende uitgaven te remmen.

In 2023 worden de bouwkundige woningaanpassingen aanbesteed. Het doel is efficiëntie en effectiviteit te realiseren.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Veenendaal werkt vanaf 1 januari 2022 voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang samen in het centrumgemeentegebied Ede. Veenendaal voert zelfstandig inkoop en toegang uit voor Beschermd Wonen. In regionaal verband worden voorbereidingen getroffen voor de door-decentralisatie per 2024, waarbij de wettelijke kaders (nog in ontwikkeling) leidend zijn. Voor Maatschappelijke Opvang maken we gebruik van de regionale opvangvoorzieningen bij complexe casuïstiek.

Collectief vraagafhankelijk vervoer

In opdracht van de bestuurders van de acht gemeenten wordt er regionaal gewerkt aan opties om grip te houden op de kosten van de Valleihopper. Dit wegens de stijging van deze kosten na de afbouw van de provinciale subsidie. De provincie Utrecht werkt op dit moment aan een plan voor een andere vorm van het OV-Vangnet. Met de opheffing van het OV-Vangnet na 2024 is de verwachting dat ook de provincie Utrecht, in lijn met de andere provincies, een minder toegankelijk alternatief voor het openbaar vervoer gaat inzetten en dat dit effect zal hebben op de instroom van nieuwe groepen in het doelgroepenvervoer (zoals het collectief vraagafhankelijk vervoer). De ontwikkelingen en uitkomsten worden met de raad gedeeld via de P&C-cyclus en waar nodig via een raadsinformatiebrief.

Gezondheidsbeleid

In 2023 ontwikkelen we een nieuw gezondheidsbeleid (lokale nota volksgezondheid) gebaseerd op de resultaten van de evaluatie die eind 2022 plaats heeft gevonden. Tot en met 2022 ontvingen we een stimulering voor Gezond in de Stad (GIDS), middels deze stimulering hebben we een lokale aanpak ontwikkeld, gericht op het tegengaan van gezondheidsverschillen. Vanaf 2023 ontvangen wij hier geen externe middelen meer voor. Echter blijven gezondheidsverschillen landelijk en ook lokaal een hardnekkig probleem waarvoor een structurele aanpak nodig is. Om deze reden borgen we in 2023 de aanpak van

gezondheidsverschillen in het nieuw te ontwikkelen gezondheidsbeleid. Om de projecten te kunnen continueren en/of nieuwe interventies in te kunnen zetten is structureel € 44.000,- nodig in de gemeentelijke begroting.

Kansrijke Start

De GGDrU werkt samen met de gemeenten uit de regio toe naar het beschikbaar maken van de erkende interventie 'Nu niet zwanger' in 2023 als regionale basisvoorziening in de regio Utrecht. Deze interventie biedt de vroegste vorm van preventie door met mannen en vrouwen in een kwetsbare positie het gesprek aan te gaan over (het voorkomen van ongewenst en ongeplande) zwangerschap, kindervens en anticonceptie. De geschatte kosten voor Veenendaal bedragen € 26.500,-.

Tot en met 2022 ontving de gemeente Veenendaal een stimulering van € 17.000,- per jaar voor Kansrijke Start en het vormen van een coalitie. Inmiddels hebben we een stevige coalitie Kansrijke Start in Veenendaal. In 2023 wil de coalitie graag verder samenwerken om de behaalde resultaten te kunnen borgen en te kunnen werken aan nieuwe ambities. Beide ontwikkelingen rondom Kansrijke Start van totaal € 43.500,- zijn verwerkt in de begroting 2023.

Thema IV - Sociaal domein - Jeugd

Hervormingsagenda

Hervorming is nodig om het huidige jeugdstelsel houdbaar en beter te organiseren. Het is te kwetsbaar, er is onbalans tussen de financiële beheersbaarheid, de kwaliteit en de beschikbaarheid van de jeugdhulp. Vijf partijen werken aan de hervorming in de zogenaamde Hervormingsagenda, namelijk: Rijk, VNG/gemeenten, jeugdhulpaanbieders, cliëntenorganisaties en jeugdprofessionals. Over de volgende thema's dienen onder andere keuzes gemaakt te worden:

- Toegankelijkheid, reikwijdte van de jeugdhulp;
- Regionalisering; we verwachten een vorm van een GR per 1-1-2024. Hiertoe is tevens een wetsvoorstel in de maak. Het is nog onduidelijk hoe dit zich zal verhouden tot de Hervormingsagenda. De extra kosten voor juridische advisering en projectleiding passen niet binnen het bestaande budgettaire kader van het Knooppunt. Zodra er duidelijkheid bestaat over de inrichting vertalen we de voorbereiding hierop naar lokaal en regionaal niveau;
- De rol en verantwoordelijkheden van gemeenten (bijvoorbeeld behouden de gemeenten hun beleidsvrijheid voor de organisatie van de toegang tot jeugdhulp);
- De financiële houdbaarheid. Met de middelen die door het Rijk zijn toegekend voor Jeugd over de jaren 2022-2028, zijn er ook maatregelen in voorbereiding die een kostenbesparend effect zouden moeten hebben. Het financiële effect hiervan is opgenomen in de Programmabegroting vanaf 2022. In de Hervormingsagenda zouden deze maatregelen uitgewerkt moeten zijn. Op dit moment is nog niet bekend of de maatregelen die door het Rijk verwachte besparing ook gaan halen. Dit geldt ten eerste voor het begrotingsjaar 2023. Dit beschouwen we als een sterk negatief financieel risico. Zie hiervoor de financiële paragraaf. Het is daarbij ook onduidelijk wat er financieel van toepassing is als een bepaalde maatregel uit de Hervormingsagenda al lokaal is doorgevoerd. In Veenendaal zijn al veel maatregelen doorgevoerd. Zie hiervoor het onderdeel Ontwikkelingen en risico's Jeugd.

De (concept)hervormingsagenda is naar verwachting gereed in het najaar van 2022 en is leidend voor de periode tot 2028. Bij het opstellen van de begroting is nog niet bekend wat de impact hiervan is op gemeente Veenendaal. We nemen de uitvoering van de Hervormingsagenda op als nieuwe doelstelling voor 2023.

Friciekosten aanbieders

In de afgelopen zes jaar is lokaal en regionaal hard gewerkt aan de transformatie van het stelsel voor jeugdhulp. Steeds minder kinderen worden uithuisgeplaatst en ook het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen nemen gestaag af. Het is aan aanbieders om tijdig te anticiperen op dit veranderende stelsel. Echter, we zien bij een aantal zorgvormen dat de transformatie succesvoller is dan vooraf ingeschat. Met name het aantal kinderen dat nu nog gebruik moet maken van gesloten jeugdzorg (jeugdzorg Plus) en zogenaamde 3-milieuvoorzieningen daalt zo sterk dat deze aanbieders in de financiële problemen dreigen te raken.

Het risico bestaat dat het tempo van afbouw en ombouw nu zo hard gaat dat aanbieders failliet gaan en dat daardoor kinderen die dit aanbod nu nog wel nodig hebben daardoor tussen wal en schip belanden. Om dit te voorkomen is tijdelijke financiële steun nodig. We willen deze frictiekosten namelijk niet in de tarieven opnemen. Het Rijk financiert deze transitie reeds middels een specifieke uitkering (SPUK regeling). Deze middelen worden nu echter volledig ingezet voor de ombouw en kunnen dus niet worden benut voor huidige of toekomstige liquiditeitsproblemen bij aanbieders. Dit is een financieel risico, waarbij nog niet duidelijk is wat de impact ervan is.

Doorontwikkeling jeugdbescherming en veiligheidsketen

Binnen jeugd is het veiligheidsdomein sterk in beweging. Landelijk onderzoek heeft uitgewezen dat de jeugdbeschermingsketen niet goed functioneert en de kwetsbaarste kinderen niet tijdig de juiste zorg krijgen. Dit herkennen we ook regionaal en lokaal. We merken bovendien dat men het steeds onaantrekkelijker vindt om in de zorg en in de jeugdbescherming specifiek te gaan werken. Er is noodzaak tot verandering. Mede daarom werken we sinds april 2022 in Veenendaal mee aan de Verbeteragenda Jeugdbescherming (onderdeel van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming). Een van de voornaamste doelen van de Verbeteragenda is om de administratieve last terug te dringen. Ook wordt er aan de voorkant meer afgestemd tussen de gecertificeerde instellingen en het CJG over de vraag welke jeugdhulp ingezet moet worden.

Daarnaast is in het landelijk visiedocument toekomstscenario kind- en gezinsbescherming beschreven hoe het veiligheidsstelsel eenvoudiger, gezinsgericht, transparanter en lerend kan werken. Deze stelselwijziging is nodig om de samenwerking met gezinnen, de volwassenzorg en de GGZ te versterken. Veiligheidsorganisaties moeten meer integraal gaan werken en (grotendeels) samengaan. Er is een looptijd van 5-10 jaar uitgetrokken voor deze ontwikkeling waarbij er nu een uitbreiding is gekomen van pilots naar proeftuinen. Veenendaal is nu onderdeel geworden van een proeftuin in de jeugdhulpregio en we oriënteren ons momenteel met de veiligheidspartners aan welke randvoorwaarden deze proeftuin moet gaan voldoen. Vanaf het najaar 2022 starten we samen met de nieuwe werkwijze in Renswoude, Rhenen en Veenendaal, samen met de Utrechtse veiligheidspartners zoals Veilig Thuis Utrecht en de Raad voor de Kinderbescherming. Het CJG zal in deze werkwijze een nog sterkere positie innemen richting de inwoner als het gaat om het voorkomen en verhelpen van onveilige situaties. Samen met het gezin wordt integrale ondersteuning op meerdere probleemgebieden gezocht en geboden, waarmee escalaties kunnen worden voorkomen. In 2022 wordt deze proeftuin nog gefinancierd met Rijksmiddelen, maar de verwachting is dat deze beweging vanaf 2023 deels met eigen middelen gefinancierd moet gaan worden. Voor 2023 is hiervoor een budget van € 57.500,- in de begroting opgenomen zodat de continuering niet in gevaar komt

Bovenregionale samenwerking

De kosten voor de bovenregionale samenwerking in regio Utrecht zijn tot op heden gedekt uit het budget voor Zorg in Natura Jeugd. Dit zijn echter structurele uitvoeringskosten die niet passend zijn om uit het jeugdhulpbudget te dekken. Daarom is een bedrag van € 14.000,- in de begroting 2023 opgenomen om deze kosten te dekken.

Frictiekosten jeugdbescherming

We zien in de afgelopen twee jaar steeds minder ondertoezichtsstellingen (OTS'en). In de Verbeteragenda zijn deze bewegingen dan ook meegenomen en er is een aangepast tarief om gecertificeerde instellingen (GI's) de ruimte te geven mee te gaan in de beweging naar een lokale aanpak in veiligheidssituaties. In het tarief is de huidige arbeidsmarktproblematiek niet meegenomen. Omdat de maatregelen en ondertoezichtsstellingen harder dalen dan verwacht zijn de toenemende kosten een probleem, en kunnen er in 2023 in de afbouw van de gecertificeerde instellingen frictiekosten ontstaan. Momenteel is nog niet duidelijk wat de precieze kosten hiervan gaan zijn.

Regionale doorontwikkeling van inkoopbeleid

Binnen de regio werken we binnen de regionale visie "Ons verhaal". Vanaf 2022 werken we in de Jeugdhulp Regio Foodvalley binnen diverse programma's doorlopend aan projecten die inkoop- en contractmanagement versterken en verder wordt gewerkt aan een toekomstbestendig en betaalbaar zorglandschap. Op beleidsvlak zijn dit de programma's Ambulant, Veiligheid, Verblijf en Onderwijs&Jeugd. Binnen deze programma's zijn projectgroepen geformeerd die zich richten op de doorontwikkeling van de regionale inkoop. Zo wordt binnen programma Verblijf doorgewerkt aan de openstelling van perceel verblijf en de transformatie van het verblijfslandschap. Binnen programma Ambulant wordt gewerkt aan afbakening binnen de ambulante jeugdhulp, en verbeteren van productdefinities. Binnen Veiligheid zal de hierboven beschreven uitwerking van de nieuwe werkwijze in de veiligheidsketen centraal staan. Uiteindelijk kunnen de projecten uitmonden in aanpassingen van deelovereenkomsten, dit is een doorlopend proces.

In het najaar 2022 worden de projectrichtingen bepaald voor 2023. In de bestuursrapportages wordt hierover gerapporteerd.

Ontwikkel- en implementatiebudget Jeugd

Gezien de ontwikkelingen op Jeugd voorzien we de nodige kosten als het gaat om doorontwikkeling en implementatie bij onze uitvoeringspartners. Het transformatiebudget dat vanuit de regio beschikbaar was, is gestopt, maar de transformatie is nog niet afgerond. Zie ontwikkelingen rond de jeugdbeschermingsketen, onderwijs, maar ook de versterking van de sociale basis en de behoefte aan flexibele inzet vanuit het CJG, vanuit zowel gemeente als partners. Deze ruimte is nodig om de juiste vertaalslag van potentiële ideeën naar bijvoorbeeld projecten te kunnen verkennen en tevens voor het inbedden van ontwikkelingen naar de lokale situatie.

De genoemde beweging op veiligheid gaat mogelijk gepaard met frictiekosten. Daarnaast verwachten we vanuit de Hervormingsagenda aanpassingen die impact kunnen hebben op onder meer het CJG. Bij transformatie gaan de kosten voor de baten uit. Om recht te doen aan deze ontwikkelingen en als gemeente hierop te anticiperen, willen we hiertoe tijdig budgettaire ruimte creëren. Zo zorgen we voor rust. Om die reden stellen we voor om een bedrag van € 150.000 als ontwikkel- en implementatiebudget jeugd in de begroting 2023 op te nemen.

Thema V - Onderwijs en ontwikkeling

Nationaal Programma Onderwijs

Als gevolg van de coronacrisis hebben kinderen onderwijs op afstand gevolgd en achterstanden opgelopen. De scholen zetten met de extra middelen die zij ontvangen via het Nationaal Programma Onderwijs plan hierop in. Als gemeente ontvangen we vanaf 2022 in het kader van dit Nationaal Programma Onderwijs eveneens middelen. In april 2022 is het plan van aanpak vastgesteld en is gestart met de implementatie. Uitgangspunt hierbij is in te zetten op bestaande activiteiten en interventies omdat dit incidentele middelen zijn. In 2023 zetten we de implementatie voort in samenwerking met o.a. scholen, kinderopvang, (jeugdgezondheids(zorg)), bibliotheek, welzijn e.d.

Verbinding Onderwijs en jeugdhulp

Kinderen en jongeren hebben roerige jaren achter de rug als gevolg van de coronapandemie, met onderwijs op afstand en beperkt beschikbare stageplaatsen. Er wordt hard gewerkt om eventuele achterstanden in te halen, zodat de leerlingen voldoende voorbereid zijn om hun plek in de samenleving in te nemen.

Onderwijs is een domein waar een groot deel van de ontwikkeling van kinderen plaatsvindt. Professionals in het onderwijs, voorliggende veld, jeugdhulp, CJG krijgen bij die ontwikkeling steeds meer met elkaar te maken. Als jongeren hulp nodig hebben of vastlopen in het leven is een goede samenwerking van groot belang. Zeker om de ingezette beschikte jeugdhulp zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.

In 2023 versterken we de samenwerking tussen (passend)onderwijs en jeugdhulp. Hiertoe nemen we een budget op van € 65.000,- voor de jaren 2023, 2024 en 2025, als opvolging van het transformatiemiddelen. Dit biedt de financiële ruimte om de verbinding onderwijs-jeugd te versterken, concreet in het (door)ontwikkelen van lokale pilots onderwijs-jeugd en de ambitie vanuit de regionale focusagenda verder vorm te geven.

Integrale Kindcentra

Scholen zijn verantwoordelijk voor de onderwijsinhoud. Wij maken afspraken met schoolbesturen over vorming van Integrale Kindcentra (conform het IKC beleidsplan). In het herijkte Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020 is vanuit de inhoud IKC vorming opgenomen. Naast de inhoudelijke ambities liggen er ook in 2023 belangrijke huisvestingsopgaven. Het Integraal Huisvestingsplan en de Verordening Huisvesting Onderwijs zijn de kaders waarbinnen de vraagstukken zo goed mogelijk worden opgelost. Voor de zomer 2022 heeft de raad besloten in Veenendaal Oost een 2e onderwijslocatie te realiseren in de vorm van een IKC. Deze keuze vraagt een extra inspanning in 2023.

Onderwijskansenbeleid

We willen ook in 2023 kinderen die opgroeien in een ongunstige economische, sociale of culturele omgeving ondersteuning bieden waardoor hun onderwijskansen worden vergroot. In Veenendaal bevorderen we gelijke onderwijskansen voor kinderen met een gelijk onderwijspotentieel. In deze visie staat het kind en zijn ontwikkeling centraal en is de ambitie dat alle doelgroepkinderen bereikt worden en kansen krijgen om zich ook te kunnen ontwikkelen.

We zorgen in 2023 voor een kwantitatief voldoende en kwalitatief goed aanbod van peuteropvang met en zonder voorschoolse educatie. Aanbieders van peuteropvang krijgen op basis van een subsidieregeling middelen om de kindplaatsen te realiseren.

We voeren ook in 2023 overleg met de aanbieders. Gezamenlijk is een kwaliteitskaart ontwikkeld. Deze kaart actualiseren we in 2023 wanneer daar aanleiding toe is.

Onderwerpen in dit kader zijn bijvoorbeeld professionaliseringsactiviteiten, signalering en toeleiding en ouderbetrokkenheid. We hebben in Veenendaal een aantal zogenaamde vve-scholen. Op deze scholen bieden vve-specialisten extra ondersteuning en ze versterken de doorlopende ontwikkellijn met de voorscholen. Deze specialisten hebben tevens een trekkersrol en stimuleren kennisdeling tussen de vve-scholen.

Leerlingenvervoer

In 2023 wordt de raad de Verordening bekostiging leerlingenvervoer Veenendaal ter vaststelling voorgelegd. Met de Samenwerkingsverbanden passend onderwijs wordt de concept verordening besproken. De verordening is van toepassing vanaf het schooljaar 2023/2024.

Thema VI - Sport

We stellen in 2023 een nieuw beleidskader Sport en Bewegen op, waarbij we het beleidskader 2020-2023 als uitgangspunt gebruiken. Binnen het nieuwe beleidskader worden de nieuwe ontwikkelingen, op gebied van JOGG, de integraliteit vanuit het

Gezondheidsbeleid en het Preventieakkoord, verbreding Buurtsportcoachregeling en continuering Sportakkoord opgenomen en krijgen een structureel karakter. We zijn hiervoor voor een deel afhankelijk van de middelen die beschikbaar komen vanuit het Rijk voor de nieuwe brede SPUK regeling. In 2023 onderzoeken we of de huidige subsidieregeling voor renovatie van kleedkamers aangepast moet worden, zodat deze aansluit bij het huidige gebruik van de kleedkamers door de sportverenigingen.

Bij de verdieping van het sport- en preventieakkoord zetten we specifiek in op het bevorderen van het netwerk van sportverenigingen en daarmee op de uitwisseling van kennis en ervaring.

Door een gewenste uitbreiding in het aantal combinatiefuncties (buurtsportcoaches) stijgt de Rijksbijdrage met € 125.000,-. De cofinancieringsuitdaging stijgt met € 75.000,-, waarvan we de reeds beschikbare financiering van JOGG hierop in mindering kunnen brengen. Er is voor de uitbreiding daarom € 50.000,- in de begroting 2023 opgenomen.. Met de uitbreiding van het aantal fte van 10 naar 12,5 fte kunnen we zorgen voor meer inzet op de doelgroepen waar sport en bewegen achterblijft, zoals de jongeren vanaf 12 jaar en de grote(re) groep senioren. Daarnaast kunnen we meer 'buurtgericht' werken en kunnen we in buurten waar minder wordt bewogen specifieke interventies inzetten en uitvoeren. Bij deze verdieping zetten we specifiek in op het bevorderen van het netwerk van sportverenigingen en daarmee op de uitwisseling van kennis en ervaring.

We borgen de activiteiten en inzet vanuit het Sportakkoord (2020-2022) waar mogelijk. We besteden in 2023 het restant van de middelen van de activiteiten die door de coronamaatregelen nog niet uitgevoerd zijn. Er volgt een verdieping van het Sportakkoord voor de komende periode, waarbij we investeren op het inzetten op (netwerk)sportverenigingen en daarmee de uitwisseling van onderlinge kennis en ervaring bevorderen.

In 2023 stellen we het Integraal Huisvestingsplan Sport op. Hierin creëren we kaders voor de ontwikkeling van binnensport in relatie tot de ontwikkelingen van de IKC's. Ook wordt hierbij een meerjareninvesteringsplan opgenomen. Denk daarbij het toekomstbestendig inrichten van de sporthal/ -zaal voor het bewegingsonderwijs en de sport.

In 2023 onderzoeken we of de huidige subsidieregeling voor renovatie van kleedkamers herijkt moet worden.

Athletic Skills Model (ASM)

Voetbalvereniging GVVV is binnen de jeugdopleiding bezig met het Athletic Skills Model (ASM). Deze methode zorgt voor een bredere aanpak en vaardigheid van jonge voetballers. Door niet sportspecifiek te trainen maar juist onderdelen vanuit andere sporten te integreren in de voetbaltraining krijg je vaardiger en beter ontwikkelde sporters. GVVV heeft het plan om in samenwerking met de gemeente, scholen en andere sportaanbieders een ASM court te realiseren op sportpark Panhuis.

De gemeente en Sportservice hebben als voorwaarde gesteld mogelijk alleen bij te dragen als het een openbaar sportcourt betreft. Hierbij wordt ook de koppeling met het huidige BOSS beleid (Bewegen, Ontmoeten, Spelen, Sporten) gemaakt.

In 2023 worden de mogelijkheden voor de realisatie en eigenaarschap van het court onderzocht.

Thema VII - Cultuur

Eind 2021 heeft de raad de cultuurvisie 2022-2030 "Glans aan de Griff" vastgesteld inclusief de bijbehorende cultuurnota 2022-2025. In deze nota staan per jaar de doelstellingen beschreven.

In 2023 laten we een cultureel bevolkingsonderzoek uitvoeren. Met dit onderzoek krijgen we inzicht in het huidige cultuurgedrag (cultuurbezoek en participatie, ideeën rondom kunst en cultuur en (latente) behoeften op dit gebied) om hierop beleid verder te kunnen ontwikkelen

en later te kunnen toetsen. Daarnaast zullen we aan de slag gaan met de resultaten van een onderzoek naar accommodatie-knelpunten dat eind 2022 zal worden uitgevoerd.

In de raadsvergadering van 25 november 2021 heeft de raad besloten ontwikkelingsrichting D (het toekomstbestendig maken van de theaterfunctie binnen een schaalvergroting van Lampegiet en door het toevoegen van één of meer complementaire en/of ondersteunende functies aan Lampegiet) met de daarbij horende huisvestingsvariant III (sloop van het huidige gebouw en nieuwbouw met een kleine zaal en complementaire functies') als voorkeursscenario te benoemen voor de toekomst van Theater Lampegiet en heeft de raad het college de opdracht gegeven dit scenario verder uit te werken tot een concreet voorstel. Medio 2023 wordt aan de raad een masterplan van theater plus omgeving voorgelegd als uitwerking van dit scenario.

Om de doelstellingen uit de cultuurnota op het thema cultuur te kunnen realiseren is, zoals reeds aangekondigd in het raadsvoorstel, 0,3 fte (€ 26.000,-) aan extra inzet nodig. Daarnaast is er 0,4 fte (€ 35.000,-) nodig om een subsidieloket in te kunnen richten, waardoor het subsidieproces beter gecoördineerd wordt. In totaal is hiervoor in de begroting 2023 een bedrag van € 61.000,- opgenomen.

Thema VIII - Welzijn

Versterken sociale basis

Stichting Veens Welzijn werkt in 2023 verder aan de opdracht voor het welzijnswerk. Dit doen zij vanuit 4 pijlers: sociale leefbaarheid, vrijwilligers, opvoeden en opgroeien en langer thuis. Het versterken van de sociale basis en het verbinden van (vrijwilligers)organisaties loopt als een rode draad door de opdracht. De Pilot Welzijn op recept willen we blijven uitvoeren in samenwerking met partners vanuit de 1e lijns gezondheidszorg. Om dit te kunnen continueren is structureel extra budget van € 60.000,- nodig vanaf 2023.

Thema's die in 2023 aandacht krijgen om de sociale basis te versterken zijn:

- Ondersteuning van vrijwilligers. Deze ondersteuning vinden we hierin erg belangrijk en zetten we extra op in. Voor 2022 heeft de raad incidenteel € 100.000,- beschikbaar gesteld voor vrijwilligers. In deze begroting is dit bedrag structureel opgenomen. Om inwoners (ook vrijwilligers en mantelzorgers) laagdrempelig, in de wijk en zo vroeg mogelijk te ondersteunen werken we samen met vele partners. Een belangrijke partner hierbij is Veens Welzijn. Zij voeren voor ons de opdracht Welzijn uit. Ook is de Lokale Inclusie Agenda opgesteld, die in 2022 geactualiseerd is, waarin acties staan om iedereen mee te kunnen laten doen;
- Opzetten regionaal logeerhuis; dit met als doel de druk op de mantelzorgers te verlagen;
- Versterken organisatie Veens Welzijn waardoor zij een stevige netwerkpartner zijn binnen de sociale basis en hierin ook sportorganisaties en ondernemers betrekken. Om de sociale basis en daarmee ook Stichting Veens Welzijn structureel te versterken is extra budget van € 160.000,- opgenomen. Het beschikbare budget is nu taakstellend en wordt volledig ingezet om de basistaken te kunnen uitvoeren. Zonder dit extra budget is bijstelling van de basistaken nodig en is er geen ruimte voor innovatie en ontwikkeling.

Preventief jongerenwerk

De inzet van jongerenwerk in Veenendaal willen we graag versterken. Zowel vanuit de welzijnspartners, scholen en veiligheidspartners wordt preventieve inzet vanuit jongerenwerk gemist. De afgelopen jaren is incidenteel extra ingezet op jongerenwerk in het Franse Gat. Dit helpt om jongeren beter in beeld te hebben en excessen te voorkomen/verminderen. Om hier een impuls aan te geven en ook inzet te kunnen plegen op kinderwerk (kinderen in de basisschoolleeftijd) is een budget € 246.000,- in de begroting 2023 en in de meerjarenraming

voor 2024 en 2025 opgenomen. We monitoren de inzet en de effecten daarvan. Na 2,5 jaar kan besloten worden of structurele inzet noodzakelijk blijft.

Dierenwelzijn

Als gemeente willen we inzichtelijker krijgen welke taken de gemeente op dit moment uitvoert op het gebied van dierenwelzijn en waar nodig taken (verdere) invulling kunnen geven. Om dit goed vorm te geven, is voor dit moment structureel € 25.000 opgenomen.

Thema I – Inkomen

Algemeen Inkomen

Binnen dit thema valt de uitvoering van de Participatiewet en aanverwante wet- en regelgeving. Het doel van de wet is dat iedere inwoner naar vermogen kan participeren in de samenleving en waar mogelijk zelfstandig in een inkomen kan voorzien. Als dit (nog) niet kan dan wordt een uitkering verstrekt.

Wij besteden specifiek aandacht aan de bestrijding van (kinder-) armoede. Het gaat hierbij om het verstrekken van vergoedingen om kinderen die opgroeien in armoede de mogelijkheden te bieden om zich onder gelijke omstandigheden als andere kinderen te kunnen ontwikkelen en 'mee te kunnen doen'. Hiermee dragen we bij aan het doorbreken van de vicieuze cirkel van erfelijke armoede. Eén van de instrumenten om dit te realiseren is het beschikbaar stellen van vergoedingen voor (noodzakelijke) schoolkosten, kleding en sport/ cultuur. Daarnaast is de inzet erop gericht op het vergroten van kansen voor kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt.

Voor volwassenen richten we ons op het stimuleren van sport/ bewegen en maatschappelijke participatie door het beschikbaar stellen van een tegemoetkoming in de kosten. Dit doen we onder andere door middel van het vergroten van het bereik van de Veenendaalpas en het aansluiten van zo veel mogelijk ondernemers en (sport)verenigingen.

Wat willen we bereiken?

I.a We willen meer sturen op kwaliteit en effectiviteit van aangeboden ondersteuning (MD10).

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1 Onrechtmatig gebruik van ondersteuning in het sociaal domein voorkomen we of sporen we op en pakken we aan. Dit plan heeft betrekking op het gehele sociaal domein, dus op PW, WMO en Jeugd.

I.a.2. Financiële kaders vormen geen belemmering voor integraal werken.

Wat willen we bereiken?

I.b Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

I.b.1. Veenendalers nemen meer deel aan de samenleving.

I.b.2 In de gemeente Veenendaal is het aantal inwoners met problematische schulden lager dan landelijk gemiddeld.

I.b.3 Het traject naar een schuldenvrije toekomst (d.m.v. een schuldregeling) komt eerder tot stand dan het landelijke gemiddelde.

Wat willen we bereiken?

I.c Verbinding versterken als dit een positief effect heeft op kwaliteit, financiën en/of organisatie (MD08).

Wat gaan we daarvoor doen?

I.c.1 In 2023 is een integrale werkwijze sociaal domein binnen de gemeente en tussen gemeentelijke partijen en externe partijen gerealiseerd.

Wat willen we bereiken?

I.d De gemeente neemt bij voorkeur een faciliterende rol aan om de rol van inwoners en de kracht van de samenleving te stimuleren (MD09).

Wat gaan we daarvoor doen?

I.d.1 De deskundigheidsbevordering tussen uitvoerende partijen in het sociaal domein is gefaciliteerd.

Verbonden partijen Inkomen

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleidsgerelateerd aan thema Inkomen

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein	23-1-2020
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal	22-4-2021
Beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	22-6-2021
Beleidsregel krediethypotheek Pw Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel uitvoering kostendelersnorm Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel vaststellen hoogte vermogen Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel terug- en invordering en heronderzoeken Bbz Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel terugvordering, verhaal en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel individuele inkomensloeslag Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel tegenprestatie naar vermogen Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel Giften Participatiewet	13-6-2021
Beleidsplan Handhaving sociaal domein	21-12-2021
Protocol huisbezoek	18-6-2013

Taakvelden thema Inkomen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.3 Inkomensregelingen	Baten	-21.791	-20.931	-20.932	-20.932
	Lasten	24.746	22.913	22.934	22.942
Totaal 6.3 Inkomensregelingen		2.955	1.981	2.002	2.010
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	10	10	11	12
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria		10	10	11	12
Totaal Thema Inkomen		2.965	1.992	2.013	2.022

Thema II – Sociaal domein – Participatie en re-integratie

Algemeen Sociaal Domein - Participatie en re-integratie

Het leidend principe binnen dit thema is het activeren van mensen die 'aan de kant' staan. Hiervoor zetten we diverse werknemers- en/of werkgeversinstrumenten in. Voor mensen die geen of onvoldoende arbeidsvermogen hebben, gaan we verder op zoek naar middelen om hun participatie, in welke vorm dan ook, te ontwikkelen.

Het sociaal werkbedrijf IW4 werkt in opdracht van de gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude aan de uitvoering van de Participatiewet, vanuit haar eigen expertise.

Om inwoners de mogelijkheid te geven om te participeren in de samenleving werken we, zowel lokaal als regionaal samen met onderwijs, werkgevers en maatschappelijke organisaties.

De rol van de gemeente bij inburgering wordt vanaf 1 januari 2022 uitgebreid via invoering van de Wet Inburgering. Hierbij is de gemeente zowel verantwoordelijk voor inburgering als participatie in de samenleving van nieuwe Nederlanders.

Wat willen we bereiken?

II.a Meer mensen vinden een plek op de arbeidsmarkt (MD05).

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1 Er is sprake van een doorlopende lijn arbeidsparticipatie in samenwerking met onze partners.

II.a.2 We realiseren in 2023 de kwantitatieve doelstellingen m.b.t. de Participatiewet (in- en uitstroom).

II.a.3 De samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt is versterkt.

II.a.4 We implementeren de maatregelen uit het wetsvoorstel Uitvoeren Breed Offensief.

Wat willen we bereiken?

II.b Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

II.b.1 Inburgeraars die als nieuwe Veenendalers worden opgenomen in de samenleving, doen daadwerkelijk mee.

Verbonden partijen Sociaal Domein - Participatie en re-integratie

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Sociale werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4).

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Sociaal Domein - Participatie en re-integratie

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein	23-1-2020
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal	22-4-2021
Beleidsregel Integrale schuldhulpverlening Veenendaal	13-7-2021
Beleidsregel Taaleis	25-5-2021
Beleidsregel gemeentelijke compensatie voor eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang	25-5-2021
Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie Veenendaal	25-5-2021
Besluit Re-integratie gemeente Veenendaal	25-5-2021
Beleidsregel scholingsplicht Veenendaal	25-5-2021
Verordening Wet Inburgering (oude wet inburgering, nog van toepassing i.v.m. handhaving)	3-6-2010
Regeling Sociale Werkvoorziening Zuid Oost Utrecht	21-12-2017

Taakvelden thema Sociaal domein - Participatie en re-integratie

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.4 WSW en beschermt werk	Lasten	6.981	6.875	6.753	6.586
Totaal 6.4 WSW en beschermt werk		6.981	6.875	6.753	6.586
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	-6	0	0	0
	Lasten	1.393	1.382	1.389	1.407
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie		1.388	1.382	1.389	1.407
Totaal Thema Sociaal domein - Participatie en re-integratie		8.369	8.257	8.142	7.993

Thema III – Sociaal domein – Wmo

Algemeen Sociaal domein - Wmo

De Wmo gaat uit van zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Niet iedereen kan zichzelf redden en meedoen in de samenleving. Sommige inwoners hebben daarbij ondersteuning nodig. We werken hierbij vanuit de principes van Model Veenendaal. Vanuit de Wmo wordt ondersteuning geboden als het niet lukt om binnen het eigen sociale netwerk of vanuit de mogelijkheden in de sociale basis een oplossing te vinden. De vraag naar maatwerkvoorzieningen verstrekt vanuit de gemeente neemt toe, terwijl er ook taakstellingen op budget moeten worden behaald en de kwaliteit moet worden geborgd. In 2023 ligt de focus vanuit de Wmo op het blijven sturen op het nakomen van afspraken met zorgaanbieders, het vergroten van sturing op casusniveau en het zoeken naar mogelijkheden om nog meer aan de voorkant van zorg en ondersteuning op te vangen binnen de sociale basis. In de begroting hebben we voor de komende drie jaren extra middelen opgenomen om de nieuwe werkwijze bij de uitvoering te kunnen continueren en er meer op casusniveau gestuurd kan worden (€ 200.000,-). Daarnaast heeft het zoeken en geschikt maken van passende woonruimte voor inwoners met een kwetsbaarheid/beperking aandacht. Hiervoor is bij het thema Wonen voor de komende drie jaren € 100.000,- gevraagd voor de inzet van een wooncoach.

Wat willen we bereiken?

III. a We willen meer sturen op kwaliteit en effectiviteit van aangeboden ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.a.1 In 2023 is de sturing op aanbieders vergroot.

III.a.2. In 2023 treffen we de voorbereidingen om de WAMS (wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein) die per 1 januari 2024 van kracht wordt te implementeren.

Wat willen we bereiken?

III.b Ondersteuning meer op maat voor wie dat nodig heeft.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.b.1. Er zijn innovatieve ondersteuningsmogelijkheden samen met de uitvoerende partijen.

III.b.2 We continueren de zorg voor personen met verward gedrag en de taken van de WvGGZ.

III.b.3 Het aantal meerderjarigen dat begeleiding ontvangt waar behandeling passender is, is afgenomen.

Wat willen we bereiken?

III.c Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

III.c.1 Veenendalers wonen zo lang mogelijk thuis.

III.c.2. In 2023 wordt onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een gemeente-brede, integrale visie op diversiteit en inclusie.

Wat willen we bereiken?

III.d Inwoners willen meer voor- en met elkaar doen (MD03).

Wat gaan we daarvoor doen?

III.d.1 Mantelzorgers blijven actief met passende ondersteuning om overbelasting te voorkomen.

III.d.2. In 2023 wordt er een regionale logeervoorziening gerealiseerd zodat mantelzorgers hun taken met beter welbevinden blijven uitvoeren.

Wat willen we bereiken?

III.e De gemeente neemt bij voorkeur een faciliterende rol aan om de eigen rol van inwoners en kracht van de samenleving te stimuleren (MD09).

Wat gaan we daarvoor doen?

III.e.1 De stijging van het aantal maatwerkvoorzieningen is niet hoger dan de landelijke groeitrend.

Wat willen we bereiken?

III.f. Verder versterken opvoed- en opgroei-klimaat (MD02).

Wat gaan we daarvoor doen?

III.f.1. Vroegtijdige interventies bij opvoed-, financiële, woon- en/of psychosociale gezondheidsvraagstukken, om zo problematische vraagstukken (en dus maatwerkvoorzieningen) te voorkomen.

Wat willen we bereiken?

III.g Vroeger signaleren en handelen en dit dichtbij de inwoner organiseren (MD04) .

Wat gaan we daarvoor doen?

III.g.1. Preventie draagt bij aan een gezondere leefstijl en we geven uitvoering aan het preventieakkoord.

III.g.2. We integreren het thema gezondheidsverschillen in nieuw te ontwikkelen gezondheidsbeleid in 2023.

III.g.3. We geven uitvoering aan het lokaal preventieakkoord Veenendaal middels het opzetten van een preventienetwerk en uitvoering van erkende interventies voor een gezonde leefstijl (zoals de Gezonde School aanpak en Stevig Ouderschap).

Verbonden partijen Sociaal Domein - WMO

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU);
- BVO Valleihopper.

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Sociaal Domein - WMO

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein	23-1-2020
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal	22-4-2021
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning	
Regionale handhavingskader	22-6-2021
Integraal beleidskader Sociaal Domein	23-1-2020
Visie Sociaal Domein	2017
Regeling aanschaf buitenkast AED	november-17
Gezondheidsbeleid: "Een gezond Veenendaal in 2022"	januari-18
Lokale inclusie agenda	25-10-2022

Taakvelden thema Sociaal domein - WMO

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	443	443	442	442
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		443	443	442	442
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	132	122	122	122
Totaal 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		132	122	122	122
6.6 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	Baten	-102	-100	-102	-102
	Lasten	3.352	3.056	4.471	7.037
Totaal 6.6 Maatwerk-voorzieningen (WMO)		3.250	2.956	4.369	6.935
7.1 Volksgezondheid	Baten	-40	0	0	0
	Lasten	2.793	2.753	2.753	2.753
Totaal 7.1 Volksgezondheid		2.753	2.753	2.753	2.753
6.81A Beschermd wonen (WMO)	Lasten	-75	-75	-75	-75
Totaal 6.81A Beschermd wonen (WMO)		-75	-75	-75	-75
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Lasten	642	642	642	642
Totaal 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		642	642	642	642
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Baten	-521	-500	-792	-1.100
	Lasten	711	595	603	299
Totaal 6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)		190	95	-189	-801
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	Lasten	3.513	3.511	3.530	3.530
Totaal 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)		3.513	3.511	3.530	3.530
6.71b Begeleiding (WMO)	Lasten	7.447	7.628	7.967	7.967
Totaal 6.71b Begeleiding (WMO)		7.447	7.628	7.967	7.967
6.71c Dagbesteding (WMO)	Lasten	1.900	1.920	1.985	1.985
Totaal 6.71c Dagbesteding (WMO)		1.900	1.920	1.985	1.985
Totaal Thema Sociaal domein - WMO		20.195	19.994	21.547	23.501

Thema IV – Sociaal domein – Jeugd

Algemeen Sociaal Domein - Jeugd

Per 2020 is het jeugdbeleid opgenomen in het Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2020-2023 (IBK-SD). Hierbij wordt gewerkt met meerjarige beleidsdoelstellingen (opgenomen in het beleidskader) en meer dynamische uitvoeringsplannen waarbij kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen en uitdagingen in het jeugddomein. De verantwoordelijkheid voor jeugdhulp betekent dat de gemeente bijdraagt aan een gezond en veilig opvoedklimaat voor jeugdigen en hun ouders. Het gemeentelijk beleid richt zich hiervoor tenminste op:

- Preventie en vroegsignalering;
- Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van ouders en sociale omgeving;
- Het versterken van het probleemoplossend vermogen van jeugdigen, hun ouders en sociale omgeving;
- Laagdrempelig, herkenbaar en tijdig bieden van de juiste hulp op maat;
- Effectieve en efficiënte samenwerking rond gezinnen realiseren;
- Het bevorderen van de veiligheid van jeugdigen en bestrijden van kindermishandeling.

Ook in 2023 staat de versterking van samenwerking in het belang van de jeugdige met de kinderopvang, het onderwijs, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, Veens Welzijn, jeugdgezondheidszorg, het CJG en de regionale gemeenten centraal. We versterken de lokale samenwerking, bijvoorbeeld door een Platform pleegzorg op te richten.

In 2023 versterken we de ingezette beweging naar normaliseren; niet voor alles wat afwijkt hoeft geïndiceerde hulp ingezet te worden. Deze inzet ligt in lijn met het IBK en de uit te voeren maatregelen binnen het jeugd domein. Daarnaast blijven we de in 2021 ingezette beheersmaatregelen uitvoeren en doorontwikkelen. Het Rekenkameronderzoek 2022 over kostenbeheersing Jeugd heeft laten zien dat we lokaal alle beschikbare beheersmaatregelen inzetten. We bestendigen deze werkwijze in 2023.

Wat willen we bereiken?

IV.a Verder versterken opvoed- en opgroei klimaat (MD02).

Wat gaan we daarvoor doen?

IV.a.1 Jeugdigen groeien gezond en veilig op; we stimuleren en ondersteunen ouders om te zorgen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen en een veilig opgroei- en opvoedklimaat.

Wat willen we bereiken?

IV.b Ondersteuning meer op maat voor wie dat nodig heeft (MD06).

Wat gaan we daarvoor doen?

IV.b.1 In 2023 hebben we ambulante jeugdhulp ingezet waar nodig, en beheersen we onze kosten.

IV.b.2 In 2023 hebben we jeugdhulp met verblijf ingezet waar nodig, en beheersen we onze kosten.

Wat willen we bereiken?

IV.c Verbinding versterken als dit een positief effect heeft op de kwaliteit, financiën en/of organisatie (MD08).

Wat gaan we daarvoor doen?

IV.c.1 De gerealiseerde integrale werkwijze sociaal domein wordt in 2023 verder doorontwikkeld.

Wat willen we bereiken?

IV.d We willen meer sturen op kwaliteit en effectiviteit van aangeboden ondersteuning (MD10).

Wat gaan we daarvoor doen?

IV.d.1 In 2023 is de sturing op aanbieders vergroot.

IV.d.2 In 2023 hebben we de gevolgen van de Hervormingsagenda (verwacht in november 2022) voor Veenendaal inzichtelijk gemaakt, en vertalen we de maatregelen die hieruit voortkomen naar lokaal en regionaal niveau.

Verbonden partijen Sociaal Domein - Jeugd

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG).

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Sociaal Domein - Jeugd

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Integraal Beleidskader Sociaal Domein	23-1-2020
Model Veenendaal 2020	20-12-2018
Integrale verordening sociaal domein Veenendaal	1-6-2021
Nadere regels toegang en toeleiding Veenendaal	1-6-2021
Beleidsregels jeugdhulp Veenendaal	1-6-2021
Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang op sociaal-medische indicatie Veenendaal	1-6-2021
Regiovisie Jeugd	27-1-2022

Taakvelden thema Sociaal domein - Jeugd

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-12	-12	-12	-12
	Lasten	431	428	429	429
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		419	416	418	418
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Baten	-179	-179	-179	-179
	Lasten	6.149	6.061	6.060	5.979
Totaal 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		5.970	5.882	5.881	5.800
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	0	0	0	0
Totaal 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	Lasten	3.233	3.163	3.161	3.124
Totaal 6.72a Jeugdhulp begeleiding		3.233	3.163	3.161	3.124
6.72b Jeugdhulp behandeling	Lasten	4.061	3.960	3.958	3.904
Totaal 6.72b Jeugdhulp behandeling		4.061	3.960	3.958	3.904
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	1.964	1.914	1.912	1.886
Totaal 6.72c Jeugdhulp dagbesteding		1.964	1.914	1.912	1.886
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	Lasten	0	0	0	0
Totaal 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig		0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	Lasten	1.522	1.483	1.483	1.462
Totaal 6.82A Jeugdbescherming		1.522	1.483	1.483	1.462
6.73a Pleegzorg	Lasten	2.107	2.054	2.053	2.024
Totaal 6.73a Pleegzorg		2.107	2.054	2.053	2.024
6.73b Gezinsgericht	Lasten	1.079	1.051	1.051	1.036
Totaal 6.73b Gezinsgericht		1.079	1.051	1.051	1.036
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten	1.300	1.266	1.266	1.248
Totaal 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		1.300	1.266	1.266	1.248
6.74a Behandeling GGZ zonder verblijf	Lasten	4.898	4.773	4.770	4.704
Totaal 6.74a Behandeling GGZ zonder verblijf		4.898	4.773	4.770	4.704
6.74b Crisis/LTA/GGZ-verblijf	Lasten	690	673	672	663
Totaal 6.74b Crisis/LTA/GGZ-verblijf		690	673	672	663
6.74c Gesloten plaatsing	Lasten	178	173	173	171
Totaal 6.74c Gesloten plaatsing		178	173	173	171
6.82b Jeugdreclassering	Lasten	174	169	169	167
Totaal 6.82b Jeugdreclassering		174	169	169	167
Totaal Thema Sociaal domein - Jeugd		27.594	26.978	26.968	26.606

Thema V – Onderwijs en ontwikkeling

Algemeen Onderwijs en ontwikkeling

Wij willen dat alle Veenendaalse kinderen en jongeren volop kansen krijgen om zichzelf te ontwikkelen en hun talenten te benutten, zodat hun start in het onderwijs en de maatschappij zo optimaal mogelijk is. We vinden een doorlopende leer- en ontwikkellijn in Veenendaal belangrijk. In de eerste jaren maakt het kind de grootste ontwikkeling door, dit is dan ook een kansrijk moment om preventief in te zetten op de taalontwikkeling. Gelijke kansen begint bij de start. We zetten in op voorkomen van taalachterstanden en via de voorschoolse educatie lopen we achterstanden in. Vanaf 2021 is de, samen met het onderwijs en de kinderopvangorganisaties opgestelde IKC beleid en Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2021-2024 van toepassing. Ook in 2023 geven we uitvoering aan het beleid.

Scholen hebben de zorgplicht om elke leerlingen een zo passend mogelijke vorm van onderwijs aan te bieden. Reguliere scholen en speciale scholen werken daarom samen in de samenwerkingsverbanden en wij werken nauw samen met deze samenwerkingsverbanden.. De ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden en ons jeugdplan stemmen we op elkaar af in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).

We hechten er belang aan dat jongeren minimaal een startkwalificatie behalen en leggen daarom de verbinding tussen het RMC en de arbeidsmarkttafel. We bevorderen de verbinding tussen onderwijs, ondernemers en overheid en daarmee het goed functioneren van de arbeidsmarkt. We geven vorm aan de inclusieve arbeidsmarkt.

Vanuit onze wettelijke taak zorgen we ervoor dat er voldoende openbaar basis en voortgezet onderwijs binnen de gemeente in stand blijft.

Wat willen we bereiken?

V.a Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

V.a.1 We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan 2021-2024 gericht op de daling van het aantal laaggeletterde inwoners daalt.

V.a.2. Ieder kind met een ondersteuningsbehoefte krijgt passende ondersteuning om onderwijs te kunnen volgen.

V.a.3. Alle kinderen van 0-13 jaar kunnen in een IKC een doorlopende leer- en ontwikkellijn volgen.

V.a.4. In 2023 starten de kernpartners met de IKC ontwikkeling conform de planning in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2025.

V.a.5. In 2023 wordt de Verordening bekostiging leerlingenvervoer ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Wat willen we bereiken?

V.b Verbinding versterken als dit een positief effect heeft op de kwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

V.b.1. Scholen ondersteunen bij de aanpak van coronavertragingen zoals beschreven in het Plan van aanpak NPO Veenendaal.

Verbonden partijen Onderwijs en ontwikkeling

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Onderwijs en ontwikkeling

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Lokaal onderwijsbeleid (LEA)/Onderwijsagenda 2021-2024	6-10-2020
Regionale uitgangspunten OOGO	30-9-2015
IKC-beleid	15-9-2020
Verordening Leerlingenvervoer	21-5-2014
Integraal Huisvestingsplan	15-10-2020
Regionaal programma basisvaardigheden Arbeidsmarktregio Foodvalley 2021 – 2024	23-3-2021

Taakvelden thema Onderwijs en ontwikkeling

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	-843	-874	-874	-874
	Lasten	5.356	5.523	5.483	5.437
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting		4.513	4.649	4.608	4.563
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Baten	-2.306	-1.851	-1.851	-1.851
	Lasten	4.130	3.675	3.675	3.675
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		1.824	1.824	1.823	1.823
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	-492	-492	-492	-492
	Lasten	545	545	545	545
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie		53	53	53	53
Totaal Thema Onderwijs en ontwikkeling		6.390	6.525	6.485	6.439

Thema VI – Sport

Algemeen Sport

Sporten zorgt voor een verbetering van de gezondheid, voor preventie van ziektes en helpt bij de deelname aan de maatschappij.

Samen met Sportservice en alle sportaanbieders geven we uitvoering aan het beleidskader sport en bewegen 2020-2023 en het lokaal sport- en beweegakkoord. Sport stimuleert naast de sociale ook de emotionele en fysieke ontwikkeling van in het bijzonder jeugd en jongeren. Het uitgangspunt is dat sport voor iedereen bereikbaar is.

Wat willen we bereiken?

VI.a Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

VI.a.1. *Nieuw beleidskader Sport en Bewegen in samenwerking met Stichting Sportservice Veenendaal en sportaanbieders.*

VI.a.2. *Uitvoering lokaal Sportakkoord 2020-2022 en borgen van de activiteiten die door corona niet of minder zijn uitgevoerd.*

Verbonden partijen Sport

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Sport

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Beleidskader Sport en bewegen 2020 – 2023 'Sport verbindt Veenendaal'	20-2-2020
Sportakkoord Veenendaal	jun-2020
Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'	29-6-2018

Taakvelden thema Sport

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	6.698	6.691	6.691	6.690
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering		6.698	6.691	6.691	6.690
5.2 Sportaccommodaties	Baten	-3.499	-3.499	-3.492	-3.492
	Lasten	2.334	2.046	1.809	1.761
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		-1.165	-1.453	-1.682	-1.731
Totaal Thema Sport		5.533	5.238	5.008	4.959

Thema VII – Cultuur

Algemeen Cultuur

Eind 2021 heeft de raad de cultuurvisie 2022-2030 'Glans aan de Griff' vastgesteld. Tevens is de cultuurnota 2022-2025 vastgesteld. In de cultuurvisie staan de volgende zeven verhaallijnen opgenomen:

- Verhaallijn 1 Stabiele basis: Deze verhaallijn heeft de focus op het uitdragen van het belang van kunst en cultuur voor de samenleving, waarbij samenwerking tussen culturele basis-organisaties en het ontwikkelen van een stabiele culturele infrastructuur in het centrum centraal staan.
- Verhaallijn 2 Cultuur in de wijken: Deze verhaallijn heeft een focus op: het ontwikkelen van de samenwerking tussen de culturele en cultuurhistorische organisaties in het centrum en de maatschappelijke-, zorg- en wijlzijnsorganisaties in de wijken.
- Verhaallijn 3 Iedereen doet mee: Deze verhaallijn heeft een focus op de verbinding van cultuur met vrijetijd- en het sociaal domein en aandacht voor inclusiviteit en diversiteit.
- Verhaallijn 4 Jong geleerd, oud gedaan: Deze verhaallijn heeft een focus op samenwerking tussen culturele basis-organisaties, scholen, welzijnsorganisatie, waarbij we willen werken aan het ontwikkelen van doorlopende ontwikkellijnen.
- Verhaallijn 5 Het verhaal van Veenendaal: Deze verhaallijn heeft een focus op een structurele samenwerking tussen de erfgoedorganisaties bij het vertellen van het verhaal van Veenendaal en het hierbij verbinden van het verleden met het heden.
- Verhaallijn 6 Nieuwe smaken, nieuwe makers.
- Verhaallijn 7 Veenendaal kleurt de regio.

In de komende beleidsperiode (tot en met 2025) werken we aan verhaallijn 1 t/m 5. De verhaallijnen 6 en 7 starten we grotendeels in de periode 2025-2030. In de cultuurnota staat de uitwerking van de verhaallijnen SMART geformuleerd.

Wat willen we bereiken?

VII.a. Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

VII.a.1. We werken aan Verhaallijn 1: Een stabiele basis.

VII.a.2. We werken aan Verhaallijn 2: Cultuur in de wijken.

VII.a.3. We werken aan Verhaallijn 3: Iedereen doet mee.

VII.a.4. We werken aan Verhaallijn 4: Jong geleerd, oud gedaan.

VII.a.5. We werken aan Verhaallijn 5: Het verhaal van Veenendaal.

Verbonden partijen Cultuur

Dit is niet van toepassing voor dit thema.

Beleid gerelateerd aan thema Cultuur

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Glans aan de Grift: cultuurvisie 2022-2030	16-9-2021
Glans aan de Grift: cultuurnota 2022-2025	16-09-2021

Taakvelden thema Cultuur

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	-1.644	-1.644	-1.644	-1.644
	Lasten	4.487	4.473	4.470	4.467
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		2.844	2.829	2.826	2.824
5.4 Musea	Lasten	413	413	413	413
Totaal 5.4 Musea		413	413	413	413
5.6 Media	Lasten	2.039	2.039	2.039	2.039
Totaal 5.6 Media		2.039	2.039	2.039	2.039
Totaal Thema Cultuur		5.296	5.281	5.278	5.276

Thema VIII – Welzijn

Algemeen Welzijn

We streven naar een inclusieve samenleving waaraan een ieder naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken.

Wat willen we bereiken?

VIII.a Inwoners willen meer voor en met elkaar doen (MD03) .

Wat gaan we daarvoor doen?

VIII.a.1 Versterken van de sociale basis.

VIII.a.2 De inzet van vrijwilligers en het sociale netwerk is onderdeel van het normale leven.

Wat willen we bereiken?

VIII.b Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we daarvoor doen?

VIII.b.1 Veenendalers nemen verantwoordelijkheid voor eigen zelfredzaamheid en eigen kwetsbaarheid, passend bij de levensfase.

Verbonden partijen Welzijn

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Stichting Veens Welzijn.

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Welzijn

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Startdocument opdracht welzijn 'Versterken sociale basis'	27-6-2019
Integraal Beleidskader Sociaal Domein	23-01-2020
Opdracht Welzijn	22-9-2020
Lokale inclusie agenda	25-10-2022

Taakvelden thema Welzijn

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	3.385	3.385	3.385	3.235
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		3.385	3.385	3.385	3.235
Totaal Thema Welzijn		3.385	3.385	3.385	3.235

Lasten vanuit groslijst

Onderstaand vindt u per thema uit het raadsakkoord een overzicht van de bedragen uit de groslijst.

Thema raadsakkoord (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Cultuur en evenementen	61	61	61	61
Onderwijs	65	65	65	
Wonen	100	100	100	
Zorg en welzijn	2.633	1.410	1.410	964
Overige	88	88	88	88
Totaal	2.946	1.724	1.724	1.113

PROGRAMMA 4 – BURGER EN BESTUUR

Visie Burger en bestuur

Veenendaal wil een gemeente zijn waarin inwoners, bedrijven en organisaties zich samen met de gemeente inzetten voor het bouwen aan de toekomst van Veenendaal. Daarbij is een heldere en eenduidige dienstverlening van belang. De inzet van moderne geautomatiseerde systemen draagt bij aan het beter en sneller helpen van onze klanten. Ook bij het besturen van de gemeente betrekken we de samenleving en hanteren daarbij een open en onbevangen bestuursstijl.

Veenendaal blijft een betrouwbare samenwerkingspartner in het zuidoosten van Utrecht, in de regio Foodvalley, maar ook in de relatie met andere overheden. Veiligheid en leefbaarheid zijn en blijven belangrijke thema's in Veenendaal. Hierbij zijn minimalisering van criminaliteit en ondermijning, aandacht voor de veiligheidsbeleving van onze inwoners en aandacht voor het tegengaan van cybercrime de belangrijkste aandachtspunten.

Thema's Burger en bestuur

- I. Dienstverlening (extern)
- II. Bestuur & samenwerking
- III. Veiligheid samenleving

Financiën Burger en bestuur

Bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	1.019	1.016	1.016	961
Lasten	8.045	8.100	8.129	8.148
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-7.026	-7.084	-7.113	-7.187
Beschikkingen	146	102	102	102
Storting	112	112	112	112
Saldo mutaties reserves	34	-10	-10	-10
Saldo programma (na mutaties reserves)	-6.992	-7.094	-7.123	-7.197

Actuele ontwikkelingen Burger en bestuur

Thema I - Dienstverlening (extern)

Geen bijzonderheden te noemen binnen dit thema.

Thema II - Burger en samenwerking

Verkiezingen

In 2023 vinden de Provinciale Staten en Waterschapsverkiezingen plaats. Vooral nog worden deze twee verkiezingen gehouden op 13, 14 en 15 maart 2023. Sinds de covid-19 pandemie zijn er meer verkiezingsdagen door de twee 'vroegstemdagen' (13 en 14 maart; vooruitlopend op de officiële verkiezingsdag). Mogelijk volgt een vierde verkiezingsdag voor centrale stemopneming op 16 maart 2023. Centrale stemopneming houdt in dat de officiële stemopneming plaatsvindt op één of enkele locaties binnen een gemeente. Hierdoor wordt het mogelijk de stemopneming uniform en efficiënt uit te voeren. De controleerbaarheid en de transparantie van de stemopneming worden bevorderd, omdat kiezers en politieke partijen beter zicht kunnen hebben op het verloop van de stemopneming. In het najaar van 2022 zal het college hierover een besluit nemen.

Op basis van de voorgaande verkiezingen in 2021 en 2022 is het aannemelijk dat de kosten hoger zullen zijn dan daarvoor. In de begroting is in deze kosten voorzien (€ 75.000,-).

De impact voor het Klantcontactcentrum is groot wat betreft het organiseren van de verkiezingen vanwege de omvang en afhankelijk van nieuwe wet- en regelgeving vanuit het

Rijk. Hulp vanuit de organisatie voor het organiseren van de verkiezingen is daarom noodzakelijk wat ook impact heeft op de teams.

Thema III - Veiligheid samenleving

Opvang vluchtelingen

Gemeente Veenendaal heeft als onderdeel van de Veiligheidsregio Utrecht in maart 2022 de opvang van ontheemden uit Oekraïne in 5 kleinschalige locaties ter hand genomen. Daarnaast is er vanaf begin augustus 2022 opvang geboden aan asielzoekende personen in het gebouw van (voormalig) de Belcompany. De opvang van Oekraïense ontheemden gaat niet alleen over de fysieke zaken in de vorm van 'bed, bad en brood', maar strekt zich uit over meerdere levensgebieden, zoals de kosten van levensonderhoud, onderwijs voor de kinderen, taalonderwijs, gezondheidszorg et cetera. Bij de tijdelijke opvang van asielzoekende personen geldt dit in veel beperktere mate. Voor de bekostiging van de verschillende vormen van opvang door het Rijk gelden separate regimes:

- Voor de kosten opvang ontheemden uit Oekraïne door de gemeente (GOO) geldt een specifieke uitkering van € 100,- per dag per gerealiseerde opvangplek. Dit is onder meer bedoeld voor de opvangkosten, het leefgeld en de uitvoeringskosten van of namens de gemeente. Voor de opvang bij gastgezinnen (POO) wordt alleen het verstrekte leefgeld aan de ontheemden vergoed. Daarnaast worden voor de verbouwingskosten voor gemeentelijke opvangpanden de werkelijke kosten vergoed. Voor de afzonderlijke kostensoorten als onderwijs (-huisvesting), het leerlingenvervoer, de buitengewone (zorg)kosten en alsmede de kosten voor de veiligheidsregio's en GGDrU en 1e lijnsgezondheidszorg gelden separate regelingen en al dan niet rechtstreekse vergoedingen
- Voor de kosten van de tijdelijke asielopvang is nog geen regeling bekend. Wel is aan de gemeenten toegezegd dat de gemaakte kosten zoals huur panden, dienstverlening en ambtelijke uren vergoed worden door het Rijk. De verwachting is dat de diverse vergoedingen vanuit het Rijk de gemeentelijke kosten zullen compenseren. De consequenties voor de programmabegroting zijn daarmee neutraal.

Integraal veiligheidsplan

In 2022 start de herziening van het Integraal Veiligheidsplan (IVP). Ook het nieuwe IVP wordt samen met de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Rhenen en Renswoude, de politie en het Openbaar Ministerie opgesteld. Naar verwachting wordt deze in het eerste kwartaal 2023 aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Ondermijning

Landelijk zijn er nieuwe investeringen gedaan voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en het voorkomen ervan. Naast drugscriminaliteit zien we (landelijk) nieuwe thema's zoals zorgfraude, arbeidsuitbuiting en mensenhandel die aandacht vragen. Er wordt gewerkt aan nieuwe wet- en regelgeving die de aanpak verbeteren. Zo is recentelijk de wet Bibob geactualiseerd met een mogelijkheid voor gemeenten om elkaar te kunnen tippen.

Thema I – Dienstverlening (extern)

Algemeen Dienstverlening (extern)

Veenendaal wil een moderne, goed functionerende organisatie zijn, welke constant in beweging is om in te spelen op ontwikkelingen in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

I.a. De eerstelijns dienstverlening is klant-, service- en oplossingsgericht, waardoor er balans is tussen efficiënte inrichting en klantbeleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.a.1. Jaarlijks worden balie en telefonie gemeten op bereikbaarheid (telefonie, social media en website), toegankelijkheid (balie, o.a. openingstijden, werken op afspraak), middels een klanttevredenheidsonderzoek.

I.a.2. Signalen die voortkomen uit onderzoeken of rechtstreeks van klanten oppakken om de dienstverlening blijvend te optimaliseren.

I.a.3. Innovatieve service aanbieden aan onze klanten via digitaal loket, de balie en telefonie (particulieren, bedrijven en instellingen). Landelijke ontwikkelingen worden gevolgd zoals e-diensten en wet- en regelgeving op dit gebied.

Wat willen we bereiken?

I.b. We streven naar steeds meer zelfregie voor de klant om zijn zaken met de gemeente (digitaal) zelf te kunnen regelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

I.b.1. Meten van gebruik webformulieren.

Verbonden partijen Dienstverlening (extern)

Niet van toepassing.

Beleid gerelateerd aan thema Dienstverlening (extern)

Niet van toepassing.

Taakvelden thema Dienstverlening (extern)

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.2 Burgerzaken	Baten	-825	-825	-825	-825
	Lasten	558	513	514	514
Totaal 0.2 Burgerzaken		-267	-313	-311	-311
Totaal Thema Dienstverlening (extern)		-267	-313	-311	-311

Thema II – Burger en samenwerking

Wat willen we bereiken?

II.a. Veenendaal zet zich (ook) in 2023 in voor de verdere ontwikkeling van de regio Foodvalley.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.a.1. Veenendaal levert een (ambtelijke) bijdrage aan het in de tweede helft van 2022 en in 2023 binnen de regio invulling geven aan de Regiodeal Foodvalley.

II.a.2. Eind 2020 is de geactualiseerde Strategische Agenda Foodvalley 2020 – 2025 vastgesteld. De komende jaren wordt in Triple Helix-verband vormgegeven aan de uitvoering van deze Strategische Agenda. Veenendaal levert hieraan zijn bijdrage.

II.a.3. Als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling geeft Veenendaal mede invulling aan de overheidsgeleding van de Triple Helix regio Foodvalley (3 O's: overheid, onderwijs, ondernemingen).

Wat willen we bereiken?

II.b Veenendaal is een betrouwbare samenwerkingspartner.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.b.1. We geven blijvend invulling aan de scharnierfunctie van Veenendaal in de Regio Foodvalley en tussen de provincies Utrecht en Gelderland.

II.b.2. We richten ons op Renswoude en Rhenen, maar zeker ook op de andere (buur)gemeenten zoals Ede, Wageningen, Woudenberg en Scherpenzeel.

Wat willen we bereiken?

II.c. Adequate sturing en controle ten aanzien van verbonden partijen waarin de gemeente Veenendaal deelneemt.

Wat gaan we daarvoor doen?

II.c.1. De door de gemeenteraad vastgestelde Kadernota Verbonden partijen wordt gelijk voorgaande jaren ook in 2023 gemonitord en zo nodig geactualiseerd.

Verbonden partijen Burger en samenwerking

De volgende verbonden partij levert een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Regio Foodvalley.

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Burger en samenwerking

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Kadernota verbonden partijen	2016

Taakvelden thema Burger en samenwerking

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.1 Bestuur	Baten	-140	-137	-137	-82
	Lasten	3.014	3.048	3.076	3.096
Totaal 0.1 Bestuur		2.874	2.911	2.939	3.014
Totaal Thema Burger en samenwerking		2.874	2.911	2.939	3.014

Thema III – Veiligheid samenleving

Algemeen Veiligheid samenleving

In het raadsakkoord 2022-2026 is benoemd dat veilig leven een basisbehoefte is van iedereen. Het beweegt zich langs onderwerpen als verkeersveiligheid, sociale veiligheid, informatieveiligheid, handhaving, ondermijning, integriteit, etc. In 2023 wordt het nieuwe Integraal Veiligheidsplan Heuvelrug 2023-2027 (IVP) vastgesteld. In het IVP zijn tussen de gemeenten uit het basisteam (Rhenen, Renswoude, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal en Wijk bij Duurstede), politie en OM afspraken gemaakt over de prioriteiten binnen het veiligheidsdomein. Aan dit IVP wordt een tweejarig uitvoeringsprogramma gekoppeld.

Naast de uitvoering van dit nieuwe IVP wordt er dagelijks actief gewerkt aan het vergroten van het veiligheidsgevoel in de stad, in de wijken en op bedrijventerreinen en aan het voorkomen van onveiligheid (preventief). Door middel van ondersteuning en voorlichting maken wij onze inwoners zelfredzaam en veiligheidsbewust. We werken daartoe met een groot aantal interne en externe partners nadrukkelijk en integraal samen. Dat doen we ook wanneer er ondanks inspanningen aan de voorkant toch sprake is van onveiligheid, maatschappelijke onrust, overlast of criminaliteit (repressief).

Ten behoeve van concrete inzet zo dicht mogelijk bij de inwoners, het structureel blijven uitvoeren van tastbare interventies en maatregelen die zijn voortgekomen uit de ontwikkeling van de lokale aanpak op geprioriteerde veiligheidsthema's de afgelopen jaren én (toenemende) inzet op acute vragen en signalen van bewoners over zaken die veel impact hebben op hun veiligheidsbeleving, is extra uitvoerende capaciteit nodig en structureel € 100.000,- in deze begroting opgenomen.

Ook wordt met de politie gesproken hoe zij ondanks de beperkte politiecapaciteit zoveel mogelijk zichtbaar zijn op straat en bijvoorbeeld in het uitgaansgebied. In 2023 wordt het cameratoezicht verder uitgebreid. In deze begroting is hiervoor € 75.000,- incidenteel en € 30.000,- structureel opgenomen. Verder wordt er in 2023 extra geïnvesteerd in de uitbreiding van het jongerenwerk (zie ook Programma Sociale leefomgeving) en de versterking van de samenwerking binnen de jeugdketen.

Er wordt structureel ingezet op de aanpak ondermijnende criminaliteit. In Veenendaal onderscheiden we hierin drie sporen: het versterken van de weerbaarheid van de eigen organisatie én de samenleving, en de integrale samenwerking binnen de toezichts- en handhavingssketen. Belangrijke thema's zijn het voorkomen van drugscriminaliteit en het tegengaan van mensenhandel. Daarnaast wordt ook ingezet op het tegengaan van allerlei fraude, zoals zorgfraude.

Naast de geprioriteerde thema's is het interventieteam aan de slag met de persoonsgerichte aanpak en de nazorg van ex-gedetineerden. We geven daarnaast uitvoering aan de wet verplichte GGZ voor personen met verward gedrag en de wet Tijdelijk Huisverbod en investeren in het voorkomen van huiselijk geweld.

De Veiligheidsregio Utrecht heeft in Veenendaal de beschikking over een brandweerkazerne die tussen 2023 en 2025 vernieuwd zal worden, zodat deze toekomstbestendig, duurzaam en energieneutraal is.

Wat willen we bereiken?

III.a Inwoners en ondernemers voelen zich veilig in de stad, in de wijken en op de bedrijventerreinen en weten hoe ze weerbaar zijn tegen veelvoorkomende criminaliteit, digitale criminaliteit en ondermijnende criminaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

III.a.1 Vaststellen van het IVP Heuvelrug 2023-2026 en uitvoering geven aan de activiteiten zoals beschreven in het IVP.

III.a.2. Het versterken van en invulling geven aan de samenwerking met ketenpartners, ondernemers en inwoners ter voorkoming van maatschappelijke onrust en diverse vormen van criminaliteit.

III.a.3. Samen met ketenpartners acteren en inzet plegen op complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken, veiligheidsproblematiek, maatschappelijke onrust of overlast, diverse vormen van criminaliteit en/of rampen en crises.

III.a.4. Actueel houden, implementeren en toepassen van de wet- en regelgeving binnen het veiligheidsdomein.

Verbonden partijen Veiligheid samenleving

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit thema:

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU).

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Beleid gerelateerd aan thema Veiligheid samenleving

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
IVP Heuvelrug 2019-2022	Jan-2019
Ondermijning in Veenendaal: van beeld naar aanpak	Dec-2017
Horecanota: Veenendaal bruist	Mei-2013
Algemene Plaatselijke Verordening	Jaarlijkse actualisatie
Diverse beleidsregels voor de uitvoering van landelijke en lokale wet- en regelgeving	

Taakvelden thema Veiligheid samenleving

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	-7	-7	-7	-7
	Lasten	3.656	3.796	3.793	3.792
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer		3.649	3.790	3.787	3.786
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	-47	-47	-47	-47
	Lasten	817	744	745	745
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid		770	696	698	698
Totaal Thema Veiligheid samenleving		4.419	4.486	4.484	4.484

Lasten vanuit groslijst

Onderstaand vindt u per thema uit het raadsakkoord een overzicht van de bedragen uit de groslijst.

Thema raadsakkoord (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Veiligheid	205	130	130	130
Overige				75
Totaal	205	130	130	205

PROGRAMMA 5 – ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Visie Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden. Algemene dekkingsmiddelen zijn bedoeld om de programma's uit te voeren die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Deze middelen bestaan uit:

- algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- opbrengsten van de lokale heffingen;
- opbrengst uit deelnemingen (dividend);
- rente-inkomsten van de reserves en het renteresultaat.

Thema's Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

- I. Treasury
- II. OZB en belastingen overige
- III. Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen

Financiën Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	155.190	161.831	167.571	159.500
Lasten	6.934	11.998	15.939	19.797
Saldo programma (voor mutaties reserves)	148.255	149.833	151.633	139.703
Beschikkingen	7	1.560	1.416	7
Stortingen	2.020	20	20	20
Saldo mutaties reserves	-2.013	1.540	1.396	-13
Saldo programma (na mutaties reserves)	146.242	151.374	153.029	139.690

Thema I – Treasury

Algemeen Treasury

Voor een nadere toelichting rondom het treasurybeleid wordt verwezen naar de paragrafen weerstandsvermogen en risicobeheer en financiering.

Taakvelden thema Treasury

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.5 Treasury	Baten	-1.853	-1.847	-1.847	-1.847
	Lasten	597	609	609	609
Totaal 0.5 Treasury		-1.256	-1.238	-1.238	-1.238
0.8 Overige baten en lasten	Baten	-1.745	-24	-105	-131
	Lasten	6.017	11.068	15.009	18.868
Totaal 0.8 Overige baten en lasten		4.272	11.044	14.904	18.737
Totaal Thema Treasury		3.016	9.806	13.666	17.499

Thema II- OZB en belastingen overige

Algemeen OZB en belastingen overige

Het gaat hier om de opbrengst van lokale heffingen van de gemeente waarvan de besteding van de opbrengst vrij is. De belangrijkste hiervan is de onroerendezaakbelasting (OZB). Deze belasting geldt voor eigenaren van woningen en van niet-woningen (bedrijfspannen en kantoren) alsmede voor gebruikers van niet-woningen. Naast de jaarlijkse trendmatige aanpassing wordt in het meerjarig perspectief geen verdere verhoging van de tarieven overwogen.

Taakvelden thema OZB en belastingen overige

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.61 OZB woningen	Baten	-8.466	-8.708	-9.318	-9.660
	Lasten	164	164	164	164
Totaal 0.61 OZB woningen		-8.303	-8.545	-9.154	-9.496
0.62 OZB niet-woningen	Baten	-7.045	-7.253	-7.547	-7.674
	Lasten	113	113	113	113
Totaal 0.62 OZB niet-woningen		-6.932	-7.139	-7.433	-7.561
0.64 Belastingen Overig	Baten	-590	-2.066	-610	-610
	Lasten	43	43	43	43
Totaal 0.64 Belastingen Overig		-547	-2.023	-566	-566
Totaal Thema OZB en belastingen overige		-15.781	-17.707	-17.154	-17.623

Thema III - Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen

Algemeen Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen

Het gemeentefonds is een begrotingsfonds, waaruit de gemeenten worden gesubsidieerd: het Rijk stort jaarlijks een deel van de belastingopbrengsten in het gemeentefonds. De gemeenten kunnen met dit geld hun werkzaamheden uitvoeren. Het is een 'algemene' uitkering, dus het is aan de gemeenten op welke wijze de gelden besteden.

Taakvelden thema Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	-135.490	-141.933	-148.145	-139.578
Totaal 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-135.490	-141.933	-148.145	-139.578
Totaal Thema Uitkeringen en gemeentefonds algemeen		-135.490	-141.933	-148.145	-139.578

PROGRAMMA 6 – BEDRIJFSVOERING

Visie Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering omvat de middelen die worden ingezet op de strategisch bepaalde doelen te realiseren. Omdat gemeenten opereren in een steeds veranderende omgeving vereist dit een hoge mate van flexibiliteit, waarbij slim en integraal werken belangrijk zijn. Ook klant- en resultaatgerichtheid zijn hierbij belangrijke factoren. Tot de middelen behoren financieel beheer, personeelsbeleid, ICT en innovatie van de middelen.

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt op een aantal zaken verder ingegaan.

Thema's Bedrijfsvoering

- I. Dienstverlening (intern)
- II. Security- en informatiemanagement
- III. Middelen
- IV. Advisering en detachering
- V. Bedrijfsvoering algemeen

Financiën Bedrijfsvoering

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	6.793	6.756	6.714	6.714
Lasten	59.250	60.115	60.775	61.135
Saldo programma (voor mutaties reserves)	-52.457	-53.359	-54.061	-54.421
Beschikkingen	270	175	175	175
Stortingen	535	1.552	1.409	0
Saldo mutaties reserves	-265	-1.378	-1.234	175
Saldo programma (na mutaties reserves)	-52.722	-54.737	-55.295	-54.246

Lasten en baten totaal taakveld overhead Bedrijfsvoering

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.4 Overhead	Baten	-6.793	-6.756	-6.714	-6.714
	Lasten	27.588	28.359	28.863	28.893
Totaal 0.4 Overhead		20.796	21.603	22.149	22.179
Totaal Taakveld Overhead (A)		20.796	21.603	22.149	22.179

Toegerekende apparaatskosten op taakvelden in programma's

tkv	omschrijving taakveld	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
0.2	Burgerzaken	2.290	2.297	2.309	2.332
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	539	541	543	549
0.61	OZB woningen	1.246	1.250	1.256	1.269
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	67	68	68	69
1.2	Openbare orde en Veiligheid	2.223	2.230	2.241	2.264
2.1	Verkeer en vervoer	2.223	2.230	2.241	2.264
2.2	Parkeren	101	101	102	103
3.1	Economische ontwikkeling	775	777	781	789
3.4	Economische promotie	67	68	68	69
4.2	Onderwijshuisvesting	135	135	136	137
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	707	709	713	720
5.1	Sportbeleid en activering	101	101	102	103
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	34	34	34	34
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.361	2.368	2.380	2.404
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.179	1.182	1.188	1.201
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	977	980	985	995
6.3	Inkomensregelingen	3.772	3.784	3.802	3.842
6.4	WSW en beschut werk	438	439	441	446
6.5	Arbeidsparticipatie	2.459	2.466	2.478	2.504
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	2.796	2.804	2.818	2.847
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	842	845	849	858
6.71b	Begeleiding (WMO)	67	68	68	69
6.71c	Dagbesteding (WMO)	67	68	68	69
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	303	304	306	309
6.72b	Jeugdhulp behandeling	34	34	34	34
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	34	34	34	34
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	34	34	34	34
7.1	Volksgezondheid	135	135	136	137
7.2	Riolering	505	507	509	515
7.3	Afval	101	101	102	103
7.4	Milieubeheer	1.246	1.250	1.256	1.269
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	199	199	200	202
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.886	1.892	1.901	1.921
8.3	Wonen en bouwen	1.718	1.723	1.731	1.749
Totaal toegerekende apparaatskosten (B)		31.661	31.756	31.912	32.242
Nog te realiseren in projecten / investeringen (C)*		3.809	3.772	3.730	3.730
Totaal Bedrijfsvoering (A+B+C)		56.266	57.131	57.792	58.152

*) Dit betreffen investeringskosten die geen onderdeel uitmaken van de baten en lasten binnen de exploitatie

Actuele ontwikkelingen Bedrijfsvoering

Thema I - Dienstverlening (intern)

Door, veelal vanwege externe regelgeving, extra verantwoording (o.a. verplichtingenadministratie, bewijs van prestatieleveringen, verscherpte aanbestedings- en inkoopregels) is uitbreiding van de administratieve capaciteit gewenst om te voorkomen dat medewerkers in de uitvoering minder toekomen aan hun primaire taak: dienstverlening aan inwoners en bedrijven in Veenendaal. De kosten voor deze administratieve ondersteuning van de (twintig) teams bedragen € 100.000,- structureel.

Thema II - Security & informatiebeveiliging

Programma I-grip

In de komende jaren wordt een grote inhaalslag gemaakt om de informatiehuishouding toekomstbestendig te maken. Met het programma I-grip wordt de komende jaren gefaseerd een groot aantal projecten uitgevoerd. In deze begroting is hiervoor structureel € 160.000,- opgenomen. Het budget is voor o.a. tijdelijke inhuur van projectleiders, specialisten en een verbeteringslag in kern applicaties en -processen, het vormgeven van het informatiebeleids- en beheerplan en de informatie-architectuur.

Ontvlechting ICT-samenwerking gemeente Rhenen

Gemeente Rhenen heeft met ons een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor het hosten van ICT. De gemeente Rhenen heeft aangegeven deze DVO te willen stoppen vanaf 1 januari 2023.

Thema III - Middelen

Om de gestelde beleidsdoelen te kunnen realiseren kan een breed scala van 'middelen' worden ingezet. Naast de financiële middelen gaat het ook om de inzet van personeel, apparatuur en computers.

Door de coronapandemie is het Veens Werken versneld uitgerold. Desktop-pc's en vaste telefoons worden voor een groot deel verwijderd. Aan alle medewerkers is of wordt een laptop en een mobiele telefoon verstrekt, zodat er niet meer tijd- of plaatsgebonden gewerkt dient te worden. Het gemeentehuis is de plek voor ontmoetingen en overleggen. De 'vaste' werkplekken behoren definitief tot het verleden.

Thema IV - Advisering en detachering

Geen bijzonderheden te benoemen binnen dit thema.

Thema V - Bedrijfsvoering algemeen

Geen bijzonderheden te benoemen binnen dit thema.

Thema I – Dienstverlening (intern)

Taakvelden thema Dienstverlening (intern)

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.4 Overhead	Baten	-35	-35	-35	-35
	Lasten	23.045	22.995	22.765	22.923
Totaal 0.4 Overhead		23.010	22.960	22.730	22.888
Totaal Thema Dienstverlening (intern)		23.010	22.960	22.730	22.888

Thema II – Security & informatiebeveiliging

Taakvelden thema Security & informatiebeveiliging

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.4 Overhead	Baten	-12	-12	-12	-12
	Lasten	44	44	46	46
Totaal 0.4 Overhead		32	32	34	34
Totaal Thema Security & informatiebeveiliging		32	32	34	34

Thema III – Middelen

Algemeen Middelen

Om de gestelde beleidsdoelen te kunnen realiseren kan een breed scala van ‘middelen’ worden ingezet. Naast de financiële middelen gaat het ook om de inzet van personeel, apparatuur en computers.

Taakvelden thema Middelen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.4 Overhead	Baten	-178	-178	-178	-178
	Lasten	3.408	4.229	4.962	4.834
Totaal 0.4 Overhead		3.230	4.051	4.784	4.656
Totaal Thema Middelen		3.230	4.051	4.784	4.656

Thema IV - Advisering en detachering

Algemeen Advisering en detachering

De toenemende complexiteit van maatschappelijke vraagstukken en de afname van financiële middelen vragen om hoogwaardige advisering over de koers van de gemeente en de daarbij behorende efficiënte inzet van de middelen.

Taakvelden thema Advisering en detachering

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.4 Overhead	Baten	-2.672	-2.672	-2.672	-2.672
	Lasten	585	585	585	584
Totaal 0.4 Overhead		-2.087	-2.087	-2.087	-2.087
Totaal Thema Advisering en detachering		-2.087	-2.087	-2.087	-2.087

Thema V - Bedrijfsvoering algemeen

Wat willen we bereiken?

V.a. Grip verbeteren op rechtmatigheid van inkoop.

Wat gaan we daarvoor doen?

V.a.1. Aanschaf inkoop- en bestelsysteem.

V.a.2. Implementatie/uitrol binnen de organisatie.

Beleidsindicatoren Bedrijfsvoering algemeen

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Veenendaal		
				2021	2022	2023
0.3 Overhead	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,22	n nb	n nb
0.3 Overhead	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,64	n nb	n nb
0.3 Overhead	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	611,06	n nb	n nb
0.3 Overhead	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	16,70%	n nb	n nb
0.3 Overhead	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	10,53%	n nb	n nb

Taakvelden thema Bedrijfsvoering algemeen

Taakveld (bedragen x € 1.000)	B/L	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.4 Overhead	Baten	-3.896	-3.860	-3.818	-3.818
	Lasten	506	506	506	506
Totaal 0.4 Overhead		-3.390	-3.354	-3.312	-3.312
Totaal Thema Bedrijfsvoering algemeen		-3.390	-3.354	-3.312	-3.312

Lasten vanuit groslijst

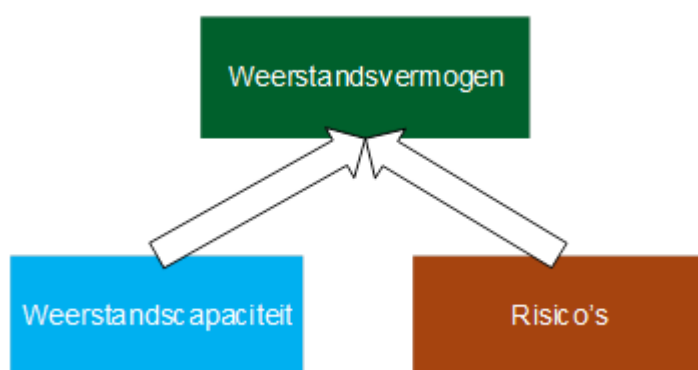
Onderstaand vindt u per thema uit het raadsakkoord een overzicht van de bedragen uit de groslijst.

Thema raadsakkoord (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Bedrijfsvoering	618	618	618	498
Digitalisering	450	450	525	275
Energie en duurzaamheid	125	125	125	
Overige	260	260	260	260
Totaal	1.453	1.453	1.528	1.033

PARAGRAFEN

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente Veenendaal in staat is om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen. Risicobeheersing stelt zich als doel om in de eerste plaats inzicht te krijgen in de risico's. Daarnaast worden er adequate maatregelen getroffen. We streven ernaar dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande en beoogde beleid. Daarnaast gaan we het gesprek over risico's aan. Daarmee stimuleren we het risicobewustzijn van alle medewerkers in de organisatie.

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit (beschikbare middelen) af te zetten tegen de benodigde weerstandscapaciteit (risico's). Verder wordt beoordeeld of er voldoende structurele en incidentele middelen zijn om structurele en incidentele risico's op te vangen.

In 2023 wordt verder duidelijk welk effect de oorlog in de Oekraïne en de hoge inflatie zullen hebben op de gemeentelijke financiële positie. Op basis van de Economische Ontwikkelingen en Vooruitzichten van de Nederlandse Bank (Juni 2022), blijkt de economie zich op korte termijn gunstig te ontwikkelen. Voor de langere termijn zijn de vooruitzichten erg onzeker. Dit betekent dat we bij het bepalen van de risico's voor 2023 vooralsnog uitgaan van een relatief gunstig scenario, waarbij de economische risico's zich redelijk op het bestaande niveau handhaven. Achteraf kan blijken dat dit scenario te gunstig is. Daarom is ook een 'zwaar weer' scenario opgesteld. In paragraaf C. Financiering treft u informatie aan welke gevolgen een 'zwaar weer' scenario voor de economie kan hebben.

Weerstandscapaciteit

De gemeentelijke weerstandscapaciteit bedraagt per 1 januari 2023 € 39,6 miljoen en bestaat uit de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de post "onvoorziene uitgaven", stille reserves en reserve "startersleningen".

Beschikbare weerstandscapaciteit (in miljoenen euro's)	
Algemene Reserve	30,7
Onbenutte belastingcapaciteit (s)	6,8
Onvoorziene uitgaven (s)	0,1
Stille reserves	1,0
Startersleningen	1,0
Totaal	39,6

In de algemene reserve is na de besluitvorming over de 2e bestuursrapportage 2022 € 30,7 miljoen beschikbaar voor het afdekken van risico's (incidentele capaciteit). De onbenutte

belastingcapaciteit bedraagt € 6,8 miljoen (structurele capaciteit). Voor onvoorziene uitgaven is € 0,1 miljoen beschikbaar (structurele capaciteit). De stille reserves bedragen € 1 miljoen (incidentele capaciteit). Het vrij aanwendbare deel van de bestemmingsreserves (startersleningen) bedraagt € 1 miljoen (incidentele capaciteit).

Risicomanagement

Voor de programmabegroting zijn de risico's die de gemeente loopt geactualiseerd. De omvang van de risico's bedraagt in 2023 € 66 miljoen (€ 52 miljoen 2022). In de hiernavolgende tabel is een overzicht opgenomen van de 10 belangrijkste risico's. Het betreft hier risico's waarvan de omvang hoger is dan € 0,5 miljoen. De opgenomen risico's zijn allen extern van karakter.

Ten aanzien van de jeugdzorg kan nog het volgende worden opgemerkt. De rijksvergoeding voor de jeugdzorg is voor 2023 door het rijk vastgesteld. Voor de jaren 2024-2026 zijn in de programmabegroting de bedragen uit de hervormingsagenda opgenomen. Er is nog een kleine kans aanwezig dat deze bedragen in de toekomst af zullen wijken. Naar verwachting zal de bijstelling gering zijn waardoor het risico dat wel opgenomen is in onze inventarisatie niet zichtbaar is de top 10 grootste risico's. Dit geldt ook voor het risico van een toename van de zorg in natura bij de jeugdzorg. Er is in deze paragraaf rekening gehouden met een maximaal risico van € 600.000,-.

Top 10 risico's (in miljoenen euro's)				
Omschrijving risico (omschrijving beheersmaatregel)	Effect	Kans	BSc	NSc
Daling inkomsten uit het gemeentefonds als gevolg van een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026 en de terugval van de rijksvergoeding van 2025 naar 2026 met € 3,6 miljard op macro basis (monitoring ontwikkelingen rijksoverheid, gemeentefonds en lobby VNG).	€ 10,0 (s)	50%	20	16
Onvoldoende beschikking over kwalitatief en kwantitatief personeel (Strategische personeelsplanning – Monitoring budget loonkosten – werving op basis van toekomstige talenten).	€ 2,5 (i)	90%	25	25
Hogere kostenstijgingen investeringen MIP door stijging inflatie en gevolgen van de oorlog in Oekraïne. (Doorberekenen prijsstijgingen waar mogelijk).	€ 2,0 (i)	90%	25	25
Hogere cao-stijging dan gereserveerd in de begroting (monitoren ontwikkelingen).	€ 2,1 (i)	70%	20	20
DEVOG:1. Extra kosten door hoge inflatie; 2. Extra kosten vanwege congestie van het landelijke en regionale elektriciteitsnetwerk (Doorberekenen kostenstijgingen in de aansluitbijdragen en tarieven).	€ 0,8 (i)	90%	20	20
Aantrekken van leningen wordt als gevolg van de stijging van de rente boven de 2,5% duurder dan geraamd in de begroting (Anticiperen op rentestijging – kasgeldfinanciering toepassen).	€ 2,5 (i)	50%	15	15
De BUIG-uitkering van het rijk neemt af of de uitkeringslasten stijgen door een toename van het aantal cliënten. (De inzet van re-integratie- en pootwachters-instrumenten waardoor het aantal cliënten wordt beperkt).	€ 0,8 (i)	70%	20	16
Financiële tegenvallers bij gemeenschappelijke regelingen. (Nauwgezet volgen ontwikkelingen gemeenschappelijke regelingen en bijsturen waar mogelijk).	€ 1,0 (i)	70%	16	12
Als gevolg van het stopzetten van de gaslevering door Rusland stijgen de energieprijzen sterk. Vanuit Europa zijn inmiddels maatregelen getroffen om de sterke stijging te verminderen. Maar desondanks kan dit grote gevolgen hebben voor de energierekening van de gemeente en aan de gemeente gelieerde organisaties (monitoring ontwikkelingen).	€ 1,2 (i)	50%	20	15
De invoering van de Omgevingswet is een complex en intensief traject. Daarbij worden diverse risico's onderkend zoals: mogelijke leges derving, veranderende samenwerking met derden, onzekerheid over de te verwachten kosten, software aanpassingen, nieuwe juridische procedures en uitstel van de wet. (Projectgroep bereid de invoering van de Omgevingswet voor).	€ 1,0 (i)	50%	12	12

De berekening van de risicoscore

Kans	Score Kans	Gevolg	Score Gevolg
< 10 jaar	10%	X < € 50.000	1
5 jaar < x < 10 jaar	30%	€ 50.000 < x < € 200.000	2
2 jaar < x < 5 jaar	50%	€ 200.000 < x < € 500.000	3
1 jaar < x < 2 jaar	70%	€ 500.000 < x < € 1.000.000	4
X > 1 jaar	90%	X > 1.000.000	5

De risicoscore wordt als volgt berekend:

Een risico dat zich 1 maal in de 3 jaar kan voordoen met een gevolg van € 250.000 krijgt voor kans een 3 en voor gevolg een 3 en scoort dus $3 \times 3 = 9$.

Een risico dat zich 1 maal in de 2 jaar kan voordoen met een gevolg van € 600.000 krijgt voor kans een 4 en voor gevolg een 4 en scoort dus $4 \times 4 = 16$.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Uit bovenstaande risicotabel blijkt dat voor € 23,9 miljoen aan grote incidentele risico's aanwezig zijn. Er is voor € 32,8 miljoen aan incidentele weerstandscapaciteit beschikbaar. Er is voldoende incidentele capaciteit aanwezig om incidentele risico's op te vangen. Uit bovenstaand overzicht blijkt verder dat voor € 10 miljoen aan structurele risico's aanwezig zijn. Er is voor een bedrag van € 6,9 miljoen (onbenutte belastingcapaciteit € 6,8 miljoen en onvoorzien € 0,1 miljoen) aan structurele weerstandscapaciteit beschikbaar. **Helaas is hier niet langer sprake van een juiste verhouding.** Dit wordt veroorzaakt door de onduidelijkheid over het verloop van het gemeentefonds in 2026. Dit "ravijnjaar" stelt ons voor een grote financiële uitdaging.

Op grond van het voorgaande kan geconcludeerd worden dat de balans incidentele risico's en incidentele weerstandscapaciteit in evenwicht is. Bij de structurele vergelijking van risico's en weerstandscapaciteit zien we dat er een fors tekort is aan structurele middelen vanaf het jaar 2026. Indien hier de komende jaren geen verandering in optreedt, worden we als gemeente in 2026 geconfronteerd met pijnlijke maatregelen tenzij we bereid zijn om vroegtijdig bij te sturen.

Weerstandsvermogen

Om verantwoord met risico's om te gaan, is het noodzakelijk een buffer (weerstandscapaciteit) te hebben. De benodigde weerstandscapaciteit kan lager zijn dan de omvang van de risico's (€ 66 miljoen) aangezien niet alle gemeentelijke risico's die signaleerd zijn, tegelijkertijd zullen optreden. Daarnaast zijn er diverse beheersmaatregelen.

Op basis van de risicosimulatie analyse (Monte Carlo analyse) van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NARIS) blijkt dat bij onze gemeente een buffer (benodigde weerstandscapaciteit) van minimaal € 18 miljoen (was € 12,5 miljoen in 2022) nodig is om de risico's verantwoord af te dekken. Met andere woorden: de gemeente kan door het aanhouden van een buffer (benodigde weerstandscapaciteit) van € 18 miljoen met een zekerheid van 90% (landelijke norm) de aanwezige risico's afdekken. De stijging van € 12,5 miljoen naar € 18 miljoen geeft aan dat de risico's de afgelopen periode behoorlijk toegenomen zijn. Dit komt overeen met het beeld van de risico-inventarisatie.

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit = € 39.600.000/ € 18.000.000 = 2,2

In de begroting 2022 bedroeg de ratio 2,1. De stijging van de ratio is maar beperkt en wordt veroorzaakt door de stijging van de algemene reserve en het meevallen van de gevolgen van Covid-19 in positieve zin. Indien de risico's blijven toenemen zoals in het afgelopen jaar zal de ratio naar verwachting op korte termijn al gaan dalen. Het belang van een goed risicomanagement neemt hierdoor verder toe.

Jaar	Ratio weerstandsvermogen
2023	2,2
2022	2,1
2021	1,55
2020	2
2019	1,8
2018	3

Ter vergelijking: de provincie Utrecht – onze toezichhouder - heeft in de begroting 2022 een ratio van 1,9 (2021 1,9) wat overeenkomt met de classificatie ‘ruim voldoende’.

De beoordeling van de ratio van 2,2 voor 2023 is volgens de systematiek van het Nederlands Bureau voor Risicomanagement ‘goed’. (Kleiner dan 1 = onvoldoende; tussen 1 en 1,5 = voldoende; tussen 1,5 en 2 = ruim voldoende; groter dan 2 = goed). Hiermee wordt voldaan aan het door de gemeenteraad vastgestelde beleidskader dat het weerstandsvermogen minimaal een ratio groter dan 1 dient te hebben wat overeenkomt met de classificatie voldoende.

Conclusie

Ons weerstandsvermogen is door het inzetten op de versterking van de benodigde weerstandscapaciteit ten opzichte van 2022 nog licht gestegen. De ratio weerstandsvermogen bedraagt 2,2 in 2023 en voldoet aan het gestelde beleidskader dat uitgaat van een ratio van 1 of hoger.

Vanwege de onzekerheden rondom de inflatie, de oorlog in Oekraïne, de explosieve stijging van de energielasten en de inkomsten uit het gemeentefonds vanaf 2026 is het belangrijk om te beschikken over voldoende weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen zullen we de komende jaren nodig hebben om de pijnlijke gevolgen van de economische ontwikkelingen op te kunnen vangen.

We moeten dan ook rekening houden met een lagere weerstandsratio in de komende jaren door de effecten van een mogelijke recessie.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing	
Beleidsvoornemens	Jaartal
De weerstandscapaciteit dient minimaal de ratio 1 te hebben wat overeenkomt met de classificatie voldoende.	2023

Verplichte kengetallen financiële positie in de begroting

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zes financiële kengetallen moeten worden opgenomen.

Kengetallen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	69%	87%	90%	101%	104%	118%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	64%	81%	85%	95%	98%	113%
Solvabiliteitsratio	30%	25%	25%	22%	21%	19%
Grondexploitatie	-2,50%	0,70%	5,00%	6,40%	4,10%	4,20%
Structurele exploitatieruimte	0,94	-0,49	2,51	2,45	2,33	-4,49
Belastingcapaciteit	78%	83%	75%	75%	75%	75%

De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Dit kengetal geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

In 2023 stijgt de gemeentelijke **schuldquote gecorrigeerd voor leningen** verder naar 85%. Een stijging van 4 % ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het omvangrijke MIP. Onze toezichthouder: de provincie Utrecht hanteert als veilige norm een percentage van maximaal 90%. De komende jaren zal deze norm vanaf 2024 worden overschreden. Op grond hiervan is een bijstelling van het MIP nodig. Naar verwachting zal bij de kadernota 2024 hiervoor een voorstel worden gedaan.

De **solvabiliteitsratio** geeft de verhouding eigen/vreemd vermogen aan en helpt om inzicht te krijgen in welke mate wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio blijft in 2023 gelijk op 25%. De verklaring hiervoor is tweërlei. Enerzijds is er meer vreemd vermogen voor de financiering van het MIP nodig. Anderzijds is het eigen vermogen (reserves) ten opzichte van 2022 toegenomen door de gunstige resultaten uit het afgelopen jaar. Vanaf 2024 daalt de solvabiliteitsratio als gevolg van de toename van vreemd vermogen voor het financieren van nieuwe investeringen. In 2026 daalt de solvabiliteitsratio onder de minimale norm van onze toezichthouder van 20% naar 19%. Ook de solvabiliteit geeft het sein dat maatregelen nodig zijn in de nabije toekomst.

Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten. Dit kengetal geeft aan dat de gemeente op het terrein van de grondexploitatie steeds minder risico loopt. Dit komt door het afronden van steeds meer complexen dat zorgt voor een daling van de boekwaarde van de complexen.

De **structurele exploitatieruimte** wordt bepaald door het saldo van structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. In 2023 komt de structurele exploitatie ruimte uit rond de 2,5%.

De **belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De toelichting hiervan is opgenomen in paragraaf G Lokale heffingen.

B. Onderhoud Kapitaalgoederen

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen en civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de riolering, het water, het groen en het vastgoed in de gemeente. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud en technische vervanging in renovatie.

Inhoud

Het vastgestelde beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Algemene ontwikkelingen

De komende jaren staat de gemeente voor een grote vervangingsopgave in de openbare ruimte doordat het kapitaal einde levensduur is. Doordat de huidige openbare ruimte (grotendeels) gefinancierd is vanuit de ontwikkeling kennen deze momenteel geen financiering. Na vervanging is dit wel het geval en gaan de kapitaallasten en rentelasten stijgen. Dit is per taakveld weergegeven in een grafiek. Naast de vervangingsopgave staat de gemeente voor de opgave te komen tot een klimaatadaptieve, energie neutrale, circulaire en datagerichte gemeente. In het OPOP zijn hiervoor beperkt middelen opgenomen bij vervangingen. Komende jaren worden hiervoor de uitvoeringsplannen en financiële consequenties inzichtelijk om tot een versnelling van realisatie van de ambities te komen.

Wat verder van invloed is zijn de beperkte beschikbaarheid van grondstoffen, energie en arbeidskrachten en daarmee de toenemende stijging van prijzen over de gehele linie.

Technische kwaliteit

Op basis van (eigen) inspecties en schouwrapporten wordt klein of groot onderhoud uitgevoerd in de openbare ruimte zodat deze voldoen aan de beeldkwaliteit A/B-niveau (conform de CROW-systematiek). In de winkelcentra en op de begraafplaats wordt voor de verhardingen, straatmeubilair en groen een A-niveau gerealiseerd. In de overige wijken wordt de kwaliteit beoordeeld op een B/C-niveau en wordt toegewerkt naar het B-niveau.

Verzorgende kwaliteit

De onderhoudskwaliteit wordt in het jaar 2023 grotendeels onderhouden op beeldkwaliteit B, en voor winkelcentra en begraafplaats beeldkwaliteit A. Door het regelmatig uitvoeren van een externe schouw wordt de kwaliteit beoordeeld en waar nodig extra inzet gepleegd.

Verloop kwaliteit

In het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte (OPOR) is rekening gehouden met een groei richting ambitieniveau in het jaar 2025. Aandachtspunt voor de technische kwaliteit vormt het uitvoeren van de vervangingsplannen en groot onderhoud conform de planning voor de diverse onderdelen (verhardingen, kunstwerken, verkeersregelinstallaties, speeltoestellen en groen) welke voor grote delen einde levensduur hebben bereikt of gaan bereiken op middellange termijn.

Aandachtspunt voor de onderhoudskwaliteit zijn de weersomstandigheden waardoor een wisselende piekbelasting ontstaat in het reguliere onderhoud (onkruidverwijdering). Daarnaast wil de gemeente inwoners stimuleren om hun leefomgeving schoon, heel en veilig te houden.

Participatie

In elk project dat wij voorbereiden en uitvoeren werken we met de participatietrap. We betrekken bewoners bij de voorbereiding van een project. Na afronding van een project volgt een evaluatie. De eventuele verbeterpunten uit de evaluatie borgen wij in ons werkproces en passen we toe op de toekomstige projecten.

Wegen, kunstwerken, Openbare verlichtingen en technische installaties

Beleidskaders

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Kapitaalgoederen die aan het einde van de technische of maatschappelijke levensduur zijn worden gereconstrueerd. Hierbij wordt gekeken of vervangingen integraal opgepakt kunnen worden. In 2023 zijn o.a. de volgende reconstructies en groot onderhoudsprojecten gepland.

Straat	Jaar	Stand van zaken
Afkoppelen en aanleg fietsstraat Ambachtstraat	2023	In uitvoering
Afkoppelen Gerard Doustraat	2023	In uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Pampagras	2023	In uitvoering
Groot onderhoud en vergroten verkeersveiligheid Rondweg West	2023	In uitvoering
Groot onderhoud en vergroten verkeersveiligheid Grote Beer (Veldweg-Pr.Clauslaan)	2023	In uitvoering
Aanleg vrij liggende fietspaden Duivenwal	2023-2024	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en verbeteren verkeersveiligheid De Weverij	2023-2024	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en reconstructie De Pol	2023-2026	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Dragonder Noord (fase 1&2)	2022-2025	In voorbereiding/uitvoering
Vervangen brug De Pionier/Wiekslag	2023-2024	In voorbereiding/uitvoering
Reconstructie De Pionier/De Wiekslag en kruispunt /Hoozwaluw	2023-2024	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Verlengde Sportlaan	2023-2024	In voorbereiding/uitvoering
Dragonderweg	2023	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Waterman	2023	In voorbereiding/uitvoering
Reconstructie Dennenlaan/Boslaan	2023	In uitvoering
Aanleg 2-richtingenfietspad en reconstructie Brinkersteeg/De Smalle Zijde	2023	In uitvoering
Woonrijp maken Zuivelstraat	2023	In uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Morgenster	2023	In voorbereiding/uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Fluitepad	2023	In uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Boogschutter	2023	In uitvoering
Afkoppelen en reconstructie Franse Gat (oostzijde)	2023-2025	In uitvoering
Groot onderhoud en verbeteren verkeersveiligheid Grote Beer-Lorentzstraat (oost-west)	2023-2025	In uitvoering
Reconstructie parkeerplaats Groene Velden	2023-2025	In uitvoering
Vervangen brug Bartoklaan, geluidsscherm Rondweg Oost	2023	In voorbereiding/uitvoering
Vervanging openbare verlichting Molenbrug, 't Hoorntje (ged.), Petenbos (ged.)	2023	In voorbereiding/uitvoering
Vervanging verkeersregelinstallatie Prins Clauslaan (2 stuks), Raadhuisstraat (2 stuks)	2023-2024	In voorbereiding/uitvoering
Groot onderhoud kademuren (gehele gemeente)	2023	In uitvoering
Groot onderhoud asfalt verharding Ravelijn (ged.) Lunet en Arkeneel	2023	In voorbereiding/uitvoering
Groot onderhoud (fiets)paden West	2023	In voorbereiding/uitvoering

Vertaling begroting

Voor de reconstructies aan wegen en kunstwerken wordt in 2023 in het meerjareninvesteringsplan een totaalbedrag van € 4.550.000,- besteed. Voor de verkeersregelinstallaties is een bedrag van € 185.000,- beschikbaar en voor de openbare verlichtingen € 280.000,-.

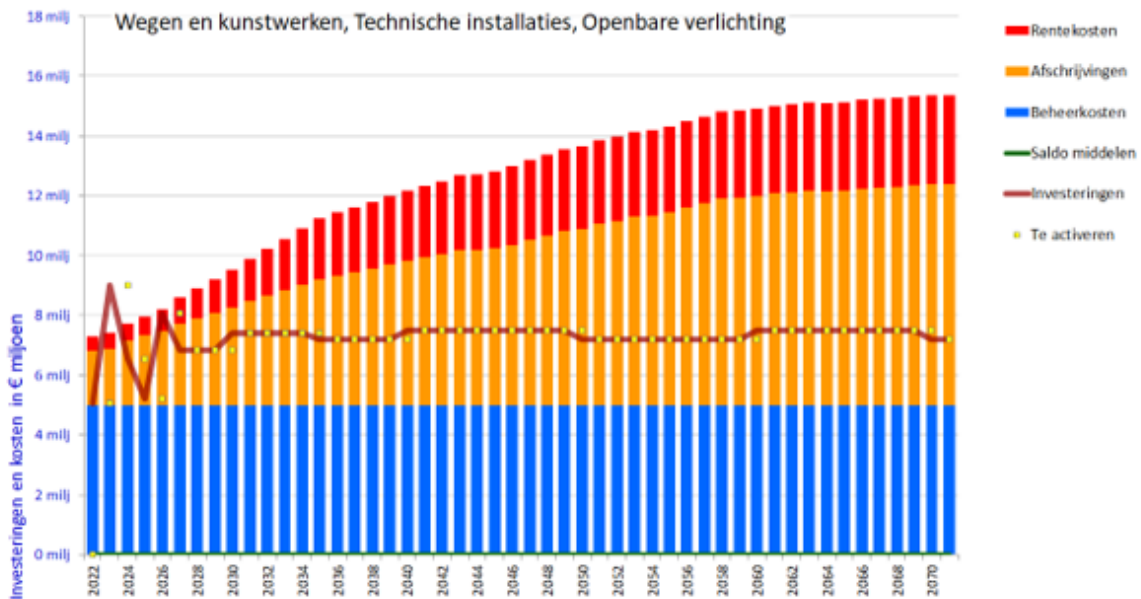
Voor het dagelijkse onderhoud zijn in 2023 de volgende bedragen in de exploitatiebegroting opgenomen:

- Wegen en kunstwerken en gladheidbestrijding € 1.758.109,-;
- Openbare verlichting, technische installatie en VRI € 1.521.931,-;
- Straatmeubilair, bewegwijzering en bebording € 203.172,-;
- Reiniging openbare ruimte en onkruidverwijdering € 1.123.343,-.

Financiële consequentie (langjarig)

De komende jaren staat de gemeente voor een grote vervangingsopgave voor de openbare ruimte, waaronder de wegen, kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties.

Deze zijn veelal aangelegd en gefinancierd vanuit de grondexploitatie. Na vervanging levert dit een toename op van kapitaal- en rentelasten zoals in onderstaande grafiek is weergegeven.

Figuur 1: visualisatie toename kapitaallasten taakveld verkeer en vervoer*

In 2023 is de openbare verlichting in eigendom van de gemeente, deze is na beëindiging van de leaseovereenkomst overgenomen van Citytec. Dit geeft een uitbreiding van kapitaal in eigendom en bijbehorende kapitaallasten. Deze extra kapitaallasten passen binnen de bestaande exploitatie. Het areaal is in samenwerking met Citytec al voor een groot deel voorzien van LED verlichting, bij uitvoering van de geplande vervangingen is het areaal in 2030 geheel voorzien van LED.

De verkeersregelinstallaties (VRI) zijn aan het eind van hun levensduur en aan vervanging toe. Deze vervangingen staat gepland vanaf 2023-2030 waarbij ze vervangen worden voor intelligente installaties (iVRI's).

Bij het vaststellen van het OPOR is besloten in 2026 een voorziening met een jaarlijkse dotatie van € 1.370.000,- in te stellen voor financiering van het groot onderhoud van de asfaltverhardingen. Voorafgaand aan de voorziening kan de bestaande reserve wegen ingezet worden voor groot onderhoud

*De piek in investeringen in het jaar 2023/2025 wordt grotendeels veroorzaakt door het toegekende budget t.b.v. uitwerking gebiedsvisie Franse Gat.

Riolering

Beleidskaders

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Vertaling begroting

Voor afkoppelprojecten en rioolvervangingen is in 2023 in het OPOR een bedrag van € 3.437.667,- opgenomen.

Voor het dagelijkse onderhoud zijn onderstaande bedragen in de exploitatiebegroting 2023 opgenomen:

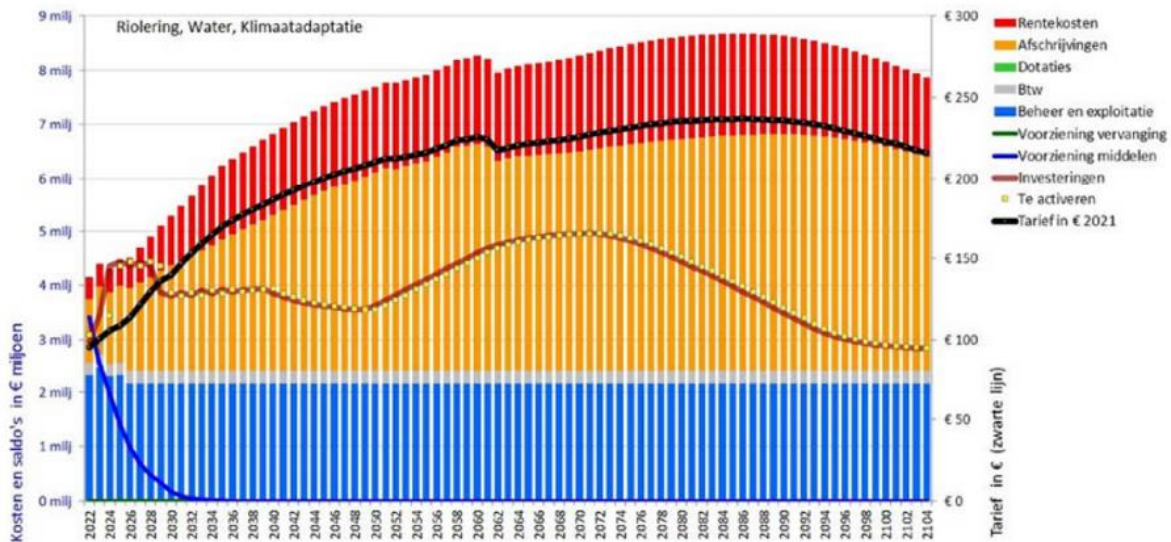
- Rioolbeheer € 233.992,-;
- Reinigen en onderhouden kolken en plaagdierbestrijding € 269.904,-;
- Onderhoud pompen en persleidingen € 294.168,-.

Hierin zijn naast het beheer en onderhoud aan de riolen onder andere kosten voor grondwaterbeheer en een aandeel in straatvegen inbegrepen. Ook is € 150.000,- besteed voor het stimuleren van afkoppelen van regenwater en vergroenen van particuliere percelen. Deze impuls wordt gedekt uit de voorziening rioleringen.

Naast dagelijks onderhoud zijn er ook exploitatiebudgetten voor programma's, onderzoek, etc.

Financiële consequentie (langjarig)

De komende jaren worden riolen vervangen welke aangelegd zijn vanuit de grondexploitatie, ook worden nieuwe hemelwaterrioleringen en waterbergingen aangelegd. De komende jaren levert dit door deze bedragen te investeren een toename aan kapitaalslasten op zoals in de onderstaande grafiek is weergegeven.

Afgelopen jaren is er in Veenendaal ingezet op afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterriool richting oppervlaktewater. Echter vanuit nieuwe inzichten is gebleken dat het watersysteem, voornamelijk de Grift, niet berekend is op de (toekomstige) piekbuien. Dit resulteert in de wens in te zetten het regenwater langer te bergen dan wel infiltreren op locatie. In de Veense situatie is dit complex vanwege de hoge grondwaterstand. Momenteel zijn er ontwikkelingen waardoor waterberging in de funderingsconstructie van de wegen mogelijk is. Mocht blijken dat dit ook in Veenendaal geschikt is kan ook in de openbare ruimte meer waterberging plaatsvinden dan gedacht. De extra investeringskosten en de gevolgen voor de kapitaallasten en rioolheffing voor de komende jaren worden op dit moment in beeld gebracht.

Water

Beleidskader

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Vertaling begroting

In totaal is voor het dagelijkse onderhoud in de exploitatiebegroting 2023 opgenomen:

- Maaien vijvers en klein onderhoudswerk € 91.995,-;
- Baggerwerkzaamheden € 83.292,-.

Voor het vervangen van beschoeiingen is in 2023 vanuit het meerjareninvesteringsplan €100.000,- opgenomen.

Financiële consequentie

Naast het regulier onderhoud zoals het maaien en korven van vijvers en sloten worden in 2023 meerdere watergangen en oevers voorzien van nieuwe beschoeiingen of omgevormd tot natuurvriendelijke oevers. Hiervoor is in 2021 een raamcontract afgesloten. Ook vinden er baggerwerkzaamheden plaats. We onderzoeken tenslotte ook of we een pilot kunnen doen met een harkboot om overlast door woekerende waterplanten aan te pakken.

Groen en speelvoorzieningen/ BOSS-locaties

Beleidskader

Het vastgestelde beleidskader is het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025 (OPOR 2022-2025).

Het raadsakkoord 2022-2026 gaat specifiek in op dit thema met verschillende ambities en aandachtspunten, zoals (verkort weergegeven):

- Veenendaal verder vergroenen, zowel kwantitatief als kwalitatief;
- Klimaatadaptatie door onder andere hittestress tegen te gaan met (meer) groen;
- Het BOSS-principe (bewegen, ontmoeten, sporten, spelen) is uitgangspunt bij het ontwikkelen van openbare beweeg- en ontmoetingsplekken in de wijken.

Er wordt zoveel mogelijk integraal gewerkt. Investeringsaan het groen en speellocaties vinden zoveel mogelijk gelijktijdig plaats met reconstructies van buurten. Uitgangspunt is dat waardevol groen behouden blijft en dat Veenendaal in 2030 groener is dan in 2020 (= ambitie uit OPOR).

Ook investeren we in het omvormen en renoveren van speellocaties conform het BOSS-principe (zie OPOR). Het BOSS-beleid is gericht op alle leeftijden. Dit betekent dat veel bestaande speellocaties, die met name ingericht zijn voor (kleine) kinderen, omgevormd worden naar BOSS-locaties. Er ontstaat op termijn een heel netwerk van verschillende type BOSS-plekken voor verschillende leeftijdscategorieën. Hierbij wordt buurtgericht gewerkt, waarbij iedere woonbuurt om de 7 jaar aan de beurt komt. De BOSS-locaties worden vervolgens geüpdatet op basis van de veranderende leeftijdsopbouw van een buurt. Bij het opstellen van de buurtplanning is prioriteit gegeven aan buurten met een grote vervangingsopgave van bestaande speelobjecten. In deze buurten worden zowel de speelvoorzieningen als het groen opgeknapt. De buurtplanning voor 2023 is als volgt:

Buurt	Jaar van uitvoering	Stand van zaken
Dragonder Noord (fase 1&2, loopt samen op met civiele reconstructie buurt)	2022-2025	In voorbereiding/ uitvoering
De Pol (loopt samen op met civiele reconstructie buurt)	2023-2026	In voorbereiding/ uitvoering
Franse Gat (loopt samen op met civiele reconstructie buurt)	2023-2025	In voorbereiding
Dragonder-Oost	2022-2023	In voorbereiding
West (Pioniersbuurt)	2023-2024	In voorbereiding
West (Componistenbuurt)	2023-2024	In voorbereiding
West (Vogelbuurt)	2023-2024	In voorbereiding

Vertaling begroting

Om te investeren in kwantitatief en kwalitatief hoogwaardig groen en een gezonde en groene leefomgeving is in het meerjareninvesteringsplan (MIP) in 2023 voor groen een bedrag

opgenomen van € 502.500,-.

Voor de vervanging, omvorming en optimalisatie van de speellocaties naar BOSS-locaties is een bedrag van € 450.000 opgenomen.

Voor het dagelijkse onderhoud zijn in de exploitatiebegroting 2023 beschikbaar:

- Onderhoud groen: € 3.288.027,-;
- Speelvoorzieningen: € 277.431,-;
- Hondenvoorzieningen: € 26.164,-.

Onder dagelijks onderhoud wordt naast het heel, schoon en veilig houden van groen- en speelvoorzieningen ook jaarlijks terugkerende forse ingrepen verstaan, zoals de bestrijding van de eikenprocessierups, bestrijding van de Japanse duizendknoop en het rooien en vervangen van bomen vanuit de boomveiligheidsinspectie (denk hierbij ook aan de essentaksterfte).

Onder genoemde bedragen voor dagelijks onderhoud is ook inbegrepen:

veiligheidsinspecties voor bomen en speelobjecten, het laten uitvoeren van boom- en verplantonderzoeken, het uitvoeren van kwaliteitsschouwen t.b.v. onderhoud of reconstructie en het inhuren van advies.

Niet inbegrepen in bovenstaande bedragen zijn de uren en kosten van eigen personeel (zowel uitvoerend als ondersteunend- en kantoorpersoneel).

Financiële consequentie

De ambities uit het OPOR en het raadsakkoord voor groen- en speelvoorzieningen zijn groot en vragen een forse investering t.o.v. voorgaande jaren. Voor groen is jaarlijks € 500.000,- tot € 600.000,- aan investeringsbudget nodig. Voor omvormen, renoveren en/of optimaliseren van speellocaties naar BOSS-locaties is jaarlijks € 450.000,- tot € 500.000,- nodig. De bedragen die in het meerjareninvesteringsplan (MIP) 2023-2026 zijn opgenomen voor groen zijn toereikend. Voor speelvoorzieningen is dit vanaf 2025 het geval. In 2023 is er voor speelvoorzieningen in het MIP € 300.000,- beschikbaar en in 2024 € 146.000,-. Dit betekent dat de ambities met betrekking tot het BOSS-beleid pas goed vorm kunnen krijgen vanaf 2025.

Conform de grafiek in het OPOR is het de verwachting dat de kapitaallasten (rente en afschrijving) voor groen en speelvoorzieningen in de komende 15 jaar geleidelijk toenemen met circa € 1.000.000,-. Dit is een toename van gemiddeld € 67.000,- per jaar.

Buitensport

Buitensportvoorzieningen die niet meer voldoen aan de landelijk gestelde eisen van NOC*NSF en de verschillende sportbonden worden gerenoveerd. In 2022 worden in dit kader de volgende projecten uitgevoerd:

Werkzaamheden en club/vereniging	Jaar van uitvoering	Stand van zaken
Renovatie natuurgrasveld (VRC)	2023	Realisatie in 2023
Renovatie kunstgras tennisbanen (TPV Spitsbergen en Tennisvereniging Veenendaal-West)	2023	Realisatie in 2023
Renovatie natuurgrasveld (VMHC Spitsbergen)	2023	Realisatie in 2023

Vertaling begroting

Voor het realiseren van deze werkzaamheden en het aanschaffen van materieel is in 2023 een budget van € 893.500,- noodzakelijk en beschikbaar,

Vastgoed

Het beheer van de kapitaalgoederen is in de afgelopen jaren vastgelegd in de verschillende beheer- en beleidsplannen.

De gemeentelijke visie op vastgoed is afkomstig uit de documenten: "Strategische kaders Dynamisch vastgoedmanagement en Accommodatiebeleid: Deze kaders en uitgangspunten zijn als onderlegger gebruikt voor de komende beheerperiode. De werkzaamheden worden

uitgevoerd overeenkomstig het door de gemeenteraad vastgestelde 'Integraal duurzaam vastgoedbeheerplan 2021-2024'. De verduurzaming van het vastgoed willen we laten aansluiten bij de ENV-doelstellingen, de VNG-routekaart maatschappelijk vastgoed, de onlangs gepubliceerde dumava subsidieregeling en het onderzoek naar de aanpak van andere gemeenten.

Algemeen

Onze doelstelling voor vastgoed is een goed onderhouden (slank) duurzaam vastgoedbestand, waarmee effectief invulling wordt gegeven aan het accommodatiebeleid van de gemeente en financiële risico's tot een minimum beperkt blijven. We doen dit tegen zo laag mogelijke tarieven en kostendekkend. Hierdoor hebben we de kosten en opbrengsten goed in beeld en sturen we op zo laag mogelijke uitgaven.

Ons huidige areaal omvat het volgende:

Deelportefeuilles	Vastgoedbeheer/vastgoed-rol gemeente	Aantal
<i>Beleidsportefeuille</i>		
a. Vastgoed voor eigen bedrijfsvoering	Eigenaar en gebruiker, deels commerciële verhuur.	1
b. Vastgoed voor beleidsondersteunende functies	Faciliteren conform Accommodatiebeleid.	27
c. Vastgoed voor onderwijsfuncties	Commerciële activiteit ten dienste van het onderwijs.	3
d. Vastgoed voor eigen exploitatie	Gemeentelijke exploitatie.	6
<i>Strategische voorraad</i>		
a. Vastgoed van strategische voorraad	Tijdelijk beheer strategisch doel.	4
b. Vastgoed strategisch (vervangen)	Objecten op korte termijn vervangen door nieuwbouw.	4
<i>Verkoopportefeuille</i>		
a. Vastgoed af te stoten	Verkoop of exploitatie ter voorbereiding op verkoop.	2
<i>Overig vastgoed</i>		
a. Overig vastgoed	Overige bouwwerken en woningen.	6
Totaal		53

Voor 14 objecten voorzien wij in de looptijd van de beheerperiode veranderingen:

Nr.	Objectnaam	Objectadres	Beleid
43	Voedselbank	Gilbert van Schoonbekestraat 75	Heroverweging < 3jaar
44	Stichting24Aktief	Gilbert van Schoonbekestraat 77	Heroverweging < 3jaar
46	Theater Lampegiet	Kerkewijk 10	Heroverweging < 3jaar
52	IKC Dragonder Noord	Dragonder Noord	Nieuwbouw
53	IKC Dragonder Zuid	Dragonder Zuid	Nieuwbouw
31	Brandweerkazerne - nieuwbouw	Industrielaan 18	Nieuwbouw < 3 jaar
51	IKC Het Franse Gat	Karel Fabritiusstraat 3	Nieuwbouw < 3 jaar
	Gemeentewerf - nieuwbouw	Transformatorstraat 1/1A	Nieuwbouw < 3 jaar
21	Buitenopslagaccommodaties S.V. Unitas '48	Verlengde Sportlaan 3	Sloop < 3 jaar
23	Gemeentewerf Kantoor	Nijverheidslaan 2	Sloop < 3 jaar
24	Gemeentewerf Loods 1	Nijverheidslaan 2	Sloop < 3 jaar
25	Gemeentewerf Loods 2	Nijverheidslaan 2	Sloop < 3 jaar
30	Buurthuis Plein-Zuid	Dr. Colijnstraat 70	Verkoop < 3 jaar
42	CLV, De Mispel	De Mispel 11	Verkoop < 3 jaar

Beleidskader

De werkzaamheden worden overeenkomstig het vastgestelde beleidskader Strategische kaders dynamisch vastgoedmanagement uitgevoerd. In mei 2021 is het vastgoedbeheerplan 2021 – 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Wij voeren ons beheer overeenkomstig de kaders uit dit plan uit.

Overzicht kwaliteitsniveau

Het vastgoed wordt in stand gehouden op kwaliteitsniveau 3 van de NEN 2767. Het publieksgedeelte van het gemeentehuis wordt in standgehouden op kwaliteitsniveau 2 van de NEN 2767. Het vastgoed met een exploitatieperiode korter dan 5 jaar wordt in standgehouden op kwaliteitsniveau 4 van de NEN 2767.

(Financiële) consequenties

Uit het vastgoedbeheerplan volgt een jaarlijks door het college vastgestelde onderhoudsraming en jaarbudget. Dit budget is gebaseerd op dat wat is afgesproken met de raad in het vastgoedbeheerplan 2021-2024. Voor de komende 10 jaar zijn in het vastgoedbeheerplan de geactualiseerde MOP's, functionele aanpassingen zijnde vervangingsinvesteringen en duurzaamheidsinvesteringen in beeld gebracht. We spreken van functionele aanpassingen als we maatregelen aan het gebouw treffen in het kader van functionaliteit, milieu, duurzaamheid en herhuisvesting. Deze investeringen leiden tot een significante kwaliteitsverbetering en/of levensduurverlenging en/of met de functionele aanpassing waarmee wordt voldaan aan de wet- en regelgeving. Uitgangspunt is dat het gemeentelijke vastgoed voldoet aan het gewenste kwaliteitsniveau en er geen achterstallig onderhoud is.

Vertaling begroting

Voor het jaarlijks regulier groot onderhoud is in 2023 een bedrag noodzakelijk van € 960.685. Daarnaast voor vervangingsinvesteringen € 124.705 en duurzaamheidsinvesteringen € 172.340. Daarnaast wordt een bedrag van € 1.081.736 gedoteerd in de onderhoudsvoorziening gemeentelijke panden voor de uitvoering van het planmatige onderhoud.

Beleid gerelateerd aan thema

Naam beleidsstuk	Wanneer vastgesteld
Strategische kaders dynamisch vastgoedmanagement	18 mei 2017
Integraal duurzaam vastgoedbeheerplan 2021-2024	27-mei-21
Accommodatiebeleid 2016 - 2020	18-mei-17

C. Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering komt het gemeentelijk financieringsbeleid aan de orde. De focus van het financieringsbeleid is gericht op het beperken van financierings-risico's en het beheersen van de gemeentelijke schuldpositie. Er is een directe relatie met paragraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Economische ontwikkeling

De oorlog in de Oekraïne treft de Nederlandse economie terwijl die na het herstel uit de coronarecessie alweer tegen haar capaciteitsgrenzen aanloopt. De schok van de oorlog drijft de energieprijzen verder op, leidt tot onzekerheid en drukt de groei van de wereldhandel. In 2023 verwacht de Nederlandse Bank een groei van 1,5% en in 2024 1,7%. Zie onderstaande tabel.

Tabel Kerngegevens raming Nederlandse economie							
Procentuele mutaties, tenzij anders vermeld							
				<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Bruto binnenlands product				5,0	2,8	1,5	1,7
Geharmoniseerde consumentenprijsindex				2,8	8,7	3,9	2,4
Werkloosheid (% beroepsbevolking)				4,2	3,3	3,6	3,4
Emu saldo (% beroepsbevolking)				-2,5	-2,1	-1,7	-1,6
Emu-schuld (%bbp, obv ultimo stand)				52,1	50,3	48,7	47,8

Bron: DNB Economisch ontwikkelingen en vooruitzichten juni 2022, nummer 23

De inflatie is in eerste instantie vooral door de energieprijzen hoog, maar verbreedt zich naar andere goederen en diensten. Vooral door de uitzonderlijk hoge prijsstijging van energie komt de geraamde inflatie in 2022 gemiddeld uit op 8,7%. In 2023 volgt een daling naar 3,9% en 2,4% in 2024.

De arbeidsmarkt is na de coronarecessie alweer uiterst krap, met breed gevoelde personeelstekorten. In 2023 groeit de werkgelegenheid nauwelijks, maar ook het arbeidsaanbod loopt tegen zijn grens. De geraamde gemiddelde werkloosheid komt in 2023 gemiddeld op 3,6%. Daarna volgt een lichte daling naar 3,4%. Door de krapte op de arbeidsmarkt en de hogere inflatie neemt de loonstijging toe.

Het overheidstekort en de schuldquote nemen af, ondanks de sterke groei van de overheidsbestedingen in 2023 en 2024. Het saldo verbetert van -2,1% bbp in 2022 naar -1,7% bbp in 2023 en -1,6% bbp in 2024.

Alternatief scenario

Als de oorlog in Oekraïne langer duurt en ernstiger verloopt dan in de raming is verondersteld, houdt de onzekerheid aan, blijven energie- en voedselprijzen hoog en valt de wereldhandelsgroei verder terug. Dit vormt het uitgangspunt voor een alternatief scenario voor de Nederlandse economie, waaruit blijkt dat het bbp in 2023 met 0,4% kan krimpen, bij 5,1% inflatie, in 2024 gevolgd door een lichte bbp-groei van 1,3%. In een uitbreiding van dit scenario stopt ook de toevoer van Russische energie naar Europa, wat bij bedrijven zou leiden tot uitval van de productie. In dat geval volgt een recessie, met in 2023 een krimp van 1,5%. In 2024 herstelt in dat scenario de groei weer naar 3,0%.

Rentevisie

Als gevolg van de hoge inflatie zal de ECB (Europese Centrale Bank) het monetaire beleid gaan verkrappen. Dit heeft een stijgend effect op de renteontwikkeling. De Europese Centrale Bank (ECB) zal naar verwachting de korte rente in 2023 verhogen. Wij verwachten dat de rente voor kortlopende geldleningen rond de 1 % zal uitkomen (Bron: DNB, ING, ABN-AMRO en BNG Bank).

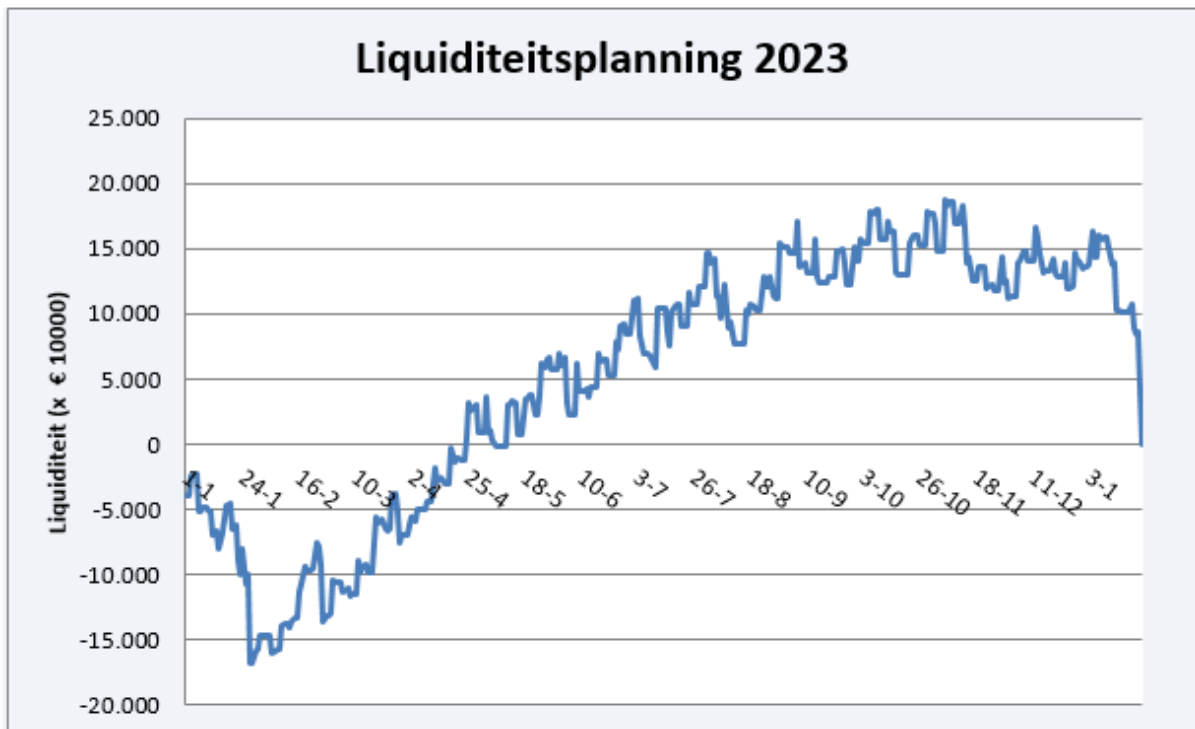
Bij de rente op langlopende leningen wordt rekening gehouden met een verhoging tot 2,5% (Bron: DNB, ING, ABN-AMRO en BNG Bank).

Kasgeldlimiet

In 2023 kan afhankelijk van de renteontwikkeling een deel van de financieringsbehoefte gedekt worden met kasgeldleningen. De kasgeldlimiet komt in 2023 uit op ongeveer € 18,7 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal van € 220 miljoen). Bij een overschrijding van de kasgeldlimiet dan wel bij een stijgende rente zullen er echter langlopende geldleningen worden afgesloten. Het gemeentelijk treasury comité (portefeuillehouder financiën, directeur bedrijfsvoering, teamleider financiën en treasurer) neemt hiertoe het initiatief.

Liquiditeitsbehoefte

De gemeentelijke liquiditeitsbehoefte 2023 wordt weergegeven in de grafiek liquiditeitsplanning. In het eerste kwartaal is er een liquiditeitstekort. Dit tekort ontstaat doordat veel rente en aflossing van leningen dan betaald worden. In het tweede kwartaal daalt het tekort als gevolg van de belastinginkomsten. In het derde kwartaal neemt de behoefte verder af door inkomsten uit het btw-compensatiefonds. In het vierde kwartaal wordt een toename van de behoefte aan liquiditeit verwacht door de bekostiging van nieuwe investeringen. De gemeentelijke liquiditeitsbehoefte zal worden ingevuld met kasgeldleningen en langlopende leningen.

Financieringsbehoefte	2022	2023	2024	2025	2026
Financieringsbehoefte	10	43	51,7	44,7	65,8
Aflossing	18,7	17	17,7	18,8	19,9
Schuldontwikkeling 31-12	127	153	187	212,9	258,8
Stijging Schuld		26	34	25,9	45,9

Door het meerjaren Investerings Plan (MIP) loopt de gemeentelijke schuld fors op. Per 1 januari 2023 wordt een netto schuld verwacht van € 127 miljoen. Zoals het er nu naar uit ziet zal de schuld de komende jaren oplopen naar € 258,8 miljoen einde 2026.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het kengetal schuldpositie in paragraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Om de (rente) risico's op de gemeentelijke leningenportefeuille te beheren maken we gebruik van de renterisiconorm. Deze norm heeft als uitgangspunt dat de gemeentelijke aflossing in enig jaar nooit meer mag zijn dan 20% van het gemeentelijk begrotingstotaal. Deze norm is gebaseerd op de wet Financiering Decentrale Overheden.

Berekening Renterisiconorm (bedragen x € 1 miljoen)	2023	2024	2025	2026
1. Begrotingstotaal (prognose)	220	220	220	220
2. Vastgesteld % wet FIDO	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm $((1 \times 2) / 100)$	44	44	44	44
4. Aflossingen (planning)	17	17,7	18,8	20
5. Nieuwe leningen (planning)	43	51,7	44,7	65,8
6. Ruimte (3 – laagste van 4 of 5)	27	26,3	25,2	24

Renterisiconorm

Veenendaal voldoet aan de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt minimaal 20% van het begrotingstotaal op basis van de wet FIDO. Dit komt overeen met een gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille van 5 jaar. Omdat de laatste tijd leningen worden afgesloten met een looptijd van 20 jaar en langer wordt ruim voldaan aan deze norm.

Toerekening rente

In de notitie "Rente" van de commissie BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering ook inzicht moet geven in de rentelasten uit externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. Daarom is het verplicht om het volgende renteschema op te nemen.

Rente schema 2023 (bedragen x € 1 miljoen)		
A. Externe rentelasten over korte en lange financiering		1,4
B. De externe rentebaten (Startersleningen)		0,1
C. Totaal door te rekenen externe rente (A – B)		1,3
D. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0,2	
E. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0,55	
F. Subtotaal (D + E)	0,75	0,75
G. Saldo door te rekenen externe rente (C – F)		0,55
H. Rente over eigen vermogen en voorzieningen		1,5
I. De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente (G+H)		2,05
J. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		2,05
K. Renteresultaat op het taakveld treasury		-

De aan de taakvelden door te rekenen rente wordt bepaald door de externe rente die vooral bestaat uit de rente die betaald wordt over afgesloten leningen en de interne rente die bestaat uit de rente over de reserves en voorzieningen.

Treasury en duurzaamheid

Bij het aantrekken van leningen wordt het steeds belangrijker een relatie te leggen met duurzaamheid. Indien een lening wordt aangetrokken en daarbij wordt aangetoond dat de financiering bestemd is voor duurzame doeleinden kan een lagere rente worden overeengekomen. Ook in 2023 zal, indien mogelijk, hiervan gebruik worden gemaakt.

Overzicht beleidsvoornemens

Financiering		
Beleidsvoornemens		Jaartal
De kasgeldlimiet wordt nageleefd		2023
De renterisiconorm wordt nageleefd		2023
De schuldpositie wordt betrokken in de afweging bij het aangaan van nieuwe verplichtingen met een substantiële omvang.		2023

EMU-saldo cijfers

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20) is de verplichting vastgelegd dat de gemeenten het geraamde EMU-saldo moeten opnemen in de programmabegroting over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar jaar en de drie daar op volgende jaren. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waarde mutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan in een jaar binnenkomt, of dat er geld overgehouden wordt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Als gevolg van het omvangrijke MIP wordt er in 2023 en volgende jaren op kasbasis veel meer geld uitgegeven dan dat er binnenkomt. Het EMU saldo wordt dan ook vanaf 2023 fors overschreden.

Momenteel is er op basis van de afspraken tussen Rijk en decentrale overheden geen sprake van sancties. De kans is aanwezig dat er in 2024 wel sancties volgen. In dat geval zal ook op basis van de beheersing van het EMU saldo een heroverweging van het MIP aan de orde zijn. Zie ook de tekst bij het kengetal schuldquote in paragraaf A.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Er zal spoedig een nieuw landelijk bestuurlijk overleg plaatsvinden over de norm voor de jaren 2024 t/m 2026.

EMU saldo	2022	2023	2024	2025	2026
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0,5	-2,4	-0,1	1,8	-12,4
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	7,7	30,1	22	18,2	24,9
3 Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	1	9,9	3,5	-5	0
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU Saldo	9,2	37,6	25,4	15	12,5
Referentiewaarde	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
Ruimte	-0,9	-29,3	-17,1	-6,7	-4,2

D. Bedrijfsvoering

Algemeen

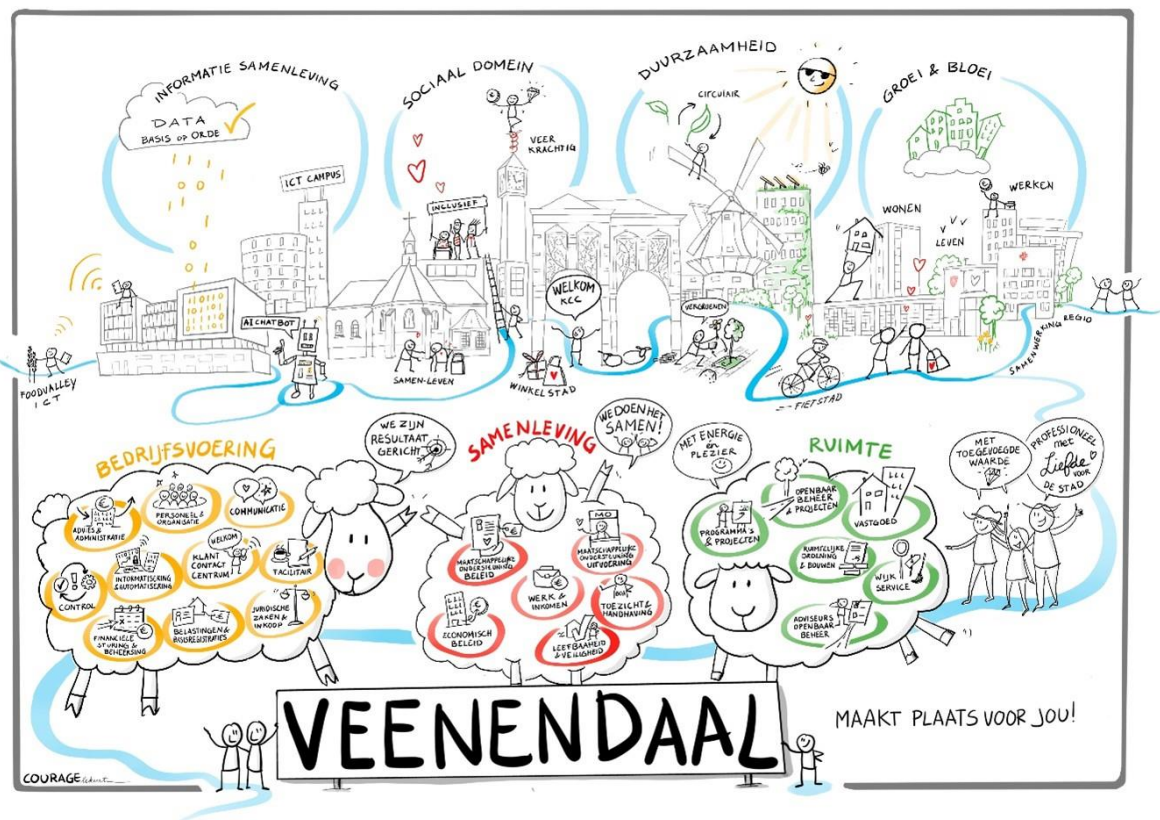
In artikel 14 van het BBV wordt een paragraaf bedrijfsvoering voorgeschreven. Hier is kort aangegeven wat de inhoud moet zijn van de paragraaf: 'de paragraaf over de bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering'.

Het gaat hierbij om het doel te sturen op hoofdlijnen en de kwaliteit van het inzicht van de raad te bevorderen. Het sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen zijn primair de verantwoordelijkheid van het college, maar de raad moet zich wel een oordeel kunnen vormen over de inrichting en functioneren van de bedrijfsvoering. Deze paragraaf is hierbij essentieel. Ook is de paragraaf bedoeld om organisatiebrede opgaven en initiatieven toe te lichten

Organisatie

Sturingsfilosofie organisatie

Gemeente Veenendaal wil een wendbare en flexibele organisatie zijn. De diverse teams vormen hierin de basis van de organisatie. Vanuit deze teams werken medewerkers aan verschillende uitdagingen en opgaven waar de gemeente voor staat, voor wat betreft de drie overkoepelende thema's Samenleving, Ruimte en Bedrijfsvoering/Dienstverlening. De interne capaciteit en kwaliteit willen we zo effectief en efficiënt mogelijk inzetten. Dit betekent dat we bij elke gelegenheid beoordelen of we de goede dingen goed doen en of we zo goed mogelijk gebruik maken van de kwaliteiten van de medewerkers.

Externe oriëntatie

Om Veenendaal te kunnen blijven ontwikkelen hebben we anderen nodig: buurgemeenten, provincies, Rijksoverheid, Europese Unie (EU) en zeker ook Veense (maatschappelijke) organisaties. We kijken vooruit en proberen voorbereid te zijn op wat er op ons afkomt. Dit betekent dat we alert zijn en inspelen op ontwikkelingen, dat we initiatieven stimuleren en

creëren en dat we minder ad hoc reageren op zaken die ons overkomen.

Om hierin meer succesvol te zijn, wil Veenendaal zich meer extern profileren. We moeten daar zijn waar we nodig zijn en waar mogelijk het Veens verhaal vertellen/promoten/onder de aandacht brengen. Dit vraagt dat we onze externe netwerken verder uitbreiden en (nog) beter benutten en dat we werken aan het verbeteren van onze vaardigheden op het gebied van netwerken en lobbyen. In deze begroting hebben we hiervoor structureel € 200.000,- opgenomen. Daarnaast stellen we onszelf voortdurend de vraag of we met de juiste dingen bezig zijn op de juiste insteek en het juiste moment, om zo daadwerkelijk toegevoegde waarde te creëren voor Veenendaal.

Bestuursstijl

Het werk dat we doen voor de gemeente Veenendaal gebeurt in een samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie en in nauwe verbinding met de inwoners, organisaties en ondernemers. Een goede onderlinge samenwerking, met respect en oog voor de verschillende rollen is daarin van belang. Vaak wordt dit vervat in het woord bestuursstijl, iets wat ook landelijk veel aandacht krijgt. Maar in Veenendaal is het meer dan alleen een modewoord; het is iets wat zowel de raad als het college en de ambtelijke organisatie intrinsiek nastreven. We willen een toegankelijke en transparante overheid zijn, waarbij het denken in mogelijkheden voorop staat. We motiveren de besluiten goed, handelen zorgvuldig en correct, komen onze afspraken na en zorgen ervoor dat de inwoners weten waar ze aan toe zijn. De juiste vorm van participatie van de samenleving, op het juiste moment in het proces zijn daarbij het uitgangspunt.

Bedrijfscultuur

De gemeentelijke organisatie staat midden in de veranderende samenleving. Om mee te bewegen met en adequaat te kunnen reageren op de maatschappelijke ontwikkelingen is het belangrijk dat de organisatie voldoende wendbaar is. We willen als organisatie op professionele en innovatieve wijze ontwikkelen en ons flexibel en wendbaar opstellen met onze kernwaarden als kompas: **Samenwerken**, **Toegevoegde waarde**, **Energie/werkplezier** en **Resultaatgericht (STER)**. Ook is een aantal cultuuraspecten voor ons belangrijk, waaronder: vertrouwen, transparantie, continu leren en verbeteren en het stimuleren en bevorderen van eigenaarschap. Hiermee wordt bedoeld dat medewerkers zich verantwoordelijk voelen voor de uitkomst van het werk en hier ook naar handelen. Deze beweging van onze organisatie vraagt om een eigentijdse manier van werken, waarin medewerkers van onze organisatie in staat zijn en worden gesteld hieraan uitvoering te geven. Dit is vormgegeven in het 'Veens werkconcept', waarin we op een hybride manier werken: (samen) werken op een locatie, (samen) werken vanuit huis en digitaal (samen) werken. Dit stelt ons nog beter in staat om onze klanten centraal te stellen en de Veense samenleving te bedienen.

De werkbeleving en het geluk van onze medewerkers zijn belangrijke factoren in ons werk. Voordat we dingen in gang zetten, halen we actief input op bij onze medewerkers om te zorgen dat we aansluiten en inspelen op daar waar behoefte aan is.

Met het Veens werken zetten we in op regelruimte voor onze medewerkers, waarbij je zelf een plek kiest om te werken die past bij de werkzaamheden van dat moment, flexibiliteit in het werk, een goede balans tussen werk en privé. Onze kernwaarden zijn daarin bepalend. Het is belangrijk dat deze waarden en uitgangspunten betekenis krijgen en door de hele organisatie worden uitgedragen en gestimuleerd.

Personele aspecten

Strategisch personeelsbeleid

Als gemeente werken wij ook aan het vergroten van het inzicht in onze toekomstige personeelsbehoefte. Dat doen wij nu op basis van de teamplannen die ieder jaar worden opgesteld. In het teamplan wordt aangegeven wat de stand van het team is en wat er nodig is naar de toekomst. Dat is aan de ene kant gericht op het verbeteren en versterken van het team en aan de andere kant de behoefte aan functies die nodig zijn om als team

toekomstbestendig te zijn om alle werkzaamheden als gemeente te blijven doen, Daarin nemen wij de ontwikkelingen mee van ons personeelsbestand als het gaat om ambities van onze zittende medewerkers en wie met pensioen en of AOW gaan. Dit samen zorgt voor inzicht. Het kan nog meer en beter en daar gaan wij komende jaren verder aan werken. Dat doen wij onder andere doormiddel van het analyseren van data. We zijn gestart met het genereren van managementinformatie om het vervolgens te gebruiken voor het maken van analyses en toekomstige scenario's.

Inclusiviteit en diversiteit

Gemeenten moeten een afspiegeling zijn van de maatschappij. Daarom zijn diversiteit en inclusie belangrijke thema's. Als gemeente streven we naar een diverse samenstelling van ons personeelsbestand en naar een inclusieve organisatie. Een organisatie waar iedereen kan meedoen. Iedereen dezelfde rechten heeft en dezelfde kansen. Een werkomgeving waarin iedereen welkom is en zichzelf kan zijn.

Bij diversiteit gaat het om alle kenmerken waarop mensen van elkaar kunnen verschillen. Hierbij gaat het om zichtbare kenmerken (geslacht leeftijd en huidskleur) als minder zichtbare kenmerken (afkomst, fysieke conditie en seksuele oriëntatie). Diversiteit gaat meer over aantallen en percentages.

Inclusie gaat meer over gedrag, waarden en spelregels. In 2022 hebben leidinggevenden een training gehad over kansen en mogelijkheden diversiteit te vergroten en spelregels besproken voor het creëren van een cultuur waar medewerkers zichzelf kunnen zijn. In 2023 gaan we hier mee verder en creëren we meer draagvlak onder de medewerkers. We houden rekening met speciale behoeften, we zorgen voor rolmodellen en we gaan divers talent ontwikkelen en behouden.

Oriëntatie arbeidsmarkt

In de paragraaf "Inleiding" eerder in deze programmabegroting is ingegaan op de moeilijke arbeidsmarkt. Deze krapte vraagt om extra inspanningen. Naast de krapte op de arbeidsmarkt zijn er ook nieuwe taken die door de rijksoverheid bij gemeenten worden neergelegd, soms met geen of onvoldoende middelen voor de bijbehorende uitvoering. Voorbeelden zijn Wmo, jeugdzorg, omgevingswet, duurzaamheid, wet open overheid, versterking van control en betere beveiliging gegevens.

Wat doen wij en gaan wij doen

We hebben onze manier van werken aangepast door meer en breder in te zetten op 'recruitment'. Ook wordt de mogelijkheid van trainees, zo mogelijk samen met buurgemeenten, in beeld gebracht. Helaas is ook meer en langere inhuur onvermijdelijk gegeven onze ambities.

De extra kosten om het hoofd te bieden aan de krappe arbeidsmarkt bedragen voor (vooralsnog) de komende drie jaar € 120.000,- per jaar.

Integriteit

Integer werken is niet alleen een kwestie van regels, geboden en verboden. Integriteit is vooral een kwestie van mentaliteit. De gedragscode is daarom in de eerste plaats een stimulans je daarvan bewust te zijn en je eigen verantwoordelijkheid te nemen. Daarbij past een cultuur van openheid, waarin men elkaar aanspreekt op gedrag en handelen. Hierbij is integriteit een terugkerend onderwerp op de agenda van diverse overleggen en het personeelsgesprek.

Talentmanagement

Van de organisatie wordt een open houding naar de samenleving verwacht en dat zij gebruik maakt van de daarin aanwezige kennis, ervaring en talent.

Talent zien, houden én ontwikkelen, oftewel: talentmanagement. Het is misschien wel een van de belangrijkste uitdagingen waar we op dit moment voor staan. En dat heeft drie redenen:

1. Het zorgt voor werkgeluk en vitaliteit. Omdat het motiveert en we vanuit rol/functie en talent inspelen/aansluiten op wat bij de medewerker past;
2. We houden en ontwikkelen de talenten die we nu in huis hebben en maken onze organisatie aantrekkelijker voor bestaande en nieuwe talenten. Dat is belangrijk, want de vraag naar werk is op dit moment groter dan het aanbod. En dat merken we bij het invullen van onze vacatures;
3. We maken zo goed mogelijk gebruik van de talenten van onze medewerkers. Onze samenleving verandert snel en we willen hen steeds meer betrekken om aan te sluiten op de ontwikkelingen/behoefte. Dit vraagt om meer openheid en verandering van gemeentelijke processen.

Inkoop- en bestelsysteem

Door de toenemende druk op de rechtmatigheid van het inkoopproces en de herhaaldelijke opmerkingen van de accountant over het in control krijgen van dit proces, is het noodzakelijk geworden hier aanvullende acties op te zetten. In 2022 is gestart met een project om hier invulling aan te geven en wordt er een projectleider ingehuurd om een gemeentebrede aanpak te faciliteren en een inkoop- en bestelsysteem te implementeren. Bij de besluitvorming over de resultaatbestemming van de Jaarstukken 2021 is voor deze projectmatige aanpak eenmalig € 150.000,- beschikbaar gesteld. Om het inkoop- en bestelsysteem op een goede wijze te onderhouden (licenties), door te ontwikkelen en de noodzakelijke ondersteuning te bieden voor de gebruikers (functioneel beheer) zijn structureel middelen noodzakelijk. Per saldo bedraagt het structureel benodigde budget vanaf 2023 € 77.500,-.

MTO (Medewerkers Tevredenheids Onderzoek)

In 2023 gaan wij een Medewerkersonderzoek uitvoeren naar de werkbeleving van onze medewerkers.

Het onderzoek helpt ons met inzicht te krijgen in hoe medewerkers naar de organisatie kijken, hoe het met het werkplezier staat, wat onze sterke punten zijn en waar ontwikkelpunten liggen.

Na het onderzoek gaan wij met de resultaten en acties aan de slag. De resultaten worden besproken en verbeteracties bepaald. Daarna wordt op organisatie- en team niveau vastgelegd wie welke verbeter acties gaat doen en wanneer.

Arbodienstverlening

De kosten van de arbodienstverlening stijgen structureel met € 20.000,-. Deze stijgende kosten van de arbodienstverlening worden veroorzaakt door o.a. de gestegen tarieven bij Arbo dienstverleners, extra inzet van specialisten op het gebied van verzuim en het uitvoeren van het periodiek medisch onderzoek, en door de groei van het personeelsbestand van de gemeente Veenendaal en het CJG waarvoor de gemeente dit uitvoert.

Strategische ondersteuning communicatie

Op basis van de toenemende vraag vanuit het bestuur, de directie en de opgaven, schieten we op dit moment tekort in het bieden van strategische ondersteuning.

Deze strategische ondersteuning kunnen we grofweg in tweeën verdelen:

- Interne focus
Hierbij denken we aan het adviseren van college, directie, en het communicatiever maken van de organisatie (“communicatie is van ons allemaal”).
- Externe focus
Dit betreft met name de communicatiestrategie rond grote opgaven en uitdagingen (met groot bestuurlijk belang), gericht op het ondersteunen van de wens om de externe profilering van gemeente Veenendaal (fors) te versterken. Hierbij gaat het ook om het vertalen van de externe ontwikkelingen naar nieuw communicatiebeleid.

Op dit moment kent het team Communicatie één senior communicatieadviseur die zijn capaciteit alleen kan richten op de externe strategische onderdelen. Beide onderdelen is te

veel voor één functie. Hierdoor blijft de interne strategische ondersteuning onderbelicht en wordt deze onvoldoende opgepakt.

Wet open Overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een opener overheid. De Woo vergroot voor iedereen de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking en actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid. Meer dan duizend overheidsorganen zullen hun informatie aan gaan bieden door middel van het gezamenlijke platform open.overheid.nl. Daarom is samen met departementen, uitvoeringsorganisaties en koepels van decentrale overheden (VNG, UvW, IPO) een implementatiestrategie uitgewerkt. Gefaseerd en stapsgewijs wordt met dit platform vanaf begin 2023 de komende jaren steeds meer informatie toegankelijk gemaakt.

Financieel-economische zaken

Voortgang accountantscontrole

Jaarlijks wordt door de accountant een zogenaamde 'boardletter' uitgebracht over de stand van zaken rond de bedrijfsvoering. Ook bij de jaarrekening is het gebruikelijk dat de accountant adviezen geeft over zaken die nog verbeterd kunnen worden. De voortgang van de actiepunten wordt periodiek besproken met de directie. In de bestuursrapportages wordt steeds een follow-up gegeven over de voortgang, zodat de raad kan volgen wat er concreet met de aanbevelingen is gedaan.

Rechtmatigheidsverantwoording

Ontwikkelingen

Voor het verslagjaar 2023 zal B&W een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening moeten opnemen. Vanaf verslagjaar 2023 zal de accountant geen specifieke uitspraak meer doen over het rechtmatig handelen van de gemeente, anders dan nagaan of deze rechtmatigheidsverantwoording getrouw is (als onderdeel van de controle van de jaarrekening).

De commissie BBV heeft onder andere de taak een visie ten aanzien van rechtmatigheid in de controleverklaring van gemeenten op te stellen en de eenduidige interpretatie hiervan te bevorderen.

De visie van commissie BBV is opgenomen in kadernota rechtmatigheid en ten behoeve van een eenduidige interpretatie worden richtlijnen gegeven die uiteenvallen in stellige uitspraken en aanbevelingen.

De commissie BBV adviseert in de Kadernota rechtmatigheid onderstaande stellige uitspraken als dwingend te beschouwen:

- De kaderstelling door de raad/verordeningen moet(en) duidelijk zijn ten aanzien van financiële consequenties.
- De rechtmatigheidsverantwoording van B&W geeft een overzicht van afwijkingen ten opzichte van wetgeving en kaderstelling door de raad.
- Niet-naleving van de wet Fido moet worden toegelicht in de bedrijfsvoeringsparagraaf.
- Er wordt gepleit om ten aanzien van Misbruik en Oneigenlijk gebruik een overkoepelend beleid te formuleren.

Uitwerking 2022 en doorkijk naar 2023

Zoals aangegeven zal het B&W vanaf verslagjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening moeten opnemen. Het jaar 2022 zal als een 'proefjaar' gebruikt worden om de inrichting en uitkomsten voor de rechtmatigheidsverantwoording op een juiste wijze weer te geven en in te regelen, specifiek de uitspraken van de Kadernota rechtmatigheid zoals hierboven opgenomen.

Ontwikkelingen ICT

Doorontwikkeling ICT-functie

Steeds meer applicaties zullen als dienst vanuit de Cloud worden afgenomen waardoor de het technisch beheer wordt verminderd maar de exploitatiekosten hoger worden. Delen van de ICT-taken (technisch beheer, Servicedesk) zullen geoutsourcet worden. Daarentegen ontstaan er nieuwe functies: waaronder regiefuncties en functies op het gebied van datagericht werken (datascientists en engineers). Hiermee zullen personele kosten voor de ICT-functie in de toekomst op hetzelfde niveau blijven, maar de exploitatiekosten verhoogd worden. In deze begroting is voor 2025 en 2026 een bedrag van € 75.000,- opgenomen.

Uitvoering Plan van Aanpak digitale toegankelijkheid

Als overheidsorganisatie hebben we niet alleen de wens, maar ook de wettelijke verplichting om alle digitale kanalen toegankelijk te maken. Dit is vastgelegd in de Wet Digitale Overheid. Om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen hebben we een plan van aanpak 'Op weg naar digitale toegankelijkheid' opgesteld. Het plan van aanpak beschrijft de stappen om onze digitale kanalen toegankelijk te maken voor diverse gebruikers, dus ook voor mensen met een beperking. De uitvoeringskosten van dit plan zijn € 30.000,-.

Informatiebeveiliging

Digitalisering gaat verder dan digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Ook de gemeentelijke organisatie wordt steeds meer datagedreven en informatie gestuurd. Informatiebeveiliging is hierbij randvoorwaardelijk. We besteden aandacht aan het beveiligings- en privacybewustzijn van medewerkers en implementeren technische en organisatorische beheersmaatregelen om de kans op digitale aanvallen te verkleinen. We conformeren ons aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en jaarlijks leggen we verantwoording af via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). In deze begroting is voor het onderwerp digitalisering structureel € 200.000,- en voor de jaren 2023, 2024 en 2025 € 250.000,- opgenomen.

E. Verbonden partijen

Beleid

Wij kiezen hier bewust voor een faciliterende rol waarin wij kaders en omstandigheden creëren, waar binnen inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers zaken met elkaar kunnen realiseren. Tegelijkertijd constateren wij dat wij als gemeente niet in alle gevallen kunnen volstaan met een faciliterende rol. Wanneer er sprake is van een te behartigen openbaar belang, willen wij als gemeente invloed en regie behouden. Dit kan ook gerealiseerd worden binnen het verband van een verbonden partij.

Vanwege de grote bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen is inzicht in en effectieve sturing op alle verbonden partijen gewenst. Verder worden wij geconfronteerd met taakstellingen en omvangrijke taken via het regeerakkoord en de decentralisaties. Daardoor groeit het belang om grip te houden op de activiteiten en realisatie van doelstellingen door de verbonden partijen. Wij zetten ons in voor verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke doelstellingen en een actief risicomanagement voeren. De ambtelijke organisatie zal ook hierdoor in toenemende mate samen (moeten) werken bij de realisatie van de beoogde bestuurlijke doelstellingen. Daarnaast wordt elke verbonden partij jaarlijks integraal op risico's, kansen en ontwikkelingen beoordeeld. De in 2016 vastgestelde Kadernota Verbonden Partijen en het daarin opgenomen instrumentarium zijn bij dit alles leidend.

Informatie

In deze paragraaf zijn tevens opgenomen de partijen die strikt juridisch geen verbonden partij zijn door het ontbreken van het financieel belang zoals gedefinieerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), maar er wel sprake is van :

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via een of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht); en
- een bestuurlijk belang.

Gezien het maatschappelijk of algemeen belang en de mogelijke risico's zijn deze organisaties conform de aanbeveling van de Commissie BBV opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. In deze paragraaf vindt u een totaaloverzicht van de verbonden partijen, uitgesplitst in 4 categorieën: gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen, coöperaties en vennootschappen en overige verbonden partijen.

Samenvattend overzicht Verbonden Partijen	
Gemeenschappelijke regelingen (GR)	1 Regio Foodvalley
	2 Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
	3 Sociale Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)
	4 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
	5 Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
	6 Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)
	7 Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper
Vennootschappen en coöperaties	8 Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)
	9 Duurzame Energie Veenendaal-Oost BV (DEVO)
	10 Vitens NV
	11 Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)
	12 Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
Stichtingen en verenigingen	13 Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)
	14 Stichting Ontmoetingshuis
	15 Stichting Veens welzijn
Overige verbonden partijen	16 Parkeervoorzieningen

Regio Foodvalley

Naam	1. Regio Foodvalley
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Collegeregeling)
2. Vestigingsplaats	Ede
3. Doelstelling en openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen om de Regio een Europese topregio te maken op het gebied van innovatie in de foodsector met versterking van de leefomgeving.
4. Relatie met beleidsprogramma	Burger & Bestuur
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen.
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.
7. Financieel belang	Om de samenwerking mogelijk te maken betalen de gemeenten een inwonerbijdrage voor het Regiobureau, die jaarlijks wordt geïndexeerd. Voor 2023 is deze vastgesteld op € 3,38 per inwoner, hetgeen voor Veenendaal neerkomt op een inbreng van € 226.483. De begroting van 2023 van Foodvalley biedt ook inzicht in het totaal van de programmakosten van Foodvalley. Dit betreft de volgende onderdelen: - mobiliteitsfonds(€ 69.193); - werkprogramma's (€ 188.179); - programmamanagement € 65.522). In totaal gaat 't hierbij om een bedrag van € 322.894. Hierop moet nog het bedrag in mindering gebracht worden dat Veenendaal ontvangt voor het leveren van de programmamanager voor 'Mobiliteit', (ca. € 50.000). In totaal is er dan voor 2023 een bedrag van zo'n € 500.000 gemoeid, ongeveer € 7,50 per inwoner. Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 3,3 miljoen 31-12-2021: € 3,1 miljoen 31-12-2020: € 2,6 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € - (begroting) 31-12-2021: € 3,0 miljoen 31-12-2020: € 2,9 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € - (begroting) 2021: € 0,192 miljoen 2020: € 0,213 miljoen
11. Website	www.regiofoodvalley.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen	Hoe de regio Foodvalley haar doelstelling wil bereiken is onder andere aangegeven in de in 2020 vastgestelde Strategische Agenda 2020 – 2025 Regio Foodvalley en de RegioDeal Foodvalley. De ambities van de Strategische Agenda en RegioDeal gaan niet alleen om economische ontwikkeling, maar vooral ook om de zogenaamde 'brede welvaart': dat inwoners een goede baan kunnen vinden, er voldoende woningen zijn, natuur en landschappen worden beschermd, er voor boeren een goede toekomst is, inwoners een hoge kwaliteit van leven ervaren en dat de inwoners relatief gezond zijn. Behalve de projecten die uit de thema's van de Strategische Agenda en de RegioDeal Foodvalley voortkomen, is er nog een aantal grote, aanvullende uitdagingen voor 2023. Het gaat hierbij om de uitvoering van: • De Regionale Ruimtelijke Verkenning (met welke ruimtelijke claims krijgen we de komende decennia te maken en hoe gaan we daar invulling aan geven?); • De Regionale Energiestrategie (RES) (hoe en waar leveren de gemeenten van de Regio Foodvalley de komende decennia een bijdrage aan de energietransitie?); • De Verstedelijingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (omvat o.a. 100.000 te bouwen woningen tot 2040, waarvan 27.500 in het zuidelijke deel van de regio Foodvalley)

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Naam	2. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De VRU is een samenwerkingsverband van en voor de 26 Utrechtse gemeenten. Zij behartigt het belang van de gemeente op de terreinen brandweerzorg, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (Ghor), rampenbestrijding, risico- en crisisbeheersing. Daarnaast heeft de VRU de zorg voor een adequate samenwerking met politie en de RAVU (regionale ambulancevoorziening Utrecht) ten aanzien van de gemeenschappelijke meldkamer en een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing. Door deelname aan de Veiligheidsregio Utrecht wordt de samenwerking tussen verschillende instanties bij bestrijding van rampen en crises verbeterd. Elk lid van het AB fungeert als intermediair tussen gemeente en het bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht. Wanneer er regionale besluiten genomen moeten worden, is goedkeuring van alle gemeenteraden nodig.
4. Relatie met beleidsprogramma	Burger en Bestuur
5. Deelnemende partijen	26 Utrechtse gemeenten
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. De burgemeester is in zijn functie lid van het algemeen bestuur (AB) VRU.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 14,4 miljoen (begroting) 31-12-2021: € 23,2 miljoen 31-12-2020: € 17,7 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 81,9 miljoen (begroting) 31-12-2021: € 62,7 miljoen 31-12-2020: € 47,4 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € - (begroting) 2021: € 3,1 miljoen 2020: € 2,1 miljoen
11. Website	www.vru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
<p>Ontwikkelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de raadsvergadering van 27 januari 2022 is ingestemd met de kadernota 2023-2026 VRU en is structureel € 95.000,- beschikbaar gesteld. De kadernota bevat geen verhoging voor de bijdrage van nieuw beleid. De stijging van de bijdrage bestaat dan ook uitsluitend uit de technische toepassing van het financiële kader en ontwikkelingen die voortkomen uit bestaand beleid. - In de raadsvergadering van 23 juni 2022 is ingestemd met begroting 2023 VRU welke is gebaseerd op de (geactualiseerde) begroting 2022 en de mutaties die zijn opgenomen in de kadernota 2023. In de begroting wordt geen bijdrage gevraagd voor nieuw beleid en waar mogelijk worden financiële voordelen ten aanzien van het bestaande beleid doorberekenend in de bijdrage; - Schommelingen in de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te voorkomen door de inzet van reserves, waar onder de ontwikkel- en egaliseringsreserve; - Een aanzienlijk deel van het rekeningresultaat 2021 is teruggestort naar de gemeenten. (Voor Veenendaal betekent dit een teruggave van € 86.000,-). - De bijdrage voor het gemeentelijk basistakenpakket voor 2023 stijgt regionaal met € 2.670.000, - ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting. Op basis van de ontwerpbegroting 2023 VRU stijgt de gemeentelijke bijdrage (incidenteel) met € 111.200,- dit bedrag is verwerkt in de Kaderbrief 2023. Op 27-01-2022 heeft de raad in haar besluit ook verwezen naar de zienswijze op de kadernota 2022 VRU over het wegvallen van de concessievergoeding. De VRU is in haar kadernota 2023 ervanuit gegaan dat de gemeenten het wegvallen van de concessievergoeding volledig zullen compenseren door een hogere bijdrage. Veenendaal heeft de VRU nadrukkelijk gevraagd naar mogelijkheden binnen de eigen begroting te zoeken voor het wegvallen van de concessievergoeding. - Ten aanzien van de Omgevingswet zijn tussen het Rijk en de bestuurlijke partners afspraken gemaakt over het monitoren en evalueren van de financiële gevolgen van de stelselherziening Omgevingswet. De inzet is dat de wet budgetneutraal kan worden ingevoerd, waarbij de minister heeft afgesproken op zoek te gaan naar oplossingen als uit de financiële evaluatie blijkt dat de invoeringskosten substantieel hoger zijn dan eerder voorzien. - Ten aanzien van de Taakdifferentiatie brandweer bestaat een reëel risico dat de kosten voor brandweerzorg als gevolg van de taakdifferentiatie op basis van de huidige situatie significant stijgen. De eventuele verschuiving van taken van vrijwilligers naar beroepskrachten kan leiden tot meer (parttime) beroepsaanstellingen en daarmee tot extra loonkosten voor de werkgever. Ook de kosten voor vakbekwaamheid kunnen toenemen als gevolg van een verschuiving van specialistische taken. Er is nog geen duidelijkheid over de omvang en fasering van de eventuele meerkosten als gevolg van de taakdifferentiatie. 	

Sociale werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)

Naam	3. Sociale werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam), IW4 Beheer N.V. is een Naamloze Vennootschap (N.V.)
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	De doelstelling van IW4 is het handhaven, vergroten of herstellen van de arbeidsgeschiktheid van personen die tot arbeid in staat zijn, maar ook voor wie, in belangrijke mate, ten gevolge van bij hen gelegen factoren, gelegenheid om onder normale omstandigheden arbeid te verrichten niet of nu niet aanwezig is. De regie van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is belegd bij de rechtspersoon bezittend openbaar lichaam (gemeenschappelijke regeling) Instituut Sociale Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht. Het Instituut heeft de uitvoering via een samenwerkingsovereenkomst belegd bij IW4 Beheer NV, waarvan de aandelen in handen zijn van de GR.
4. Relatie met beleidsprogramma	Economie, Werk en Ontwikkeling
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal, Rheden, en Renswoude
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Namens onze gemeente zitten wethouders in het bestuur van de GR. Naast WSW-subsidie en een vergoeding voor opdrachten betaalt onze gemeente aan de GR een bijdrage om het subsidietekort per SE deels te compenseren.
7. Financieel belang	De eventuele tekorten van de beheer NV worden (naar rato) door de deelnemende partijen aangezuiverd, als de voorzieningen en reserves binnen de NV en/of GR ontoereikend zijn.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 4,8 miljoen (NV) 31-12-2021: € 4,8 miljoen (NV) 31-12-2020: € 6,1 miljoen (NV)
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 1,0 miljoen (NV) 31-12-2021: € 1,0 miljoen (NV) 31-12-2020: € 1,0 miljoen (NV)
10. Financieel resultaat	2022: € - 0,3 miljoen (NV) 2021: € - 1,2 miljoen (NV)* 2020: € 0,1 miljoen (NV)
11. Website	www.iw4.nl
12. Risicoprofiel	Middel
<p>Ontwikkelingen</p> <p>*In december 2021 is een start gemaakt met de sloop van een deel van het pand aan de Transformator straat. Dit heeft tot gevolg dat € 1.125.000,- is afgeboekt van de waarde en ten laste van het resultaat is gebracht. Hierdoor is het financieel resultaat over 2021 € – 1.200.000,-. Het operationeel resultaat is € –700.000,-.</p> <p>Wanneer het nieuwe gebouw in gebruik genomen is, naar verwachting in 2023, zal het resterende deel van het oude pand gesloopt worden en de resterende waarde ad. € 802.000,- ten laste van het resultaat gebracht worden. Tegenover deze boekverliezen staan ook boekwinsten die in 2022 en 2023. Zo wordt de grond voor een deel van het gebouw van Wijkservice aan de gemeente Veenendaal verkocht. Dat resulteert in een boekwinst van € 681.000,-. De resterende grond wordt verkocht of verhuurd. Voor 2022 wordt rekening gehouden met een boekverlies huisvesting € 173.000,- en een negatief eindresultaat van € 337.000,-.</p> <p>Met de nieuwe huisvesting zijn alle maatregelen uit het transitieplan afgerond. De uitvoering van het transitieplan is extern getoetst en de financiële weergave hiervan is valide.</p>	

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)

Naam	4. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De Gemeenschappelijke Regeling GGD regio Utrecht, gevestigd te Utrecht, is getroffen ter uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet publieke gezondheid zijn opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
4. Relatie met beleidsprogramma	Burger en Bestuur
5. Deelnemende partijen	26 gemeenten uit de provincie Utrecht
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 2,7 miljoen (o.b.v. begroting) 31-12-2021: € 4,1 miljoen 31-12-2020: € 5,1 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 11,7 miljoen (o.b.v. begroting) 31-12-2021: € 49,3 miljoen 31-12-2020: € 35,5 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € 0 2021: € 565.000 € 2020: € 2,26 miljoen
11. Website	www.ggdru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
<p>Ontwikkelingen</p> <p>De GGD voert in 2023 haar reguliere taken uit conform gemaakte afspraken. Vanuit de Wet Publieke Gezondheid heeft de GGDrU o.a. de taak infectieziekten te bestrijden. Corona behoort inmiddels tot één van de infectieziekten die de GGD bestrijdt.</p>	

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Naam	5. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (Openbaar Lichaam)
2. Vestigingsplaats	Soest
3. Doelstelling en openbaar belang	De AVU zorgt onder andere voor de verwerking van het Veenendaalse huishoudelijke afval. De kosten worden één op één doorberekend aan de gemeente en zitten in het tarief van de afvalstoffenheffing.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	25 gemeenten uit de provincie Utrecht
6. Bestuurlijk belang	In het Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Utrecht (AVU) zijn de 25 aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht vertegenwoordigd in het Algemeen- en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling AVU.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: nb 31-12-2021: € 0,8 miljoen 31-12-2020: € 0,69 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: nb 31-12-2021: € 21,6 miljoen 31-12-2020: € 23,8 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: nb 2021: € 0,1 miljoen 2020: € 0,2 miljoen
11. Website	www.avu.nl
12. Risicoprofiel	Laag
<p>Ontwikkelingen</p> <p>In 2022 is de AVU gestart met de website https://afvalvanutrecht.nl. Afval van Utrecht is bedoeld voor alle 25 AVU-gemeenten in de provincie Utrecht. Voor de beleidsmakers, de uitvoerders, de afvalverwerkers en natuurlijk de inwoners. Voor iedereen die afval produceert en verwerkt, is Afval van Utrecht dé plek om hands-on informatie te vinden waarmee direct kan worden gewerkt aan de circulaire toekomst van een gemeente. Hieruit voortkomende projecten zullen vanaf 2023 uitgevoerd worden.</p>	

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Naam	6. Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
2. Vestigingsplaats	Utrecht
3. Doelstelling en openbaar belang	De ODRU ondersteunt gemeenten bij het waarborgen en ontwikkelen van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	De huidige deelnemers van de ODRU zijn de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rheden, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten uit de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
7. Financieel belang	Eventuele tekorten worden door de deelnemende partijen (naar rato) aangezuiverd.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 0,8 miljoen (begroting) 31-12-2021: € 1,7 miljoen 31-12-2020: € 1,2 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 2,8 miljoen (begroting) 31-12-2021: € 2,2 miljoen 31-12-2020: € 2,6 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € 0,038 miljoen (begroting) 2021: € 0,770 miljoen 2020: € 0,125 miljoen
11. Website	www.odru.nl
12. Risicoprofiel	Middel
<p>Ontwikkelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - De komst van de omgevingswet maakt het lastig een goed inschatting te maken van de benodigde uren. - Met name de nieuwe bodemtaken (de bodemplustaken) waar de gemeenten bevoegd gezag voor worden en bij de ODRU belegd worden, vormen een financieel risico. We volgen de ontwikkelingen op landelijk niveau. - Het uurtarief voor 2023 is vastgesteld op € 98,50 	

Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper (BVO)

Naam	7. Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (collegeregeling)
2. Vestigingsplaats	Barneveld
3. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering geven aan het Collectieve vraagafhankelijke vervoer, het OV-Vangnet, beleidsvoorbereidingen treffen, contractmanagement uitvoeren en financieel management uitvoeren voor de FoodValley gemeenten en de provincie Gelderland op dit onderdeel.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rheden, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen.
6. Bestuurlijk belang	De aangesloten gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.
7. Financieel belang	Ieder gemeente betaald de eigen deel voor de kosten van de uitvoering en de kosten van het beheer.
8. Eigen Vermogen	Geen
9. Vreemd Vermogen	Geen
10. Financieel resultaat	Het betreft een maatwerkvoorziening dat een openeinde regeling is.
11. Website	www.valleihopper.nl
12. Risicoprofiel	Middel
<p>Ontwikkelingen</p> <p>In 2023 starten de FoodValley gemeenten met de voorbereiding van de aanbesteding Valleihopper die in 2024 dient gepubliceerd te worden om op 1 januari 2025 nieuwe opdrachtnemers te hebben. Per 3 april 2020 zijn de Gelderse gemeenten gestopt met het OV-Vangnet. De drie Utrechtse gemeenten blijven OV-Vangnet onder de vlag van de provincie Utrecht bij de Valleihopper uitvoeren. Het beheer van het OV-Vangnet doet het beheerbureau vanuit de BVO.</p>	

Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)

Naam	8. Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost BV (OVO)
1. Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap (C.V.) en Besloten Vennootschap (B.V.)
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost C.V. heeft tot doel het realiseren van een plangebied aan de oostkant van Veenendaal voor circa 4.000 woningen (waarvan ca. 1.000 zijn gerealiseerd in plangebied Dragonder-oost).
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	De gemeente Veenendaal en Grondexploitatie Quattro Veenendaal C.V. zijn in 2003 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor het ontwikkelen van dit plangebied, waarbij het Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost C.V. en Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-oost Beheer B.V. zijn opgericht. Beide partijen (gemeente Veenendaal en Quattro) hebben een 50% belang.
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA), lid RvC (Raad van Commissarissen)
7. Financieel belang	50% van het aandelenkapitaal B.V.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 5,7 miljoen (prognose) 31-12-2021: € 5,7 miljoen 31-12-2020: € 3,9 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 43,3 miljoen (prognose) 31-12-2021: € 43,3 miljoen 31-12-2020: € 52,3 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € 1,8 miljoen (prognose) 2021: € 1,8 miljoen 2020: € 0 miljoen
11. Website	www.veenendaaloost.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Geen actuele ontwikkelingen.	

Duurzame Energie Veenendaal-oost BV (DEVO)

Naam	9. Duurzame Energie Veenendaal-oost BV (DEVO)
1. Rechtsvorm	Besloten Vennootschap (B.V.)
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	DEVO is het lokale energiebedrijf dat verantwoordelijk is voor de exploitatie en het beheer van de duurzame energievoorziening in een deel van Veenendaal-oost (Buurtstede en Veenderij). DEVO draagt bij aan het bereiken van de gemeentelijke doelstelling om met ingang van 2050 energieneutraliteit te realiseren.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	De gemeente is voor 100% aandeelhouder van deze onderneming
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: € - 5,505 miljoen 31-12-2020: € - 5,584 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: € 16.467 miljoen 31-12-2020: € 13.716 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: nnb 2021: € 0,081 miljoen 2020: € - 0,058 miljoen
11. Website	www.devo-veenendaal.nl
12. Risicoprofiel	Hoog
Ontwikkelingen DEVO B.V. is in 2022 een dochteronderneming geworden van DEVO Holding BV. Ook DEVOG BV, het energiebedrijf voor Groenpoort is onder DEVO Holding gebracht. in 2022 heeft DEVOG het distributienetwerk en het energiehuis aanbesteed. De eindresultaten zijn hier (op het moment dat deze programmabegroting wordt opgesteld) nog niet van bekend. DEVOG heeft een lening bij BNG voor € 10.000.000,- afgesloten, waarvoor de gemeente Veenendaal borg staat. De energiemarkt is vanaf eind 2021 sterk in beweging en bereikt prijsniveaus die ver liggen boven de gangbare jaargemiddelden. Dit heeft grote impact op de inkoopprijs van energie, de tarieven van de consumenten (vanaf 1 januari 2023) en mogelijk ook op het bedrijfsresultaat van DEVO B.V.	

Vitens NV

Naam	10. Vitens NV
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Vestigingsplaats	Zwolle
3. Doelstelling en openbaar belang	Publiek waterbedrijf, belast met de zorg voor de watervoorziening
4. Relatie met beleidsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
5. Deelnemende partijen	Publieke aandeelhouders (gemeenten en provincies)
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	56.404 aandelen (0,975% van het totale aandelenkapitaal)
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 600,3 miljoen (prognose) 31-12-2021: € 600,3 31-12-2020: € 559,2 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 1.387,8 miljoen (prognose) 31-12-2021: € 1.387,8 miljoen 31-12-2020: € 1.340,1 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € 19,4 miljoen (prognose) 2021: € 19,4 miljoen 2020: € 23,9 miljoen
11. Website	www.Vitens.nl
12. Risicoprofiel	Laag
<p>Ontwikkelingen Vitens werkt hard aan een nieuw watersysteem waarin duurzaam en circulair met zoet water wordt omgegaan (Elke druppel duurzaam). Vanwege de klimaatverandering neemt de druk om hier prioriteit toe te kennen toe. Ook in het droge jaar 2022 moet Vitens alle zeilen bijzetten om voldoende drinkwater te kunnen leveren. In de toekomst zullen opnieuw stevige stappen moeten worden gezet om de leverantie van voldoende zoet water veilig te stellen. De huidige krapte op de arbeidsmarkt en stijging van de prijzen bij de investeringen stellen Vitens voor de nodige uitdagingen.</p> <p>Het veiligstellen van de drinkwatervoorziening bevestigt de noodzaak voor Vitens om vaart te maken met het uitgebreide investeringsplan. Om de investeringen te kunnen financieren is een goede financiële uitgangspositie nodig zodat kapitaalverstrekkers ook bereid zijn om in Vitens te investeren. Als gevolg hiervan zal naar verwachting de komende jaren weinig ruimte zijn om dividend uit te keren. Alleen zo kan Vitens voldoen aan de eisen voor de solvabiliteit die de banken stellen mede omdat de rijksoverheid maar een beperkte vergoeding over het eigen vermogen toestaat.</p>	

Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)

Naam	11. Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Vestigingsplaats	Den Haag
3. Doelstelling en openbaar belang	Bank van en voor overheden en instellingen van maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De bank levert zo een bijdrage aan de publieke taak.
4. Relatie met beleidsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
5. Deelnemende partijen	Publieke aandeelhouders (gemeenten en provincies)
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	De gemeente is aandeelhouder van de BNG en bezit 0,2% van de aandelen.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 5.062 miljoen (prognose) 31-12-2021: € 5.062 miljoen 31-12-2020: € 5.097 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € 143.995 miljoen (prognose) 31-12-2021: € 143.995 miljoen 31-12-2020: € 155.262 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € 236 miljoen (prognose) 2021: € 236 miljoen 2020: € 221 miljoen
11. Website	www.bngbank.nl
12. Risicoprofiel	Laag
<p>Ontwikkelingen</p> <p>BNG Bank heeft een nieuwe strategie vastgesteld: "Ons Kompas Naar Impact". BNG Bank wil zich in de toekomst richten op het vergroten van haar maatschappelijke impact. Zij doet dit door scherper aan te sluiten bij de maatschappelijke vraagstukken en transities waar o.a. de gemeenten voor staan. BNG Bank zet hiervoor haar beschikbare expertise en ervaring in. Denk aan de financiering van bijvoorbeeld DEVO Groenpoort.</p> <p>BNG Bank heeft als doel om voor 2023 de impact van haar klanten 10% te laten toenemen ten opzichte van de nulmeting in 2021. Op zich is dit een ambitieuze doelstelling. BNG Bank vindt het belangrijk om een duidelijk stip voor de toekomst neer te zetten zodat doelgericht gewerkt kan worden.</p> <p>De hoogte van het nettoresultaat voor 2023 is met onzekerheden omgeven. De Bank doet dan ook geen voorspelling voor 2023.</p>	

Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)

Naam	12. Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV)
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Vestigingsplaats	Ede
3. Doelstelling en openbaar belang	ACV is een overheids-nv. De missie van ACV is de opdracht gevende gemeenten, bedrijven en particulieren te ontzorgen op het gebied van afval & reiniging en te opereren als de logische, regionale samenwerkingspartner
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeenten Ede, Wageningen, Renkum en Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Aandeelhouder (lid van AVA)
7. Financieel belang	24% van de aandelen van de holding
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: nb 31-12-2021: € 13,6 miljoen 31-12-2020: € 11,6 miljoen
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: nb 31-12-2021: € 19,8 miljoen 31-12-2020: € 21,8 miljoen
10. Financieel resultaat	2022: € 1,0 miljoen (begroting) 2021: € 1,9 miljoen 2020: € 0,5 miljoen
11. Website	www.acv-groep.nl
12. Risicoprofiel	Laag
<p>Ontwikkelingen</p> <p>In 2022 is ACV gestart met het opstellen van de Strategische Agenda 2023-2027. Hiervoor wordt ook input opgehaald bij de stakeholders. De planning is om de Strategische Agenda 2023-2027 in de AVA-vergadering van 2022 vast te stellen. De uitvoering zal vanaf 2023 plaatsvinden.</p>	

Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)

Naam	13. Centrum Jeugd en Gezin Veenendaal (CJG)
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het algemeen doel van de Stichting is om de inwoners van Veenendaal zoveel als nodig bij te staan bij de zorg voor de opvoedondersteuning, gezinsondersteuning en ontwikkeling van kinderen en jeugdigen. De Stichting sluit hierbij aan bij de ontwikkeling naar integraal werken binnen de drie sociale domeinen, te weten: jeugd, maatschappelijke ondersteuning en participatie. Zij doet dit uitsluitend in opdracht van de gemeente. Het beleid van de gemeente Veenendaal en het koersplan (2022 en verder) van het CJG zijn richtinggevend voor de prestatieafspraken. De Stichting CJG voert haar opdracht uit voor de gemeente Veenendaal vanuit vier kerntaken, te weten 1. Preventie en vroegsignalering 2. Toegang. 3. Ambulante ondersteuning en 4. Regie. Naast de kerntaken draagt het CJG bij aan diverse projecten en samenwerking met partners, evenals inzet om de beheersmaatregelen Jeugd uit te voeren, en afstemming hiertoe.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	nvt
6. Bestuurlijk belang	Het college - stelt de jaarlijkse bijdrage vast op basis van de prestatieafspraken - benoemt
7. Financieel belang	De gemeente verstrekt op basis van prestatieafspraken een jaarlijkse bijdrage. De jaarresultaten komen ten gunste of ten laste van de gemeente
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € 0 31-12-2021: € 0 31-12-2020: € 0 Op basis van de statuten is het niet toegestaan vermogen te vormen. In 2022 is er een egaliseringsreserve ingesteld bij het CJG.
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: € 930.768 31-12-2020: € 983.504
10. Financieel resultaat	2022: € 0 2021: € 0 2020: € 0
11. Website	www.cjgveenendaal.nl
12. Risicoprofiel	Laag
<p>Ontwikkelingen</p> <p>a) Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming De komende jaren wordt landelijk gewerkt aan een nieuw toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, waar al voorbereidend aan is gewerkt. Het toekomstscenario biedt perspectief over hoe de jeugdbeschermingsketen er slimmer en effectiever uit kan zien waarbij het belang van het kind en het gezin centraal staat. Het CJG streeft zoveel als mogelijk naar continuïteit. Ook binnen de gemeente Veenendaal wordt hier actief beleid op ontwikkeld in samenspraak met het CJG en is er een projectgroep samengesteld waar het CJG aan deelneemt.</p> <p>b) Het CJG draagt actief bij aan de-medicaliseren en normaliseren middels deelname aan het maatschappelijk debat, door lichte hulpvragen anders en lichter te behandelen, door uit te gaan van eigen kracht en betrekken van het netwerk van jeugdigen zodat jeugdhulp beschikbaar blijft voor jeugdigen die het hardst nodig hebben.</p> <p>c) Ontwikkelingen Hervormingsagenda De Hervormingsagenda waarin het Rijk en Gemeenten afspraken maken over hervorming van het Jeugdbeleid zal naar verwachting in november 2022 tot een conclusie komen. De verwachting is dat dit impactvolle gevolgen zal hebben voor o.a. het CJG. We verwachten in 2023 een analyse te maken naar hoe het CJG zich hiertoe verhoudt.</p>	

Stichting Ontmoetingshuis

Naam	14. Stichting Ontmoetingshuis
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het binnen de kaders van het vigerend bestemmingsplan geheel of gedeeltelijk beheren, kostendekkend exploiteren en doen exploiteren van het Ontmoetingshuis Veenendaal-oost, al dan niet tezamen met andere door de Gemeente Veenendaal aan te wijzen partijen en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De stichting mag niet al dan niet commerciële activiteiten verrichten of laten verrichten buiten de doelstelling, locatie en andere samenwerkingsvormen.
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Het College - Goedkeuring en ontslag bestuur - Toestemming beleidsmatige en/of strategische keuzes (financieel, samenwerken, etc.) - Inzage en aanwijzingen financieel beheer.
7. Financieel belang	Het college compenseert een negatieve exploitatie indien deze niet uit de reserve gehaald kan worden. Eventuele overschotten vallen ten gunste van de reserves.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: nnb 31-12-2020: € 497.568
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: nnb 31-12-2020: € 631.450
10. Financieel resultaat	2022: nnb 2021: € - 104.753 (begroot) 2020: € - 112.574
11. Website	www.ontmoetingshuis.nl
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Het Ontmoetingshuis Veenendaal-oost is in gebruik als multifunctioneel complex ten behoeve van basisonderwijs, kinderopvang en maatschappelijke voorzieningen zoals sport en welzijn.	

Stichting Veens Welzijn

Naam	15 .Stichting Veens Welzijn
1. Rechtsvorm	Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het algemeen doel van de stichting is samen te werken met in het bijzonder partijen in de sociale basis om zo vorm te geven aan het realiseren van maatschappelijke doelen in welzijn ten behoeve van de organisatie van laagdrempelige algemene voorzieningen en het ontwikkelen, initiëren en organiseren van nieuwe initiatieven op het gebied van welzijn, mede door samenwerking met zorgpartners en vrijwilligersorganisaties en door koppelingen te maken tussen bedrijven en organisaties of personen uit de gemeente Veenendaal met een ondersteuningsvraag.
4. Relatie met beleidsprogramma	Sociale leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Nvt
6. Bestuurlijk belang	Het college stelt via de kaderovereenkomst en het jaarplan een jaarlijkse bijdrage vast. De leden van de Raad van Toezicht worden door het College benoemd.
7. Financieel belang	De gemeente verstrekt op basis van prestatieafspraken een jaarlijkse bijdrage. De jaarresultaten komen ten gunste of ten laste van de gemeente.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: € xxx 31-12-2021: € 0 31-12-2020: € 0
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: € xxx 31-12-2021: € 725.277 31-12-2020: € 0
10. Financieel resultaat	2022: € xxx 2021: € 337.909 2020: € 0
11. Website	www.veens-welzijn.nl
12. Risicoprofiel	Laag
<p>Ontwikkelingen Stichting Veens Welzijn is een jonge organisatie. In 2021 en 2022 is veel geïnvesteerd in verbinding maken en samenwerking opzoeken met vele (vrijwilligers)organisaties in Veenendaal. Er zijn verschillende initiatieven genomen om de sociale basis verder te versterken. In 2023 e.v. gaat de Stichting hier nog verder in ontwikkelen. Hiervoor worden ook extra middelen gevraagd zodat zij invulling kunnen geven aan de verdere uitwerking van Model Veenendaal en het preventieve veld te verstevigen. Om dit te kunnen uitvoeren is budget en capaciteit nodig bij Stichting Veens Welzijn.</p>	

Parkeervoorzieningen (Tricotage en Arie van Hensbergen)

Naam	16. Parkeervoorzieningen (Tricotage en Arie van Hensbergen)
1. Rechtsvorm	Vereniging / Stichting
2. Vestigingsplaats	Veenendaal
3. Doelstelling en openbaar belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de eigenaars" en "het beheer over de gemeenschappelijke gedeelten en de gemeenschappelijke zaken. VVE Tricotage Stichting (VVE) Arie van Hensbergen
4. Relatie met beleidsprogramma	Fysieke leefomgeving
5. Deelnemende partijen	Gemeente Veenendaal
6. Bestuurlijk belang	Het College - Goedkeuring en ontslag bestuur - Toestemming beleidsmatige en/of strategische keuzes (financieel, samenwerken, etc.) - Inzage en aanwijzingen administratie
7. Financieel belang	Vaste gemeenschappelijke bijdrage. Compensatie verliezen en investeringen.
8. Eigen Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: € 3.086 31-12-2020: € - 13.163
9. Vreemd Vermogen	31-12-2022: nnb 31-12-2021: - 31-12-2020: -
10. Financieel resultaat	2022: nnb 2021: € 3.086 2020: € - 13.163
11. Website	Nvt
12. Risicoprofiel	Laag
Ontwikkelingen Verenigingen van Eigenaars (VVE) waarbij de parkeergarages deel uitmaken van deze VVE's.	

F. Grondbeleid

Het grondbeleid is vastgelegd in de Nota grondbeleid 2020 - 2024. Met de nota wordt richting gegeven aan hoe de gemeente handelt in de grondmarkt met diverse beschikbare juridische en financiële instrumenten (zoals bijvoorbeeld de grondexploitatiewet). De diverse instrumenten worden gebruikt om bestuurlijke doelstellingen in de ruimtelijke ordening vorm te geven.

Algemene ontwikkelingen

Er blijft spanning op de woningmarkt. Diverse publicaties geven aan dat de woningmarkt nog krap is, en nog een aantal jaren krap zal blijven. Landelijk blijft de benodigde nieuwbouw achter bij de vraag naar woningen. De huidige hoge inflatie zorgt echter voor veel onzekerheden. Bijvoorbeeld voor de bouwkosten wat tot uitstel van bouwactiviteiten kan leiden. Daarnaast zorgt een stijgende hypotheekrente voor hogere woonlasten. Deze omstandigheden zorgen ervoor dat het toevoegen van voldoende nieuwbouwwoningen om aan de vraag naar woningen te kunnen voldoen uitdagend zal blijven.

In de afgelopen jaren is gebleken hoe belangrijk het is bij woningbouw om toekomstige bewoners en omwonenden te betrekken bij nieuwe plannen. De gemeente stimuleert ontwikkelaars voor het toepassen van co-creatie met omwonenden. Participatietrajecten zijn inmiddels vanzelfsprekend bij nieuwe ontwikkelingen. De mate van participatie zal echter altijd maatwerk blijven.

Duurzaamheid is eveneens een 'vanzelfsprekend onderwerp' bij gebiedsontwikkeling. De wettelijke normen worden strenger, maar belangrijker, de mogelijkheden worden ook steeds groter. Inmiddels moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energieneutrale gebouwen (BENG) zijn. Met het 'Besluit bouwwerken leefomgeving 2022' zijn de eisen verscherpt. Hiermee wordt de gehele sector gedwongen in 2023 creatief te zijn in de duurzame ambities.

De invoering van de Omgevingswet wordt verwacht op 1 januari 2023, inclusief de Aanvullingswet grondeigendom. Deze wet bevat regels over het ingrijpen door de overheid in het eigendom van de grond met aangepaste instrumenten voor voorkeursrecht, onteigening, herverkaveling en kavelruil. Ook komt er een vereenvoudigde regeling voor het kostenverhaal in de Omgevingswet. Dit vormt mogelijkheden als de overheid (bovenwijkse) kosten maakt bij de ontwikkeling van een initiatief van inwoners of bedrijven. Het verhalen van bovenwijkse kosten is vastgelegd voor Veenendaal met de vastgestelde Nota bovenwijkse voorzieningen 2020.

Visie op grondbeleid

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen een gemeente zijn zo divers dat een algemene keuze voor óf facilitair óf actief grondbeleid niet volstaat. Bij projecten wordt scherp gekeken in hoeverre deze bijdragen aan de beleidsdoelstellingen. Een belangrijk uitgangspunt is dat Veenendaal het grondbeleid situationeel vormgeeft: niet per definitie actief of passief, maar per situatie wordt maatwerk geboden. In de Nota Grondbeleid 2020-2024 is een afwegingskader opgenomen om de mate van activiteit (van passief tot actief) te bepalen. Afhankelijk van de situatie en het belang van het doel of de prioriteit ervan voor de gemeente wordt de mate van activiteit bepaald. Via het projectenboek zal jaarlijks de strategie op hoofdlijnen door de raad worden vastgesteld.

Uitvoering van grondbeleid

De Omgevingsvisie en de Woonvisie zijn richtinggevend voor de uitvoering van het grondbeleid. De Omgevingsvisie is het integrale strategische beleidsdocument voor de fysieke leefomgeving. Het geeft de Veense visie weer op thema's als: bouwen en wonen; groen, natuur en water; mobiliteit en infrastructuur; milieu; economie en recreatie; cultuur en cultuurhistorie; openbare orde en veiligheid; volksgezondheid, welzijn en duurzaamheid. Het

gaat niet alleen over de inrichting van onze gemeente, maar ook over hoe we de ruimte met z'n allen gebruiken.

De Woonvisie 2022-2025 beschrijft hoe Veenendaal wil inspelen op de juiste (toekomstige) toevoegingen aan de woningvoorraad. Specifiek is er aandacht voor de verschillende doelgroepen als jongeren, starters, gezinnen, senioren en overige bijzonder doelgroepen. Met name het beschikbaar maken van voldoende betaalbare, evenals levensloop- en zorggeschikte woningen zijn belangrijke gemeentelijke speerpunten. Een instrument om ervoor te zorgen dat gemiddeld 30% sociale woningbouw en 7% goedkope woningen wordt gerealiseerd is het nieuw op te zetten "Vereveningsfonds Sociale woningbouw".

Overzicht grondexploitatiebegrotingen

Project bedragen x € 1.000 (eindwaarde)	Verwacht jaar van afronding	Tekort	Overschot	Al gestort in risicoreserve
Ontwikkelposities Veenendaal-oost	2025	0	1.689	1.100
Veenendaal-oost	2028	0	6.525	2.976
1e Melmseweg	2027	0	839	673
Brouwerspoort	2024	27.714	0	0
Trivium	2025	0	0	0
Ambacht	2030	4.963	0	0
Balkons	2023	0	2.644	1.767
Groene Grens	2023	0	0	0
Vrijkomend Vastgoed	2024	0	2.052	847
Pionierkwartier	2023	5.414	0	0
Lindewijk	2023	0	473	53
Brandweerlocatie/gemeentewerf	2027	0	62	0
Totaal		38.091	14.284	7.416

* Alle getoonde verliezen zijn reeds genomen in de voorziening grondexploitaties.

Winstnemingen

Project bedragen x € 1.000 (eindwaarde)	2023	2024	2025	2026
Ontwikkelposities Veenendaal-oost	0	0	589	-
Veenendaal-oost	0	0	0	0
1e Melmseweg	0	0	0	0
Balkons	877	-	-	-
Vrijkomend Vastgoed	0	1.205	-	-
Lindewijk	420	0	-	-
Brandweerlocatie/gemeentewerf	0	0	0	0
Totaal	1.297	1.205	589	0

Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Dit wordt conform de richtlijnen uit Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van het BBV toegepast voor de winstgevendende grondexploitaties.

Risicoreserve grondbeleid

In de Nota Grondbeleid 2020 - 2024 is opgenomen dat er jaarlijks een geheime risicoanalyse wordt opgesteld door een extern bureau, waarin per project en op portefeuilleniveau het risicoprofiel wordt geschetst. Deze risicoanalyse omvat de grondexploitaties en grotere facilitaire projecten, de zogenaamde Meerjarige projectbegrotingen. Voor de grondexploitaties betreft dit de project- en projectoverstijgende risico's. De gemeente maakt de risico's niet alleen inzichtelijk, maar zorgt met risicomangement voor beheersing van de risico's en treft de nodige beheersmaatregelen. De risico's worden primair afgedekt met de risicoreserve grondexploitaties.

Overzicht beleidsvoornemens

Grondbeleid

Beleidsvoornemens	Jaartal
Grondprijzenbrief	2023
Tweejaarlijkse woningmarktanalyse	2024
Nota Grondbeleid	2024

G. Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op twee soorten heffingen: heffingen waarvan de besteding van de opbrengst gebonden is (bestemmingsheffingen) en heffingen waarvan de besteding van de opbrengst vrij is. Ongebonden lokale heffingen zoals de OZB en de hondenbelasting rekenen we tot de algemene dekkingsmiddelen, omdat zij inhoudelijk niet aan begrotingsprogramma's zijn gerelateerd en de opbrengst vrij kan worden besteed. Gebonden heffingen zoals de afvalstoffenheffing en rioolheffing, rekenen we niet tot de algemene dekkingsmiddelen. De raad stelt jaarlijks de tarieven voor het komende jaar vast.

Het gemeentelijke belastinggebied is wettelijk begrensd. De regelingen, waarin is bepaald welke belastingen en rechten de gemeenten mogen heffen, schrijven voor hoe de gemeenten die heffingen moeten inrichten. Zo mag bijvoorbeeld het bedrag van een gemeentelijke heffing niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen van de belastingplichtige en is het niet toegestaan om met rechten winst te maken.

In deze paragraaf komen de belangrijkste gemeentelijke heffingen aan de orde. Daarnaast maken het invorderings- en kwijtscheldingsbeleid onderdeel uit van deze paragraaf.

Beleidsuitgangspunten

Indexatie 2023

De gemeentelijke heffingen zijn in deze programmabegroting trendmatig met 5,8% verhoogd. De tarieven voor de afvalstoffenheffing, rioolrechten, leges en kosten van lijkbezorging zijn daarvan uitgezonderd. Deze tarieven zijn in afzonderlijke beleidsdocumenten vastgesteld. Hiervoor geldt als uitgangspunt een maximale kostendekkendheid van 100%.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Ons bestendig beleid is dat mutaties als gevolg van een hertaxatie van de waarde van de onroerende zaken geen gevolgen mag hebben voor de belastingopbrengsten (sinds invoering van de Wet WOZ in 1995). Een waardestijging van de onroerende zaken binnen onze gemeente heeft zich in het verleden dan ook altijd vertaald in een evenredige tariefsdaling (en vice versa).

Rioolheffingen

Het tarief voor de rioolheffing is in de raad van 25 november 2021 vastgesteld in het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2026 (OPOR) voorgesteld. Bestendig beleid is een kostendekkende rioolheffing waarvan 50% van de kosten wordt verhaald via het aansluitrecht en 50% via het afvoerrecht. Afwijkingen op het OPOR zijn het gevolg van de maximale kostendekkendheid van 100%.

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt van het huidige beleid is erop gericht 100% van de inzamelings- en verwerkingskosten van het afval in de tarieven te verdisconteren. Per 1 januari 2016 is de gemeente overgeschakeld naar Diftar op basis van volume-frequentie.

Hondenbelasting

Er wordt voor het houden van een hond een tarief in rekening gebracht. Indien er sprake is van meer dan 1 hond geldt een hoger tarief voor deze meerdere honden. Tevens is er sprake van een kennel tarief.

Leges

De leges worden in verschillende groepen gepresenteerd. De leges worden als inkomsten op de taakvelden waar ze betrekking op hebben verantwoord. De meest omvangrijke post in de leges betreft de leges omgevingsvergunning bouwen. Bij het opmaken van de begroting 2023 is het Rijk voornemens om de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen per

1 januari 2023 in te voeren. Medio november 2022 zal duidelijk worden of de invoerdatum 1 januari 2023 blijft. Het is de verwachting dat de legesopbrengsten bij de invoering fors zullen dalen. Hierover bent u in 2022 geïnformeerd.

Precariobelasting overige

Deze precariobelasting is een heffing voor gebruik van de gemeentegronnen. Deze precariobelasting wordt geheven indien er sprake is van opslag bouwmaterialen, stalling van voertuigen, terrassen en uitstallingen. Tarieven zijn per m² en/of per jaar.

Reclamebelasting

Reclamebelasting is een belasting op openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg, bijvoorbeeld logo's, stickers, gevelreclame, lichtbakken en uithangborden. Ondernemers op alle bedrijventerreinen in Veenendaal betalen reclameheffing aan de gemeente. De opbrengst (na verrekening van de perceptiekosten) wordt naar rato verdeeld over de coöperatieve verenigingen Bedrijventerreinen. Kwijtschelding voor reclamebelasting is niet mogelijk.

Bedrijven Investeringszone Winkelstad Veenendaal

In september 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met de invoering van de aangepaste verordeningen voor de Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Winkelstad Veenendaal. De BIZ Winkelstad Veenendaal is van toepassing in het zogenoemde Kernwinkelgebied en omgeving en beoogd gezamenlijke investeringen ter verbetering van de kwaliteit van de bedrijfsomgeving te financieren. De BIZ is een bestemmingsheffing die eigenaren en gebruikers betalen. Onder verrekening van de perceptiekosten wordt de bate uitbetaald aan de stichting BIZ Winkelstad Veenendaal. Er is sprake van tariefdifferentiatie (onderstaand toegelicht).

Toeristenbelasting

Niet-inwoners van de gemeente, die betaald overnachten in Veenendaal, betalen toeristenbelasting. De doelstelling is dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Parkeerbelasting

Op basis van artikel 225 Gemeentewet heft de gemeente in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen. Er worden twee belastingen geheven:

- De parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst.
- De parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

De gemeente kan hiermee op efficiënte en financieel verantwoorde wijze het parkeerbeleid realiseren.

Tarieven gemeentelijke heffingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Wij voeren voor de OZB een trendmatige verhoging van 5,8% door. Alle onroerende zaken in Veenendaal worden gedurende 2022 opnieuw gewaardeerd naar peildatum 1 januari 2022. De nieuwe waarde geldt voor het belastingjaar 2023. De waardeontwikkelingen van de woningen in onze gemeente is tussen de peildatum 1 januari 2021 en 1 januari 2022 ingeschat op een stijging van 20,0%. De inschatting van de waardestijging van de niet-woningen in dezelfde periode is -1,7%. Mogelijk leidt voortschrijdend inzicht van de uitgevoerde taxaties nog tot verandering en aanpassing van de tarieven.

De waardestijging/-daling neutraliseren we in de tarieven, zodat we de totaalopbrengst halen conform de trendmatige stijging als hierboven benoemd. Dit betekent voor de tarieven de onderstaande extra aanpassing naast de trendmatige verhoging. Voor de WOZ waardebepaling geldt vanaf 2022 de verplichting om deze te baseren op vierkante meters.

Op basis van de inzichten in de taxaties op het moment van opstellen van deze programmabegroting zijn de tarieven voor 2023 als volgt:

Overzicht tarieven OZB			
	Tarief 2022	Tarief 2023 (5,8% trend)	Tarief 2023 na compensatie
Tarief woning eigenaar	0,0915%	0,0968%	0,0807%
Tarief niet-woning eigenaar	0,2509%	0,2655%	0,2700%
Tarief niet-woning gebruiker	0,2005%	0,2121%	0,2158%

Rioolheffing

Met de rioolheffing worden kosten verhaald om collectieve maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van grond- en of hemelwater. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen aansluitrechten, die doorgaans worden geheven van de eigenaren van de aangesloten eigendommen en afvoerrechten, die uitsluitend kunnen worden geheven van de gebruikers van die eigendommen.

In het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022-2026 (OPOR) dat is vastgesteld op 25 november 2021 is de ambitie vastgelegd om de tarieven van rioolheffing zo laag mogelijk te houden. Voor 2023 worden de tarieven geïndexeerd conform het voorstel in de raadsbrief met 5,8% waarmee de kostendeckendheid van 100% wordt gehandhaafd.

Tarieven rioolheffing				
	2020	2021	2022	2023
tarief gebruiker woning	€ 31,20	€ 31,68	€ 32,16	€ 34,08
tarief eigenaar woning	€ 62,40	€ 63,36	€ 64,32	€ 68,04
tarief gebruiker niet-woning	€ 312,00	€ 316,68	€ 321,48	€ 340,08

Afvalstoffenheffing

Het huishoudelijk afval wordt verwerkt via Afvalverwijdering Utrecht (AVU). De AVU is een gemeenschappelijke regeling van alle Utrechtse gemeenten. De afvalinzameling wordt gedaan door ACV, een NV van de gemeenten Ede, Wageningen, Renkum, Renswoude en Veenendaal. De tarieven voor 2023 zijn gebaseerd op het in 2016 ingevoerde systeem van betalen per keer voor restafval (Diftar) ter bevordering van hergebruik van grondstoffen. In september besloot de raad over het beleidsplan huishoudelijk afval 2022-2025. De gevolgen van de hierin voorgestelde wijzigingen zijn opgenomen.

Voor 2023 zijn zowel de variabele tarieven voor de afvalstoffenheffing (tarief per aanbieding) als het basisbedrag met 5,8% geïndexeerd. Door de hogere indexatie die de gemeente hanteert ten opzichte van leveranciers is als gevolg van de maximale kostendeckendheid van 100% een tariefcorrectie van € 2,70 nodig. We houden rekening met een lichte daling van de vergoedingen voor de afvalstromen. We voorzien een stijging van de kosten van kwijtschelding. In 2022 hebben we het vaste tarief met 10 euro verlaagd en hiervoor dekking uit de reserve Afval aangewend. Ook in 2023 wordt een substantieel bedrag vanuit de reserve Afval aangewend om tariefegalisatie te realiseren. Onderstaand treft u een cijfermatige toelichting van de tariefontwikkeling 2022-2023.

Het vaste tarief van 2023 komt uit op € 250,00. In onderstaande tabel treft u de opbouw van het tarief.

Berekening Tarief Afvalstoffenheffing		2023
Basisbedrag 2022		€ 245,00
In 2022 niet in tarief opgenomen		€ 10,00
Indexatie 5,8 %		14,21
Autonome aanpassing op vaststaande prijsontwikkeling		-2,70
Tarief 2023 zonder egalisatie		€ 266,51
Inzet reserve voor egalisatie		-16,51
Tarief 2023		€ 250,00

Onderstaand treft u een specificatie van de tarieven van de afgelopen jaren. De kosten voor ledigingen en stortingen worden alleen geïndexeerd. Veenendaal komt daarmee in 2023 uit op gemiddeld € 309 voor een huishouden inclusief het variabele deel op basis van 8 ledigingen van een grote container.

Tarieven afvalstoffenheffing 2023				
	2020	2021	2022	2023
Basis tarief containers	€ 191,58	€ 233,56	€ 245,00	€ 250,00
Per aanbieding 240 liter	€ 8,36	€ 8,49	€ 8,61	€ 9,11
Per aanbieding 140 liter	€ 4,92	€ 4,99	€ 5,07	€ 5,36
Hoogbouw				
Per aanbieding van 60 liter	€ 1,05	€ 1,07	€ 1,09	€ 1,15
Per aanbieding van 30 liter	€ 2,11	€ 2,14	€ 2,17	€ 2,30

Hondenbelasting

Wij hebben voor de hondenbelasting een trendmatige verhoging van 5,8% opgenomen. De tarieven voor 2023 zijn als volgt.

Tarieven Hondenbelasting				
	2020	2021	2022	2023
Tarief eerste hond	€ 89,40	€ 90,72	€ 92,04	€ 97,32
Tarief tweede en volgende hond, per hond	€ 130,56	€ 132,48	€ 134,52	€ 142,32
Tarief kennel	€ 230,88	€ 234,36	€ 237,84	€ 251,64

Leges

De gemeente brengt voor producten van burgerzaken en vergunningen leges in rekening bij de aanvrager. In deze programmabegroting wordt hierop een trendmatige verhoging doorgevoerd van 5,8%. Randvoorwaarde daarbij is dat de legesopbrengsten maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. U bent geïnformeerd over de komst van de Omgevingswet en de bij behorende Wet kwaliteitstoezicht Bouwen. De invoering hiervan is nu beoogd per 1 januari 2023 en gaat gepaard met een daling van de opbrengst van leges. De VNG heeft in 2022 geadviseerd om de benodigde aanpassingen voor de invoering in 2023 in de verordeningen te verwerken middels een gewijzigde model-legesverordening in 2023. In de raadsvergadering van december zal, afhankelijk van de invoering van de Omgevingswet, de definitieve legesverordening worden aangeboden.

Precariobelastingen

Voor precariobelastingen is een trendmatige verhoging van 5,8% opgenomen. De precariobelasting op kabels en leidingen is wettelijk met ingang van 2022 vervallen. De precariobelasting die van toepassing is op bijvoorbeeld terrassen is aangepast.

Reclamebelasting

In deze programmabegroting hebben wij voor de reclamebelasting in overleg met de Bedrijvenkring Ondernemend Veenendaal een verhoging van 5,8 % opgenomen. De reclamebelasting heeft alleen betrekking op de bedrijventerreinen.

Tarieven Reclamebelasting		
	2022	2023
tot 0,5 m2	€ 293,00	€ 310,00
van 0,5 tot 5 m2	€ 585,00	€ 619,00
van 5 tot 20 m2	€ 877,00	€ 928,00
van 20 tot 50 m2	€ 1.115,00	€ 1.180,00
van 50 tot 100 m2	€ 1.201,00	€ 1.271,00
vanaf en meer dan 100 m2	€ 1.287,00	€ 1.362,00

BIZ-heffing

In de vergadering van uw raad op 15 september 2022 is de vernieuwde BIZ verordening vastgesteld. In de verordening is de indexatie en de tarieven van de komende 5 jaar opgenomen. Deze zijn als volgt vastgesteld:

Tarieven BIZ-heffing					
	2023	2024	2025	2026	2027
Voor gebruikers in onoverdekt gebied	€ 711,70	€ 747,29	€ 784,65	€ 823,88	€ 865,08
Voor gebruikers in overdekte gebieden	€ 355,30	€ 373,07	€ 391,72	€ 411,30	€ 431,87
Voor eigenaren in onoverdekt gebied	€ 413,60	€ 434,28	€ 455,99	€ 478,79	€ 502,73
Voor eigenaren in overdekte gebieden	€ 236,50	€ 248,33	€ 260,74	€ 273,78	€ 287,47
Voor gebruikers in onoverdekt gebied aangegeven op kaart in Bijlage 2	€ 355,30	€ 373,07	€ 391,72	€ 411,30	€ 431,87
Voor eigenaren in overdekte gebieden aangegeven op kaart in Bijlage 2	€ 236,50	€ 248,33	€ 260,74	€ 273,78	€ 287,47

Toeristenbelasting

In deze programmabegroting 2023 hebben wij voor de toeristenbelasting eveneens een trendmatige verhoging van 5,8 % opgenomen. Het tarief wordt € 1,18 per overnachting. Toeristenbelasting wordt geheven voor betaalde overnachtingen door niet-ingezetenen.

Parkeerbelasting

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 15 september 2022 de parkeertarieven van 2023 vastgesteld.

Tarieven Begraven en Rouwcentrum Munnikenhof

De tarieven voor begraven en het Rouwcentrum Munnikenhof mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Met het oog op deze maximale kostendekkendheid blijven de tarieven ongewijzigd ten opzichte van 2022.

Overzicht inkomsten lokale heffingen

Onderstaand een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste gemeentelijke belastingen.

Opbrengsten belangrijkste heffingen (x € 1.000)				
	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onroerendezaakbelasting	13.781	14.329	14.663	15.514
Rioolheffingen	3.288	3.354	3.437	3.522
Afvalstoffenheffing	6.797	7.780	7.940	8.560
Hondenbelasting	393	404	398	421
Leges omgevingsvergunning	2.545	2.429	1.801	1.679
Precariobelasting (incl. overige)	87	970	95	100
Reclamebelasting	507	503	550	582
Parkeergelden	1.718	1.651	2.247	2.665
Toeristenbelasting	65	155	110	110
BIZ ontvangsten	267	143	266	270

Overzicht belangrijkste tarieven

Tarieven belangrijkste heffingen				
Soort heffing	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
OZB				
Gebruikersbelasting:				
Niet-woning	0,1985%	0,1995%	0,2005%	0,2158%
Eigenarenbelasting:				
Woning	0,1045%	0,0992%	0,0915%	0,0807%
Niet-woning	0,2485%	0,2497%	0,2509%	0,2700%
Afvalstoffenheffing				
Basistarief	191,58	223,56	245,00	250,00
Per aanbieding 240 liter	8,36	8,49	8,61	9,11
Per aanbieding 140 liter	4,92	4,99	5,07	5,36
Hoogbouw				
Storting 30 liter	1,05	1,07	1,09	1,15
Storting 60 liter	2,11	2,14	2,17	2,3
Hondenbelasting				
Tarief 1e hond	89,40	90,72	92,04	97,32
Tarief 2e hond	130,56	132,48	134,52	142,32
Tarief kennel	230,88	234,36	237,84	251,64
Rioolheffing				
Aansluitrecht woning eigenaar	62,40	63,36	64,32	68,04
Afvoerrecht woning gebruiker	31,20	31,68	32,16	34,08
Afvoerrecht niet-woning gebruiker	312,00	316,68	321,48	340,08

Vergelijking woonlasten met andere gemeenten

Jaarlijks brengt het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) een atlas uit waarin de lokale lasten van de belastingen van gemeenten, provincies en waterschappen zijn opgenomen. Zo heeft Coelo onder andere een tabel opgenomen "Woonlasten per gemeente". In deze tabel zijn ca 350 gemeenten opgenomen. De woonlasten die Coelo vergelijkt, bestaan uit OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze zijn gebaseerd op een woning met een gemiddelde waarde; na aftrek van eventuele heffingskorting.

Om u een beeld te geven van Veenendaal in relatie tot andere gemeenten hebben wij onderstaande tabel opgenomen. Gemeente Veenendaal is voor 2022 in de Coelo berekeningen uitgekomen op 744 euro. De top tien met de laagste woonlasten ziet er als volgt uit. Ter vergelijking: in de gemeente met de hoogste woonlasten bedragen de lasten voor een meerpersoonshuishouden € 1.736. Het landelijke gemiddelde bedroeg in 2022 € 904. Voor een uitgebreide woonlastenvergelijking verwijzen wij naar www.coelo.nl.

Laagste gemeentelijke woonlasten		
	Gemeente	Woonlasten 2023
1	Rijssen-Holten	667
2	Aalten	668
3	Ameland	673
4	Nijkerk	679
5	Gilze en Rijen	683
6	Tilburg	687
7	's-Hertogenbosch	690
8	Alkmaar	709
9	Capelle aan den IJssel	720
10	Harlingen	723

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het is verplicht hiervan een kengetal op te nemen in de begroting. Dit kengetal is gebaseerd op de COELO rapportage 2022 en (de berekening hiervan) staat hieronder vermeld.

Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %	
Voor de begroting 2023	
OZB lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ waarde *	268
Rioolheffing voor gezin	102
Afvalstoffenheffing voor gezin **	309
Heffingskorting	0
Totale Woonlasten voor gezin	679
Woonlasten landelijk gemiddelde gezin in voorgaand boekjaar ***	904

Gemeentelijke belastingcapaciteit:	€ 679 / € 904 =	75%
---	------------------------	------------

Kengetallen	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Belastingcapaciteit	83%	82%	75%

* Betreft de gemiddelde WOZ 2022 incl. verwachte waarde ontwikkeling

** Hierbij is rekening gehouden met 8 aanbiedingen per jaar

*** Coelo Atlas 2022

Kostendekking gemeentelijke heffingen

Voor onderstaande leges en rechten geldt, op basis van artikel 229b van de Gemeentewet, dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten, met andere woorden de tarieven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het betreft in de gemeente Veenendaal de afvalstoffenheffing, rioolheffingen, leges en de lijkbezorgingsrechten.

Afvalstoffenheffing

Onderdeel	Afvalstoffenheffing	Afvalstoffenheffing
	Begroting 2022	Begroting 2023
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-7.786.849	-7.930.411
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	964.169	1.021.879
Onttrekking reserve t/m 2022	464.265	467.039
Netto kosten taakveld	-6.358.415	-6.441.493
Toe te rekenen kosten		
Kwijtschelding	-397.198	-450.000
Overhead incl. (omslag)rente	-257.909	-136.482
BTW	-1.237.719	-1.532.055
Totale kosten	-8.251.241	-8.560.030
Opbrengst heffingen	8.251.241	8.560.030
Dekkingspercentage	100%	100%

Rioolheffingen

Onderdeel	Rioolheffing	Rioolheffing
	Begroting 2023	Begroting 2023
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-2.414.007	-2.450.791
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen		
Netto kosten taakveld	-2.414.007	-2.450.791
Toe te rekenen kosten		
Kwijtschelding	-50.000	-50.000
Formatieve inzet incl. Overhead	-346.891	-370.369
Dotatie aan de voorziening	-381.511	-403.233
BTW	-244.681	-247.830
Totale kosten	-3.437.090	-3.522.223
Opbrengst heffingen	3.437.090	3.522.223
Dekkingspercentage	100%	100%

Lijkbezorgingsrechten

Onderdeel	Lijkbezorgingsrechten	Lijkbezorgingsrechten
	Begroting 2022	Begroting 2023
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-746.531	-812.355
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	0	0
Netto kosten taakveld	-746.531	-812.355

Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag)rente	-142.450	-71.835
Storting onderhoudsvoorziening	-1.070	-1.140
BTW		
Totale kosten	-890.050	-885.330
Opbrengst heffingen	790.226	842.560
Dekkingspercentage	89%	95%

Leges

Onderdeel	Leges 2022			Leges 2023		
	Titel 1 Algemene dienstverlening	Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen	Titel 1 Algemene dienstverlening	Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	-1.069.320	-1.414.380	-158.875	-942.394	-1.496.668	-165.426
Inkomstentaakveld(en), excl. Heffingen	-	-	-	-	-	-
Netto kosten taakveld	-1.069.320	-1.414.380	-158.875	-942.394	-1.496.668	-165.426
Toe te rekenen kosten						
Overhead incl. (omslag)rente	-262.943	-540.302	-67.743	-277.142	-569.478	-71.401
BTW						
Totale kosten	-1.332.263	-1.954.682	-226.618	-1.219.536	-2.066.146	-236.827
Opbrengst heffingen	1.094.777	1.688.233	34.737	868.560	1.743.770	36.784
Dekkingspercentage	82%	86%	15%	71%	84%	16%

Invordering

Het invorderingsbeleid heeft betrekking op het innen van de lokale heffingen. In 2009 hebben wij hiervoor een Leidraad invordering vastgesteld. Binnen de gemeente Veenendaal bestaan er momenteel 3 betaalwijzen:

- Betaling door middel van automatische incasso in 10 gelijke termijnen;
- Betaling in maximaal drie gelijke termijnen;
- Betaling ineens.

Wanneer (een gedeelte van) de belastingaanslag niet is betaald, wordt na het verstrijken van de laatste vervaltermijn een aanmaning verstuurd aan de belastingplichtige. Wanneer ook hier niet op wordt betaald, volgt een dwangbevel. Als gevolg van de Covid-19 heeft de gemeente Veenendaal in 2020 en 2021 een andere, langere betaalregeling gehanteerd.

Kwijtschelding

De mogelijkheid voor de gemeente om kwijtschelding van belastingen te verlenen is geregeld in artikel 255 van de Gemeentewet. Hoofregel daarbij is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen, zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling.

Indien de gemeente niets regelt, geldt deze ministeriële regeling automatisch ook voor de gemeentelijke belastingen. Kwijtschelding is ook van toepassing op natuurlijke personen die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefenen.

Binnen het overheidsprogramma “administratieve lasten burgers” is het project Automatische kwijtschelding gemeentelijke belastingen geïntroduceerd. Deze geautomatiseerde toetsing van het recht op kwijtschelding beoogt de administratieve lasten voor de burger en de gemeente te verlagen, de afhandelingstermijnen van de kwijtscheldingsverzoeken te verkorten en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen te bevorderen. Ter ondersteuning van de gemeenten hebben het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG een Inlichtingenbureau (IB) opgericht. Dit bureau toetst voor de gemeente of een burger voor automatische kwijtschelding in aanmerking komt. Veenendaal maakt hiervan sinds 2010 gebruik.

Een deel van de kwijtscheldingsgerechtigden blijkt meerdere opeenvolgende jaren in aanmerking te komen voor deze regeling. Jaarlijks wordt geautomatiseerd onderzocht of zij automatisch kwijtschelding kunnen krijgen. Het IB wisselt daarvoor gegevens uit met gemeentelijke belastingdiensten, het UWV, de Belastingdienst en de RDW. Op basis hiervan schat het IB of de betalingscapaciteit van een huishouden sinds een eerdere individuele toets is veranderd. Is dit niet het geval, dan kan automatisch kwijtschelding worden verleend. Is dit wel het geval, dan wordt geen automatische kwijtschelding verleend. Deze burger wordt er wel op geattendeerd dat een individuele aanvraag kan worden ingediend. Omdat deze individuele toets rekening houdt met meerdere aspecten, zoals de hoogte van de premie ziektekosten, alimentatie, huur, andere belastingaanslagen e.d., kan in veel gevallen alsnog kwijtschelding worden verleend.

De afgelopen jaren is een stijging van de aantallen kwijtscheldingen zichtbaar. Deze toename vertaalt zich direct naar hogere lasten. Kwijtschelding wordt verleend voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De toegenomen lasten worden in deze gesloten systemen opgenomen en werken door in de tariefstijging van deze heffingen.

Als gevolg van de implementatie van een nieuw systeem zijn de gegevens 2021 bij het opmaken van de begroting nog niet beschikbaar.

Kwijtscheldingen						
Belastingjaar	Toetsing IB	Toetsing gemeente	Toekenningen geheel/gedeeltelijk	Afwijzingen	% toegekend	Bedrag in €
2014	1.418	707	1.390	735	65	469.287
2015	1.681	780	1.502	959	61	489.650
2016	1.791	950	1.650	1.091	60	347.833
2017	2.227	1.032	1.806	1.453	55	295.733
2018	2.233	916	1.573	1.510	50	428.959
2019	2.271	791	1.608	1.519	53	434.088
2020	2.541	865	1.715	1.691	50	467.751
2021	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	532.148
2022	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb

Overzicht beleidsvoornemens	Jaartal
Trendmatige verhoging gemeentelijke tarieven met 5,8%	2023
Wettelijk verbod precarioheffing kabels en leidingen	2021
Invoering Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouwen	2023

BIJLAGEN

1. MIP

Programma	Jaar	Omschrijving	Afschr. Termijn	Dekking	Investeringsbedrag	Voorbereidingskrediet	Kap. Lasten 2023	Kap. Lasten 2024	Kap. Lasten 2025	Kap. Lasten 2026	Kap. Lasten 2027
Bedrijfsvoering	2023	Aanschaf securitymiddelen ICT (BIO) 2023	5		85.000			17.765	17.612	17.459	17.306
		Automatiseringsplan 2023	5		700.000			146.300	145.040	143.780	142.520
		Beeld- en geluidsapparatuur 2023	5		45.000			9.405	9.324	9.243	9.162
		Informatiseringsplan 2023	5		400.000			83.600	82.880	82.160	81.440
		Inrichting Archivering en Info beheer 2023	5		75.000			15.675	15.540	15.405	15.270
		Verv. kantoor- en huishoudelijk apparatuur 2023	5		102.500			21.423	21.238	21.054	20.869
		Vervanging huisvesting 2023	15		10.000			757	751	745	739
		Werkplekken 2023	5		18.750			3.919	3.885	3.851	3.818
		Ontw. datalab voor datagericht werken 2023	5		200.000			41.800	41.440	41.080	40.720
Totaal 2023					1.636.250	0	0	340.643	337.710	334.776	331.843
Bedrijfsvoering	2024	Aanschaf securitymiddelen ICT (BIO) 2024	5		85.000				17.765	17.612	17.459
		Automatiseringsplan 2024	5		530.000				110.770	109.816	108.862
		AVM en camerasysteem raadzaal vervangen 2024	5		190.000				39.710	39.368	39.026
		AVM vergadercentrum en centrale hal 2024	5		125.000				26.125	25.900	25.675
		Informatiseringsplan 2024 2024	5		400.000				83.600	82.880	82.160
		Materialen bedrijfsrestaurant 2024	5		15.000				3.135	3.108	3.081
		Meubilair bedrijfsrestaurant 2024	15		50.000				3.783	3.753	3.723
		Room- en deskbooking 2024	5		36.000				7.524	7.459	7.394
		Vervanging bedrijfsauto facilitair mdw. 2024	5		20.000				4.180	4.144	4.108
		Werkplekken 2024	5		18.750				3.919	3.885	3.851
		Ontw. datalab voor datagericht werken 2024	5		200.000				41.800	41.440	41.080
Totaal 2024					1.669.750	0	0	0	342.311	339.366	336.420
Bedrijfsvoering	2025	Aanschaf securitymiddelen ICT (BIO) 2025	5		85.000					17.765	17.612
		Automatiseringsplan 2025	5		330.000					68.970	68.376
		AVM projectruimten MIP 2025	5		20.000					4.180	4.144
		AVM Raadzaal MIP 2025	5		50.000					10.450	10.360
		Bedrijfsfietsen MIP 2025	5		30.000					6.270	6.216
		Bedrijfsrestaurant MIP 2025	5		22.000					4.598	4.558
		Informatiseringsplan 2025	5		400.000					83.600	82.880
		Inrichting huisvesting MIP 2025	5		180.000					13.620	13.512
		Scanners post MIP 2025	5		20.000					4.180	4.144
		Vervanging telefooncentrale	15		30.000					2.270	2.252

		Werkplekken 2025	5	18.750				3.919	3.885	
		Ontw. datalab voor datagericht werken 2025	5	200.000				41.800	41.440	
Totaal 2025				1.385.750	0	0	0	261.622	259.379	
Bedrijfsvoering	2026	Aanschaf I-pads raadsleden	5	25.000					5.225	
		Automatiseringsplan 2026	5	480.000					100.320	
		Informatiseringsplan 2026	5	400.000					83.600	
Totaal 2026			905.000	0	0	0	0	189.145		
Totaal bedrijfsvoering			5.596.750	0	0	340.643	680.021	935.764	1.116.788	
Fysieke Leefomgeving	2023	Beschoeiingen 2023	15	100.000			7.567	7.507	7.447	7.387
		Groen in de openbare ruimte (IBP) 2023	15	447.500			33.861	33.592	33.324	33.055
		Heemskerkstraat 2023 (MIP 22-25)	40	950.000			32.300	32.086	31.872	31.659
		Herinrichting van het Stadspark	25	5.000.000			245.000	243.200	241.400	239.600
		Reconstructie Speelplaatsen 2023	10	415.000			31.402	31.153	30.904	30.655
		Reconstructies openbare ruimte (IBP) 2023	40	3.950.000			134.300	133.411	132.522	131.634
		Rioleringsplan 2023	40	3.013.000			102.442	101.764	101.086	100.408
		Vastgoed (installaties) 2023	15	124.705			9.436	9.361	9.286	9.212
		Vastgoed (verduurzaming) 2023	15	172.000			13.015	12.912	12.808	12.705
		Verduurzaming voertuigen wijkservice (OPOR)	8	18.000			2.412	2.392	2.372	2.351
		Verh. budget tbv verv. elec wagens wijkservice	8	35.000			4.690	4.651	4.611	4.572
		Vervangen Technische Installaties 2023	15	110.000			8.323	8.257	8.191	8.125
		Vervangen Technische Installaties Riolering 2023	15	120.000			9.080	9.008	8.936	8.864
		Vervanging giertank wijkservice	8	35.000			4.690	4.651	4.611	4.572
		Vervanging materieel 2023	8	36.000			4.824	4.784	4.743	4.703
		Vervanging openbare verlichtingen armaturen	20	280.000			16.520	16.394	16.268	16.142
Totaal 2023			14.806.205	0	0	659.862	655.122	650.382	645.643	
Fysieke Leefomgeving	2024	Groen in de openbare ruimte (IBP/OPOR) 2024	15	565.000	55.000			42.752	42.413	42.074
		Huisvesting HVW 2024	15	30.000				2.270	2.252	2.234
		Materieel begraafplaats 2024 (MIP 22-25)	8	43.000				5.165	5.122	5.079
		Reconstructies openbare ruimte (IBP/OPOR) 2024	40	4.427.000	885.000			150.518	149.522	148.526
		Rioleringsplan 2024	40	4.367.000	445.000			148.478	147.495	146.513
		Speelvoorzieningen (IBP/OPOR) 2024	10	450.000	35.000			34.050	33.780	33.510

		Techn. instal. openbare ruimte (IBP/OPOR) 2024	15		120.000				9.080	9.008	8.936
		Vastgoed (installaties) 2024	15		489.979				37.075	36.781	36.487
		Vastgoed (verduurzaming) 2024	15		593.000				44.870	44.515	44.159
		Verduurzaming voertuigen wijkservice (OPOR)	8		39.750				5.326	5.282	5.237
		Vervangen beschoeiingen 2024	15		100.000				7.567	7.507	7.447
		Vervanging materieel 2024	8		79.500				10.653	10.564	10.474
		Vervanging openbare verlichtingen armaturen	20		225.000				13.275	13.174	13.073
		W.C. Beermansstraat e.o. MIP 2022-2025	40		1.700.000				57.800	57.417	57.035
Totaal 2024					13.229.229	1.420.000	0	0	568.879	564.831	560.783
Fysieke leefomgeving	2025	Beplanting MIP 2025	15		18.150					1.373	1.362
		Berekening MIP 2025	15		54.450					4.120	4.087
		Buitensport materieel MIP 2025	15		51.425					5.605	5.559
		Groen in de openbare ruimte (IBP/OPOR) 2025	15		563.000					42.600	42.263
		Hekwerken MIP 2025	40		66.550					3.926	3.897
		Materieel begraafplaats 2025 (MIP 22-25)	8		17.500					1.908	1.892
		Reconstructies openbare ruimte (IBP/OPOR) 2025	40		4.500.000					153.000	151.988
		Rioleringsplan 2025	40		4.438.000					150.892	149.893
		Speelvoorzieningen (IBP/OPOR) 2025	10		455.000					49.595	49.185
		Vastgoed (installaties) MIP 2025	15		442.987					33.519	33.254
		Vastgoed (verduurzaming) 2025	15		178.000					13.469	13.362
		Verduurzaming voertuigen wijkservice (OPOR)	8		125.300					16.790	16.649
		Vervangen beschoeiingen 2025	15		100.000					7.567	7.507
		Vervangen Technische Installaties 2025	15		490.000					37.077	36.783
		Vervanging Camera systeem sporthal West	15		23.000					1.740	1.727
		Vervanging materieel 2025	8		250.600					33.580	33.299
		Vervanging openbare verlichtingen armaturen	20		360.000					21.240	21.078
		Totaal 2025					12.263.962	0	0	0	595.423
Fysieke Leefomgeving	2026	Duurzaamheidsinvesteringen MOP 2021	15		566.000						42.827
		Opor	25		5.100.000						249.900

		Reconstructies wegen	40	5.800.000						197.200
		Renovatie/inv. openbaar groen en straatmeubilair	15	580.000						43.887
		Renovatie/investering BOSS	15	470.000						35.563
		Theater	40	37.000.000						1.258.000
		Vervanging beplanting	15	19.000						1.438
		Vervanging beschoeingen	15	100.000						7.567
		Vervanging geluidsinstallatie Oost	5	24.000						5.016
		Vervanging hekwerken	20	69.000						4.071
		Vervanging holder en Valtra tractor Wijkservice	8	140.000						18.760
		Vervanging onderdelen Shovels Ahlman wijkservice	8	25.000						3.350
		Vervanging openbare verlichtingen	20	400.000						23.600
		Vervanging tractor New Holland	8	70.000						9.380
		Vervanging van 3 open wagens Wijkservice	8	109.000						14.606
		Vervanging verkeersregelinstanties	15	666.000						50.394
		Vervanging/investering rioleringen	40	4.438.000						150.892
		Vervangingsinvesteringen MOP 2021	15	253.000						19.144
		Waterberging (rioleringen)	40	400.000						13.600
Totaal 2026				56.229.000	0	0	0	0	0	2.149.194
Totaal Fysieke leefomgeving				96.528.396	1.420.000	0	659.862	1.224.001	1.810.636	3.946.677
Sociale Leefomgeving	2023	CLV lokalen bewegingsonderwijs	40	1.202.767			40.894	40.623	40.353	40.082
		Huisvestingsplan Onderwijs 2023	15	100.000			7.567	7.507	7.447	7.387
		IKC Dragonder-zuid onderwijs 2023	40	10.978.834			98.810	373.280	370.810	368.340
		IKC Franse Gat KN 22-25	40	2.030.000			0	0	0	69.020
		Losse inventaris zwembad(SSV) 2023	15	33.000			2.497	2.477	2.457	2.438
		Renovatie atletiekbaan (ondergrond)(SSV) 2023	30	350.000			14.817	14.712	14.607	14.502
		Renovatie kunstgras hockeyveld(SSV) 2023	15	309.936			23.452	23.266	23.080	22.894
		Renovatie kunstgras tennisbanen(SSV) 2023	15	42.912			3.247	3.221	3.195	3.170
		Renovatie sportterreinen(SSV) 2023	15	98.000			7.415	7.357	7.298	7.239
		Renovatie.atletiekbn sporttechn.toplaag(SSV) 2023	15	465.000			35.185	34.906	34.627	34.348
		Schrobzuigmachine Sporthal Oost(SSV) 2023	8	17.000			2.278	2.259	2.240	2.221

		Schrobzuigmachine Sportzaal Aller Erf(SSV) 2023	8	12.000			1.608	1.595	1.581	1.568
		Verv. mob. geluidsinstallaties zwembad(SSV) 2023	15	15.000			1.135	1.126	1.117	1.108
		Verv. vergadermeubilair Sporthal West(SSV) 2023	15	12.000			908	901	894	886
		Verv.inv./ toestellen sportaccommodaties(SSV) 2023	15	49.500			3.745	3.716	3.686	3.656
		Vervanging materieel buitensport(SSV) 2023	8	242.500			32.495	32.222	31.949	31.677
		Vervanging meubels en inventaris 2023	15	210.000			15.890	15.764	15.638	15.512
		Vervanging schrobzuigmachines zwembad(SSV) 2023	8	21.000			2.814	2.790	2.767	2.743
Totaal 2023				16.189.449	0	0	294.757	567.722	563.745	628.789
Sociale Leefomgeving	2024	Beplating sportaccommodaties 2024	15	9.900				749	743	737
		Berekening - vervangen pompen sportacc. 2024	15	16.500				1.248	1.239	1.229
		Huisvestingsplan Onderwijs 2024	15	100.000				7.567	7.507	7.447
		Losse inventaris zwembad 2024	10	33.000				3.597	3.567	3.538
		Renovatie natuurgrasvelden sportaccommodaties 2024	15	77.000				5.826	5.780	5.734
		Verv. inv./ toestellen sportaccommodaties 2024	15	53.500				4.048	4.016	3.984
		Vervanging /aanschaf materieel buitensport 2024	10	46.970				5.120	5.077	5.035
		Vervanging hekwerken sportaccommodaties 2024	20	44.000				2.596	2.576	2.556
		Vervanging straatwerk sportaccommodaties 2024	40	69.300				2.356	2.341	2.325
		Zwembad - bodemuiger groot en klein 2024	10	12.500				1.362	1.351	1.340
Totaal 2024				462.670	0	0	0	34.470	34.197	33.925
Sociale Leefomgeving	2025	Huisvestingsplan onderwijs 2025	15	100.000				7.567	7.507	
		Joh. Calvijnschool 2025	40	10.725.629				364.671	362.258	
		Losse inventaris zwembad	15	35.000				2.648	2.627	
		Renovatie sportterreinen(SSV) 2025	15	274.065				20.738	20.573	
		Verharding zwembad MIP 2025	15	242.000				8.228	8.174	
		Vervang. inventaris/toestellen sportaccommodaties	15	54.000				4.086	4.054	
		Vervanging geluidsinstallatie zwembad	15	40.000				3.027	3.003	
		Vervanging schrob zuigmachine sporthal West	8	15.000				2.010	1.993	

		Vervanging scorebord sporthal Oost	15		19.000					1.438	1.426
Totaal 2025					11.504.694	0	0	0	0	414.412	411.615
Sociale Leefomgeving	2026	Afvalvoorziening Sportcentrum De Vallei	5		10.000						2.090
		Huisvestingsplan onderwijs 2026	15		100.000						7.567
		Losse inventaris zwembad	15		31.850						2.410
		Renovatie kunstgras tennisbanen	15		95.000						7.188
		Renovatie kunstgras voetbalvelden	15		1.940.000						146.793
		Renovatie sportterreinen	15		55.000						4.162
		Startblokken wedstrijdbad	15		27.500						2.081
		Verhardingen en hekwerken sportaccommodaties	15		18.000						1.362
		Vervanging inventaris toestellen sportaccommodatie	15		49.500						3.746
		Vervanging materieel buitensport	8		10.500						1.407
		Vervanging scorebord sporthal West	5		20.000					4.180	
Totaal 2026					2.357.350	0	0	0	0	0	182.986
Totaal Sociale Leefomgeving					30.514.163	0	0	294.757	602.192	1.012.355	1.257.314
Burger & Bestuur	2023	Nieuwb. Brandweerkzame/verpl. wijkservice 2023	40		11.812.000		4.950	401.700	399.776	397.853	395.929
Totaal 2023					11.812.000	0	4.950	401.700	399.776	397.853	395.929
Totaal Burger & Bestuur					11.812.000	0	4.950	401.700	399.776	397.853	395.929
Eindtotaal					144.451.309	1.420.000	4.950	1.696.961	2.905.990	4.156.607	6.716.708

2. Geraamde baten en lasten

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Fysieke Leefomgeving	55.913	50.803	-5.110	38.513	30.215	-8.298	40.218	30.171	-10.047	40.614	30.191	-10.423	39.535	30.943	-8.592	40.619	31.171	-9.447
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	1.902	954	-948	1.892	961	-931	2.116	999	-1.117	2.117	1.011	-1.106	1.887	1.011	-876	1.737	1.011	-726
3 Sociale Leefomgeving	106.635	33.436	-73.199	101.699	28.614	-73.085	111.162	31.433	-79.728	107.733	30.082	-77.652	109.195	30.369	-78.826	110.708	30.677	-80.031
4 Burger en Bestuur	7.728	1.350	-6.378	7.795	1.114	-6.680	8.045	1.019	-7.026	8.100	1.016	-7.084	8.129	1.016	-7.113	8.148	961	-7.187
5 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	-827	-311	516	466	-550	-1.016	6.017	2.125	-3.893	11.068	1.364	-9.704	15.009	-24	-15.033	18.838	-28	-18.866
6 Bedrijfsvoering	23.462	0	-23.462	25.622	0	-25.622	31.661	0	-31.661	31.756	0	-31.756	31.912	0	-31.912	32.242	0	-32.242
Subtotaal programma's	194.813	86.232	-108.581	175.987	60.355	-115.632	199.218	65.747	-133.471	201.389	63.664	-137.725	205.668	63.316	-142.352	212.292	63.793	-148.499
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen:																		
Lokale heffingen	1.321	16.208	14.887	352	15.771	15.419	320	16.222	15.902	320	16.687	16.367	320	17.603	17.283	320	18.073	17.752
Algemene uitkeringen	0	119.660	119.660	0	120.530	120.530	0	134.990	134.990	0	141.933	141.933	0	148.145	148.145	30	139.608	139.578
Treasury	812	1.926	1.115	154	1.905	1.751	447	1.612	1.165	459	1.606	1.147	459	1.606	1.147	459	1.606	1.147
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	2.132	137.794	135.662	506	138.206	137.700	767	152.824	152.057	780	160.226	159.447	780	167.354	166.575	810	159.287	158.477
Overhead	23.474	3.574	-19.901	27.278	6.184	-21.094	27.588	6.793	-20.796	28.359	6.756	-21.603	28.863	6.714	-22.149	28.893	6.714	-22.179
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dividend	0	0	0	0	0	0	0	241	241	0	241	241	0	241	241	0	241	241
Onvoorzien	281	0	-281	430	0	-430	150	0	-150	150	0	-150	150	0	-150	150	0	-150
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	220.701	227.599	6.899	204.201	204.746	544	227.723	225.604	-2.119	230.677	230.887	210	235.460	237.626	2.165	242.145	230.035	-12.110
Toevoeging/onttrekking aan reserves:																		
1 Fysieke Leefomgeving	10.563	7.161	-3.401	1.733	1.374	-359	19	3.791	3.773	1.488	2.389	901	19	787	768	19	950	931
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	1.206	1.858	651	0	846	846	0	723	723	0	723	723	0	593	593	0	593	593
3 Sociale Leefomgeving	2.028	6.025	3.996	51	636	585	6	426	420	6	340	334	6	340	334	6	340	334
4 Burger en Bestuur	209	226	17	112	179	67	112	146	34	112	102	-10	112	102	-10	112	102	-10
5 Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	2.332	1.603	-729	604	7	-597	535	7	-527	1.552	1.560	8	1.409	1.416	7	0	7	7
6 Bedrijfsvoering	359	1.844	1.485	20	125	105	2.020	270	-1.750	20	175	155	20	175	155	20	175	155
Subtotaal mutaties reserves	16.697	18.717	2.020	2.520	3.167	647	2.692	5.364	2.672	3.179	5.290	2.111	1.566	3.413	1.847	157	2.167	2.010
Geraamde resultaat			8.919			1.191	0	0	552	0	0	2.321	0	0	4.013	0	0	-10.100

Geraamde baten en lasten per taakveld

Taakveld (bedragen x € 1.000)			2023	2024	2025	2026
0.1	Bestuur	Baten	-140	-137	-137	-82
		Lasten	3.014	3.048	3.076	3.096
Totaal 0.1			2.874	2.911	2.939	3.014
0.10	Mutaties reserves	Baten	-5.364	-5.290	-3.413	-2.167
		Lasten	2.692	3.179	1.566	157
Totaal 0.10			-2.672	-2.111	-1.847	-2.010
0.2	Burgerzaken	Baten	-825	-825	-825	-825
		Lasten	2.848	2.810	2.823	2.847
Totaal 0.2			2.023	1.985	1.998	2.022
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-114	-114	-114	-114
		Lasten	783	784	787	792
Totaal 0.3			669	670	673	678
0.4	Overhead	Baten	-6.793	-6.756	-6.714	-6.714
		Lasten	27.588	28.359	28.863	28.893
Totaal 0.4			20.796	21.603	22.149	22.179
0.5	Treasury	Baten	-1.853	-1.847	-1.847	-1.847
		Lasten	597	609	609	609
Totaal 0.5			-1.256	-1.238	-1.238	-1.238
0.61	OZB woningen	Baten	-8.466	-8.708	-9.318	-9.660
		Lasten	1.410	1.414	1.420	1.433
Totaal 0.61			-7.057	-7.295	-7.898	-8.227
0.62	OZB niet-woningen	Baten	-7.045	-7.253	-7.547	-7.674
		Lasten	113	113	113	113
Totaal 0.62			-6.932	-7.139	-7.433	-7.561
0.63	Parkeerbelasting	Baten	-2.672	-2.612	-2.598	-2.335
Totaal 0.63			-2.672	-2.612	-2.598	-2.335
0.64	Belastingen Overig	Baten	-1.172	-2.656	-1.200	-1.200
		Lasten	43	43	43	43
Totaal 0.64			-1.128	-2.613	-1.157	-1.157
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Baten	-	-	-	-
		Lasten	135.490	141.933	148.145	139.578
Totaal 0.7			135.490	141.933	148.145	139.578
0.8	Overige baten en lasten	Baten	-1.745	-24	-105	-131
		Lasten	6.017	11.068	15.009	18.868
Totaal 0.8			4.272	11.044	14.904	18.737
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	-7	-7	-7	-7
		Lasten	3.723	3.864	3.861	3.861
Totaal 1.1			3.717	3.857	3.854	3.854
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Baten	-47	-47	-47	-47
		Lasten	3.040	2.973	2.986	3.009
Totaal 1.2			2.993	2.926	2.939	2.962
2.1	Verkeer en vervoer	Baten	-411	-412	-412	-412
		Lasten	10.622	10.805	10.729	12.004
Totaal 2.1			10.211	10.393	10.317	11.592
2.2	Parkeren	Lasten	2.531	2.534	2.535	2.374
Totaal 2.2			2.531	2.534	2.535	2.374
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	1.438	1.442	1.216	1.174
Totaal 3.1			1.438	1.442	1.216	1.174
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	-52	-52	-52	-52
		Lasten	1	1	1	1
Totaal 3.2			-51	-51	-51	-51

3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	-286	-290	-290	-290
		Lasten	956	956	956	856
Totaal 3.3			671	667	667	567
3.4	Economische promotie	Baten	-110	-110	-110	-110
		Lasten	385	385	385	386
Totaal 3.4			275	275	275	276
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	-843	-874	-874	-874
		Lasten	5.491	5.658	5.618	5.574
Totaal 4.2			4.648	4.784	4.744	4.700
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Baten	-2.306	-1.851	-1.851	-1.851
		Lasten	4.838	4.384	4.388	4.395
Totaal 4.3			2.531	2.533	2.536	2.544
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	6.799	6.792	6.792	6.793
Totaal 5.1			6.799	6.792	6.792	6.793
5.2	Sportaccommodaties	Baten	-3.499	-3.499	-3.492	-3.492
		Lasten	2.334	2.046	1.809	1.761
Totaal 5.2			-1.165	-1.453	-1.682	-1.731
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	-1.644	-1.644	-1.644	-1.644
		Lasten	4.521	4.507	4.504	4.502
Totaal 5.3			2.877	2.863	2.860	2.858
5.4	Musea	Lasten	413	413	413	413
Totaal 5.4			413	413	413	413
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	-1	-1	-1	-1
		Lasten	157	157	157	157
Totaal 5.5			156	156	156	156
5.6	Media	Lasten	2.039	2.039	2.039	2.039
Totaal 5.6			2.039	2.039	2.039	2.039
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	-4	-4	-4	-4
		Lasten	6.564	6.611	6.479	6.509
Totaal 5.7			6.559	6.606	6.475	6.505
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	-1.818	-1.818	-1.818	-1.818
		Lasten	6.821	6.568	6.577	6.439
Totaal 6.1			5.003	4.751	4.759	4.621
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Baten	-179	-179	-179	-179
		Lasten	7.258	7.162	7.167	7.096
Totaal 6.2			7.078	6.983	6.988	6.917
6.3	Inkomensregelingen	Baten	-21.791	-20.931	-20.932	-20.932
		Lasten	28.518	26.697	26.736	26.783
Totaal 6.3			6.728	5.765	5.805	5.852
6.4	WSW en beschut werk	Lasten	7.419	7.314	7.194	7.032
Totaal 6.4			7.419	7.314	7.194	7.032
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	-497	-492	-492	-492
		Lasten	4.397	4.393	4.412	4.456
Totaal 6.5			3.900	3.901	3.920	3.964
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	Baten	-102	-100	-102	-102
		Lasten	6.148	5.860	7.289	9.884
Totaal 6.6			6.046	5.760	7.186	9.782
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	0	0	0	0
Totaal 6.72			0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	Baten	-40	0	0	0
		Lasten	2.928	2.888	2.889	2.890
Totaal 7.1			2.888	2.888	2.889	2.890
7.2	Riolering	Baten	-3.706	-3.794	-3.794	-3.794
		Lasten	3.268	3.285	3.418	3.430
Totaal 7.2			-438	-509	-377	-364

7.3	Afval	Baten	-9.582	-10.328	-11.094	-11.586
		Lasten	7.593	8.016	8.463	8.927
Totaal 7.3			-1.989	-2.313	-2.631	-2.659
7.4	Milieubeheer	Lasten	3.331	3.251	3.258	2.851
Totaal 7.4			3.331	3.251	3.258	2.851
7.5	Begraafplaatsen	Baten	-992	-971	-971	-971
		Lasten	949	982	1.024	1.066
Totaal 7.5			-43	11	53	94
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	-74	-74	-74	-74
		Lasten	2.156	2.162	2.171	2.191
Totaal 8.1			2.082	2.088	2.097	2.116
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten	-7.626	-8.063	-8.063	-8.063
		Lasten	7.626	8.063	8.063	8.063
Totaal 8.2			0	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	Baten	-3.152	-1.981	-1.981	-1.981
		Lasten	4.321	3.935	2.474	2.392
Totaal 8.3			1.169	1.953	493	411
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	Lasten	-75	-75	-75	-75
Totaal 6.81A			-75	-75	-75	-75
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Lasten	642	642	642	642
Totaal 6.81B			642	642	642	642
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Baten	-521	-500	-792	-1.100
		Lasten	711	595	603	299
Totaal 6.71d			190	95	-189	-801
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	Lasten	4.355	4.355	4.379	4.388
Totaal 6.71a			4.355	4.355	4.379	4.388
6.71b	Begeleiding (WMO)	Lasten	7.514	7.696	8.035	8.035
Totaal 6.71b			7.514	7.696	8.035	8.035
6.71c	Dagbesteding (WMO)	Lasten	1.967	1.987	2.053	2.054
Totaal 6.71c			1.967	1.987	2.053	2.054
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	Lasten	3.536	3.467	3.467	3.433
Totaal 6.72a			3.536	3.467	3.467	3.433
6.72b	Jeugdhulp behandeling	Lasten	4.095	3.994	3.992	3.938
Totaal 6.72b			4.095	3.994	3.992	3.938
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	1.997	1.947	1.946	1.920
Totaal 6.72c			1.997	1.947	1.946	1.920
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	Lasten	34	34	34	34
Totaal 6.72d			34	34	34	34
6.82A	Jeugdbescherming	Lasten	1.522	1.483	1.483	1.462
Totaal 6.82A			1.522	1.483	1.483	1.462
6.73a	Pleegzorg	Lasten	2.107	2.054	2.053	2.024
Totaal 6.73a			2.107	2.054	2.053	2.024
6.73b	Gezinsgericht	Lasten	1.079	1.051	1.051	1.036
Totaal 6.73b			1.079	1.051	1.051	1.036
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten	1.300	1.266	1.266	1.248
Totaal 6.73c			1.300	1.266	1.266	1.248
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	Lasten	4.898	4.773	4.770	4.704
Totaal 6.74a			4.898	4.773	4.770	4.704
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	Lasten	690	673	672	663
Totaal 6.74b			690	673	672	663
6.74c	Gesloten plaatsing	Lasten	178	173	173	171
Totaal 6.74c			178	173	173	171
6.82b	Jeugdreclassering	Lasten	174	169	169	167
Totaal 6.82b			174	169	169	167
Totaal lasten			230.415	233.856	237.026	242.302

Totaal baten			-	-	-	-
			230.968	236.177	241.039	232.202
TOTAAL GENERAAL			-552	-2.321	-4.013	10.100

3. Geprognosticeerde balans

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)	Rekening		Rekening		Begroting		Begroting		Begroting		Begroting			
	2020		2021		2022		2023		2024		2025		2026	
ACTIVA														
Vaste activa														
Immateriële vaste activa		89		79		0		66		59		52		45
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0		0		0		0		0		0		0	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	89		79		0		66		59		52		45	
Materiële vaste activa		239.712		241.931		244.557		274.709		296.724		314.962		339.940
Investerings met een economisch nut														
- investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing wordt geheven	142.812		138.719		54.074		60.436		65.279		69.292		74.787	
- investeringen met een economisch nut	49.989		54.941		139.676		156.584		169.132		179.528		193.766	
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	46.911		48.271		50.807		57.689		62.312		66.142		71.387	
Financiële vaste activa		16.614		17.224		16.942		17.202		17.195		17.189		17.182
Kapitaalverstrekkingen aan:														
- deelnemingen	2.919		2.919		2.826		2.826		2.826		2.826		2.826	
Leningen aan:														
- woningbouwcorporaties	0		0		0		0		0		0		0	
Overige langlopende Leningen u/g	11.966		12.586		12.316		12.586		12.586		12.586		12.586	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	1.728		1.718		1.728		1.718		1.718		1.718		1.718	
Bijdragen aan ACTIVA in eigendom van derden					72		72		65		59		52	
Totaal vaste activa		256.415		259.234		261.499		291.976		313.977		332.203		357.167
Vlottende activa														
Voorraden		5.371		-5.267		1.326		11.233		14.733		9.733		9.733
Grond- en hulpstoffen:														
- overige grond- en hulpstoffen														
Gereed product en handelsgoederen	1.988		0											
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	3.383		-5267		1.326		11.233		14.733		9.733		9.733	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		18.254		32.359		13.787		10.489		10.489		10.489		10.489
Vorderingen op openbare lichamen	9.787		10.489		9.787		10.489		10.489		10.489		10.489	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.000		17.000		4.000		0		0		0		0	
Overige Vorderingen	5.467		4.870		0		0		0		0		0	
Liquide middelen		154		82		154		82		82		82		82

Kassaldi	21	13	21	13	13	13	13	13	13
Bank- en giroaldi	133	69	133	69	69	69	69	69	69
Overlopende activa	4.864	7.480	4.864	7.480	7.480	7.480	7.480	7.480	7.480
Totaal vlottende activa	28.643	34.654	20.131	29.284	32.784	27.784	27.784	27.784	27.784
TOTAAL ACTIVA	285.058	293.888	281.630	321.260	346.761	359.987	384.951	384.951	384.951
PASSIVA									
Vaste passiva									
Eigen vermogen	81.131	88.237	69.534	79.894	77.783	75.917	73.907	73.907	73.907
Algemene reserve(s)	23.779	28.046	27.271	36.218	36.221	36.225	36.229		
Bestemmingsreserves									
- Voor egalisatie van tarieven	560	680							
- Overige bestemmingsreserves	51.069	50.591	42.263	43.676	41.562	39.692	37.678		
Gerealiseerd/ geraamd resultaat	5.723	8.920							
Voorzieningen	23.921	21.886	19.270	17.376	16.748	17.606	19.833	19.833	19.833
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	14.033	11.352	7.174	5.953	4.406	4.328	4.251		
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.069	4.620	6.402	6.043	7.141	8.255	10.739		
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	5.819	5.914	5.694	5.381	5.201	5.022	4.842		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	128.547	135.734	143.100	177.041	205.281	219.516	244.263	244.263	244.263
Obligatieleningen									
Onderhandse leningen van:									
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen									
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	121.347	130.234	139.800	173.741	203.081	218.416	244.263		
- binnenlandse bedrijven									
- overige binnenlandse sectoren	7.200	5.500	3.300	3.300	2.200	1.100	0		
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren									
Waarborgsommen									
Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten									
Totaal vaste passiva	233.599	245.857	231.904	274.311	299.812	313.038	338.002	338.002	338.002
Vlottende passiva									
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	34.022	32.517	35.100	31.100	31.100	31.100	31.100	31.100	31.100
Kasgeldleningen	22.000	20.000	23.000	19.000	19.000	19.000	19.000		
Bank- en giroaldi	4.014	2.578	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000		

Overige schulden	8.008		9.939		8.100		8.100		8.100		8.100		8.100
Overlopende passiva		17.438		15.515		14.626		15.849		15.849		15.849	15.849
Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar	13.648		10.502		10.640		10.640		10.640		10.640		10.640
Ontvangen voorschotbedragen	3.790		5.013		3.107		4.330		4.330		4.330		4.330
Overige overlopende passiva	0		0		879		879		879		879		879
Totaal vlottende passiva		51.460		48.032		49.726		46.949		46.949		46.949	46.949
TOTAAL PASSIVA		285.058		293.888		281.630		321.260		346.761		359.987	384.951

4. Staat van incidentele baten en lasten 2023-2026

	2023			2024			2025			2026		
<i>bedragen x € 1.000</i>	totaal	Structureel	Incidenteel	totaal	Structureel	Incidenteel	totaal	Structureel	Incidenteel	totaal	Structureel	Incidenteel
Lasten												
1 Fysieke Leefomgeving	40.218	37.336	2.882	40.614	37.696	2.918	39.535	38.495	1.040	40.619	40.115	504
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	2.116	1.836	280	2.117	1.837	280	1.887	1.737	150	1.737	1.737	0
3 Sociale Leefomgeving	111.162	108.938	2.224	107.733	107.422	311	109.195	108.884	311	110.708	110.708	0
4 Burger en Bestuur	8.045	7.859	186	8.100	8.100	0	8.129	8.129	0	8.148	8.073	75
5 Alg. Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	6.934	6.934	0	11.998	11.998	0	15.939	15.939	0	19.797	19.797	0
6 Bedrijfsvoering	59.250	58.365	885	60.115	59.375	740	60.775	60.105	670	61.135	61.135	0
Totaal exploitatie	227.723	221.266	6.457	230.677	226.428	4.249	235.460	233.289	2.171	242.145	241.566	579
Mutaties reserves	2.692	6	2.686	3.179	-1	3.180	1.566	6	1.560	157	6	151
TOTAAL	230.415	221.272	9.143	233.856	226.427	7.429	237.026	233.295	3.731	242.302	241.572	730
Baten												
1 Fysieke Leefomgeving	30.171	30.152	19	30.191	30.172	19	30.943	30.924	19	31.171	31.152	19
2 Economie, Werk en Ontwikkeling	999	999	0	1.011	1.011	0	1.011	1.011	0	1.011	1.011	0
3 Sociale Leefomgeving	31.433	31.433	0	30.082	30.082	0	30.369	30.369	0	30.677	30.677	0
4 Burger en Bestuur	1.019	1.019	0	1.016	1.016	0	1.016	1.016	0	961	961	0
5 Alg. Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	155.190	155.190	0	161.831	161.831	0	167.571	167.571	0	159.500	159.500	0
6 Bedrijfsvoering	6.793	6.793	0	6.756	6.756	0	6.714	6.714	0	6.714	6.714	0
Totaal exploitatie	225.604	225.585	19	230.887	230.868	19	237.626	237.607	19	230.035	230.016	19
Mutaties reserves	5.364	1.644	3.720	5.290	1.554	3.736	3.413	1.561	1.852	2.167	1.561	606
TOTAAL	230.968	227.229	3.739	236.177	232.422	3.755	241.039	239.168	1.871	232.202	231.577	625
Saldo	552	5.956	-5.404	2.321	5.995	-3.674	4.013	5.873	-1.860	-10.100	-9.995	-105
Saldo begroting (struct + inc)		552			2.321			4.013			-10.100	

Toelichting Incidentele baten en lasten

Fysieke Leefomgeving

Vanuit de bestaande meerjarenraming

In 2024 en 2025 wordt de boekwaarde van 2 bestaande investeringen afgeboekt in verband met de voorgenomen investeringen in het Franse Gat. Het gaat om een bedrag van € 139.000 in 2024 en € 29.000 in 2025.

De lasten en baten van de afvalverwijdering en -verwerking worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisereserve. In 2023 wordt € 465.000 aan deze reserve onttrokken, in 2024 tot en met 2026 wordt resp. € 261.000, € 69.000 en € 174.000 onttrokken aan deze reserve.

De lasten en baten van het parkeren worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisereserve. In 2023 tot en met 2026 wordt jaarlijks € 19.000 gestort in deze reserve.

Voor de gemeentelijke bijdrage aan het mobiliteitsfonds is in de jaren 2023 t/m 2026 € 67.000 begroot. Conform besluitvorming worden deze lasten gedekt uit de reserve mobiliteit.

Voor de kosten van de milieuzorg wordt jaarlijks € 16.000 geraamd en onttrokken aan de algemene reserve.

Voor de vernieuwing van de openbare ruimte m.b.t. de Ellekoot wordt in 2023 incidenteel € 48.000 geraamd en onttrokken aan de algemene reserve.

Voor het onderhoud van de wegen wordt in 2023 t/m 2026 jaarlijks € 15.000 geraamd vanuit de reserve onderhoud wegen.

De lasten en baten van de begraafplaatsen worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egalisereserve. In 2023 tot en met 2026 wordt resp. € 46.000, € 116.000, € 174.000 en € 232.000 geraamd en onttrokken aan deze reserve.

Voor de incidentele lasten van de verkabeling van de hoogspanning is in 2023 en 2024 resp. € 690.000 en € 1.469.000 geraamd. De lasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve verkabeling hoogspanning. Tevens wordt in 2024 € 1.469.000 onttrokken aan de voorziening dubieuze debiteuren precariobelasting en gestort in de bestemmingsreserve verkabeling hoogspanning.

Vanuit de groslijst

Voor de jaren 2023 tot en met 2025 wordt jaarlijks € 100.000 beschikbaar gesteld voor de aansluiting bij de verstedelijkingsopgave in de regio en de zorg voor de Groei en Bloei van Veenendaal.

Voor de ambities vanuit de Omgevingswet wordt voor de jaren 2023 tot en met 2025 respectievelijk € 200.000, € 100.000 en € 100.000 geraamd.

Ten behoeve van het opzetten en het operationeel maken van het netbeheer t.b.v. energievoorziening wordt voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 90.000 begroot.

Voor het opzetten van het uitvoeringsprogramma Circulair Veenendaal wordt voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 100.000 beschikbaar gesteld.

Voor het opzetten en invoeren van het maatschappelijk verantwoord inkopen en het implementeren van de circulaire bedrijfsvoering wordt voor de jaren 2023 tot en met 2025 € 125.000 geraamd.

Ten behoeve van 'Duurzaam Veenendaal' wordt voor het bevorderen van de bewustwording in de samenleving in de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 55.000 beschikbaar gesteld.

Voor het opzetten van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptief Veenendaal / gecoördineerde aanpak OPOR wordt voor de jaren 2023 tot en met 2025 € 100.000 geraamd.

Voor de realisatie van de warmtevoorziening Groenpoort wordt in 2023 € 100.000 extra beschikbaar gesteld met name gericht op het onderdeel participatie.

Ten behoeve van de aanpassingen van de verkeersveiligheid in de Veenderij wordt voor het uitvoeringsplan in 2023 € 250.000 begroot.

In verband met de ambities uit de omgevingswet en de verstedelijkingsstrategie wordt er voor de jaren 2023 en 2024 € 100.000 begroot.

In de gebiedsontwikkeling Franse Gat wordt de pilot inzet BOSS (uitvoering OPOR) gestart. Voor deze pilot wordt er 2023 en 2024 € 65.000 geraamd.

Voor de beheerskosten van het ontmoetingshuis is eenmalig € 250.000 opgenomen voor het jaar 2023.

Economie, Werk en Ontwikkeling

Vanuit de bestaande meerjarenraming

In 2023 en 2024 wordt jaarlijks € 130.000 geraamd voor de uitvoering van het programma 'Vitale Binnenstad'. Deze incidentele kosten worden gedekt door de reserve meerjarige middelen.

Vanuit de groslijst

Voor het vormen van een innovatiefonds wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 100.000 geraamd.

Voor het uitvoeren en realiseren van de ambities uit de Visie Bedrijventerreinen en de Omgevingsvisie wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 50.000 begroot.

Sociale Leefomgeving

Vanuit de groslijst

Voor de jaren 2023 tot en met 2025 wordt jaarlijks € 150.000 geraamd voor de uitvoering en de beleidsontwikkelingen van de digitale inclusieve stad.

Voor de doorontwikkeling van de schulddienstverlening wordt er voor 2023 een bedrag van € 65.000 opgenomen.

Voor het jaar 2023 wordt er voor de projecten voor de GGZ-cliënten € 100.000 begroot.

Door preventief in te zetten op het jongerenwerk en kindwerk in Veenendaal en expliciet meer inzet in het Franse Gat wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 246.000 geraamd.

Om de financiële effecten door de energiecrisis voor inwoners met een laag inkomen te beperken wordt er in 2023 € 1.000.000 begroot voor de gevolgen van de hoge energieprijzen en de inflatie.

Voor de proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wordt er voor 2023 een bedrag van € 57.500 geraamd.

Voor de jaren 2023 tot en met 2025 is er jaarlijks € 65.000 begroot voor het ontwikkelbudget jeugd / onderwijs.

Overig

In 2023 wordt eenmalig € 690.000 aan het budget jeugd toegevoegd in verband met toename van de 'Zorg in Natura'.

Burger en bestuur

Vanuit de bestaande meerjarenraming

In 2023 t/m 2026 wordt jaarlijks € 112.000 gestort in deze reserve en in die jaren bedragen

de geraamde kosten resp. € 146.000, € 102.000, € 102.000 en € 102.000. Zoals eerder aangegeven worden deze kosten gedekt uit de egaliseringsreserve.

Vanuit de groslijst

Voor de flexibele inzet van het cameratoezicht Veenendaal breed en de uitbreiding van het cameratoezicht in het centrum wordt er voor 2023 € 75.000 begroot.

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 wordt er in dat jaar € 75.000 begroot voor raadsactiviteiten rondom deze verkiezingen.

Overig

In 2023 wordt eenmalig de bijdrage aan de VRU opgehoogd met € 111.000.

Bedrijfsvoering

Vanuit de bestaande meerjarenraming

In 2023 wordt € 2.000.000 vanuit de risicoreserve grondexploitaties ingezet voor de nieuwbouw van de Wijkservice. Dit bedrag wordt gestort in de reserve dekking kapitaallasten.

Voor de uitvoering van een periodieke risico-inventarisatie in het kader van de ARBO wordt in de periode 2023 tot en met 2026 jaarlijks € 20.000 gestort in de algemene reserve om periodiek de middelen te onttrekken om een risico-inventarisatie te houden.

Vanuit de groslijst

In verband met de toename van de activiteiten op het gebied van de uitvoering van het woonbeleid wordt er voor de jaren 2023 en 2024 € 70.000 beschikbaar gesteld.

Voor de inzet van een sociaal wooncoach / woonmakelaar wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 100.000 geraamd.

Voor het ontwikkelen van concrete meetinstrumenten voor beleidsontwikkeling en effecten van beleidsuitvoering voor de digitale innovatie wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 100.000 geraamd.

Voor het begeleiden van veranderingen binnen de organisatie als gevolg van datagedreven werken wordt jaarlijks € 150.000 begroot voor de periode 2023 tot en met 2025.

In verband met de uitbreiding van de capaciteit voor de WMO-uitvoering wordt er voor de jaren 2023 tot en met 2025 jaarlijks € 200.000 begroot.

In verband met de oriëntatie op de arbeidsmarkt wordt er jaarlijks € 120.000 opgenomen voor de periode 2023 tot en met 2025.

Overig

Voor het meerjarige project 'verbetering dienstverlening' wordt in 2023 € 145.000 geraamd ten laste van de reserve meerjarige middelen.

Reserves

Het positieve saldo in het jaar 2023 van de Programmabegroting 2021-2024 en Programmabegroting 2022-2025 is verrekend met de algemene reserve. Dit resulteert in een incidentele storting in 2023 van resp. € 509.000 en € 26.000.

Voor activiteiten in het kader van de economie (promotie en 'Vitale Binnenstad') wordt € 130.000 in 2023 en € 130.000 in 2024 onttrokken aan de reserve meerjarige middelen.

In 2023 wordt € 2.000.000 vanuit de risicoreserve grondexploitaties ingezet voor de nieuwbouw van de Wijkservice. Dit bedrag wordt gestort in de reserve dekking kapitaallasten.

De lasten en baten van de afvalverwijdering en -verwerking worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egaliseringsreserve. In 2023 wordt € 465.000 aan deze reserve onttrokken, in 2024 tot en met 2026 wordt resp. € 261.000, € 69.000 en € 174.000 onttrokken aan deze reserve.

De lasten en baten van het parkeren worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egaliseringsreserve. In 2023 tot en met 2026 wordt jaarlijks € 19.000 gestort in deze reserve.

Voor de gemeentelijke bijdrage aan het mobiliteitsfonds is in de jaren 2023 tot en met 2026 € 67.000 begroot. Conform besluitvorming worden deze lasten gedekt uit de reserve mobiliteit.

De kosten en baten van de verkiezingen worden jaarlijks verrekend met de egaliseringsreserve verkiezingen. In 2023 t/m 2026 wordt jaarlijks € 112.000 gestort in deze reserve en in die jaren bedragen de geraamde kosten resp. € 146.000, € 102.000, € 102.000 en € 102.000. Zoals eerder aangegeven worden deze kosten gedekt uit de egaliseringsreserve.

Voor de kosten van de milieuzorg wordt jaarlijks € 16.000 geraamd en onttrokken aan de algemene reserve.

Voor het meerjarige project 'verbetering dienstverlening' wordt in 2023 € 145.000 geraamd ten laste van de reserve meerjarige middelen.

Voor het onderhoud van de wegen wordt in 2023 tot en met 2026 jaarlijks € 15.000 geraamd vanuit de reserve onderhoud wegen.

De lasten en baten van de begraafplaatsen worden jaarlijks verrekend met de gelijknamige egaliseringsreserve. In 2023 tot en met 2026 wordt resp. € 46.000, € 116.000, € 174.000 en € 232.000 geraamd en onttrokken aan deze reserve.

Voor de incidentele lasten van de verkabeling van de hoogspanning is in 2023 en 2024 resp. € 690.000 en € 1.469.000 geraamd. De lasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve verkabeling hoogspanning. Tevens wordt in 2024 € 1.469.000 onttrokken aan de voorziening dubieuze debiteuren precariobelasting en gestort in de bestemmingsreserve verkabeling hoogspanning.

Voor de uitvoering van een periodieke risico-inventarisatie in het kader van de ARBO wordt in de periode 2023 tot en met 2026 jaarlijks € 20.000 gestort in de algemene reserve om periodiek de middelen te onttrekken om een risico-inventarisatie te houden.

5. Staat van reserves en voorzieningen

	Saldo 1-jan-23	Mutaties 2023	Saldo 1-jan-24	Mutaties 2024	Saldo 1-jan-25	Mutaties 2025	Saldo 1-jan-26	Mutaties 2026	Saldo 1-jan-27
ALGEMENE RESERVES									
Algemene reserve	29.996.908	538.737	30.535.645	3.420	30.539.065	3.861	30.542.926	4.000	30.546.926
Risicoreserve grondexploitaties	7.681.919	-2.000.000	5.681.919	0	5.681.919	0	5.681.919	0	5.681.919
Totaal algemene reserves	37.678.827	-1.461.263	36.217.564	3.420	36.220.984	3.861	36.224.845	4.000	36.228.845
BESTEMMINGSRESERVES									
Bestemmingsres. meerjarige middelen	858.306	-275.000	583.306	-130.000	453.306	0	453.306	0	453.306
Egalisatiereserve bouwleges	968.342	0	968.342	0	968.342	0	968.342	0	968.342
Reserve mobiliteit	767.090	-66.710	700.380	-67.380	633.000	-67.380	565.620	-67.380	498.240
Bestemmingsreserve bedrijfsvoering	696.507	0	696.507	0	696.507	0	696.507	0	696.507
Reserve kosten juridische advisering	-105	0	-105	0	-105	0	-105	0	-105
Reserve parkeren	917.113	18.906	936.019	18.906	954.925	18.906	973.831	18.906	992.737
Reserve onderhoud wegen	2.912.221	-14.999	2.897.222	-14.999	2.882.223	-14.999	2.867.224	-14.999	2.852.225
Egalisatiereserve verkiezingen	189.958	-33.630	156.328	9.672	166.000	9.672	175.672	9.672	185.344
Egalisatiereserve afvalverwijdering en -verwerking	2.132.809	-465.114	1.667.695	-261.075	1.406.620	-69.043	1.337.577	-174.183	1.163.394
Reserve verslavingszorg	43.139	0	43.139	0	43.139	0	43.139	0	43.139
Reserve sociale werkvoorziening	649.140	0	649.140	0	649.140	0	649.140	0	649.140
Bestemmingsreserve Precariobelasting	335	0	335	0	335	0	335	0	335
Reserve reconstructie Zuivelstraat	286.282	0	286.282	0	286.282	0	286.282	0	286.282
Project Nieuw Wonen (geen kap.lasten)	98.623	0	98.623	0	98.623	0	98.623	0	98.623
Bestemmingsreserve Starters- en Blijversleningen	1.585.419	0	1.585.419	0	1.585.419	0	1.585.419	0	1.585.419
Reserve dekking kapitaallasten investeringen	27.388.218	362.256	27.750.474	-1.553.695	26.196.779	-1.553.695	24.643.084	-1.553.695	23.089.389
Reserve aanloopverliezen Stichting Ontmoetingshuis	44.204	0	44.204	0	44.204	0	44.204	0	44.204
Bestemmingsreserve leefbaarheid verbreding Rondweg-oost	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000
Reserve beeldende kunst	10.280	0	10.280	0	10.280	0	10.280	0	10.280
Bestemmingsreserve verkabeling hoogspanning	709.395	-690.000	19.395	0	19.395	0	0	0	0
Reserve ontwikkelfonds bedrijfsverplaatsingen	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000	0	2.000.000
Egalisatiereserve begraafplaatsen	629.627	-46.121	583.506	-115.890	467.616	-174.435	293.181	-232.270	60.911
Totaal overige bestemmingsreserves	44.886.902	-1.210.412	43.676.490	-2.114.461	41.562.029	-1.850.974	39.691.660	-2.013.949	37.677.711
Totaal reserves	82.565.730	-2.671.675	79.894.055	-2.111.041	77.783.014	-1.847.113	75.916.506	-2.009.949	73.906.557
VOORZIENINGEN									
Pensioenverplichtingen vm. wethouders	4.152.436	-77.600	4.074.836	-77.600	3.997.236	-77.600	3.919.636	-77.600	3.842.036
Voorziening dubieuze debiteuren precariobelasting	1.877.860	0	1.877.860	-1.469.000	408.860	0	408.860	0	408.860
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.030.296	-77.600	5.952.696	-1.546.600	4.406.096	-77.600	4.328.496	-77.600	4.250.896

Onderhoudsvoorziening gem.gebouwen	4.960.831	1.082.084	6.042.915	1.098.002	7.140.917	1.114.170	8.255.087	1.114.170	9.369.257
Onderhoudsvoorziening wegen (OPOR)	0		0		0		0	1.370.000	1.370.000
Subtotaal onderhoudsregalisatie- voorzieningen	4.960.831	1.082.084	6.042.915	1.098.002	7.140.917	1.114.170	8.255.087	2.484.170	10.739.257
Sociale woningbouw (BWS)	1.362.289	-244.280	1.118.009	-244.280	873.729	-244.280	629.449	-244.280	385.169
Voorziening riolering	4.009.524	253.233	4.262.757	64.857	4.327.614	64.857	4.392.471	64.857	4.457.328
Subtotaal voorzieningen door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	5.371.813	8.953	5.380.766	-179.423	5.201.343	-179.423	5.021.920	-179.423	4.842.497
Totaal voorzieningen	16.362.940	1.013.437	17.376.377	-628.021	16.748.356	857.147	17.605.503	2.227.147	19.832.650
Generaal totaal	98.928.670	-1.658.238	97.270.432	-2.739.062	94.531.370	-989.966	93.522.009	217.198	93.739.207

6. Groslijst

Thema raadsakkoord	Programma	Ontwikkeling	Jaar	Bedrag	2023	2024	2025	2026	Incidenteel/structureel	Toelichting
Wonen	Fysieke leefomgeving	Toename activiteiten uitvoering woonbeleid	2023-2024	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000			Incidenteel	Betreft uitbreiding uitvoerende capaciteit op Wonen en is noodzakelijk om de structurele toename van het aantal aanvragen woonurgenties en woonleningen te kunnen afhandelen.
Wonen	Fysieke leefomgeving	ambities omgevingswet/ verstedelijking	2023-2026	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Uitvoering te geven aan zowel de ambities van de omgevingswet als de woningbouwopgave voor Veenendaal. Het leggen van de verbinding Verbinding met de regionale woonontwikkeling en verstedelijkingsstrategie. Veenendaal op een goed niveau te vertegenwoordigen in FoodValley, provincie en ook landelijk en uitvoering te geven aan vragen rondom stikstof.
Wonen	Sociale Leefomgeving	Inzet sociaal wooncoach/woonmakelaar	2023-2025	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	De woningmarkt staat dermate onder druk dat er sprake is van een wooncrisis. Daarnaast zorgt de opvang van asielzoekers en vluchtelingen voor een grotere behoefte aan (crisis)noodopvang en ook het huisvesten van statushouders zorgt voor een grotere druk op de woningmarkt. Het gevolg hiervan is dat kwetsbare inwoners, zoals mensen met een psychische aandoening, niet eenvoudig kunnen doorstromen naar geschikte woonruimte. Daarnaast wonen veel ouderen in grote woningen, maar blijkt de stap om naar geschikte woonruimte te verhuizen eveneens groot. Op dit moment doen wij in hoge mate een beroep op de woningcorporatie om de aandachtsgroepen (tijdelijk) te huisvesten. De woningcorporatie, maar ook Welkom en Kwintes, zien de doorstroom vanuit tijdelijke huisvestingsvormen stagneren. Wij zien als oplossingsrichtingen de inzet van een 'sociaal wooncoach/woonmakelaar'. Dit betreft een uitvoerende functie waarbij iemand, waar nodig buiten de gebaande wegen om, woonoplossingen realiseert voor kwetsbare inwoners en ouderen.
Wonen	Fysieke Leefomgeving	Aansluiting bij de verstedelijkings opgave in de regio en de zorg voor de groei en Bloei van Veenendaal.	2023-2025	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	Invulling geven aan de verstedelijkingsstrategie en de Groei en Bloei van Veenendaal . een zeer grote opgave, zoals het opstellen business casevoor de nieuwe grote locaties, maar ook subsidietrajecten en noodzakelijke vernieuwingsopgave zoals station Veenendaal-centrum (gebiedsexploitatie)
Mobiliteit	fysieke leefomgeving	Ambities omgevingswet en verstedelingsstrategie regio	2023-2025	€ 100.000	€ 200.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	Opstellen uitvoeringsprogramma duurzame mobiliteit, de regionale verbindingen (oa OV) tot stand te brengen, en de start te coördineren, ook is in 2023 € 100.000,- aan externe advies noodzakelijk om het uitvoeringsprogramma tot stand te brengen. De inzet tot 2025 hangt samen met een aantal voorbeeldtrajecten rondom het hoogwaardige spoornetwerk die in 2025 woden afgerond. Dit plan is o.a. vereist om de woningbouwopgave van Veenendaal te kunnen realiseren.
Mobiliteit	Fysieke leefomgeving	Ambities omgevingswet en verstedelingsstrategie regio	2024-2026	€ 100.000		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Capaciteit om het uitvoeringsprogramma mobiliteit actueel te houden en te implementeren en Veenendaal op een goed niveau te vertegenwoordigen in regio en provincie. Dit plan is o.a. vereist om de woningbouwopgave van Veenendaal en de ontwikkeling van duurzame mobiliteit vorm te geven/ te kunnen realiseren.

Energie en Duurzaamheid	Fysieke Leefomgeving	Het opzetten en operationeel maken van het netbeheer t.b.v. energievoorziening (netcongestie).	2023-2025	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000		Incidenteel	De negatieve gevolgen van netcongestie te beperken door samen met de bedrijven te zoeken naar alle mogelijk oplossingen om de effecten van de congestie: de belemmeringen om naar CO2 neutraal te gaan; de belemmeringen voor de aansluiting van een nieuw warmtenet; het niet kunnen verplaatsen van bedrijven waardoor er geen woningen kunnen worden gebouwd, et cetera; tegen te gaan. Het samen met de bedrijven opzetten van een taskforce Netcongestie. Het inrichten en uitvoeren van netbeheer ten behoeve van de energievoorziening in Veenendaal.
Energie en Duurzaamheid	Fysieke Leefomgeving	Opzetten uitvoeringsprogramma Circulair Veenendaal	2023-2025	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	Veenendaal gaat verspilling van grondstoffen tegen, zet zich in voor het waardebehoud van grondstoffen en materialen en daarmee een belangrijke bijdrage aan het beperken van broeikasgasemissies. Voor maximale inzet op circulariteit gaan we anders om met het materiaalgebruik, het ontwerp en de productie. Zorgen we dat de assemblage toekomstig hergebruik mogelijk maakt. In 2030 gebruiken 50% minder primaire grondstoffen (mineraal, fossiel, metalen) Een (uitvoerings)impuls samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en andere overheden door de landelijke en lokale doelstellingen te vertalen naar meetbare en op de uitvoering gerichte aanpak voor een Circulair Veenendaal op de korte en lange termijn.
Energie en Duurzaamheid	Bedrijfsvoering	Opzetten en invoeren van het maatschappelijkverantwoord inkopen het implementeren van de circulaire bedrijfsvoering	2023-2025	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000		Incidenteel	Veenendaal gaat verspilling van grondstoffen tegen, zet zich in voor het waardebehoud van grondstoffen en materialen en daarmee een belangrijke bijdrage aan het beperken van broeikasgasemissies. Voor maximale inzet op circulariteit gaan we anders om met het materiaalgebruik, het ontwerp en de productie. Zorgen we dat de assemblage toekomstig hergebruik mogelijk maakt. In 2030 gebruiken 50% minder primaire grondstoffen (mineraal, fossiel, metalen) In 2023 de basis te leggen voor het maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap en de gemeentelijke inkoopprocessen hierop af te stemmen. Vanaf 2023 te bouwen met een toekomstige materiaalwaarde door op projectniveau vooraf te vast te stellen op welke wijze de circulaire ambities worden vormgegeven. En alleen maatschappelijk verantwoord investeren door de investeringsbeslissingen te beoordelen op basis van het milieurendement en Total Cost of Ownership
Energie en Duurzaamheid	Fysieke Leefomgeving	Duurzaam Veenendaal; het bevorderen van de bewustwording in de samenleving	2023-2025	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000		Incidenteel	Veenendaal gaat verspilling van grondstoffen tegen, zet zich in voor het waardebehoud van grondstoffen en materialen en daarmee een belangrijke bijdrage aan het beperken van broeikasgasemissies. Voor maximale inzet op circulariteit gaan we anders om met het materiaalgebruik, het ontwerp en de productie. Zorgen we dat de assemblage toekomstig hergebruik mogelijk maakt. In 2030 gebruiken 50% minder primaire grondstoffen (mineraal, fossiel, metalen) Circulariteit en circulaire economie introduceren in de Veense samenleving en de werkorganisatie, een coördinatie van de circulaire initiatieven en met elkaar te werken aan een circulaire gemeente.

Energie en Duurzaamheid	Fysieke Leefomgeving	Opzetten uitvoeringsprogramma klimaatadaptief Veenendaal/ gecoördineerde aanpak OPOR	2023-2025	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	Veenendaal bereidt zich voor op de klimaatverandering. Doel is om in 2050 klimaatadaptief en waterrobuust te zijn. Dit betekent dat wij Veenendaal zo inrichten dat de risico's voor verdroging, wateroverlast, hitte en overstroming zo veel mogelijk worden beperkt. We starten op basis van deze stresstest een risicodialoog. Met deze dialoog brengen we, samen met bewoners en bedrijven, locatiespecifieke maatregelen in beeld en prioriteren we deze maatregelen op basis van duurzaamheid, effect en kosten. Het resultaat is een gemeentelijke uitvoeringsagenda die zoveel mogelijk wordt samengevoegd met andere thema's tot één integrale kaart van Veenendaal. (q4 2023). In 2023 presenteren wij een onderzoek naar de mogelijkheden voor meer waterberging in Veenendaal en brengen wij de financiële consequenties hiervoor in beeld. Gecombineerde en gecoördineerde aanpak van de Duurzaamheidsdoelstellingen uit het OPOR om invulling te kunnen geven aan de ambities van de omgevingswet
Energie en Duurzaamheid	Fysieke Leefomgeving	Warmtevoorziening Groenpoort (DEVOG)	2023	€ 100.000	€ 100.000				Incidenteel	Realisatie van de nieuwbouwwijk Groenpoort als een energieneutrale wijk. Huidige markt ontwikkelingen vragen om extra budget
Openbare ruimte en groen	Fysieke leefomgeving	Aanpassingen door participatie	2023	€ 250.000	€ 250.000				Incidenteel	in oktober ligt een raadsvoorstel voor. In 2020 heeft de raad het college opgeroepen samen met de bewoners te kijken op welke wijze de verkeersveiligheid in de Veenderij kan worden verbeterd. In samenwerking met de bewoners is een plan opgesteld. Dit betreffen de uitvoeringskosten voor dit plan.
Openbare ruimte en groen	Fysieke leefomgeving	Data top 15	2023-2026	€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000	Structureel	Bestuurlijk is afgesproken dat gemeenten moeten voldoen aan de data top 15 voor mobiliteit om daarmee gereed te zijn voor zelfrijdend vervoer. Andere doelen zijn het verbeteren van de verkeersveiligheid en het optimaliseren van routes om zo kilometers en CO2 uitstoot te beperken. De kosten betreffen deels onderzoekskosten voor het actueel houden van de data, en anderzijds personeelskosten voor de coördinatie van de werkzaamheden. Nadere duiding in RIB De Data Top 15 wordt ingevuld in samenwerking met onder andere Regio Foodvalley gemeenten.

Openbare ruimte en groen	Fysieke leefomgeving	Datagericht beheer openbare ruimte	2023-2026	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	€ 154.000	Structureel	Veenendaal heeft de ambitie meer datagestuurd te gaan werken en in het Omgevingsprogramma Openbare Ruimte (OPOR) is daarom uitgewerkt hoe via datagericht beheer uitvoering kan worden gegeven aan het realiseren van de ambities uit de Omgevingsvisie. Nu de bestaande wijken een dusdanige leeftijd hebben dat ze toe zijn aan grootschalige reconstructies is het van belang kansen en knelpunten in ruimtegebruik zichtbaar te hebben door de verkeersstromen, parkeerdruk en het (potentieel) eindbeeld van het bomenbestand in beeld te hebben en keuzes te maken welke ruimte voor wel doel wordt ingezet op een 'buurtvisiekaart'. De buurtvisiekaart komt in participatie met externe samenwerkingspartners en bewoners tot stand. De kaart zorgt bij weg- en buurtreconstructies voor een gedragen en haalbare ambitie ten aanzien van mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie en ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten gebaseerd op feitelijke ruimtelijke data. Door van het bestaande areaal, naast de kwaliteit, ook de (potentiële) waarde voor circulair hergebruik te analyseren wordt tevens het aanbieden van circulariteit in de aanbestedingen vergroot. De kosten betreffen deels kosten voor het verkrijgen en actueel houden van de benodigde gegevens en anderzijds personeelskosten voor de coördinatie van de werkzaamheden.
Openbare ruimte en groen	Fysieke leefomgeving	Ambities omgevingswet en verstedelingsstrategie regio	2023-2024	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000			Incidenteel	Het groenbeleid in de gemeente wordt geactualiseerd, waarbij nadrukkelijk ook wordt aangesloten bij regionale en provinciale groentafels waaronder Groen groeit mee en het onderdeel landschap binnen de verstedelijkingsstrategie. De inzet is noodzakelijk voor het instand houden en liever verbeteren van de leefkwaliteit (groen en klimaat)
Openbare ruimte en groen	Fysieke leefomgeving	Gebiedsontwikkeling Franse Gat; pilot inzet BOSS (uitvoering OPOR)	2023-2024	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000			Incidenteel	Gebiedsontwikkeling Franse Gat; pilot inzet BOSS (uitvoering OPOR); na pilotfase besluit over de wijze waarop BOSS in de andere wijken wordt opgezet
Openbare ruimte en groen	Fysieke Leefomgeving	Opzetten en uitvoering verplichtingen 'Stikstofdossier' t.b.v het Binnenveld en van het natuurgebied De Blauwe Hel	2023-2026	€ 80.000	€ 50.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 30.000	structureel	Het gebiedsproces Binnenveld is gericht op stikstofreductie, natuurherstel, maar ook de basis voor de ambities meer landschap, meer stad opgenomen in de Verstedelijkingsstrategie. Alle betrokken overheden dragen hier financieel aan bij en zal Veenendaal moeten inzetten op beleid en het faciliteren van het gebiedsproces Binnenveld (gebiedsproces loopt uiteen van stikstof, recreatie, natuur, etc.) structureel € 30.000,-
Digitalisering	Bedrijfsvoering	Doorontwikkeling ICT functie	2025-2026	€ 75.000			€ 75.000	€ 75.000	Structureel	Doorontwikkeling ICT functie. Steeds meer applicaties zullen als dienst vanuit de cloud worden afgenomen waardoor de het technisch beheer wordt verminderd maar de exploitatiekosten hoger worden. Delen van de ICT-taken (technisch beheer, servicedesk) en zullen geoutsourced worden. Daarentegen ontstaan er nieuwe functies: waaronder regiefuncties en functies op het gebied van datagericht werken (datascientists en engineers). Hiermee zullen personele kosten voor de ICT functie in de toekomst op het zelfde niveau blijven , maar de exploitatiekosten verhoogd worden.

Digitalisering	Bedrijfsvoering	Het ontwikkelen van de hele data-organisatie / datamanagement in een aantal fasen.	2023-2026	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	Structureel	Ontwikkelen en inhuren van kennis t.b.v. data-architectuur en datagestuurde werken en invloed op de organisatie. Tevens implementatie van rollen voortvloeiend uit data governance van de organisatie. In de periode van het meerjarenperspectief, wordt vooralsnog specialistische kennis en expertise ingehuurd, echter gelet op het feit dat deze functies in de toekomst bedrijfskritisch zullen worden, is een structurele formatie in de toekomst onontkombaar.
Digitalisering	Bedrijfsvoering	Ontwikkelen van concrete meetinstrumenten voor beleidsontwikkeling en effecten van beleidsuitvoering	2023-2025	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	Investering in versnelling en creëren van meer massa bij digitale innovatie. Hierbij gaat het om concrete monitoren en dashboards voor dienstverlening en de themaclusters Ruimte en Samenleving. Hiermee sluiten wij aan bij de behoefte vanuit de organisatie om invulling te geven aan de noodzakelijke datagedreven informatiesturing. Dit beantwoordt ook de politieke ambitie en de maatschappelijke werkelijkheid. De extra impuls zal na het huidige meerjarenperspectief vanuit de bestaande formatie geborgd kunnen worden.
Digitalisering	Bedrijfsvoering	Begeleiden van verandering binnen de organisatie a.g.v. datagedreven werken.	2023-2025	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000		Incidenteel	De implementatie van datagedreven werken heeft grote invloed op de verandering van meerdere aspecten binnen de organisatie. In de komende jaren zal op een gefaseerde manier specialistische veranderkundige kennis ingehuurd moeten worden om dit traject inhoudelijk en procesmatig te begeleiden.
Digitalisering	Economie, Werk en Inkomen	Beleidsontwikkeling en uitvoering digitale inclusieve stad	2023-2025	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000		Incidenteel	25-30% van onze inwoners sluiten niet of nauwelijks aan bij de nieuwe digitale werkelijkheid. De digitale inclusie is een verbijzondering van de inclusieve stad Veenendaal. de middelen zijn bedoeld om hierover beleid te ontwikkelen en uit te voeren. De uitvoeringsmiddelen zijn o.a. voor uitvoer van projecten en subsidies, bijvoorbeeld voor het vergroten van inzet van vrijwilligers.
Veiligheid	Burger en Bestuur	Vergroten uitvoerende capaciteit; inzet op veiligheid en het veiligheidsgevoel in de wijk	2023-2026	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Op verschillende geprioriteerde veiligheidsthema's (ondermijning, drugs, HIC en woninginbraken, digitale veiligheid, etc) is afgelopen jaren een lokale aanpak ontwikkeld en ingezet. Voor het structureel blijven uitvoeren (en borgen) van de concrete interventies en maatregelen (denk aan voorlichtingsprogramma's en preventieve maatregelen zoals de buurtpreventie whatsappgroepen, de buurttent en mobiele alarmsystemen) is inzet dicht bij inwoners, in de wijken en op straat nodig. Voor het uitvoeren van bestuurlijke besluiten en de ingezette richting in combinatie met hands-on inzet op acute vragen en signalen van inwoners en actuele 'invliegers' is uitvoerende capaciteit nodig. Inzetten op veiligheid en het veiligheidsgevoel in de wijk, dicht bij inwoners en hun veiligheidsbeleving wordt ook als aandachtspunt in het raadsakkoord 'Samen werken in vertrouwen' genoemd.

Veiligheid	Burger en Bestuur	Flexibele inzet cameratoezicht Veenendaal breed & uitbreiding cameratoezicht in het centrum	2023	€ 75.000	€ 75.000				incidenteel	Ter ondersteuning van politie-inzet m.b.t. de openbare orde en veiligheid, maar ook voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten door het OM is cameratoezicht van grote waarde. Daarnaast gaat er een preventieve werking vanuit. We richten ons op het mogelijk maken van flexibele inzet van cameratoezicht (Veenendaal breed, bijv. in geval van een hotspot of aangekondigde gebeurtenis met OOV-risico's) en op uitbreiding en modernisering van cameratoezicht in het centrum. Moderniseren en uitbreiden van cameratoezicht is één van de aandachtspunten op veiligheid uit het raadsakkoord. Er is sprake van incidentele kosten voor de aanschaf en werkzaamheden t.b.v. de aanleg en van structurele kosten voor het uitkijken, bijdrage aan de regionale voorziening en onderhoud.
Veiligheid	Burger en Bestuur	Flexibele inzet cameratoezicht Veenendaal breed & uitbreiding cameratoezicht in het centrum	2023-2026	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Structureel	Ter ondersteuning van politie-inzet m.b.t. de openbare orde en veiligheid, maar ook voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten door het OM is cameratoezicht van grote waarde. Daarnaast gaat er een preventieve werking vanuit. We richten ons op het mogelijk maken van flexibele inzet van cameratoezicht (Veenendaal breed, bijv. in geval van een hotspot of aangekondigde gebeurtenis met OOV-risico's) en op uitbreiding en modernisering van cameratoezicht in het centrum. Moderniseren en uitbreiden van cameratoezicht is één van de aandachtspunten op veiligheid uit het raadsakkoord. Er is sprake van incidentele kosten voor de aanschaf en werkzaamheden t.b.v. de aanleg en van structurele kosten voor het uitkijken, bijdrage aan de regionale voorziening en onderhoud.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Wet inburgering; inzet buddyproject en informeel taaltraject om participatie te bevorderen	2023-2026	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Structureel	Binnen de uitvoering van de wet Inburgering draagt het buddyproject bij aan ondersteuning bij activering (€ 30.000). Daarnaast zetten we in op een informeel taaltraject om participatie voor inburgeraars te bevorderen (€ 20.000). We koppelen zoveel mogelijk inburgeraars aan een maatje.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	doorontwikkeling dienstverlening schulddienstverlening	2023	€ 65.000	€ 65.000				Incidenteel	Gemeenten ontvangen - met uitzondering van een incidentele budget in 2021 en 2022 - geen structureel (geoomerkte) middelen voor de uitvoering van schulddienstverlening. De huidige begroting voor schulddienstverlening gaat nu volledig op aan formatie en subsidies. Sinds het besluit om schulddienstverlening vanaf 2021 weer zelf uit te voeren is een start gemaakt met de doorontwikkeling van schulddienstverlening. Denk hier aan preventie en sneller oplossen van schulden. Tot slot wordt de formatie geëvalueerd om te bepalen of het Budgetloket voldoende robuust is om de toenemende vraag aan te kunnen. Het is niet wenselijk om deze doorontwikkeling in 2023 stil te zetten, ook gelet op de landelijke ontwikkelingen. In 2023 wordt met het ontwerp van een nieuw IKB gewerkt aan een (meer) lange termijn visie voor schulddienstverlening en een toepasselijke begroting. Het budget van € 65.000 is nodig om in ieder geval dienstverlening voor ondernemers en jongeren te verbeteren. De middelen worden ingezet voor het opzetten van een saneringstraject en communicatiemiddelen voor ondernemers en jongeren.

Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Verbeteren van de financiële situatie van chronisch zieken en gehandicapten en ouderen doormiddel van het herinvoeren van de regeling meerkosten chronisch zieken	2023-2026	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	Structureel	Na het afschaffen van de regeling meerkosten chronisch zieken en het verzekeren van het eigen risico in de collectieve ziektekostenverzekering krijgen we steeds meer signalen van ouderen die financiële problemen hebben vanwege medische kosten. In de pilot voor het maatwerkbudget is geprobeerd deze doelgroep met maatwerk te helpen. Dit is onvoldoende gebleken omdat we de doelgroep moeilijk bereiken en daarnaast is het vaak niet mogelijk om met een eenmalige financiële impuls de situatie structureel te verbeteren (wat de doelstelling van het maatwerkbudget is). In vergelijking met andere gemeenten hebben wij relatief weinig minimaregelingen voor de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten. Mede gezien de huidige financiële crisis krijgt deze groep het steeds moeilijker om rond te komen. Dit leidt mogelijk tot zorgmijden en hogere kosten in de toekomst. Om deze reden stellen we voor niet te wachten tot de evaluatie van het IBK maar de regeling zo snel mogelijk in te voeren. De regeling meerkosten chronisch zieken is gekoppeld aan de Veenendaalpas. om deze reden wordt geadviseerd om de regeling her in te voeren met de overgang naar het nieuwe aanvraagjaar, te weten op 1 juni 2023. Het is mogelijk de regeling in het huidige aanvraagjaar van de Veenendaalpas in te voeren (zeg per 1 januari 2023) maar dan stijgen de kosten voor volgend jaar naar € 360.000,- omdat rechthebben dan na 1 juni 2023 het opnieuw kunnen aanvragen. Het bedrag is gebaseerd op het aantal mensen dat de regeling meerkosten chronisch zieken ontving in 2018.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Verbeteren van de financiële situatie van chronisch zieken en gehandicapten en ouderen doormiddel van het herinvoeren van de verzekering van het eigen risico in GarantVerzorgd 3 van de collectieve ziektekostenverzekering	2023-2026	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	Structureel	'Na het afschaffen van de regeling meerkosten chronisch zieken en het verzekeren van het eigen risico in de collectieve ziektekostenverzekering krijgen we steeds meer signalen van ouderen die financiële problemen hebben vanwege medische kosten. In de pilot voor het maatwerkbudget is geprobeerd deze doelgroep met maatwerk te helpen. Dit is onvoldoende gebleken omdat we de doelgroep moeilijk bereiken en daarnaast is het vaak niet mogelijk om met een eenmalige financiële impuls de situatie structureel te verbeteren (wat de doelstelling van het maatwerkbudget is). In vergelijking met andere gemeenten hebben wij relatief weinig minimaregelingen voor de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten. Mede gezien de huidige financiële crisis krijgt deze groep het steeds moeilijker om rond te komen. Dit leidt mogelijk tot zorgmijden en hogere kosten in de toekomst. Om deze reden stellen we voor niet te wachten tot de evaluatie van het IBK maar de regeling zo snel mogelijk in te voeren. Vanwege de overgang naar het nieuwe verzekeringsjaar is het enkel mogelijk om een wijziging door te voeren per 1 januari. We stellen dan ook voor de verzekering van het eigen risico in te voeren per 1 januari 2023. Het bedrag is gebaseerd op het aantal inwoners dat nu een GarantVerzorgd 3 polis heeft. Mogelijk wordt dit aantal hoger als de polis aantrekkelijker wordt.

Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	Projecten voor GGZ cliënten	2023	€ 100.000	€ 100.000				Incidenteel	De vragen van inwoners die GGZ gerelateerd zijn nemen steeds verder toe. We zien deze groep terug in de maatwerkvoorzieningen die vanuit de Wmo worden verstrekt. In 2023 willen we in de sociale basis meer inzetten ook voor deze groep. Er zijn ideeën om hier verder vorm aan te geven, te denken valt aan o.a. de wachtverzachtters waar ervaringsdeskundigheid meer wordt ingezet. Om hier meer invulling aan te kunnen geven is in eerste instantie incidenteel extra budget nodig.
Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	versterken sociale basis met extra budget voor Veens Welzijn	2023-2026	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	Structureel	Vanuit onze visie sociaal domein en ook vanuit de opgave sociaal domein is het versterken van de sociale basis een belangrijke opdracht. Veens Welzijn voert hiervoor haar basistaken uit waarbij het leggen van verbindingen en ook het ontwikkelen van nieuw aanbod essentieel is. Veens Welzijn zoekt naar meer mogelijkheden om ondersteuning te bieden zodat een maatwerkvoorziening niet, later of in mindere mate nodig is. Om dit verder te ontwikkelen vanuit Veens Welzijn is er meer capaciteit ingezet in 2021 en 2022 vanuit het beschikbare implementatiebudget. Vanaf 2023 is dat budget er niet meer terwijl de vragen die opgepakt worden structureel zijn (extra inzet teamleider, beleidsmedewerker, secretariaat). Veens Welzijn heeft deze extra inzet ook opgenomen in de door haar ingediende begroting 2023. De Raad van Toezicht heeft nadrukkelijk haar zorgen geuit bij het niet beschikbaar komen van de extra middelen. De vraagstukken vanuit de samenleving nemen toe en hier willen zij graag een actieve rol in (blijven) spelen.
Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	Preventief op jongerenwerk en kinderwerk in te zetten in Veenendaal en expliciet meer inzet in het Franse Gat	2023-2025	€ 246.000	€ 246.000	€ 246.000	€ 246.000		Incidenteel	Het jongerenwerk in Veenendaal en expliciet ook in het Franse Gat heeft meer inzet nodig dan er structureel beschikbaar is. Door meer preventief op jongerenwerk en kinderwerk in te zetten wordt er eerder een vertrouwensrelatie opgebouwd. Signalen worden eerder herkend en opgepakt. In 2021 en 2022 is er tijdelijk vanuit Veens Welzijn extra ingezet op jongerenwerk in het Franse Gat. Dit was mogelijk omdat er vanwege corona activiteiten niet door konden gaan. De inzet voor jongeren in deze buurt is blijvend nodig. Daarom ook een vraag om hiervoor minimaal tot en met 2025 extra budget beschikbaar voor te stellen.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Beperking financiële effecten energiecrisis voor inwoners met een laag inkomen.	2023	€ 1.000.000	€ 1.000.000				Incidenteel	De regelingen vanuit Bijzondere Bijstand uitbreiden zodat inwoners met een laag inkomen financieel ondersteund kunnen worden om de gevolgen van de hoge energieprijzen en inflatie zoveel mogelijk te beperken
Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	continuering Welzijn op recept	2023-2026	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Structureel	In 2022 is de pilot Welzijn op recept uitgevoerd. De eerste tekenen van de pilot zijn positief. Om deze werkwijze te kunnen continueren is het nodig om hiervoor structureel middelen beschikbaar te stellen.

Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	Uitbreiding deelname aan Brede Regeling Combinatiefunctionarissen	2023-2026	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Structureel	Door een gewenste uitbreiding in het aantal combinatiefuncties (buurtsportcoaches) stijgt de Rijksbijdrage met € 125.000,-. De cofinancieringsuitdaging stijgt dan met € 75.000,-, waarvan we de reeds beschikbare financiering van JOGG hierop in mindering kunnen brengen. Er is bij een uitbreiding daarom maximaal € 50.000,- extra noodzakelijk. Met de uitbreiding van het aantal fte van 10 naar 12,5 fte kunnen we zorgen voor meer inzet op de doelgroepen waar sport en bewegen achterblijft, zoals de jongeren vanaf 12 jaar en de grote(re) groep senioren. Daarnaast kunnen we meer 'buurtgericht' werken en kunnen we in buurten waar minder wordt bewogen specifieke interventies inzetten en uitvoeren.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Verhoging projectbudget CJG	2023-2026	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	Structureel	Verhoging structurele uitvoeringskosten ivm de volgende taken: (1) bijdragen aan wettelijke taken prenatale huisbezoeken kansrijke start, (2) preventie middelengebruik, (3) Franse Gat designthinking en IKC bijdragen aan pedagogische visie, (4) verbinding versterken tussen veiligheid en CJG, (5) voorziening frictiekosten GVJB, (6) en doorontwikkeling CJG nav Hervormingsagenda
Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	uitbreiding capaciteit Wmo uitvoering	2023-2025	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000		Incidenteel	In 2021 en 2022 hebben we ervaring opgedaan met een nieuwe werkwijze. Een van de onderdelen daarvan was om administratieve ondersteuning voor de WMO-consulenten te organiseren waardoor zij meer meldingen per persoon kunnen afhandelen. Er van uitgaande dat het aantal WMO-meldingen de komende jaren stabiel blijft op het niveau van de eerste helft 2022 is structureel capaciteit voor procesondersteuning nodig
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Het budget beschikbaar gesteld in 2022 voor het vrijwilligerswerk in Veenendaal en voor de waardering aan de vrijwilligers structureel maken.	2023-2026	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Er komen vanuit de vrijwilligersorganisaties steeds meer nieuwe projecten en pilots. In 2022 is het subsidieplafond van de regeling vrijwilligerswerk en informele zorg bereikt. En hadden wij geen ruimte voor nieuwe projecten en pilots. In 2022 zijn hier extra middelen voor beschikbaar gesteld. Om deze nieuwe projecten en pilots in 2023 en verder uit te kunnen blijven voeren voor de vrijwilligersorganisaties zijn de extra middelen uit 2022 ook voor de komende jaren nodig. Om de vrijwilligers in Veenendaal te waarderen zal ook hiervoor structureel budget nodig zijn.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Kosten bovenregionale samenwerking Regio Utrecht	2023-2026	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	Structureel	De kosten voor de bovenregionale samenwerking in regio Utrecht zijn tot op heden gedekt uit budget Jeugdhulp ZIN. Vanaf 2023 verwachten we structurele kosten die niet passend zijn om vanuit budget Jeugdhulp ZIN te dekken.
Zorg en Welzijn	Sociale Leefomgeving	Proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming	2023	€ 57.500	€ 57.500				Incidenteel	Jeugdhulpregio Foodvalley is geselecteerd om mee te gaan doen met een proeftuin in het kader van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Dat betekent dat het CJG Veenendaal nog intensiever zal gaan samenwerken met de andere partners in het veiligheidsdomein, zoals de gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming. Gezinsgericht en zo lokaal mogelijk samenwerken staat daarin centraal. Voor 2022 wordt deze proeftuin nog vanuit Rijksmiddelen gefinancierd, vanaf 2023 komen er naar verwachting vanuit de centrumgemeente vrouwenopvang middelen voor het toekomstscenario vrij die gebruikt zouden kunnen worden voor de proeftuin. Gezien de onzekerheid of deze middelen al meteen begin 2023 vrijkomen, worden de verwachte kosten voor het eerste halfjaar 2023 aangemeld voor de programmabegroting, zodat de continuering van de proeftuin niet in gevaar komt.

Zorg en Welzijn	Sociale leefomgeving	Dierenwelzijn	2023-2026	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Structureel	Er is nu geen budget om eventuele subsidieaanvragen zoals van Egelopvang en Vogelopvang te honoreren. Gemeente heeft wel een wettelijke taak t.a.v. de opvang van wilde dieren. Overigens ontbreekt beleidcapaciteit t.a.v. dit onderwerp.
Economie, Ondernemen en Bedrijfsleven	Economie, Werk en Ontwikkeling	Economische ontwikkeling Innovatiefonds	2023-2025	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Incidenteel	Betreeft de vorming van een Innovatiefonds van jaarlijks 100K voor een periode van drie jaar. Dit fonds is gericht op het financieel ondersteunen, aanjagen, faciliteren en stimuleren van initiatieven uit het bedrijfsleven gericht op de bedrijventerreinen op het gebied van duurzaamheid, energietransitie, innovatie.
Economie, Ondernemen en Bedrijfsleven	Economie, Werk en Ontwikkeling	Economische ontwikkeling Bedrijventerreinen	2023-2025	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000		Incidenteel	Uitvoering geven aan en realiseren van de ambities uit de Visie Bedrijventerreinen en de Omgevingsvisie. Betreft een periode van drie jaar om de processen, in samenspraak met het bedrijfsleven, op gang te brengen waarbij alle thema's o.a. duurzaamheid en innovaties op gang worden gebracht. Hiermee voorkomen dat de ontwikkeling van de bedrijventerreinen vastloopt en het aanbieden van (nieuwe) bedrijfslocaties stagneert wat ten koste gaat van de economische ontwikkeling van onze gemeente.
Cultuur en Evenementen	Sociale Leefomgeving	Uitwerking cultuurvisie en Opzetten subsidieloket	2023-2026	€ 61.000	€ 61.000	€ 61.000	€ 61.000	€ 61.000	Structureel	De cultuurvisie is vastgesteld maar in het raadsvoorstel werd aangekondigd dat een verzoek voor extra middelen in een latere fase volgt omdat dit niet de cultuurbegroting betreft. Coördinatie op het subsidieproces is nodig (€ 35.000). Door het opzetten van een zogeheten subsidieloket kan kennis en deskundigheid hierover gebundeld worden. Om de doelstellingen vanuit de cultuurvisie verder te verwezenlijken is structureel extra inzet nodig (€ 26.000).
Cultuur en Evenementen	Fysieke leefomgeving	Ruimtelijk beleid	2023-2026	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000	€ 19.000	Structureel	In het traject van de cultuurvisie is geconstateerd dat er te weinig capaciteit zit op het beleidswerk rond erfgoed om de doelstellingen te kunnen realiseren. De cultuurvisie is vastgesteld, maar in het raadsvoorstel is aangekondigd dat een verzoek voor extra middelen in een latere fase volgt omdat dit niet de cultuurbegroting zelf betreft.
Onderwijs	Sociale Leefomgeving	Ontwikkelbudget Jeugd/onderwijs	2023-2025	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000		Incidenteel	In de periode 2019-2021 zijn ontwikkelingen in het kader van doorontwikkeling jeugd en onderwijs gedekt uit het transformatiebudget. Het restant is overgeheveld naar 2022 en wordt volledig benut. Voor 2023 is budget nodig voor de kosten van besluiten die voortvloeien uit OOGO en verschillende pilots jeugdhulp/onderwijs. Daarnaast verwachten we dat dit budget in de jaren 2024 en 2025 nodig blijft.

Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Doorontwikkeling, ondersteuning en licenties Inkoop- en bestelsysteem	2023-2026	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500	€ 77.500	Structureel	Door de toenemende druk op de rechtmatigheid van het inkoopproces en de herhaaldelijke opmerkingen van de accountant over het in control krijgen van dit proces, is het noodzakelijk geworden hier aanvullende acties op te zetten. In 2022 is gestart met een project om hier invulling aan te geven en wordt er een projectleider ingehuurd om een gemeentebrede aanpak te faciliteren en een inkoop- en bestelsysteem te implementeren. Bij de besluitvorming over de resultaatbestemming van de Jaarstukken 2021 is voor deze projectmatige aanpak eenmalig € 150.000 beschikbaar gesteld. Om het inkoop- en bestelsysteem op een goede wijze te onderhouden (licenties), door te ontwikkelen en de noodzakelijke ondersteuning te bieden voor de gebruikers (functioneel beheer) zijn structureel middelen noodzakelijk. Per saldo bedraagt het structureel benodigde budget vanaf 2023 € 77.500.
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Stijging kosten Arbodienstverlening groei medewerkersbestand	2023-2026	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Structureel	De kosten van de arbodienstverlening stijgen structureel met € 20.000 door de groei van het personeelsbestand van de gemeente Veenendaal en het CJG, de gestegen tarieven bij Arbo dienstverleners, de extra inzet van specialisten en bureaus om verzuim te voorkomen en het uitvoeren van het periodiek medisch onderzoek.
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Versterking externe oriëntatie	2023-2026	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	Structureel	De samenleving verandert voortdurend en de bestuurlijke aanpak en daarmee de organisatie ontwikkelt daarin mee. Het nodig is om meer in te zetten op onze externe oriëntatie, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Er is behoefte aan meer 'voorwaarts denken', aan een verbetering van de interne afstemming, en aan het versterken van de invloed van Veenendaal in regionaal en bovenregionaal verband met het oog op de grote uitdagingen van de komende jaren. Deze uitdagingen kan de gemeente Veenendaal niet alleen aan: RES, Regiodeal, verstedelijking, mobiliteit, intercystation De Klomp et cetera. Er is behoefte aan meer focus en een meer bewuste, strategisch aanpak hierin. De twee aan te trekken strategisch adviseurs externe oriëntatie behartigen de belangen van de gemeente Veenendaal op strategisch niveau bij relevante partners: andere gemeenten, regio, provincie, rijk en zelfs Europa (Brussel), smedenbondgenootschappen en brengen focus aan in de relatie naar buiten. Zij zijn continu op zoek naar mogelijkheden en verkennen de kansen rondom het aantrekken van externe middelen. Daarmee doen zij het voorbereidende werk zodat de directeur en de bestuurder vervolgens resultaat kunnen boeken en afspraken kunnen vastleggen.
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Versterking ondersteuning organisatie als gevolg van (externe) ontwikkelingen	2023-2026	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Door, veelal vanwege externe regelgeving, extra verantwoording (o.a. verplichtingenadministratie, bewijs van prestatieleveringen, verscherpte aanbestedings- en inkoopprocedures) is uitbreiding van de administratieve capaciteit gewenst.
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Versterking strategische communicatie	2023-2026	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Als gemeente zetten we steeds meer in op de externe oriëntatie. We werken meer met opgaven en programma's wat vraagt om nieuwe verbindingen en het vertalen naar zowel binnen, organisatie, bestuur en politiek, als buiten, de samenleving. Gedegen communicatief optreden is daarbij van groot belang. De advisering daarover en het voortdurend vertalen van de externe ontwikkelingen naar nieuw communicatiebeleid vraagt om extra capaciteit.

Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Oriëntatie arbeidsmarkt	2023-2025	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000		Incidenteel	Zie begrotingstekst
Overige	Fysieke leefomgeving	beheerkosten ontmoetingshuis	2023	€ 250.000	€ 250.000				incidenteel	Het blijkt onmogelijk te zijn het Ontmoetingshuis kostendekkend te exploiteren. Inmiddels is de reserve aanloopverliezen uitgeput. Het voorstel is om de tekorten in 2023 incidenteel in de begroting te verwerken en in 2023 naar verdere mogelijkheden te zoeken om het tekort terug te dringen en dit in de volgende programmabegroting te verwerken.
Overige	Economie, Werk en Ontwikkeling	Het vergroten van het gebruik van de voor Veenendaal (omliggende) recreatieve voorzieningen.	2023-2026	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	Structureel	Veenendaal beter verbinden met het groene ommeland waardoor bewoners uit Veenendaal gemakkelijk de natuur kunnen intrekken en toeristen die in de regio verblijven, ook Veenendaal aandoen. We investeren in het verbinden en uitbreiden van fietsroutes en wandelnetwerken en het vergroten van het gebruik van de (omliggende) recreatieve voorzieningen.
Overige	Burger en Bestuur	Gemeenteraadsverkiezingen	2026	€ 75.000				€ 75.000	Incidenteel	verkiezingsjaar gemeenteraad
Overige	Bedrijfsvoering	Implementatie van Woo	2023-2026	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel	Capaciteit voor de implementatie en uitvoering van de Wet Open Overheid (Woo) en inzet betere toegankelijkheid in de digitalisering om te voldoen aan de normen van de Woo.
Overige	Bedrijfsvoering	Programma I-grip	2023-2026	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	structureel	In de komende jaren wordt een grote inhaalslag gemaakt om de informatiehuishouding toekomstbestendig te maken. Onder de paraplu van het programma I-grip wordt de komende jaren gefaseerd een groot aantal projecten uitgevoerd. Budget is voor o.a. tijdelijke inhuur van projectleiders, specialisten en verbeteringslag in kern applicaties en -processen, het vormgeven van het informatiebeleids- en beheerplan en de informatie-architectuur.
Overige	Sociale Leefomgeving	GIDS stimulering stopt per 2023	2023-2026	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000	€ 44.000	Structureel	GIDS stimulering vanuit VWS loopt t/m 2022. In Veenendaal draaien meerjarige projecten die voor een deel hun effect reeds getoond hebben. Deze projecten geven we graag structureel een plek in nieuw te ontwikkelen beleid. Evaluatie van GIDS vindt plaats in Q3 en Q4. Voor voortgang en/of borging van bestaande projecten is vanaf 2023 structureel een bedrag vanuit de gemeentelijke begroting benodigd. 44.000 is de huidige jaarlijkse GIDS-stimulering. Eind dit jaar wordt duidelijk of en zo ja GIDS een plek krijgt in de landelijke nieuw te ontwikkelen brede SPUK-regeling.

Overige	Sociale Leefomgeving	2022 ontvangen we voor het laatst impuls middelen voor de Coalitie Kansrijke Start. Inzet interventie Nu Niet Zwanger als basisvoorziening in de GGDrU	2023-2026	€ 43.500	€ 43.500	€ 43.500	€ 43.500	€ 43.500	Structureel	De impulsmiddelen worden momenteel ingezet om te werken aan de ambities van de coalitie. Indien de impulsmiddelen stoppen, kan de coalitie blijven bestaan, maar kunnen er geen nieuwe ambities meer uitgewerkt worden en is er geen financiering voor de coördinatie van de coalitie. Coördinatie is nodig om de externe partners blijvend aan elkaar te verbinden. Er is budget nodig om de verbinding blijvend te faciliteren met behulp van een coördinator en o.a. het organiseren van bijeenkomsten. De huidige impuls Kansrijke Start bedraagt 17.000 per jaar. Nu Niet Zwanger is een erkende en effectieve interventie om ongeplande en ongewenste zwangerschap te voorkomen. Nu Niet Zwanger past zeer goed in de schakel van preventieve interventies (Prenatale huisbezoeken en Stevig Ouderschap worden reeds uitgevoerd in Veenendaal) en is de vroegste vorm van preventie. Om Nu Niet Zwanger effectief uit te kunnen voeren is het van belang dat alle gemeenten binnen de GGDrU de interventie inzetten. Als gevolg hiervan stijgt de jaarlijkse kindbijdrage aan de GGDrU.
---------	----------------------	--	-----------	----------	----------	----------	----------	----------	-------------	---

Per thema raadsakkoord	2023	2024	2025	2026
<i>Wonen</i>				
Incidenteel	€ 270.000	€ 270.000	€ 200.000	
Structureel	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal	€ 370.000	€ 370.000	€ 300.000	€ 100.000
<i>Mobiliteit</i>				
Incidenteel	€ 200.000	€ 100.000	€ 100.000	
Structureel		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 100.000
<i>Energie en duurzaamheid</i>				
Incidenteel	€ 570.000	€ 470.000	€ 470.000	
Structureel				
Totaal	€ 570.000	€ 470.000	€ 470.000	€ 0
<i>Openbare ruimte en groen</i>				
Incidenteel	€ 415.000	€ 165.000		
Structureel	€ 271.000	€ 301.000	€ 301.000	€ 251.000
Totaal	€ 686.000	€ 466.000	€ 301.000	€ 251.000
<i>Digitalisering</i>				
Incidenteel	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	
Structureel	€ 200.000	€ 200.000	€ 275.000	€ 275.000
Totaal	€ 600.000	€ 600.000	€ 675.000	€ 275.000
<i>Veiligheid</i>				
Incidenteel	€ 75.000			
Structureel	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
Totaal	€ 205.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
<i>Zorg en welzijn</i>				
Incidenteel	€ 1.668.500	€ 446.000	€ 446.000	
Structureel	€ 964.000	€ 964.000	€ 964.000	€ 964.000
Totaal	€ 2.632.500	€ 1.410.000	€ 1.410.000	€ 964.000
<i>Economie, ondernemen en bedrijfsleven</i>				
Incidenteel	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	
Structureel				
Totaal	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 0
<i>Cultuur en evenementen</i>				
Incidenteel	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Structureel				
Totaal	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
<i>Onderwijs</i>				
Incidenteel	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	
Structureel				
Totaal	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 0
<i>Bedrijfsvoering</i>				
Incidenteel	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	
Structureel	€ 497.500	€ 497.500	€ 497.500	€ 497.500
Totaal	€ 617.500	€ 617.500	€ 617.500	€ 497.500
<i>Overige</i>				
Incidenteel	€ 250.000			€ 75.000
Structureel	€ 394.500	€ 394.500	€ 394.500	€ 394.500
Totaal	€ 644.500	€ 394.500	€ 394.500	€ 469.500
Totaal incidenteel	€ 4.263.500	€ 2.266.000	€ 2.031.000	€ 155.000
Totaal structureel	€ 2.557.000	€ 2.687.000	€ 2.762.000	€ 2.712.000
	€ 6.820.500	€ 4.953.000	€ 4.793.000	€ 2.867.000